

زموږ برخه، په اوسني سره جگړه کې!



کالچنه

کالمونه

مطبوعاتې جنگ چا کتلی؟

د کالکني د سرليکني په دود خو خبرې!



اووم کال شپږمه گڼه، برلېسي ۴۴، جمادى الاولى ۱۴۳۵ هـ. ق، مارچ ۲۰۱۴ م

دهېواد په مطبوعاتو کې د عالمانو ونډه!

امريکا له افغانستانه وځي که ...

د نني جهاد پرمخيون کې شاعرانه انځورونه!

د دعوت و ارشاد کميسيون په ۲۰۱۳ز کال ...

د تعليم او تربيتي د کميسيون ...

په روان جهاد کې د ترنم درنه ونډه!

آيا امريکا تا اخر سال ۲۰۱۴ ...

د ادب په گلبنو د معجزانه بهار ...

د جگړې په لومړۍ کرښه کې ټاکنې ...

د ډاکټر ذاکر نايک په اړه د اسلامي نړۍ ...

روسيه د پخواني شوروي په پله ...

وروستيو فدايي بريدونو د امريکا ...

سياسي تحليلگر ښاغلي خبير احمد ...

امريکا؛ نماد استکبار و زورگويي !!!

د شهيد شيخ دوست محمد رح ژوند او ...

لړلیک

مخ	عنوان	گڼه	دامتياز خاوند :
۱	سرليکنه	۱	دافغانستان اسلامي امارت
۴	دجگړې په لومړۍ کړنه کې ټاکنې خومره دبريالي توب...	۲	دفرهنگي چارو کميسيون
۸	آيا امريکا تا آخر سال ۲۰۱۴ افغانستان را تر ک خواهد....	۳	
۱۱	دهيواد په مطبوعاتو کې دعالمانو ونډه.	۴	
۱۸	دني جهاد پر مخيون کې شاعرانه انځورونه.	۵	مسؤل مدير :
۲۴	زمونږ برخه، په نني سره جگړه کې.	۶	ابو ظهير
۲۸	امريکا له افغانستانه وځي که دخپلې جگړې شکل بدلوي.	۷	
۳۹	په روان جهاد کې دترنم درنه ونډه.	۸	
۴۲	مطبوعاتي جنگ چاگتلی؟	۹	کنپلاوی :
۴۸	دسور جنگ گرم ډگر او دمسلمانانو نه دوخت غوښتنه.	۱۰	شاهد "حقاني" لطيف عزم
۵۱	دتعليم او تربیې دکميسيون هڅې او برياوې.	۱۱	حسن "علوي" بلال "وحيد"
۵۶	گلورينې پانې.	۱۲	نعيم "صافي" عابد مجاهد
۵۸	وروستيو فدايي بريدونو، دامريکا، ناټو او کابل رژيم...	۱۳	قاري حبيب
۶۰	دادب په گلبڼو دمعجزانه بهار پېر زوينې او لورينې...	۱۴	
۶۵	له ليکوال او سياسي تحليلگر ښاغلي خبير احمد سره...	۱۵	
۶۹	ددعوت وار شاد کميسيون په ۲۰۱۳ ز کال کې.	۱۶	بيه :
۷۳	دکاناډايي يرغلگرو تېښته.	۱۷	يوه گڼه ۲۰ افغانۍ او ۳۰
۷۶	داسلام اساسات، داصول فقه دعلم تدوين.	۱۸	کلدارې په پاکستان کې
۷۸	اسلامي هيوادو کې داسلاميت اومغريبت کشمکش.	۱۹	
۸۲	دشهيد شيخ دوست محمد رح ژوند او کار نامو ته لنډه...	۲۰	
۸۹	داصول فقه اواجتهاد تاريخ.	۲۱	تخنيکي مسؤل :
۹۱	ايارښتيا داوکرابن په سرنړيوال جنگ خطر زياتيږي؟	۲۲	زرمالوال او حقل
۹۵	دگوښتمو بدنم زندان اودنړيوالو چوپتيا.	۲۳	
۹۸	اينثار وفداکاري در اسلام.	۲۴	
۱۰۱	دډاکټر ذاکر نايک په اړه، داسلامي نړۍ دستر علمي...	۲۵	يادونه
۱۰۶	روسيه دپخواني شوروي په پله.	۲۶	
۱۰۹	استخاره چيست وچگونه صورت ميگيرد.	۲۷	شهامت له سرمقالې پرته دنورو ليکنو
۱۱۱	امريکا، نماد استکبار وزورگويي.	۲۸	مسؤوليت په غاړه نه اخلي

بسم الله الرحمن الرحيم

د کالکڼه د
د بې پايه د
د وروڼو د

د وروڼو



شي، ځمکه او فضا قبضه کولی شي، هغوی د زمانې د قيادت او رهبريت واگې لاس کې نيولی شي، نپولين په استراليا نو د خپل بري راز دا ګاڼه چې: "هغوی ته د پنځو دقيقو ارزښت نه وو معلوم... او هغه هم بيا په "واټرلو" ميدان کې د شکست تر څه پياله په دې غورپ کړه، چې د جګړې په سهار هغه او جنرال يې څو ګرانيه دقيقې ضايع کړې او مقابل جنرال (بلوشر) څو دقيقې وړاندې ميدان ته راغی، په هغو څو دقيقو کې دنپولين واکمنۍ تغر ټول او دمليونو خلکو په بېګاه اوسېا کې بدلون راغی.

رازو دپته چې دنړۍ دديدارو او وينسو ولسونو په ژوند کې اووه کاله نه؛ اووه ساعته او اووه دقيقې هم قدر وقيمت لري او ضايع کول يې دځان وژنې مرادف عمل بولي.

پوهان وايي: دانسان له تيروتنو يوه لويه داده چې هميشه دخپل ماحول له تاثير نه مرعوب وي او خپلو کمزوريو ته پام نه لري، دخپلو کړنو احتساب پخپله نه کوي، پکار ده، هر سړی ددينه وړاندي چې د "يمين اويسار" قلموال ورته خپله عمل پايه مخکې کړي، دڅو ثانيو او دقيقو ځنډ لپاره خپلو کړو وړو ته دمحتسب په نظر وګوري او خپل ضمير په مخاطب کولو ووايي:

له نيکه مرغه! د مطبوعاتو نوبت او ابتکار په توګه د شهامت اووم څپر نيز کال په پای ته رسيدو او د تيرې اووه کلنې دورې د جهادي سير، علمي، سياسي، تاريخي او ادبي برياوو د لمانځلو په وياړ دادی د منان څښتن (ﷺ) د بې پايه لورينو په مرسته، د متعهدو لوستونکو په هڅونه او د تاندو استعدادونو د علمي، جهادي او سياسي روزنې د بڼې ودې او بسيرازۍ پخاطر د اووم کال "کالکڼه" وړاندي کوه.

فالحمد لله في البداية والانتها، والشكر له في السراء والضراء.

ښکاره ده دانسان په شخصي ژوند کې د عمر اووه کلنۍ دوره تانده او نوڅيز مرحله ده، په دغه موده کې دانساني شباب او کمال ټولې رنگينۍ، ذهني صلاحيتونه او جسماني وړتياوې په معصومانه پردو کې پوښلې وي، چې د ښو او بدو تر منځ د تميز او بېلتون کړښت نه پيژني او راتلونکي يې د "عدم او وجود" تر منځ معلق وي.

دلته ددې فلسفې ژور وروته نه ځو، ولې دنيا د فلسفې اندونو او نظرياتو په ځای؛ ډېره د کار او عمل ميدان ده، دولسونو په عروج او زوال کې کلونه، نه؛ ثانيې او دقيقې هم ارزښت لري، کومو ولسو ته چې دوخت قدر معلوم دی، هغوی سپيرې دښتې په ښو بدلولی

دخپل عمل پانه ولوله! نن بل محاسب، کاتب او شاهد ته اړتیا نشته ستا خپل ضمیر ستا (داحتساب) لپاره بس دی.

په دې ارزښتمنو پاڼو کې مونږ د ماده پال لیکوالو پشان دا دعوه نه کوو چې ګواکې په تیره اووه کلنه ماضی کې مونږ دا، دا کارونه او خدمتونه کړي، خلک دې مونږ ته په دوه لاسي سلام راشي!! دا ادعاء هم نه کوو چې شهامت پخپل اووه کلن علمي او جهادي سیر کې یومخ تیر وټنې او نیمګړ تیاوي نه لرلې، دا په هم نه کوو چې شهامت له هر پلوه مثالي او دمعیار په ټول پوره وه، برعکس د بریاوو او لاسته راوړنو تر څنګ په هغو نیمګړ تیاوو او تیروتنو، چې د هرې خپرونې او نشریې سره ملې دي، پخپل ضمیر او وجدان کې هغه حسو او پرې اعتراف لرو، ډېر ځلي علمي او عملي کمزوریو د بریاوو له منزل لري کړي یو، هغسي چې اړتیا وه په مضامینو، لیکنو او تحلیلونو کې درابښکون او جالبیت تومنه، دتنوع او تفنن رنگونه کم وو، د ګڼو موضوعاتو په اړه قلم پورته کول اړین وو، لیکن د نفساني کمزوریو له امله نه یو توانیدلي...

البته که ددې تر څنګ په دې بل اړخ هم فکر وکړو چې مونږ داسبابو په دنیا کې اوسو، وسایلو او اسبابو ته له اړتیا مستغني نه یو، پریمانه وسایل او دمجرېو همکارانو شتون هغه څه دي چې ورباندې اتکا او باور کېږي له رول او تاثیر په یې څوک انکار نلري، د فکري او معنوي غورځنګ د تقویت لپاره یې اړین بولي، که د صلیبي اشغال داختناق هغه تر څې شیبې او کړ کیچن شرائط په زړه کړو چې د اسلامي امار مشرتابه په امر فرهنگي چارو کمیسیون دخپلو نشراتو پیلولو تابیا وکړه او په اول قدم کې څرک اوبیا شهامت مطبوعاتي نړۍ ته راووته، صلیبي ائتلاف د پوځي یرغل تر څنګ له ټولو عصري وسایلو نه په ګټه د افغان مسلمان ولس د بې لارې کولو اوزمونږ په دیني، کلتوري او اخلاقي ارزښتونو

دیرغل په موخه سلګونه چاپې او بریښنايي خپرونې په کار اچولې او زرګونه کرایې قلموال او کتونکي یې ګومارلي وو، ټوله زمکنۍ کره دامریکایانو دفرمایشي اوجعلي تبلیغاتو تر پوښښ لاندې وه، افغانستان کې ښکاره واقعیتونه یې معکوس اوسرچپه تعبیرول، دامریکا اوناټو وحشتونه اوجنایتونه یې له خلکو پټول.

په دې علاوه درعب او ډار خپسه دومره عامه اود هر چا له بره ختلې وه، چې په وجه یې دډیری نوماندو قلموالو، لیکوالو اوینوالو ژبې ګونګې، خولې یې بندې اولاسونه یې شل وو، دهغوئ په روحیاتو د لږ زېڅپه دومره سوره وه، دامریکا سره جنګ ورته د غره سره سر جنګول ښکاریده: ځینو ویل دا موسم! اوپکې داتخم کرل... کله مناسب دی؟.... جهادي سبک... جهادي لهجه... او دازادی په اسلوب.... دلیکلوزمانه... تللې.... افغانستان ته نوې نړۍ راغلې.... نوی موسم... نوې هوا.... نوی تخم... اونوې اوبه دي...

په داسي تر هېدلې فضا کې څو بادر که مجاهدو قلموالو اولیکوالو په تاندو قلمونو دمجهزې صلیبي میدیا تبلیغات او نشرات وننګول! اوپه نړه یې له هغوئ سره سیالې وکړه، هغوئ په هڅاندو فکرونو دجهاد اومبارزې رینسې وغځولې، دهېواد دازادی علمبردارو ته یې ددښمن په وړاندې دثبات، صبر، اواستقامت روحیه ورکړه، ددښمن جنګي، سیاسي او تبلیغاتي دسیسې یې رسوا کړې اوپه مجاهدانه فکري قلموال مجاهدین اومبارزین وروزل، اسلامي استعدادونه، فکرونه اودهنونه یې تنویر کړل، ددې بيمثاله مسولانه ګامونو په برکت، دادی دنومیالیو لیکوالو دنه همکارۍ باوجود، دامینتي اوروحي ستونزو اوکړ اووونو باوجود، داسبابو او وسایلو دضعف باوجود، د فني او مسلکي تجربې نشتوالې باوجود، ۲۱ پېړۍ دلوې افغان جهاد اهدافو تمثیلوونکې اوترجمانې مجلې په حیث په مطبوعاتي افق دشهامت روڼ اوځلیدونکی شتون! اوپه ازادی مین قشر کې لا مثال مقبولیت داسي کار نامه ده چې دهېواد

دمطبوعاتي تاريخ نن اوپرون دواړه يې له بېلگې وړاندې کولو نه عاجزې بڼې.

د نن اوپرون دا مقايسه ډاډ رابښي او ايمان مو محکموي چې حق زوال نلري!! حق پالنه اور بښتنپالنه ناکامې نلري، هر عمل اوهر کار ضايع کيږي، مگر يو عمل د ﴿ اَنِى لَأُضِيعُ عَمَلِ مَنْکُمْ ﴾ په اصل زوال نلري.

هو! پوره ډاډ لرو چې دالله (ﷻ) د بنده گانوله منځه رښتين پالان دشهامت په اړه نهيلي. ونلري، که دشهامت تېره ماضي دشابس او مبارکۍ وړ نه بولي، خو پرې دملامتيا غشي به هم پرې ونه وروي! او خوښ يو چې ضمير مو دستاينو او تحسين تېرى ندی.

داچې شهامت په تېره موده کې څنگه وکړای شول، دوامدار تر خپلو لوستوالو ورسې؟ رښتيا "دمجلې او خپرونې چلول د خپل زړه وينې ځکل دي!" شهامت چلونکي هم داسې وبولئ! هيڅ گڼه په اسانه اولنډه تر لوستونکو نډه رسيدلې! دپېرو خواريو کښلو، زحمتونو گاللو اودزړه په وينودتورو ليکلو وروسته يوه مجله ددې وړ کيږي چې د لوستونکو جهادي، علمي او ادبي تنده ماته کړي، په تيره موده کې له ځنډ او وقفي پرته تر پرهنگيالو دشهامت رسيدل دخپرونې او نشرې په حيث دشهامت لپاره له برياوو ډک وياړ دی! بل پېرو ته دانه ښکاري چې دمجلې هره گڼه په څومره زيار، څومره کوښښونو او دڅومره سترگياوو وروسته دچاپ ترمرحلې رسې؟ په دې معنى چې دليکوالو لخوا دليکنو مواد مندل، په فارغ ذهن، سړو مغزو او هڅاند فکر هغه دليکنې داملا ئې اوانشائي مرحلو (تخطيط، تسويد او تبليض) تيږول، مسوده تيارول، د مختلفو ليکوالو ليکنې راغونډول، يوه له يوه له نظر نه تيږول، دهغو دکمپوزونې چارې سرته رسول، پروف تصحيحول، دښه اويد، د کره او کمزوري مضمون په باب پريکړه کول، هره ليکنه او شعر د پالييسۍ په ليد سانسورول، ډيزاين چارو څار او تنظيمول، زياتره وخت دښې تر دوه بجو ناسته او کار کول،

کله په شپو، شپو دکار اوزيار له امله ذهن، قلم او حوصله ټول ځواب ورکړي، کله چاپ ته په ليږد کې څوساعته پاته وي، پکې له پنځو تر لسو مخونو پورې دليکنې اړتيا وي، د کوچنۍ تيروتڼې په اړه غفلت يا تسامح دلوی زيان اوسر خوږي لامل گرځي، کله يوه مجله په اتيا يا نوي مخونو کې له چاپه ووځي، که چاته پکې لس دولس ليکني گټورې ښکارې او يوه نيمه ليکنه يې دمزاج نه لږ کړه يا په طبعه برابره نه وه، هغه ته ټوله بې ارزښته وې!

لنډه دا دمجلې، ورځپاڼې چلول دومره اسان کار ندی څومره چې لوستونکي په باب يې ژر قضاوت اوپريکړه کوي، فکر کوو په دې اړه دنور سرگزشت راسپړل به ضروري نه وي، ولې زمونږ مخکي دماضي په ځای راتلونکی دی، دماضي نه قدم په قدم لرې وځو اومستقبل ته نژدې کېږو، راضئ! مستقبل ته اوږور! دپيل هغه خبره چې دنيا دارعمل ده، زمونږ په ذمه کوم کار او خدمت دی، هغه دښوونو او چمن په غاړو نه، بلکې داغزيوله بره تگ غواړي، مونږ سره الله (ﷻ) دا وعده نده کړې چې خامخا به هغه مونږ ته دنياوي ژوند ټول راحتونه او اسباب برابر وي، ژوند دجنگ تود ډگر دی، دکار او خدمت معنى داده چې دتورو او ښو سيوري لاندې هم ترې مخ په بله تاو نکړو، دسمندر څپو کې لامبو وهونکی ممکن ځان ته دنجات لار پيدا کړي خو دساحل په غاړه دسمندر څپوته دپای په هيله ناست تن شايد له انتظار نه سيوا بل څه ونه مومي، دبښونکي خداى بښلي استعدادونه ددې په ځای چې معطل پاته وي غوره ده چې دملت دبیدارۍ او ازادۍ په ښه وکارول شي، دسمندر څپو دپای په هيله انتظار کولو په ځای سمندر کې دپوږيو تو تدبير او فکر غوره دی، په ماضي کې دبحث او غږيدو په ځای غورده چې دمخکي تگ او مستقبل په پړاونو فکر وشي!.....

ټاکنې څومره د برياليتوب چانس لري؟

شاهد اغزيوال

د سر خبرې :

روان ميلادي کال د افغانستان د يرغل په ۱۳ کلن تاريخ کې نهايت حساس او پر اهميته کال دی.

د سړ کال په اپريل کې به د يرغلګرو له دستور سره سم پلان شوې انتخاباتي ډرامه نمايش ته وړاندې کيږي او د همدې کال په پای کې به ټول راغلي يرغلګر په څوړ نډه سر له افغانستانه وزي.

بهرني يرغلګرو چې د خپل ۱۳ کلن اشغال پر مهال په افغانستان کې په پوځي، سياسي، فکري او فرهنگي پروژو کومه پانګونه کړې په داسې حال کې ترې په شاکيږي چې هيڅ لاسته راوړنه ترې نه لري.

له امنيتي او پوځي اړخه بهرني يرغلګر دارگ او امريکاسفارت په ټکاوو کې ځان خوندي نه ګڼي.

له اداري او سياسي اړخه يې تحميلي نظام په نړيواله کچه په فساد کې ډوب دی.

او له فکري او فرهنگي اړخه مسلمان افغانان د دوی راوړې مفکورې ته د ناوړې غربي نظريې په سترګه ګوري

په افغانستان کې د امريکايانو، ناټو تړون او ټولو بهرنيانو د ۱۳ کلن پوځي يرغل يواځينی محصول په اصطلاح افغان ملي اردو دی کوم چې د دوی په وينايي کلنی لګښت ۶مليارده ډالره اټکل شوی دی.

امريکايان او نور ايتلافي انډيوالان يې په هره خارجي او داخلي غونډه کې دا غوړې کوي چې زمونږ په لاس روزل شوی افغان ملي اردو کولای شي زمونږ په نه شتون کې د دښمن (طالبانو) مقابله وکړي، خو اوس د ضرورت پر مهال يې دهغو روزل شويو پوځيانو مجهز والی هم مالوم شو چې له خپلو ټولو پوځي تجهيزاتو او پرمختلليو تسليحاتو سره سره دارگ په خوله کې د څلورو توفنگچه لرونکو مجاهدينو د مقابلې ځواب نشي ويلای، او لوړ رتبه افسرانو يې په خپله خوله اعتراف کوي چې مونږ د مجاهدينو ددغه ډول پيچليو محاربوي تکتیکونو د مقاومت توان نه لرو.

په دغسې خطرناکو امنيتي شرائطو کې د ټاکنو تر سره کيدل څومره شوني دي؟

پرته له دې چې انتخابات او دهغو دتر سره کولو کيفيت د اسلامي علماوو ترمنځ يوه اختلافي موضوع ده د افغانستان په اوسنيو خطرناکو امنيتي شرائطو کې دهغو تر سره کول ناممکن کار ګڼل کيږي.

ځکه د انتخاباتي اصولو له مخې ولس ته بايد ترهر څه وړاندې داسې يوه پرامنه فضاء برابره شي چې هغوی وکړای شي په خپله خوښه د خپل مورد نظر کانديد په ګټه رايه وکاروي، خو په افغانستان کې اوس په ټوليزه ډول ټول ولس د

بهرنيانوله لوري یر غمل دی او هیڅ څوک په خپلواکه توگه د خپلې رایې کارولو واک او صلاحیت نه لري.

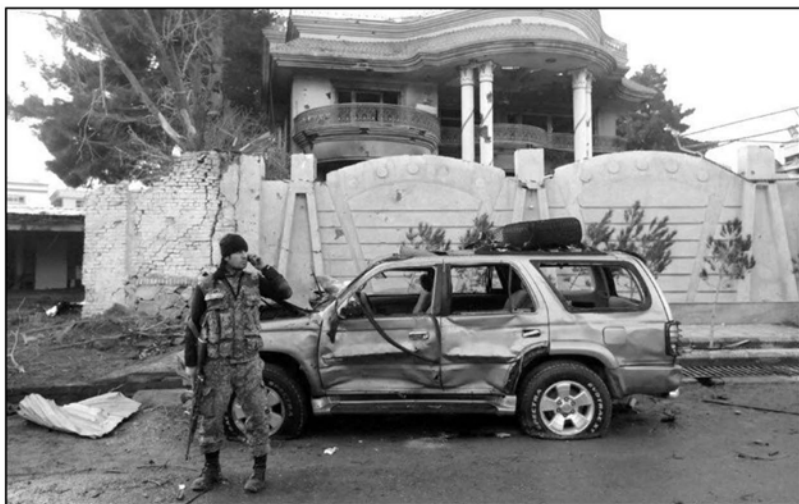
د بیلگې په توگه حامد کرزی د هیواد د لومړي نمبر مشر په حیث له تیرو څلورو میاشتو راهیسې په اجباري ډول د یرغلگرو لخوا د ټپه اړیستل کېږي چې له هغوی سره امنیتي تړون لاسلیک کړي، د کرزی لخوا د انکار له کبله نوموړی تر سخت فشار لاندې نیول کېږي او د مرستو بندولو اختارونه ورکول کېږي، چې دا په حقیقت کې د یرغلگرو تر اشغال لاندې د ټولو افغانانو د عدم استقلال اونه خپلواکي تر ټولو روښانه ثبوت دی.

ځکه په یوه هیواد کې چې دهغه دسر سړی خپلواک او خپل اختیار نه وي، نو هلته به نور حکومتي منسویین او عادي کلیوال څرنگه خپلواکه وي اوڅه ډول به په خپله خوښه د خپلې خوښې

ځکه په دې ټاکنو کې محوري کانديد زلمي رسول دی کوم چې په پوره ناخبري کې دنورو جهاتو له لوري ولسمشريزو انتخاباتو ته په تحميلي ډول کانديد شوی او دی خپله د خپلې کانديتوري په برخه کې هیڅ رول نه لري.

خو د دې باوجود بیا هم ټول خلک د سر په سترگو ویني چې په دولتي سطحه د نوموړي د بریالیتوب لپاره څومره کوښښونه کېږي، تر دې چې حامد کرزي خپل ورور قیوم کرزی مجبور کړ چې د نوموړي په گټه تر خپلې نوماندې تیر شي، همداراز د ولسمشريزو ټاکنو لپاره دوه نور کانديدان جنرال عبدالرحیم وردگ او نادر نعیم هم د کرزي لخوا مأمور شول چې د زلمي رسول په گټه له خپلې نوماندې لاس په سر شي.

کوم کسان چې تر اوسه د کرزي په مخفي دستور د زلمي رسول په گټه تیر شوي هغوی هم په سیاسي اوهم په اجتماعي لحاظ تر زلمي رسول د زیات نفوذ او وجاهت خاوندان دي، خو داچې د پریکړو او دستور ورکولو واک د بهرنیو لورو په لاس کې دی نو هغوی بهي چون اوچرا د یوه داسې چا په گټه تر خپلې نوماندې تیرېږي چې خپل د انتخاباتي بهیر ملگري بهي ناموسه او ریموتي کانديد بولي.



له زلمي رسول څخه د کرزي ملاتړ تر دې کچې رسیدلی چې د مارچ دمیاشتي په ۲۳ د ټاکنو د خپلواک کمیسیون ویاند نور محمد نور ازادي راډیو ته وویل چې د پکتیا ولایت چارواکي په ښکاره د زلمي رسول په گټه له دولتي وسایلو او امکاناتو څخه استفاده کوي.

نوموړي په همدې مرکه کې وویل چې په پکتیا کې د دې ولایت والي جمعه خان همدرد، دهغه سکرتر او نور دولتي کار کوونکي په ښکاره د زلمي رسول لپاره کمپاین کوي او دهغه د کمپاین لپاره له دولتي وسایلو او امکاناتو څخه کار اخلي حال

کانديد ته رایه ورکړي.

د کانديدانو ټاکل او بریالیتوب د بهرنیانو قبلي پریکړه ده نه ولسي رایې

په دې کې هیڅ شک نشته چې روان انتخاباتي بهیر په مجموع کې د بهرنیانو د یوې قبلي پلان شوي پروسې په حیث تر سره کېږي نه د واقعي خپلواکو، شفافو او عادلانه ټاکنو په توگه.

ار قام دقیق نه دي او دنا ائمه مر کزونو شمیر ترهغه ډیر زیات دی چې دوی مونږ ته په گوته کړي ول.

په دې اړه خپله د ټاکنو د خپلواک کمیسیون ویاند نور محمد نور د مارچ دمیاشتي په ۲۷ له رسنیوسره په څرگندونو کې وویل چې د کورنیو چارو وزارت مونږ ته له ۶۷۷۵ مر کزونو څخه یواځې ۳۹۶ مر کزونه نا ائمه معرفي کړي ول خو زموږ خپل معلومات دادي، چې د کورنیو چارو وزارت ارقام په دې اړه دقیق نه دي؛ ځکه نور هم ډیر داسې مر کزونه چې هغه د طالبانو لخوا تر جدي گواښ لاندې دي.

نور محمد نور په دې اړه له ازادی راډیوسره په مرکه کې وویل چې مونږ خپل یو شمېر کتوونکي د رایي ورکولو مر کزونو د وضعیت څیر لو لپاره سیمو ته ولیږل چې دهغوی د عیني مشاهداتو تر مخه دنا ائمه مر کزونو شمېر ډیر زیات دی چې له امله یې کیدای شي د انتخاباتو په ورځ یو شمېر مر کزونه تړلي پاته شي.

د نور محمد نور د خبرو په تائید د مارچ دمیاشتي په ډیرشمه د ټاکنو د کمیسیون د دارالانشاء رئیس امر خیل هم وویل چې د انتخاباتو د نېټې په رانیږدیکیدوسره پر پخوانیو نا ائمه مر کزونو نور هم ورافاضه شوي چې مجموعي تعداد یې ۷۴۸ مر کزونو ته رسیږي او نور هم د زیاتیدلو احتمال لري. **نړیوال څارونکي د نا ائمه له وجې انتخاباتي بهیر نشي څارلی.**

د انتخاباتي مر کزونو د امنیت د نه خونديتوب تر څنګ د انتخاباتو بهرني څارونکي او د انتخاباتو د کمیسیون کارکوونکي هم د انتخاباتي بهیر څارلو او په هغو کې کار کولو ته زړه نه ښه کوي.

وروسته تر دې چې د کابل په سرینا هوټل باندې د مجاهدينو د یوه تکتیکي برید په ترڅ کې د انتخاباتو د څارونکي ډلې (اېن ډي اې) یا ښښل ډیمو کریټیک انسټیټیوټ نړیوالې ادارې څلور بهرني غړي ووژل شول له دې سره سم د یادې مؤسسې ټول کارکوونکي له افغانستانه ووتل.

دا چې د ټاکنیزو مقرراتو له مخې هیڅ دولتي چارواکی حق نه لري چې د کانديدانو په کمپاینونو کې گډون وکړي او یا دولتي امکانات د هغوی په واک کې ورکړي.

کرزي دولسي جرگې د نوې تقیيني دورې د پیل په مراسمو کې وویل چې زه له بهرنيانو غواړم چې د افغانستان په انتخاباتو کې لاسوهنه ونه کړي، په همدې مهال دولسي جرگې په تالار کې یو شمېر ناستو وکیلانو پرې رغ کړ چې تاسو هم باید د کوم مشخص کانديد حمایت ونه کړئ! چې دهغوی موخه له زلمي رسول څخه د کرزي ملاتړ وه.

کرزي د وکیلانو په ځواب کې وویل چې له یوه نیم کانديد پرته، چې په حکومت کې ملاتړ نه لري، د نورو ټولو کانديدانو ملاتړ کوونکي په حکومت کې شته. چې د کرزي دغه ځواب په حقیقت کې له زلمي رسول څخه د ده د ملاتړ ضمني اعتراف وه.

روان امنیتي وضعیت پر انتخابي بهیر څومره اغیز لري؟

له کله چې یوه میاشت تر مخه د ولسمشریزو ټول ټاکنو لپاره انتخاباتي سیالۍ پیل شوې تر اوسه د هیواد په مرکزي او ولایتونو کې د مجاهدينو پوځي عملیاتو هم ورسره زور اخیستی تر دې چې ځینو ولایتونو ته ټاکنیز مواد په الوتکو کې وړل کیږي او رژیم له خپلو ټولو هغو ادعاګانو سره چې د انتخاباتي بهیر د امنیت د تأمین لپاره یې کوي نشي کولای چې د ځمکې له لارې د انتخاباتي کمپاینرانو او دهغوی دلیر د ووتکو توکو امنیت خوندي کړي.

که څه هم چې دفاع او داخله وزارت د انتخاباتي بهیر د امنیت ساتلو لپاره د ۴۰۰ زره امنیتي ځواکونو د توظیفولو اعلان کړی او په ټول هیواد کې د انتخاباتي مر کزونو د تأمین دمه وهلې، خو خپله د انتخاباتو خپلواک کمیسیون د هغو په خبرو باندې باور نه لري او وایي چې د انتخاباتي مر کزونو په اړه چې کوم ارقام امنیتي ارګانونو مونږ ته راکړي، او په هغو کې د هیواد په بیلابیلو برخو کې نا ائمه مر کزونه مشخص کړي ول، هغه

خو کله چې دهغه په تعقيب چې مجاهدينو د دارالامان په سيمه کې د ټاکنو دخپلواک کميسيون پرولايتي دفتر او په شپږمه ناحيه کې د روټس اف پيس (Roots of Peace) بهرنۍ موسسې پر ميلمستون بريد وکړ نو د اروپايي اتحاديي بهرني ناظرين کوم چې لاهم د انتخاباتو د خارلو په هيله په افغانستان کې پاتې ول، له خپل تصميم څخه صرف نظر او له کابل د وتو په فکر کې شول. تر دې چې د مارچ د مياشتې په ۳۰ نيټه د ټاکنو د نظارت او څارنې لپاره د اروپايي اتحاديي د ناظرينو تر څنگ د ازادو ټاکنو لپاره د اسيايي نېټ ورک ناظرين (ANFREL)، په اروپا کې د امنيت او همکارۍ نړيوال سازمان ناظرين (OSCE) او د نورو نړيوالو سازمانونو لسگونه څارونکو له افغانستان څخه دبیر ته وتو پريکړه وکړه

د افغانستان د ازادو او عادلانه ټاکنو بنسټ (فيفا) وياند فهميم نعيمې خبري رسنيو ته وويل، که چېرې نړيوال ناظرين له افغانستان څخه وځي، نو دابه د راتلونکو ټاکنو پر روڼوالي او افغاني څارونکو پر روحيې سخته منفي اغېزه وکړي.

نتيجه :

په افغانستان په تيره کابل کې فوق العاده بيړني حالت ته په کتوسره سړي ويلای شي چې ديرغلگرو او دهغوی د ملاتړو لخوا د انتخاباتو تر نوم لاندې پيل کړې ډرامه مخکې تر مخکې له مطلق ناکامي سره مخ ده؛ ځکه ټول ولس ويني چې د دوی له لوري تعين شوي ټاکنيز مرکزونو انتخاباتي مرکزون نه، بلکې د جگړې د لومړۍ کړسې مورچلونه دي چې درژيم مورال بایللو پوځيانو د ځان ساتنې په غرض ورکې يواځې ځانونه پټ کړي او نور د انتخاباتي کارمندانو او رايه اچوونکو د امنيت هيڅ توان نه لري.

خو احمق امريکايان او دهغوی بي هدفه گوډگيان به بياهم د خپل حماقت له مخې د توظيف شوې ميډيا په زور دغه ناکامه پروسه يوه کاميابـه او دولس درايـو مسئله پروسه اعلانوي او دهغې په نتيجه کې لاسته راغليو پايلوبه خپلې ناکامې تگلارې ته په افغانستان کې دوام ورکوي چې هغه به په هيڅ صورت د افغانستان او افغان ولس هيڅ درد دوا نکر ای شي.

کفی بالموت واعظا

د بهرنيو ناظرينو د دغې پريکړې خبر د مارچ د مياشتې په ۳۰ نيټه پږواک خبرې اژانس هم خپور کړ او د يادو ادارو د يوې سرچينې په حواله يې وليکل، چې د طالبانو د بريدونو له امله په بهرنيو ناظرينو کې وېره خپره شوې ده چې له همدې کبله به په راتلونکو ورځو کې ډيری ناظرين افغانستان پرېږدي او خپلو اړوندو هېوادونو ته به ستانه شي.

په راتلونکو ورځو کې ډيری ناظرين افغانستان پرېږدي او خپلو اړوندو هېوادونو ته به ستانه شي.

پر سريناهوټل تر بريده وروسته د اروپايي ناظرينو ډلې



ويلي وو، چې دوی له افغانستان څخه دوتلو اداره نه لري.

آیا امریکا تا آخر سال

2014

افغانستان را

ترک خواهد گفت؟

ذبیح الله مجاهد

چیزیکه به مشام میرسد:

اگرچه رئیس جمهور امریکا او با ما اعلام داشت که نیروهای اشغالگران کشور، تا آخر سال ۲۰۱۴م از افغانستان اخراج خواهد شدند، و به اصطلاح سیاسیون امریکایی به جنگ افغانستان خاتمه خواهد دادند؟!!

ولی وضعیت سیاسی کشور، وضعیت سیاسی در منطقه، مطالعه دقیق از پالیسی امریکا و درک عدم استقرار در سیاست امریکاییها چیزی دیگری را به مشام میرساند.

ورود نظامی در منطقه:

امریکاییها بخاطر اهداف بسا بزرگ در لباس نظامی به منطقه وارد شده اند و میخواهند معادن نفتی در خلیج را که روبه کاهش است در آسیای میانه تلافی نمایند، تا بدینگونه امریکا را در دراز مدت از مرگ نفتی و در کل بحران اقتصادی نجات دهند.

بعد از سقوط کمونیسم در شوروی سابق، و نیز بعد از نشانه‌های که در نتایج تحقیقات پیرامون ذخائر نفتی در خلیج نمایان گردید و حکایت از کمبودی روز افزون در ذخایر نفتی عربی می کرد، تشویش امریکاییها نسبت به کمبود مواد نفتی در دراز مدت افزایش یافت. در تحقیقات سالهای هشتاد میلادی، کارشناسان امریکایی ثابت نمودند که بعد از هفتاد سال آینده تمام ذخایر در کشورهای عربی می خشکند و امریکا این منابع سرشار و مفت حاصل را از دست خواهد داد، پلانگذاران ارشد امریکا به دریافت ذخایر جدید تاکید داشتند که جوع نفتی امریکا را بعد از سالهای ۲۰۵۰م اشباع نماید.

منطقه آسیای میانه به شمول افغانستان تحت بررسی همه جانبه کارشناسان امریکایی قرار گرفت و به گونه جدی اقدامات را زیر دست گرفتند که تا هفتاد سال آینده این منطقه سرشار نفتی، مانند کشورهای خلیج به ساحه نفوذ مستقیم امریکا مبدل گردد، و حین نیازمندی به دلخواه امریکا قابل استفاده ایالات متحده باشد.

چیزی را که باید انجام داد:

بخاطر پلان گذاری که منتج به نفوذ امریکا از لحاظ سیاسی، نظامی و اقتصادی در آسیای میانه گردد، طراحان پالیسی خارجی امریکا از دو حزب مقتدر آن کشور (جمهوری خواهان و دیموکراتها) به کار گماشته شدند، تا تمام راه های را که امریکا را در هدف دراز مدت (حاصل نمودن نفت از آسیای میانه) یاری می نماید تحت بررسی قرار دهند و نیز موانعی را که جلو نفوذ مستقیم امریکا را بر منطقه می گیرد مشخص سازند.

برچیدن خطرات:

در نتایج ریسرج کارشناسان هر دو حزب متداول امریکا (جمهوری خواهان و دیموکراتها)، دو کتاب تحت

عنوان (Political — America and Political Islam) به چاپ رسیده که پالیسی خارجی امریکا به خصوص در بخش اسلام سیاسی و طرق جلوگیری از آن را هر کدام به نوبه خود به احزاب خود پیشنهاد کرده بودند.

در این کتاب ها عموماً دو چیز قابل بحث بود:

۱- موانع بر سر راه برای تعمیل پالیسی خارجی ایالات متحده.

۲- اهداف مهم که باید در نتیجه پالیسی امریکا به دست آید.

— بعد از سقوط کمونیزم در شوروی سابق، امریکا دشمن بالفعل نه دارد، بدین گونه میتواند به شکل یکتا در جهان، پالیسی خارجی خود را که بیشتر استعماری است تطبیق نماید، ولی دشمن بالقوه را نه باید از نظر انداخت، دشمن بالقوه برای ایالات متحده اسلام سیاسی است، به همین منظور، بحث ها در دو کتاب فوق الذکر اختصاص داده شده اند که از نامگذاری و عناوین آن واضح میگردد.

اسلام باید تقسیم و جدیداً تعریف گردد:

همچنان در یک سلسله مقاله های سیاسیون و طراحات پالیسی امریکا نیز نکات ذیل به بررسی گرفته شده اند: اسلام به گونه یک دین نه باید از آن انکار صورت گیرد، نه باید با وی چنین مخالفت کرد که موجب شورش اسلامی در جهان گردد و ما را به انجام شوروی سابق و شکست فلسفه کمونیزم دوچار نماید.

ولی اسلام را باید تقسیم کرد، اسلام نورمال و اسلام سیاسی.

— اسلام نورمال عبارت از اسلامی است که با منافع امریکا و غرب هیچ مشکلی ندارد، حتی سعی می نماید تا غرب گرایی را با اسلام آشتی نموده و در خدمت

ترویج فرهنگ غرب قرار گیرد، این نوع اسلام را باید بیشتر ترویج نمود، با آن اظهار دوستی و عدم مخالف کرد، و آن را باید قسمی تعریف نمود که چهار چوب نظام سیاسی در آن جای نداشته باشد، ذهنیت های پیروان آن اسلام باید قبول نمایند که اسلام مثل مسیحیت دینی است که بیشتر به زندگی شخصی افراد تعلق میگیرد، ارتباط بنده را با خدا قایم می نماید و محدوده فعالیت آن بیشتر مساجد و خانه های مسلمانان اند.

— دوم اسلام سیاسی است، اسلام سیاسی را باید تقبیح نمود و آن را بد جلوه داد، اسلام سیاسی را باید چیزی و انمود کرد که اصل و اساس در بنیادهای دینی ندارد، زندگی بشریت را با مخاطره مواجه میسازد، خواهان سیاست بسیار خطرناک (پان اسلامیزم - اتحاد بین الاسلامی) است، و با غرب هیچ همگرایی و آشتی را نه می پذیرد، در مورد حقوق بشر مشکلات جدی را بیار می آورد، جزای غیر قابل پذیرش را به مجرمین تجویز میکند، چنین اسلام را باید تا حد توان بدنام ساخت و پیروان آنرا افراطیون حتی مجرمین بین المللی دانست.

موانع بیشتر:

کارشناسان امور پالیسی خارجی امریکا کشورهای چین، روسیه و ایران را که منطقه زیر حلقه امریکا (آسیامیانه) را از چنگال امریکا به دور نگه میدارند، تشخیص داده اند.

— بخاطر ایجاد مشکلات برای کشور چین باید مسئله تایوان را بیشتر توسعه داد و از آن حمایت کرد، جامعه غربی را باید با حمایت تایوان تشویق نمود، اقتصاد تایوان را تقویت بخشید و در صورت معامله با کشور چین باید از موقیت تایوان استفاده اعظمی کرد.

— قبلاً باید روسیه را مقروض امریکا و جامعه غربی نمود، با بعضی از کشورهای منطقه که با روسیه روابط

نتیجه چه بر می آید:

از تحلیل وضعیت کنونی با انطباق سیاست دراز مدت امریکا چنین برداشت میشود که امریکاییها نه میخواهند به میل خود افغانستان را از نیروهای اشغالگر تخلیه نمایند، البته سعی دارند که ذهنیت منفی در آمریکا را نسبت به جنگ افغانستان تغییر دهد، شماری از نیروهای خود را اخراج نموده و آن را اعلام دارد.

ولی عملاً تعداد زیادی از نیروهای خود را در ۹ پایگاه در خاک افغانستان باقی خواهد گذاشت، با اخذ موافقه اداره کابل ولو که بعداً از انتخابات باشد، مستقر ساختن نیروهای خود را در کشور ما قانونی خواهد دانست، حمایت بین المللی را نیز برای این هدف به دست خواهد آورد، ذهنیت منفی تعدادی زیادی از امریکاییها را کی خواهان اخراج عملی نیروهای امریکا از افغانستان اند توسط تبلیغات تغییر خواهد داد، تلفات وارد شده به نیروهای امریکایی را بعد از اعلام آخر جنگ هرگز نه خواهد پذیرفت، و نیز نه خواهد گذاشت چنین خبرها به رسانه ها راه یابد.

اداره کابل به خصوص عساکر، پولیس و سائر ادارات امنیتی آن اداره را در کمربند محافظوی پایگاه های خویش قرار خواهد داد، عوض امریکاییها قیمت تلفات جانی را افغانها بخاطر کسب چند پول خواهد پرداختند، بدین گونه امریکا جنگ در افغانستان را هنوز هم به درازا خواهد کشید.

قابل درک است که افغانهای غیور هرگز مجال آرام و استراحت را به اشغالگران تحت هر عنوانی که باشد نه خواهد دادند، مگر طبعاً قربانی ها در این راستا زیاتر خواهد شد.

تنگاتنگ دارند و نیز منطقه تحت نفوذ روسیه شناخته میشوند، روابط امریکا و غرب را تقویت بخشید، بدین وسیله در حین عکس العمل روسیه در برابر پیشروی امریکا و غرب باید با روسیه معامله سیاسی نمود، ورنه توسط فشارهای بین المللی روسیه را از جلوگیری امریکا به منطقه متقاعد ساخت.

– ایران را هنوز هم باید تحت تحریم های اقتصادی نگهداشت، شناخت منطقوی ایران را باید محدود ساخت، نفوذ ایران را باید تحت کنترل در آورد و کشورها را علیه رژیم ایران باید بسیج نمود.

هجوم نظامی نیاز مندی جدی:

از همه بیشتر نیرو نظامی را باید به منطقه انتقال داد، قبلاً باید تمام موانع را که صد نفوذ امریکا میشوند از میان برداشت، سپس از مؤقبعیت افغانستان باید آسیا میانه را زیر کنترل نظامی در آورد. اکنون ما درک میتوانیم که یکا یک تمام حرکات غرب به خصوص امریکا بخاطر تعمیل پالیسی دراز مدت آن کشور در کار است. اشغال افغانستان از قبل و حرکات مذبحانه بخاطر تد اوام جنگ در افغانستان، پافشاری بر باقی گذاشتن نیروهای نظامی در ۹ پایگاه در افغانستان، شدت تحریم ها بالای ایران دست درازی امریکا و غرب در اوکراین، حکومت اوکراین را سرنگون ساختن و تجزیه آن کشور، اخلال مناسبات سیاسی با روسیه بر سر شبه جزیره کریمیا و سایر تحرکات امریکا و غرب در عموم دلالت بر آن دارد که امریکا به زودی نه میخواهد کشور ما افغانستان را ترک نماید و نظامیان اشغالگر خود را از افغانستان اخراج نمایند.

امریکا بنام جنگ علیه تروریسم دقیقاً همان جنگ به ضد اسلام سیاسی را دنبال می کند.

دهېواد په مطبوعاتو کې د عالمانو ونډه

مفتي حبيب الله قاسمي
ددیني علومو مدرس او خپرونکی

پیلیزه :

اوڅاكي صاحب بيا دهېواد د مشهورې جريدې «سراج الاخبار» د تاسيس وياړ لري .

ددوی پلونه لارنگ نه وو چې دې ارزښناک ډگرته نور نوي ځوان عالمان د خدمت او چوپړ له پاره په زیات اخلاص او توده مینه راووتل چې نومونه یې زموږ دهېواد د ژورنالیزم په تاریخ کې نه یواځې ځلانده دي بلکې ددې ډگر لومړني مخکښان گڼل کیږي چې ددوی دنوملړ (فهرست) په سر کې مولوي عبدالواسع کندهاري ، مولوي احمد جان سوداگر اودده زوی مولوي محمد سرور واصف ، مولوي صالح محمد هوتک ، مولوي غلام محي الدين افغان او مولوي برهان الدين کشکي نومونه یادېږي .

یادو عالمانو دهېواد د آزادۍ له پاره د سختو کړاوونو او زندانونو گاللو ترڅنګ په سختو شرایطو کې د دیني بلنې او دهېواد دخپلواکي له پاره نه یوازې قلمونه په مشهوره جریده «سراج الاخبار» اونورو جريدو کې وځلېدل بلکې ترڅنګ یې د پښتو ادب دودې او پرمختګ له پاره بنسټیز کارونه ترسره کړي دي چې

نبوي حديثو عالمان د پیغمبرانو علیهم السلام وارثان بللي دي چې دهمدې وارث له امله دیني لارښوونې پر علماوو داخبره فرض بولي چې دوی به دهر پېر (عصر) مسلمانانو ته د دین ضروري احکام رسوي، ځکه خو عالمان ددغه ستر دیني مسولیت سرته رسونې ته زیات اندېښمن وي او د دین د بلنې په لاره کې له ټولو هغو لارو چارو او وسایلو کار اخلي چې له دوی سره ددغه ستر خدایي مسولیت په سرته رسولو کې مرسته کوي په دغه وسایلو کې یوه ښکلې اوسپنېڅلې وسیله «قلم» دی چې په مرسته یې عالمان په مطبوعاتو کې په دې هیله برخه اخلي چې د دین پیغام مسلمانانو ته په ښه توګه ورسېږي .

زموږ دهېواد د مطبوعاتو په تېریونیم سل کلن ژوند کې گڼو عالمانو د مطبوعاتو په خپرېدا ، غوړېدا او پنځېدا کې نه یوازې داچې ستره ونډه لرلې ده ، بلکې په دې لاره کې یې کړاوونه هم ګاللي دي ، چې ددې ډگر په لومړنیو میړنیو او بنسټ اېښودونکو کې سید جمال الدین افغان او مولوي عبدالروف څاكي یادېږي . سید جمال الدین افغان دلومړي ځل له پاره په هېواد کې دلومړنۍ جريدې «کابل» بنسټ کېښود

د راتلونکي نسل له پاره يې په دې ډگر کې لومړني بنسټونه کېښودل . خدای پاک دې وښيي .

په شاهي دوره کې دغه لړۍ تر دوی وروسته نورو عالمانو هم وپاللله او په خپلو هڅو يې دغه ډگر ځلانده او ديني رنگ رنگين وساته چې د دې لړۍ په وروستنيو عالمانو کې د دوه عالمانو نومونه دنورو په پرتله زيات ځلانده او روښانه دي چې يو يې هم مولوی صاحب محمد يونس خالص مرحوم و چې زياته موده د گردیز د «ورانگې» جريدې مسول مدير پاتې شو ، دغه راز په دې ډگر نور وياړونه هم لري . بل عالم قلموال عالم يې هم مولوي صاحب رحيم الله زرمټی دی چې هغه مهال په مطبوعاتو کې د مولوی غلام نبي زرمټي په نامه ياد شوی دی ، او د مرحوم داود خان د جمهوريت په دوره کې د عالمانو د يوه اسلامي گوند «خدام الفرقان» له پاره يې د «ندای حق» په نامه جريده په سختو ستونزمنو شرايطو کې يوازې مسلمانانو ته د ديني پيغام درسولو له پاره چلوله .

اوس چې وخت زيات تير شوی دی او زموږ نوی کول د دغو عالمانو له هڅو ناخبره دي او ډير خلک په دې اند دي چې د مطبوعاتو په ډگر کې عالمانو هېڅ راز خدمتونه نه لري او نه هم په دوی کې څوک قلموال تير شوی دی آن چې د ژورناليزم د ډگر زده کوونکی نوی نسل هم ورسره نابنده ښکاري له همدې امله يوې داسې ليکنې ته اړتيا وه چې په دې ارزښناک ډگر کې زموږ د عالمانو هير شوي خدمتونه بېرته وځلوي او دغه راز زموږ خپل نوي ځوانان عالمان وهڅوي چې د دعوت له دغه ارزښناک ډگره د ديني بلنې له پاره گټه پورته کړي لکه چې مشرانو عالمانو څولسيزې دمخه په ستونزمنو شرايطو کې داسې کارونه ترسره کړ دي چې په دې لار

کې ستر وياړونه لري او هغوی د دين له پاره له دې ډگره زيات کار اخېستی دی اوس خو دغه ميدان د پخوا په پرتله څو برابره ډېر پرمختللی او آسانتياوې پکې رامنځته شوې . او هغه پخوانی قلم يې اوس برېښاني شوی دی او د کمپيوتر په نامه يې يادوي چې نه رنگ او نه هم کاغذ غواړي او په څو شيبو کې دانټرنيت له لارې دنړۍ هرې برخې ته رسېږي .

غواړو په دې ليکنه لومړی دهېواد لومړنۍ مشهورې جريدې په لنډ ډول دروېښنو او بيا به په همدې جريدو کې زموږ د عالمانو دونډې په اړه له تاسو سره خپل معلومات شريک کړو .

په افغانستان کې دمطبوعاتو شاليد:

دمخه يادونه وشوه چې زموږ په هېواد کې رسنۍ (مطبوعات) نژدې يونيم سل کاله تاريخ او سابقه لري ، چې د سياسي بدلونو رښاندې اغېز لرلی دی ، زموږ په هېواد کې دمطبوعاتو لومړنی څرک د نولسمې پېړۍ په پای (۱۲۷۵ل) کې دامير شيرعلي خان په دوره (۱۲۴۳ل - ۱۲۵۷ل) کې د علامه سيد جمال الدين په نوبت پيل شو . چې تردې دمه (۱۳۹۳ل د حمل مياشت د دې ليکنې ترليکلو) يې يوه نيمه پېړۍ بشپړېږي په دې موده زياتې جريدې خپرې شوې او مطبوعات له ډيرو پراوونو تېر شوي دي کله له رکود او کله هم له ازادي برخمن شوي دي .

ددې ډگر د لومړنۍ بنسټ اېښودونکی او نوميالي مېړنۍ سيد جمال الدين افغان په پله يې پل اېښي دی دخپل دغه مسير له پاره يې زيات کړاوونه اوزندانو گاللي دي د حقايقو په خاطر يې ژوند له لاسه ورکړی دی ، خوبيا يې هم له کار لاس نه دی اخېستی ، دوی که

خوله نه دي، ځيني خپرونکي يې دخپريدا نېټه د امير محمد اعظم خان واکمني بنسټي اوځيني نور يې بيا دامير شيرعلي خان د (۱۲۴۲هـ ش - ۱۲۴۵هـ / ۱۸۶۳ - ۱۸۶۶م) کلونو ترمنځ دوره گڼي.^۳

«کابل» جريده په لومړي سر کې لاس کښلې (قلمي) وه او بيا وروسته دکابل په رسمي مطبعه کې خپره شوه اودخلکو ترمنځ يې زيات شهرت وموند، په پښتو اودری ژبويې مضامين لرل. څرنگه چې ددغې جريدې يوه نسخه هم په لاس کې نشته ځکه خويې په اړه خپرونکو څه نه دي ليکلي خودومره خبره يې کړې چې: «دغه جريده بايد د افغانستان د ژورناليزم په تاريخ کې د لومړنۍ نومورکې جريده په نامه ياده کړو».^۴

سيد جمال الدين افغان او په مطبوعاتي ډگر کې يې هڅې

سيد صاحب چې افغانستان او اسلامي نړۍ په کچه دمطبوعاتو او ژورناليزم د ډگر بنسټگر او ميرنۍ گڼل کيږي.^۵ ټول خپرونکي او تاريخ اودافغاني ژورناليزم تاريخ ليکونکي يې د «کابل» جريدې سيد جمال الدين افغان نوښتگر او بنسټ اېښودونکی گڼي.^۶ راضي استاد زرين انځور ته غوږ شو: «سيد جمال الدين افغاني د افغانستان دمطبوعاتو او ژورناليزم له لومړنيو او مخکښو خپرو څخه دی ده د شرق غم خپلي اوښکيل شوي ولسونه په خپلو ليکنو

څه هم په ظاهر يوازې د ژورناليزم د ډگر مخکښان گڼل کيږي خو په حقيقت کې يې خپل قلم د ظلم دمخنيوي اود خپلواکي د ترلاسه کولو اود خلکو د ذهونو روښانه کولو له پاره چلولی دی او هروخت يې دنېواک (استعمار) اوښکيلاک په وړاندې عام خلک پاڅون ته هڅولي دي، اود سترو پېښو اتلان او شاهدان پاتې شوي دي، دوی په دې موده دخپل گوډومات اقتصاد سره سره دمطبوعاتو بهير تود ساتلی او پاللی دی.

ددې ډگر ميرنې ډير زيات دي خو څرنگه چې داليکنه په دې ډگر يوازې د عالمانو هڅو ته ځانگړې شوې ده له همدې امله ددې ډگر دنورو اتلانوله روح نه په ډيره بنسټه موږ يوازې د عالمانو هڅې دلته ليکو اود خدای مه کړه معنا يې دانه ده چې موږ په دې ډگر دنورو سترو انسانانو هڅو او خواريو ته د درنښت په سترگه نه گورو ځکه په حقيقت کې عالمانو دهغوی په مټ دغه ستر کارونه او وياړونه ترلاسه کړي دي.^۱

دهواد لومړنی نوم ورکې (کابل) جريده اومسول مدير يې :

د «کابل» جريده د افغانستان لومړنۍ جريده بلل کيږي او له «شمس النهار» جريدې دمخه خپره شوې ده.^۲ که څه هم خپرونکي يې دخپريدا د نيټې په اړه يوه

۱ په دې اړه ډاکټر محمد حليم تنوير دخپل ارزښناک کتاب «د افغانستان تاريخ او خپرونې» په پاى کې له ۷۵۹ نه تر ۷۶۶ ښکلي او په زړه پورې اوږده ليکنه لري له ټولو سره يې خپله زما موافقه ضروري نه ده .

۲ د ژورناليزم مخکښان : ۴ مخ . اريانا محله ۱۳۳۰ل کال دشور گڼه «شمس النهار» داستاد عبدالروف بينواليکنه . تاريخ معاصر افغانستان د سيد سعد الدين هاشمي ليکنه ۹۲ مخ . سيد جمال الدين افغاني و افغانستان کابل . ۱۳۵۵ل .

۳ د افغانستان تاريخ او خپرونې . ۱۴ مخ . سير ژورناليزم درافغانستان کاظم اهنګ کابل مطبعه ۱۳۴۹ل لومړی مخ . شمس النهار مقاله اريانا محله ۱۳۳۰ل کال دشور گڼه «شمس النهار» داستاد عبدالروف بينواليکنه .
 ۴ د ژورناليزم مخکښان : ۴ مخ .
 ۵ د افغانستان خپرونې : ۱۴ مخ .
 ۶ د افغانستان تاريخ او خپرونې د ډاکټر تنوير ليکنه ۵ مخ .

او خپرونو کې دې راوهڅول چې دخپل وخت د فرعونې قدرت په وړاندې دیرغلگرو پرنگیانو په وړاندې ودرېږي ، له خپل حق څخه ، له خپلې آزادۍ څخه په نره ، په میړانه او په وینو دفاع وکړي ... دده ژورنالستیکو هلوځلو په برکت په هغه وخت کې تقریبا په ټوله خیتڅه نړې کې د ژورنالیزم یومبارز نهضت رامنځته شو ... د کونړ دشنې اوشکلې درې په بنسکلاووکې رالوی شوی سید دخپل وطن مرکز ته راغی ... دانگریزې بنسکیلاک په وړاندې یې تبلیغ وکړ او خلک یې دهغوی دظلم په وړاندې راپاڅول دا هغه وخت و چې زموږ گران وطن اودشرق نورتې ډیرې برخې هم ددغوبنسکیلاک گرو اویرغلگرو له خوا غصب شوې ولاندې شوې وې»^۷

دمطبوعاتو ارزښت دسید جمال الدین افغاني له نظره :

افغاني صاحب له مطبوعات سره بې کچه مینه لرله ، دمطبوعاتو په ارزښت اوگټو یې ډیر څه لیکلي دي .^۸ ده به ویل : «هرامت باید تل داخلاقو دساتنې اودنیکمرغي پرلور اوله مهلکاتو نه دژغورنې اوله غفلت نه یو ووېشوونکی اوله ځورتیا یوه ساتونکی اودفضایلو پرلوري یو هڅونکی اودکمالاتو پرلور یوقاید اودرازیلو نه یو ایسارونکی اودښو چارو لارو ته یولارښوونکی ولري که چېرته له بصیرته کار واخلو اودعقل په ترازوي پې وسنجوو . دامهال موږ دغه صفات له جرایدو او ورځپاڼو پرته په بل چا کې نه وینو .»^۹

۷ دژورنالیزم مخکښان : مخونه ۲، ۳.

۸ دمطبوعاتو دارزښت په اړه دنوموړي دمضمون ژباړه تاسو «دافغانستان تاریخ اوخپرونې» کې لوستلای شئ له ۲۷ نه تر ۳۱ مخ پورې .

۹ مقالات جمالیه ۱۷ مخ ، چې دسید صاحب دمقالو ژباړه پکې راټولې شوې ده چې ژباړه یې زیاته بې خونده ده اوما له کوم بدلون پرته له مخکنی اثره راواخېسته.

په یوه لیک کې نوموړي درسنيو له پاره داسې بنسکلي اصول بیان کړي : «ورځپاڼې باید حقایق اودولس په گټه شیان خپاره کړي دهرچا نیمگرتیا وښيي اوهم یې درملنه وښيي نه داچې له داسې مبالغو ډکه وي چې د عقل خاوند یې نه خوښوي»^{۱۰}

که موخوبه وي نور به له سید صاحب سره خدای په امانې وکړواودهېواد ددوهمې ورځپاڼې شمس النهار په اړه به وغږېږو .

دهېواد دوهمه مشهوره جریده : «شمس النهار»

دشمس النهار جریده چې دسید جمال الدین افغاني په ابتکار اووړاندیز دامیر شیرعلي خان دواکمني پرمهال خپره شوه په هېواد کې دژورنالیزم دلومړني عملي گام په توگه گڼل کیږي^{۱۱} استاد عبدالروف بینوا لیکي : «په ۱۸۶۸-۱۸۶۹ع کال هغه وخت و چې سید جمال الدین افغاني ددریم ځل دپاره له خپل گران هېواد افغانستان نه وتلو ، امیر شیرعلي خان ته ورغی اوځیني اصلاحي پروگرامونه یې امیر ته وړاندې کړل . چې یوه ماده یې په کابل کې دیوې جریدې خپرول وو اوهمداسبب و چې امیر په ۱۲۹۰هـ ق کې دسید له هغه پیشنهاد سره موافقه وکړه اودشمس النهار دجریدې دخپرولو امر یې صادر کړ ...»^{۱۲}

استاد زرین انځور دمرحوم بینوا له مخکنیو خبرو رانقلولو وروسته لیکي «له همدغه ځایه ده چې دافغانستان دژورنالیزم دتاریخ په پیلامه کې دعلامه سید جمال الدین افغاني دریغ په ډیره ښه توگه

۱۰ سید جمال الدین دطباطباتي راټولونه ۲۶۲ مخ .

۱۱ دافغانستان تاریخ اوسنی . مخ

۱۲ په اریانامجله کې داستاد عبدالروف بینوا مقاله «شمس النهار» لومړۍ مخ .

راڅرگندېږي»^{۱۳} او په دې توگه ويلا شو چې دغه جريده هم د سيد صاحب دهېلو يوه ځلانده ډيوه وه.

د شمس النهار جريدې مسول مدير:

ددې جريدې مسول مدير كه څه هم عبد العلي مستغني يادېږي، خو په دې اړه د «افغانستان تاريخ او خپرونې» كتاب يوه نوې خبره ليكي: «شمس النهار په (۱۲۵۱ل / ۱۸۷۳م) كې خپره شوه د سيد يو شاگرد مولوي عبدالروف خاكي دهغې مسول مدير و». ^{۱۴} ددغې جريدې لومړۍ گڼه په دوه مخونو كې پر كال ۱۲۵۱ل / ۱۸۷۳م كې له چاپه راووتله دغه جريده په هفته كې دوه ځله دبالاحصار شمس النهار مطبعې چاپوله. ^{۱۵}

دغه جريده كه څه هم څه ناڅه يادېږي خود ژورناليزم په ډگر كې د «سراج الاخبار» غوندي ځلانده نوم نه لري چې تردې جريدې له ديرش كلن سكوت وروسته د عالمانو په هڅو اولارښوونه خپره شوه او په دې ډگر كې زيات وياړونه لري. اوس به د سراج الاخبار په اړه له تاسو معلومات شريك كړو.

دهېواد دريمه مشهوره جريده: «سراج الاخبار»:

«سراج الاخبار» جريده چې خپرونكي يې د ژورناليزم او مطبوعاتو د بيا د احيا دوره گڼي، ترديرش كلن فرهنگي ركود اوسياسي چوپتيا وروسته دامير حبيب الله خان په دوره كې د ۱۲۸۵ل كال د مرغومي په ۲۶مه نېټه خپره شو چې د افغانستان د ژورناليزم دوهمه

ارتقا يي خپرونه بلل كيږي ^{۱۶} مرحوم استاد حبيبي دخپلو مستندو معلوماتو په اساس په خپل ارزښناك وروستني اثر «جنبش مشروطيت» كې ددې جريدې منځ ته راتگ په اړه د عالمانو خواږي ستايلي اوليكي چې: «دهغه مهال د كابل ښار د دوه مشهورو مدرسو شاهي مدرسه (د چوپ فروشي جومات ديني مدرسه) او حبيبه مدرسه (اوسنۍ حبيبه ليسه) چې په (۱۹۰۳م - ۱۳۲۱هـ) پرانېستل شوې وه، دو ښو او څېركو مدرسو عالمانو دوخت امير ته وړاندېز وكړ چې د پوهانو يوه ټولنه (انجمن) دې جوړ شي چې هغه يوه پنځلس ورځنۍ جريده د «سراج الاخبار» په نامه خپره كړي».

استاد حبيبي وړاندې ليكي: «د عالمانو دغه مخكنۍ وړاندېز د ۱۳۲۳هـ د صفر په مياشت كې دامير له لوري لاسليك شو او ددې لاسليك څخه اته مياشتې وروسته د سراج الاخبار لومړنۍ شماره د ۱۳۲۳هـ ددې قعدې مياشتې په ۱۵مه نېټه چې د ۱۹۰۶ ميلادي كال د جنوري د مياشتې له ۱۱مې نيټې سره يې سمون درلود په ۳۶ مخونو كې خپره شوه» ^{۱۷}.

په «سراج الاخبار» كې د عالمانو ونډه:

د «سراج الاخبار» په لومړنۍ گڼه او دغه راز دخپريدا په دوهمه دوره كې زياتو عالمانو ونډه لرله خوددې جريدې د لومړنۍ گڼې امتيار ټول د عالمانو په برخه وي مشري يې مرستيال يې او مسؤل مدير يې ټول عالمان وو استاد حبيبي وايي: «د سراج الاخبار دانجمن مشر مولوي عبدالروف قندهاري خاكي وټاكل

^{۱۲} د افغانستان تاريخ او خپرونې: ۶۵ مخ. داکتر

محمد حليم تنوير ليکنه

^{۱۷} جنبش مشروطيت ۲۶ مخ کې .

^{۱۳} د ژورناليزم مخکښان ۷ مخ

^{۱۴} د افغانستان تاريخ او خپرونې: ۱۴ مخ.

^{۱۵} مخکنۍ اخېست خای مخ ۳۸ مخ

شو چې «خاكي»^{۱۸} تخلص يې كاوه چې د كابل د شاهي مدرسې مشر استاد «صدر مدرس» او په شاهي دربار كې منلی ملا و، ددې جريدې مرستيال مولوي احمد جان الكوزی و دمنشي (ايديتور) دنده يې مولوي واصف سرور په غاړه وه «^{۱۹}

د سراج الاخبار د لومړنۍ گڼې منځپانگه او دواكمنو غبرگون

د لومړنۍ گڼې منځپانگه كې د اسلامي وېبښتايه او دغه راز هغه مهال دانگريزانو د استعمار په خلاف ډير څه ليكل شوي وو، استاد حبيبي په خپل كتاب «جنبش مشروطيت» كې د دغې جريدې د منځپانگې په اړه ليكي: «د سراج الاخبار د لومړۍ گڼې مضامين په لاندې ډول وو: سرمقاله يې د مولوي عبدالروف له لوري ليكل شوې وه چې سرليک يې و "يوه خطابه، يو تمهيد او سياسي موعظه حسنه". په پاى كې د مولوي سرور واصف يوه وعظيه قصيده راوړل شوې چې ژبه يې زياته فصيححه ده»^{۲۰}

دغه راز استاد حبيبي د جريدې په لومړۍ گڼه د خاكي صاحب لاس كښلې سرمقاله وېښوونكې بولي، ځكه خاكي صاحب هغه مهال هرڅه درك كړي اودنړۍ له نوې بدلونوسره بلد و، نوموړي غوښتل چې له دې لارې گڼې نوې ځوانان دانگريزانو پر خلاف وپاروي او هغوى ته د ازادې درس ورکړي، چې ددې اخبار له خپرېدا سره په سيمه كې د لويې هنگامې او غوغا

۱۸ چې اوسمهال ښه ژباړه د خاورين په معنا راځي ځكه انسان له خاورو جوړ دی او نوموړي خپل نسبت خاورو ته كړې چې زياته عاجزي معنا پكې پرته ده.

۱۹ جنبش مشروطيت ۲۶ مخ كې .

۲۰ جنبش مشروطيت ۲۸ مخ، د ايران چاپ .

جوړېدو ويره كېدله له همدې امله يې دوخت واكمن او په ځانگړي ډول يې په هند كې د برطانوي حكومت ووبراوه او دوخت واكمن يې سمدلاسمه ددې جريدې په وړاندې غبرگون ښودلو ته وهڅول، هغه و چې دوخت واكمنو دانگريزانو په غوښتنه او اشاره د دغه جريدې د لومړۍ گڼې له خپرېدا وروسته دنورو خپريدو مخه ونېوله او د شپږو كلونو له پاره و تړل شو. ۲۱

دغه غبرگون طبعي خبره وه ځكه دغه جريدې تر شا د كابل ښار د دوو سترو مدرسو او په ځانگړي ډول د حبيبه مدرسې استادان ولاړ وو چې هغه مهال د آزادي ستر مركز بلل كېده استاد پوهاند استاد رشاد مرحوم ليكي: «حبيبه دارالعلوم په افغانستان كې د سياسي مفكورې درشد او حزبې تنظيم زانگو ده، په دې درالعلوم كې ... مولوي سرور واصف خان الكوزی، مولوي غلام محي الدين افغان غوندي حساس اودراك استادان وو، دوى استعمار چيانو ته په بده سترگه كتل له ظلمه يې كركه كوله»^{۲۲}

استاد حبيبي د دغې جريدې د تړل كېدا په اړه د سراج الاخبار د يوه نژدې همكار اود ازادې د غورځنگ له يوه زياركنښ بابا عبدالعزيز له خولي كاري: «سراج الاخبار لومړنۍ گڼه دوخت دمستبد حكومت له لوري ترسخت كنترول لاندې ونېول شوه لكه چې ويل شوي دي دهند برتانوي دولت دهغې له خپرېدا سره موافق نه و او ځكه يې د سراج الاخبار دنورو گڼو دخپريدو مخه ونېوله»^{۲۳}

نوكه څه هم د سراج الاخبار د لومړنۍ گڼې وروسته تر پنځه كاله پورې خپره نه شوه خواستاد حبيبي ليكي: «

۲۱ مخكنۍ اثر .

۲۲ د پوهاند رشاد مقاله . د افغان ياد .

۲۳ جنبش مشروطيت ۳۰ مخ .

څېر نامتو محقق او تاريخپوه ځاكي صاحب د پښتو دري او عربي ژبو نامتو اديب او ستر ليكوال عالم او شاعر معرفي كوي.^{۲۷}

د سراج الاخبار دوهمه دوره :

د سراج الاخبار دوهمه دوره د ديني عالمانو په هڅونه او هلو ځلو د محمود طرزي تر مشري پيل شوه او د دغې جريدې د دوهمې دورې لومړنۍ گڼه تر شپږ گڼه څنډه وروسته يو ځل بيا د ۱۲۸۹ ل په مرغومي كې چې د ۱۹۱۱ م كال جنوري په مياشت كېدل په كابل كې له چاپه راووتله .

د جريدې د دغه تگلارې په اړه څو ځله امير حبيب الله خان د جريدې كار كوونكو او مشرانو ته اخطار ورکړ چې په سراج الاخبار كې دې سياسي مقالې خپرې نه كړې خو د جريدې مشرانو د وطن دوستي دغه اخطارونه نه شواى زغملای د همدې اخطارونو او تنگونو په منځ كې او د جريدې د پخوا په څېر د بنكيلاك گرو په ټكونه او دخپلې خپلواكۍ په ترلاسه كولو كې له نورو همغږو پوهانو سره جوړه روان و چې له امله يې ډير ځله دغې جريدې تر يوې اونۍ دزيات ژوند تمه نه لرله . او د دغې جريدې د ادارې د شريكو له پاره هڅې روانې وې او يو وخت دزياتې ويرې له امله دغه جريدې د چاپ اونور سامان يې كارونكو ته كور ته له ځان سره يو وړل اوله هغه ځايه به يې دغه جريده خپروله او په مستعارونو نومونه يې پكې ليكنې كولې.^{۲۸}

پاتې په بله گڼه كې

ځاكي صاحب له دې لارې ځوانانو ته دوېستابه او آزادي درس وركړ او را تلونكو نسلونو د نوموړي له دې درس څخه د آزادي الهام واخېست او د آزادي نوي غورځنگونه د نوموړي د لارښوونو په رڼا كې منځ ته راغلل :

عشق از فریاد ما ، هنگامه ها تعمیر کرد

ورنه این بزم خموشان هیچ غوغای نداشت^{۲۹}

استاد انځور هم داستاد حبيبي خبرې په خپل كتاب "د ژورناليزم مخكښان" كې تاييدوي اوليكي: «مولوي عبدالروف خان كندهاري دهېواد دغه ستر ديني ليكوال او شاعر د افغانستان د ژورناليزم دودوې له پاره كار هم وكړ او يوداسې چراغ يې بل كړ چې كه يوازې يوه گڼه يې هم خپره شوې خوپه مانا كې دغه چراغ خاموش نه شو او شپږ كاله وروسته چې د «سراج الاخبار افغانيه» اساس كېښودل شو په حقيقت كې د همدغه چراغ روښنابي وړانگې وې چې په لويه بڼه يې ظهور وكړ.»^{۳۰}

هو ! رښتيا هم مولوي عبدالروف ځاكي د ژورناليزم په ډگر او دغه راز دخپلواكي له پاره كې يوداسې اساس كېښود چې د سراج الاخبار دوهمه دوره د محمود طرزي تر مشري لاندې پيل شوه دى هم د ځاكي صاحب پر بنسټونو او پلونو ولاړ ، ځكه محمود طرزي چې كه څه هم آزاد خياله سړى و ؛ خو په دې ډگر كې د ځاكي صاحب هڅي ستايي او د سراج الاخبار په يوه گڼه كې ځاكي صاحب د ديني علومو ستر استاد او نامتو څېړونكى يادوي اوله كچې وتلي ستاينه يې كوي اوله نوموړي زيات اغېزمن ښكاري^{۳۱} ، استاد حبيبي په

۲۴ مخكنۍ اثر مخ ۳۲ او ۳۳ مخونه

۲۵ د ژورناليزم مخكښان : ۴۴ او ۴۵ مخونه .

۲۶ په جنبش مشروطيت كې د ځاكي صاحب په اړه د محمود طرزي ليكنه لوستلای شئ.

۲۷ مخكنۍ اثر مخ

۲۸ مخكنۍ اثر ۶۶ مخ . په ژباړه كې له يوڅه بدلون سره .

د نني جهاد پرمخيون کې

شاعرانه انځورونه !

د شاهد ليکنه

تاريخ گواه دی چې دهيواد مسلمان شاعر دخپلې فناني او هدفمندي شاعرۍ او حماسه زيږونکې شعر په خوږ لڼه خو صيقل شوي ژبه تل دنړيوالو بنکيلاکگرو په وړاندې دخپل روحاني مقتدايانو (علماوو او طالبانو) سره په هره دښته ، دره ، سمه او غر کې اوږه په اوږه د جهاد مورچل تود ساتلی او دولس په بيدارولو او داسلام د غليمانو دشومو پلانونو په برېښلو کې ، بيا دې هدفمند شاعر هغه کردار ادا کړی چې دننۍ متمدنې نړۍ د هايکو گانو شعرونو اورومانيت سروالان او گرد روڼ آندې يې گوته په غاښ کړي .

که هغه د پيرنگيانو د پرله پسې درې غبرگو يرغلونو په خلاف دافغان ولس عمومي پاڅون ته هڅول وو ، يا که بيا په (۱۳۵۷ او ۱۳۵۸ل هـ) کال کې دکمونستانو او روسانو پرخلاف جهاد ته دخلکو پاڅول او يا هم که دهمدې زيريزې پيړۍ په

دلويديغ دنابيره تاراک پرخلاف دافغان مسلمان ولس د جهادي خوځښت خپانده کولو او ددې خاورې دربريدلي ولس سره دنړۍ دمسلمانانو دخواخوږۍ او همدردۍ په هيچان کې خو په بنسټيزه توگه د جومات دمڼبر او محراب د خاوندانو جوت او بي بيلگې رانه انځورونه تر سترگو کيږي ، خو همهاله ورسره دشعر او شاعرۍ دخوږې څپې او زړه راکښونکې نغمې بڼوال خپل مرموز تخيل او خوږ الهامي غږ غاړه غړۍ کړي ، او لکه د جومات دمحراب دامام او دمڼبر دواعظ زړه تخونکيو اسلامي لارښوونو او دکفر د جارحيت او اشغال په خلاف يې د اتومي فتواوو غوندې شاعر او د الهام بخښونکيو عواطفو انځورگر هم په خپل حماسي او رزمي جذاب او کشش آميزه غږ داسلام او هيواد دميرځمنو ځيگرونه په تېرو او سپينزو نيزو وهلي او دغشو د (ابابيلو) تر بورنوونکيو گوزارونو لاندې يې داسې ساتلي ، چې ددوئ دېزم اورزم بنکالو يې لا په ستونې وچه کړي او آن د پرمختللي ژيړ بخني ژورناليزم د طلسم بتکده يې هم په ژغولو ځواکمنه نده .

لومړيو كې دناتو تر چتر لاندې دوينه څښونكيو
 بنكيلاگروا شربانو (امريكايانو او اروپايانو)
 د(۲۰۰۱ز) كال دنايره او نامشروع يرغل په مقابل كې
 دافغان مسلمان قام اغفال شوي احساسات وپېښول
 او په خپور او ستل وو.

درزم او بزم دميدان دا اتل شاعر تل پداسې
 برخليک ټاكونكيو شيبو كې دخپل ولس سره څنگ په
 څنگ دريدلى او دخپل فطري هنر، روزل شوي فن
 او خواږه ترنم په ليزري وړانگويي داسلام، وطن او
 افغان قام دېنستپالو ميرڅمنو سترگې بريښولي او
 دشعر په خپله نازكخياله ژبه يي ورته خپل كې پيغام
 دخپل ننگيال نيكه (اميركروړ سورې) دا وياړنه
 ورغبرگه كړي چې:

زه يم زمري پر دې نړۍ له ما اتل نشته = په هند و سند و
 پرتخار او پر كابل نشته
 له ما اتل نشته - بل په زابل نشته
 غشى دمن مې ځي بريښنا پر ميرڅمنو باندې = په ژوبله
 يونيم پر غالم پر تېښتيدونو باندې
 په ماتيدونو باندې - له ما اتل نشته
 زما دبريو پر خول تاويزې هسك په نمځ او په وياړ =
 دآس له سوومي محكه ريږدې غرونه كاندې لټار
 كړم ايوا دونه ويچار - له ما اتل نشته
 زما دتورې ترشپول لاندې دي هرات او جرم = غرج،
 باميان او تخار بولې نوم زما په اودوم.....

كه پرون دمعاصر افغانستان بنسټگر سترفاتح
 او پر دين او وطن ميين (احمد شاه بابا) دخپل شعر په ژبه
 داسې ويل چې:

((ستاد عشق له وينو ډك دي ځيگرونه
 ستا په لاره كې بايلي ځلمي سرونه

تاته راشمه زړگي زما فارغ شي
 بي له تامې اندېښنې دزړه مارونه
 كه هرڅومې ددنيا ملكونه ډير شي
 زما به هيرنشي دا ستا ښكلي باغونه
 احمد شاه به دغه ستا قدر هيرنه كا
 كه ونيسي دتمام جهان ملكونه

يا كه دتورې او قلم اتل خوشحال خان خټك
 ويل چې:

((دافغان په ننگ مې وتړله توره /ننگيالي
 دزمانې خوشحال خټك يم)).

يا دا چې:

لا په خوب كې په لړزه پريوزي له كټه
 چې دچا تر غوږ زما دتورې شرنگ وي
 لا تراوسه يي ماغزه په قرار نه دي
 چا چې ما سره وهلى سر په سنگ دى

نونن هم الحمد لله دهيواد مسلمان شاعران
 ديرغلگرو په وړاندې خپل مخالفت ښيي اودا
 اشغال محكوموي، چې دبيلگې په ډول به ددريو
 شاعرانو يادونه وكړو!

دلويديځ يرغل په مقابل كې يوازې نه، بلكې
 دوو پرله پسې يرغلونو (كمونيزم او بيا سوسياليزم
)په وړاندې دبغاوت علمبردار، غزلبول، ژمن او
 دافغانستان (حمزه)، ټولمنلى، اديب شاعر استاد
 فضل ولي (ناگار) په ډاگه دا يرغلونه وغندل او
 دخپل مجاهدانه بغاوت په غږ يي دجهاد او
 خپلواكۍ دلارويانو قافلې داسې بدرگه كړي چې:

بې دامريکايانو پر خلاف د جهاد اعلان وکړ، خپل يو شمير هغه ملگري چې دده د آند خلاف يې د جهاد پر ځای د يرغلگرو ملگرتوب وکړ، په خپل عالمانه او شاعرانه غږ يې ترې داسې خپل برأت وښود:

پوچ کارتوس

ما وې چې باز دی خو تپوس وختو
په د ووسانو کې دووس وختو
د زړه په وينو مې روزنه ورکړه
چې زړه ترې جوړ کړم خو تپوس وختو
ډير مې ټولنه کې دروند وتللو.
اخر کې سپک انډی د بوس وختو
په جهادی هدف يې لوبې وکړې
خدا يېو دروس خڅه چروس وختو
دامريکا په ډالرو نڅېده
د خدای له مرستې نه مایوس وختو
موږ وې دده له بخته مخکې به ځو
خو دې پخپله کې منحوس وختو
خالص له بل چانه گيله نه کوي
پوچ يې دخپل جيبه کارتوس وختو

دهيوادستره علمي پانگه، نامتو څيړونکی، اديب او شاعر اکاډميسن استاد عبدالشکور رشاد صيب دامريکا او ناټو يرغل د صليبي تاراک پيلامه بللې او دخپل شعر په ژبه يې داسې غندلې چې:

د تودو وينو حمام

تروريي زلم د اسلام په ضد پلمه ده
دا پلمه د صليبي جنگ پيلامه ده
دا ټگي ده د ابرگي ده دانېرنگ دی

جهاد روښانه خط د پيغمبر (ص) دی، ځی چي ځو
د خدای (ج) د ازمويني خور ډگر دی، ځی چي ځو
ما شوم دبخار اېسه تر څو پټ لولي قرآن
موئن ته بس همدا زنگ د خطر دی، ځی چي ځو
راښوري په تعقيب دي منځنی اسيا ييا
تکبير کي دي غيبي غوندي اثر دی، ځی چي ځو
افغانه! په شانه ځي، خو چي ونه خورې تيندک
حساب دگر د اسلام نن ستاپه سر دی، ځی چي ځو
د بدر مېلمان نه نه دي ختلي بيا اسمان ته
ملا تر دي دملکولوی لښکر دی، ځی چي ځو
اسلام له منځه وړه شي، ديهو د پوه مشري
وهلی يې اهتمام ته روس ټټر دی، ځی چي ځو
ژوندی چي دی خښ شوی دهغه شهيد بچي
له خدایه! پس يې ستاپه لور نظر دی، ځی چي ځو
هر گام دي زېږوي له رعبه ډکي هنگامي
ماښوي د کفر شور وشر دی، ځی چي ځو
دا استادشومه دم نوراني کرښي دمر می
دليکو سپېدو شاته سپين سهر دی، ځی چي ځو
ختیځ کړي په «لويديځ چاقو» پرېشن دخپل ناسور
حيران دشرم داغ ته لروېر دی، ځی چي ځو
پر مخ ځی شاه زلمو! د ځمکي راکارې تئاب
محشر په هديره کي دقيصر دی، ځی چي ځو
ناگاره! په غزل څاره افق دي دهيواد
په څرک د آزادی دسبالمر دی، ځی چي ځو

دوو يرغلونو (روس او امريکا) پر خلاف د جهاد لار ښود علمبردار، د سپين غر د دنگو مورچلونو شاهين، د بي داغه ماضي خښتن محترم مولوي محمد يونس خالص رح پداسې حال کې چې دنورو علماوو په شان

پنځونې اوله تخيل څخه رازيريدلې حماسي كلام يا
شعرته د(حکمت) يوه جامع او له محتوي ډکه کلمه
کارولي وه او هغه داسې چې :

((ان من الشعر لحكمة)) بخاري شريف)) حديث
پوهان ددې جوامع الكلم صلى الله عليه
وسلم اطلاقات له ژورو مفاهيمو سرچينه
بولي ، شعر باندې چې د حکمت اطلاق
شوی ، دا نو هسې کومه سرسري
يا تشريفاتي بنکلايز کلام نه دی
، بلکې دلته له علمي تبحر
او نبوغ استازيتوب
شوی ، اولوی سمندريه يوه
کوچه کې په
حکيمانه سليقه
شوی ، نو ځکه يې په
معنی کې نه حديث
پوهان يوه خوله دي ، او نه
يې ترجمه په يوه لفظ کې
مختصر کولای شي ، نو دلته ده

ځينې داسې وايي چې :

حکمت د علم په معنی دی ، حکمت هغه
رېښتني وينا ده ، چې له حق سره پيونده وي
، حکمت عدل دی ، حکمت هغه گټور کلام
دی چې له جهالت څخه پکې ژوغورنه شوي وي او
.....او.....او.....

همداسې به په مسجد نبوي کې حسان بن ثابت ؓ ته
د اسلام ستر پيغمبر حضرت محمد ؐ پخپله منبر
ودراوه ، او حسان ؓ به پرې له رسول الله ؐ څخه د شعر
په ژبه دفاع کوله ، او رسول الله ؐ به د حسان بن ثابت ؓ
په هکله ويل :

په ويناد مسټر بوش صليبي جنگ دی
د سپين برج اهریمنان د شر خدايې کا
ديـزدان د پيروانو سـرکوبي کا
ايل شارون دی مقتدي جارج بوش امام
غواړي ونغاړي کمبله د اسلام
ټوټو بلېر د غه چرچ سيانه کشيش دی
ديهود و د ترسـاد گټو ویش دی
سیناگوک او کلیسادى لاس یو کړی
خدای ومه کړه د مسجد به کاري زړی
نیت لري کنبېردي کعبې ته اټوم بم
گړوبوي زموږ د مکې بنار چم په چم
مدعي دانسانانو د حقونو
دي ريښې کاري د بشر د ژوندونو
دا عجب ه د بشر بشردوسـتي ده
دادوستي د بشر نه ده ، شر دوستي ده

د ژمن ترانه ويونکې ملا فقير محمد
درويش ، مظهری ، نوبهار ، شهيد انعام الله خان او
نورو..... غوندې د ترنم دنړۍ معماران خو هغه دي ، چې په
خپلو جادو گرو غږونو او موسيقيت يې د پاريس ، لندن او
واشنگټن د سينما گانو کنگرې ماتې او د ديموکراسۍ
ډول ته دنخيدونکيو سندرغاړو د شیطاني غږونو په جال
کې دنښتو غرايزو غږوندي يې داسې وشلول ، چې بيا به
يې څوک کوشير نه کړای شي او نه به يې څوک په طلسم
کې ونښلي

او دا ځکه چې :

د بشریت ستر لارښود حضرت محمد مصطفی ؐ لا
خوارلس سوه کاله مخکې دیوه مسلمان شاعر ذوقی

چې (روح القدس) د حسان رض تاييد کوي ((وکان النبي صلى الله عليه وآله وسلم ينصب له منبرا في المسجد، يقوم عليه قائما ينافح عن رسول الله صلى الله عليه وآله، ورسول الله صلى الله عليه وآله يقول: ان الله يؤيد حسانا بروح القدس ما نافح عن رسول الله صلى الله عليه وآله)) چې همدا بشارتونه د يوه مسلمان او ژمن شاعر د مقام داوچتوالي لپاره بسنه کوي او ښايې د روح القدس همدا تاييد وي، چې شعريې دخلکو سينوکې ولولې او د سوزونکې اور بڅرکي بندي.

شاعر چې کله د الهام څخه درازيږي دې شعري څپې تورې د کاغذ پر مخ د قافيي او آهنگ له مخې انځور کړي، او دا شعر بيا د ترنم په هيچاني او پارونکې قالب کې واچول شي، نو اغيزيې بيا لکه د سمندري څپو ويده زړونه له خوابه را وښوي او دخپلو عواطفو په پلوشوکې يې راغاري، شعريا کومه جهادي ترانه، چې مترنم په خواږه غږ زمزمه کړي، نو لکه د بلالي ﷺ اذان دخلکو په سترگو کې داوښکود سيندونو فواري بهوي او اوريدونکي يوي بلې دنيا ته له ځانه بوځي، داځکه چې يوڅو دا شعر هډمند او معنوي ښکلاوې له ځانه سره لري، بل فطرتاً خوږ غږ په اوريدونکې اغيز بندي او هم پکې د افغانستان غوندي دريږي دې ولس د آهونو بارز انعکاس شوی وي، خوسريبه پردې دخپلو اسلافو شهسوري او اتلواله يې غومي زيږوي، اود داسې شخص په فطري غيرت کې ساه پوه کي او په اسلامي ولولويې راولي !

د يوه مجاهد شاعر حماسي او جهادي اشعار پنځول او بيا يې دکوم ترانه ويونکې لخوا په خواږه او مترنمه بڼه ويل، يوممدوح او محمود کار ځکه دی، چې دکفارو خلاف جهاد ته د مسلمانانو په لمسولو کې عمده او رځنډه رول لوبوي، اسلامي شريعت هم داسې ترنم او شعر په خواږه آواز سره نه يوازي يو مشروع کار

بولي، بلکې دکفارو هجوې او د اسلام ننګې ته يې لاپسي تشويقيوي، دشعري ترنم د مشروعيت لپاره لاندیني روايت چې هم د صاحبو ورضی الله تعالی عنهم عمل ښودل شوی او هم پکې د اسلام له سترپيغمبر حضرت محمد صلى الله عليه وسلم نه دا عرابو د نشيد او ترنم دا وريدلوروايت راغلی، دنوموړې مدعي د اثبات لپاره بسنه کوي، لکه په (الاداب للبيهقي) کې راغلي چې (ورويانا عن جماعة من الصحابة الترنم بالشعر، وسمع رسول الله صلى الله عليه وسلم نشيد الأعراب، والحداء).

که يوې خواته نن سبا ټوله ميډيا ديرغلگرو په لاس کې ده او له (۸۰۰) اتو سو څخه زياتې تبليغاتي وسيلې لکه راډيو، اخبار، مجله، تلويزون او نور دمجاهدينو پر خلاف زهرجن تبليغات کوي، نوبل طرف ته د جهادي ادب او اسلامي شاعري مخکښان، د حماسي ترنم بلبلان او دهسکو غرونو نغمه بول توتيان په جادوگرو غږونو د جومات دممبر او محراب د خاوندانو غوندي، د سپين غر، تور غر، سور غر، هندوکش او پامير دنگو څو کو ته ختلي او جهادي ليکوته د ځوانانو دومره کتارونه راجذبوي، چې د غربي ميډيا شرابي خماريان يې، په ميلياردونو ډالرو او دپاريس، لندن او واشنگټن دمصنوعي ښکلاوو په نذرانوه جذبولی شي اونه ورته ددې شومې هيلې کوم څرک لگيدای شي، ځکه نو د دومره تلاشونو سربيره بيا هم له خپلو فعاليتونو نهيلي شوي، چې دا په حقيقت کې دهغه سپيڅلي معنوي فکر او خپلواک ذهني پالنه ده، چې غربي اشغالگر ترې عاجز دي .

دې کې هم شک نشته، چې شعراو شاعري يو مسؤليت او شاعريو مسؤل شخص دی، داځکه چې د ټولنې رهبري خلک دشاعر سره تړي، او دده شعري پنځونې د ټولنې د سمسکي يا خداي ﷻ مکړه دهې

خولکه څنگه مو چې پرې تصریح وکړه ،زمونږ
مسلمان شاعران نه یوازې دا چې دخپل شعر په ژبه
دکفري لښکرو دیرغل غندنه کوي ،بلکې گورو چې په
عملي بڼه دجهاد تودو مورچلونو کې دنورو مورچلوالو
سره اوږه په اوږه دکفري لښکرو پر خلاف جهادي بهیر
پلی کوي ،که یوه لاس کې دقلم څوکه ،نوبل لاس کې
یې دحیدري ذوالفقار توره او ډال وي او ښه په نره
داسلام دښمنانو سره ډغرې وهې او د راتلونکې کهول
اسلامي تاریخ ته خپله جهادي ننگه سپاري !

دپورتنۍ څپرې څخه داپایله اخستلای شو :

شاعر هغه څوک دی ،چې تر هر چا یې مخکې
دلویدیځوالو داشغال غوندې دروسانو او تردې مخکې
دپیرنګیانو پر خلاف د بغاوت غږ پورته کړی .

شعرویل او شعر لیکل ، یواسلامي او اخلاقي
مسولیت لري ، چې باید په سپکه سترګه ورته ونه کتل
شي .

شاعر هغه څوک دی ، چې دخپل ایماني مسولیت له
مخې دهرزورگیر او جابر په وړاندې یې د بغاوت اعلان
وکړي .

ژمن شاعر دټولنې قیادت اولارښوونه کولای شي
اوباید دخپلواکۍ په لاره کې دعلماووسره اوږه په اوږه
مبارزه وکړي .

شاعر ته نه ښایي ، چې په خپل تخیلي کلام کې ، له
اسلامي او عنعنوي پولو تیری وکړي .شعرباید یوه
هدفمند کلام وي ،نه دا چې دله اعجازه ډک تخیلات له
مصنوعي خدوخال څخه څار کړای شي او دشعر هوسۍ
دنفسی هوس په ډگرونو کې وځغوي .

لاریتوب سبب بولي ،نو چې کله شاعر او دترنم دنړۍ
پاچا یو مسؤل شخص شو ،نوبدیهي به وي چې دخپل
نوبتګر شعر پولې او سرحدونه داسې سیمې وټاکي ،
چې هم پکې اسلامي اقدار پام کې نیول شوي وي او هم
ولسي عنعنات !

که چیرته شاعر ، نه دمقدساتو پولې پیژني اونه
هم دخپل مسلمان ولس دمنل شویو روایاتو پروا
وکړي ، نولیري به نوي چې شعر یې دیوه زمانې مقطع
په تیریدو سره دابدیت په تلپاتې خواب ویده شي ،او
نوموړی شاعر د نقادانو د غشو تر باران لاندې راشي
اوشاعرانه یا ادبي منزلت یې پر مخکې ولویږي ،همدې
ارزښتونوته په کتو دشاعر له اسلامي او اخلاقي دندو
څخه ده ، چې دشاعرۍ دحریم په چورلیز یا محوري څم
کې دخپل شعر ناوې داسې سینګار کړي ، چې شعريي د
ذاتي سپیڅلتیاوو سربیره په محیطي او اخلاقي
سرحداتو کې داسې ځلند وڅرخي ترڅو په خپل دې هنر
سره دسپيڅلو موخو (پرکنډ) فتح کړي .

هوځیني شاعران به داسې هم وي ، چې دشعر
هوسۍ د هوس په میدانونو کې ځغلي او دمجنون
اولیلی ،خدوخال ،زلفو وکمر ،خم ،شراب وکباب
.....هڅونه ،یادونه اوپالنه یي لکه دجهالت دپیر
دشاعرانو دمیکدې ،مۍ او ساقی په مستو آهنگونو
څرخي ،چې نه یوازې دا چې دا ډول شعر ته مونږ شعري
انحراف وایو ، بلکې په څرګندو ټکیو وایو ، چې دشعر
داسې جهت یا لوری ټاکل قابل مذمت دی او زمونږ
دڅارځپلې ټولنې ننني ایجابات هم نن هاغسې ندي
څنگه چې پکاروو ، چې هغه دخارجي یرغل برالا
محکومیدل او دخپل مقدس دین او مظلوم ولس څخه
ننگه اوملاتې دی اوبس !



زمونږ پر خه،

په اوسنۍ سره جگړه کې!

الف لام

دا چې په افغانستان کې د شوروي جگړه د ډېرو په اند دومره نه گڼل کېده چې داسيا يو کوچنی هيواد دې دواړو ساتونکو ته ورسېد. خو په وړاندې مقاومت وکړای شي، ځکه يې نو دخپل حریف په وړاندې بيا هم له نزاکت څخه کار اخيست او په افغانستان کې دمجاهدينو له مقاومت څخه ننګه يې اخلاقي ملاتړ کاښه.

که څه هم اوس دسرې جگړې پای ۱۹۸۹ کال دبرلين ددېوال ړنگېدل بلل کېږي، خو دا چې ولې دبرلين دېوال ړنگ شو پخپله ددې ځواب دی چې توده جگړه پيل وه او که څنگه؟!.

پورته لنډه سريزه مې ددې لپاره سرکړه چې وپوښتو اوس حالت څه ډول دی، ايا اوس دغه جگړه شته؟! که وي نو دسرې جگړې دوسايلو رول پکې څه ډول دی؟ او دچا ترمنځ ده؟

له کله نه چې نړۍ دځواک په لحاظ يوه قطبي شوې اودواړو ساتونکو له نړېدو سره دناتودهوس نېلۍ بې مهار دی دسرې اوتودې جگړې يو بل لوری په نښه شوی چې دتړون له غړو هاخوا ډېری رضاکار هم په دغو جگړو کې ښکېل دي، او که ووايونوۍ بېرته ددغو جگړو په پيل سره بيا دوه قطبي شوې نو بې ځايه به نه وي، خودومره ده چې داځل وېش په تړونونو نه! بلکې په دوو فکرونو يا عقيدو شوی چې يولور ته يې اسلام او بل لور ته داسلام په مقابل کې ټولې عقېدې او ايډيالوژۍ دي.

جگړه چې جگړه وي، سرې وينې، تاوده ډگرونه، تورې لوڅې، تباهي او وړاني ورسره حتمي وي، مرګونه او بدې ورځې له جگړې راپيدا کېږي.

خودلته يوه بله جگړه هم شته چې داهيڅ ورسره نشته اوسره جگړه يې بولي، داسې جگړه چې انتقام اوبدل پکې ترهالې ښه اخيستل کېږي اودښمن يې بې چرو وژل کېږي.

که څه هم دسرې جگړې داصطلاح اطلاق ددوو زبرځواکو ترمنځ دپټې مقابلې اوسيالۍ په ټاکلې موده کېږي، خو دغه مقابله چې په کوم ډول ترسره کېده، په ورته سيالۍ او تقابل يې اوس اطلاق عام شوی، په هغه وخت کې هم ددواړو لوريو ترمنځ يودبل پر ضد تبليغاتو ته سره جگړه ويل کېده.

دسرې جگړې په زمانه کې به ډېری سياستوالو دافکر کاوه چې داسره جگړه به آخر په توده جگړه اوږي، سره ددې چې زمونږ په هيواد دواړو ساتونکو یرغل کړی و او توده جگړه عملاً پيل وه، خو څرنگه چې امريکا اودناتو تړون په مستقيم نه! بلکې په غير مستقيم ډول پکې ښکېل وه، نو ځکه يې بيا هم ددواړو تړونونو ترمنځ روان کشمکش سره جگړه بلله.

Service Journal) مشهوره نشریه کې امریکایي مطبوعاتو ته دیوې اوږدې کتنې په ترڅ کې وایي: "... چې په امریکایي سیاست کې مطبوعاتو ته ځانګړې اهمیت ورکول کیږي، او د عمومي دولتي پالیسۍ دیوې مهمې پښتوانې او تکمیلوونکې پدیدې په سترګه ورتله کتل کیږي، ځکه دده په ویناله دې لارې دنورو هیوادونو ولسونه له امریکایي ایدیا خبریږي او د مختلفو قشرونو خلک د ډاډول اړیکو په واسطه تر اغیز لاندې راځي او له امریکایي سیاست او کلتور سره علاقه پیدا کوي. نوموړی وایي له همدې امله خو د دوهمې نړیوالې جګړې سره هم مهال امریکا دنړۍ د بېلابېلو اولسونو لپاره خپلې راډیويي، تیلیزوني او نورې خپرونې پیل کړې ترڅو د امریکایي ګټو د ترلاسه کولو لپاره له سیاسي او پوځي هڅو سره یوځای خپل کار په مخ بوځي او د امریکا په اړه نړیوال اذهان روښانه وساتي...."

ددې لپاره چې خپل مقصد ته ورننږدې اوزمونږ په هیواد کې له روانې تودې جګړې سره دسړې جګړې ارزونه مو کړې وي، تر ټولو مهمه بیاداد چې خپلې ونډې ته مو پکې کتلې وي په پاته لیکنه کې یو څو پوښتنې مطرح کوو او ضمناً به هغو علتونو هم رڼا اچوو چې دغه پوښتنې یې راولاړې کړې:

۱= ولې د حریفو مطبوعاتو په خبر استناد کوو او په اهمیت ورته قایل یو؟

۲= د مطبوعاتو ازادي په کومه معنا ده؟

۳= زمونږ مطبوعات ولې دومره مؤثر نه دي لکه نور؟

۴= د قضیې اصلي محور چې مونږ پخپله یو مطبوعاتو موولې له مؤثریت محروم دي؟

۵= یواځې خپله خبره کول او خپله خپرول په خلکو منل کیږي او که دې هدف ته در سپډو نورې لارې چارې دي؟

ددې دوو لوریو او تیوریو ترمنځ دروانې تبلیغاتي جګړې میدان ډېر پراخ دی او دنړۍ په هره برخه کې یې مسلمانان له گوزاره په امن نه دي، دغه فکري او فرهنگي یرغل اوس په یوې داسې مهلکې او تبه کوونکې خپې اوبستې چې ټولې مسلمانې ټولنې گواښي او ډېر جدي کوښښ کیږي ترڅو له همدې لارې مسلمانان له خپل دینه واړوي هویت یې مسخ او هغه اصيل نسبت چې دوی من حیث مسلمان ورته منسوب دي تغیر کړي. اوبالاخره ددې لامل شي چې په مسلمان امت کې پاشلتیا ګډه او په خپلو کې سره اخته شي، په دې لار کې له دومره وسایلو کار اخیستل کیږي چې په حساب کې راوستل یې ډېر گران دي، بلکې لادانه ووايو، چې په هرڅه کې اوس د فکري یرغل نښې نښانې شته او خبره تر ډېرو باریکيو رسیدلې.

متقابلاً مسلمانان هم تر خپله وسه کوښښ کوي چې ددې مقابلې په وړاندې کلک ودیږي، او ډېری ځوانانو دغه مسؤلیت اوس حس کړی او په ښه ډول خپله مبارزه پرمخ ولي، خو څومره چې مسلمانان ددې جګړې ښکار دي یایې د دین اساسات په ښه شوي او څومره یې چې دوی په خپل ځان اودین بې باوره کړي په مقابل کې یې د مسلمانانو دفاعي سره جګړه په هیڅ ده، په دې ډګر کې به دنورې اسلامي نړۍ له وضعیت له دې امله تېر شو چې موضوع مو پر لوستونکو خپله نشي، یواځې په خپل هیواد کې به ددې جګړې اندول ته پام وکړو او وبه گورو چې دلته ددې سړې جګړې اغېز څه ډول دی په تېره بیا چې له کفري ښواکګرو سره عملاً توده جګړه هم په خړپ روانه ده.

د میدیا، مطبوعاتو یا رسنیو په اهمیت به ډېر څه نه وایو یواځې هغه څه ته به وگورو چې له مونږ سره په جګړه کې زمونږ دښمن له دې وسایلو په څومره اندازه کار واخیست؟ که څه هم دغه نظر دې یوڅه عمق او ژور تیاوغواړي.

امریکایي سناتور ریچارډ جی لوگار (RICHARD G. LUGAR) په فارین سرویس ژورنال (Foreign

دمؤثرې رسنۍ تعريف داسې کوي : هغه خپرنډويه وسيلې دي چې ولس او واکمنوته واقعيتونه ورسوي او حقايق ورته په گوته کړي او خپل اصالت ته په ژمنتيا خپله خپلواکي اوبې طرفي وساتي .

دغه ارزښت او تعريف ته په پام په نن وخت کې چې له دومره لوی اومکار دښمن سره ښکېل يو پر خپلو مطبوعاتو اور سنيو يوڅه تم کيږو ، ضمناً دا خبره هم بايد وکړو چې په هيواد کې له يرغلگرو ځواکونو سره سينه په سينه جنگ کې تر نوي ٩٠ زياته سلنه طالبان ياد اسلامي امارت ده . نو ښکاره ده چې دمقابل لوري سره جگړه به هم تر ډېره دوی ته متوجه وي ، خو دا چې بېرته په مقابل کې ددوی رسنۍ څومره مؤثرې دي ؟ يوڅه پرې غږېږو او له همدې ځايه پورته پوښتنو ته ځوابونه اوعلتونه لټوو :

داسلامي امارت په تېره برحاله دوره کې مطبوعات اورسني گونگې وې او هيڅکله يې ونشوای کړای چې خپل رسالت اداکړي ، تردې چې دسرپرستې شورا مقام هم لاچاپي مطبوعات دکاغذونو ضياع وبلله او هيڅ ترې نه راضي نه وو ، ځکه په رښتيا يې هم ونشو کړای خپل مؤثریت وښيي اوله کليشه يي توبه ووځي .



په هغه وخت کې به زمونږ دور ځپانو خبريالانو ويل : مونږ چې دهر وزارت اورياست مقام ته دخبر اوراپور له پاره ورشو په ساعتونو انتظار باسو اومسؤلین مو خپل حضور ته نه مني ، خوچې دباندېنيو ازانسونو خبريال راشي په هر مقام کې منل کيږي اوهر گوره يې په مخ دروازه خلاصه وي .

داپه داسې حال کې وه چې ددغو رسنيو له دښمنۍ مو سر ټکاوه اوزمونږ پر ضد تبليغات به يې ښکاره و ، خوداچې هغه ژوندۍ اوزمونږ دابې روحه وې ، نوځکه به مويياهم يوڅه تمه ورتله ، داپه دې چې هغوی هيڅکله خپله دښمني راسره په داسې ډول نه کوله چې مونږ دې بېخي ور ونه گورو اوبالکل يې له پامه ور غورځوو ، بلکې په همدې احتياج کې به يې زهر را کول او هيڅکله ترې بې نياز نه کېدای نشوای .

اوس هم همداسې ده که په سلو کې يې زمونږ په لس فيصده حقيقت اعتراف کړی وي نو دځان لپاره يې بريابولو او يوبل ته يې لېږو .

له دوی نه زمونږ نه استغنا يا اړتيا او نه خلاصون مونږ ته دوه خبرې په گوته کوي : ياداچې ددغو رسنيو ازادي ومنو او ووايو چې خپلواکه اوبې پرې دي اوياداچې په دې ډگر کې يې دسير اوتکامل زمانه ترمونږ مخکې او اوږده سابقه لري .

په لومړۍ ډاگې خوزه هم له هغو سره همفکره يم چې ډېری نړيوالې مشهورې رسنۍ بې پرې نه بولي اوهر ورو به چاته کار کوي ، لکه کړنې يې چې هم همداسې ښيي ، خوداچې څه ډول توانيدلي چې په خلکو يې خپله دادعوه تر ډېره حده منلې

چې مونږ خپلواکه اوبې پرې يو " يواځې خبر تيامو په مونږ اوقضاوت ستاسو خپل دی " ؟

ښه نو دغه راز يې په څه کې دی او څنگه يې خلک مهار کړي ؟!

درسنیو مخکښان او پوهان يې راپه گوته کوي او وايي چې دلته د " ټول زما " خبره له پامه غورځول کيږي اود " کچه

لو کچه دو'' پر قاعده عمل کوي يانې گټه په تاوان کوي . يواځې خپله خبر نه گردانوي ، تريوڅه اندازې دېل خبره هم اخلي .

موږ چې په خپلو مطبوعاتو کې د يو چا پوره نوم اخيستل نه شو زغملای ، څه ډول به وکولای شو خپل او پر دې دواړه مو مطبوعات وگوري ؟ اوس خو زموږ مطبوعات يواځې خپل خلک گوري او په خپلو کې هم هغه خلک پرې قايل نه دي چې د مطبوعاتو هيڅان او شورش ور ته معلوم وي .

دلته دا خبره هم بايد هېره نه کړو چې په نن وخت کې د برېښنايي ميډيا له مؤثریت او چټکتيا نه انکار نه شي کېدای ، خو دا چې د برېښنايي ميډيا د سر کړۍ بيا هم د دښمن په لاس کې ده نو زموږ په حق کې يې مؤثریت بيا تر سوال لاندې دی او دموقع پر وخت يې خنثی کولای شي .

ددې لپاره هم بايد خپل چاپي مطبوعاتو ته ډېر پاملرنه وشي او داسې حد ته ور رسول شي چې حساب پرې وشي ، ځکه له ډېرو قيوداتو او تنکو شرايطو سره بيا هم په يوه يوشکل يې نشر زموږ په لاس کې دی .

که چېرته په کمه برخه قناعت وکړو او په يوڅه تاوان گټه تر لاسه کړو يا په بله وينا يواځې خپله خبر پر چا وچه کلکه ونه منو ، بلکې دخپلو لوستونکيو هم ډېر څه واخلو او لږ قاقاق پرې ومنو همدا د مطبوعاتو دهغې خپلواکۍ نوم دی چې نن يې پر مونږ د تورې برېښ زيات دی .

د مطبوعاتو اوبيان د آزادۍ هغه تعريف چې نن سبا په ميډيا کې يادېږي پخپله همدغه ميډيا هم هيڅکله ور ته ژمنه نه ده ، نو د اسلامي مطبوعاتو لپاره خوبه د آزادۍ مطلب هيڅکله هغه نه وي چې اخلاقي بې بندوباري پرې مرتب او اسلامي اقدارو ته پکې په سپکه کتل کېږي ، بلکې دلته به د مطبوعاتو له خپلواکۍ نه مراد هغه ازادي او اختيار وي چې خپل مؤثریت پرې ثابت کړای شي .

اوس خو موږ خپل حقايق او واقعيتونه پر چانه شو منلی او هغوی پر موږ له حقيقته لرې څه ټپي او پر خلکويې مني .

او که نه ! دوهمه خبره ځانته دليل وگرځوو او ووايو چې د دغو غمازو مطبوعاتو ، مطبوعاتي سيراو د تکامل زمانه اوږده ده او وسائل يې زموږ پر نسبت ډير تلې وړ هم نه دي ، نو دا بايد ومنو : هغه مو که اوچانس چې زموږ په برخه دی نور ترې نه محروم دي ، هغه داسې چې د قضیې اصلي محور موږ يو ، خو په مطبوعاتي ډگر کې مدالونه او ترقيات پر موږ نور خلک اخلي او په نړيواله سويه دنظر خاوندان هغه مطبوعاتي څېرې دي چې پر موږ تبصرې او تحليلونه کوي ، خو په خپله موږ له دې موکې څخه هغسې استفاده لکه چې ښايي نه اخلي يا يې نه شو اخيستلای .

له مطبوعاتو گټه داسې نه ده لکه دهغه د کاندار سلعه اومتاع چې له بل سره نه پيدا کېږي او پېرېدونکي د پلورونکي هر ناز او نخره ومني تر څو خپل مقصد تر لاسه کړي ، بلکې دلته به لومړی پر خلکو ځان مني ، بيا به پرې خپل څه منلی شي ، نو په دې لار کې د تر څو حقيقتونو منل په حقيقت کې د ځان نه بې اعتباره کول دي .

دغه راز مسئولينو ته په رسا ډول واقعيتونه او حقيقتونه رسول او هغوی خبرول نه يواځې دا چې مطبوعاتي رسالت تر سره کول دي بلکې پر خلکو د ځان منلو او خپل حيثيت ساتلو يو بل راز دی چې بايد له پامه ونه غورځول شي او عمل پرې وشي .

در سنډيو په سيالي کې دغه يوڅو ټکي هغه څه دي چې له دې پرته پرې مقصود نه شي تر لاسه کېدلای او په دې ډگر کې يې اوس هغه مقام خپل کړی چې سترگې ترې هم نه شي پټېدلای ، د ''شهامت'' دکالگنې له برخه مو يواځې د همدې موخې د تر لاسه کولو په غرض پورته ليکنه وکړه ، الله تعالی دې وکړي چې هدف ته مو ورنلږ کړي ، والله ولي التوفيق .

امريکا له افغانستانه وځي که دخپلې جگړې شکل بدلوي؟

ليکنه: مولوي عبدالهادي (مجاهد)

داسې ښکاري چې اوس امريکا هم دلاندې عواملو له امله له افغانستانه خپل پوځيان وباسي، خو خپله جگړه دلته په پوځي او نا پوځي دواړو شکلونو کې دوامداره پريښودل غواړي چې د امريکا ملگري به پر مخ بيایي او قوماندانده او تمویل به غرې پر غاړه اخلي. او دا کار به ځکه کوي چې امريکا پدې سيمه کې د اوږدې مودې اهداف لري هغه چې دمستقيم اشغال په شکل کې حاصل نه شول.

امريکا ولې خپل پوځونه باسي؟

امريکا دلاندې د لاندو له امله خپل پوځونه د جگړې له ميدانه وباسي:

۱- امريکايي پوځ دلته خپله جگړه بايللې ده، او د جگړې په ډگر کې يې نور پاتې کيدل ددې سبب گرځي چې امريکايي پوځ او امريکايي جنگي تکنالوژي په نړۍ کې خپل گټلی هيت او برلاسی له لاسه ورکړي، چې پدې کار سره به امريکا په نړۍ کې دخپل پوځي تفوق له امتياز څخه د تل لپاره محروميږي.

۲- امريکا غوښتل د جنگ له لارې افغانستان او عراق تسخير کړي، او بيا د منځنۍ آسيا او منځني ختيځ د نفتو پر دولت داسې صنعتي او تجارتي کنترول حاصل کړي چې د ټولې نړۍ خلک د تيلو په اخیستلو کې امريکا ته محتاج او دهغې د شرطونو منونکي وي، او د تيلو پر منابعو د تسلط له لارې روسيه، چين، اروپا او نوره نړۍ تر خپل فشار لاندې ونيسي.

پدې کې نور شک ندی پاتې چې امريکا په افغانستان کې په پوځي ډگر کې ماتې خورلې او لدې خاورې به خپل پوځونه باسي، خو يو بل حقيقت هم دهېرولو ندی او هغه دا چې په تېره يوه پيړۍ کې چې د غربيانو لخوا څومره اسلامي هېوادونه اشغال شوي او بيا په ظاهره ترې آزاد شوي دي دهغو په يوه کې هم بيا اسلامي نظام ندی قائم شوی، او دا ځکه چې غربيانو هلته دومره بچوري وېستلي وي چې هغوی تر اصلي غربيانو ډېر (غربيان) او د اسلامي شريعت د پلي کيدلو سره سخت مخالفين وي. او په هيڅ ډول نه پرېږدي چې اسلام دې بيا په دغو هېوادونو کې حاکم شي. د دغو هېوادونو اوسنی سياسي، اجتماعي او نظامي وضعیت دا ښی چې غربيانو دغه هېوادونه پرې ايښي ندي بلکه يواځې يې هلته دخپل حضور شکل بدل کړی او لنډمهالې پوځي جگړې يې په دائمي سياسي، فکري او بالواسطه نظامي تسخير اړولې دي.

غرب په افغانستان کې هم د همدې تجربې تکرارول غواړي، او د همدې کار لپاره يې پراخه آماده گي نيولې ده، خو د افغاني مجاهدينو مشکل داوي چې له دښمن سره يې په مقابل کې توجه يوازې د پوځي جگړې لوري ته وي، او له پوځي جگړې نه دوروسته مرحلې او د دښمن دناپوځي جگړې د مقابلې لپاره يې آماده گي او تدابير نه وي، نو ځکه خو تقريباً هر ځل تر آزادۍ وروسته داسې يو دولت او نظام منځته راشي د جهاد اهداف او د ملت ارمانونه ورکې نه وي تمثيل شوي.

امريکا د افغانستان او عراق او بيا ورسې د ايران نيول ځکه شوني گڼلي ول چې دامريکا په مقابل کې هېڅوک له دغو دولتونو سره نه دريدل، او نه يې ددوی لپاره د يوازيني زبر ځواک (امريکا) دېمنې پر غاړه اخيسته.

خو اوس چې په افغانستان او عراق دواړو کې دامريکا دغه ستر پلان د يوې نامتوقع جگړې او دمجاهدينو د نه ستومانه کيدونکي جهاد په نتيجه کې له ماتې سره مخ شو، نو امريکا نور پدې پلان اضافي مصرف نه کوي. او همدا علت و چې عراق يې پرېښود، د افغانستان د حکومت پوځ ته يې درنې وسلې، ټانکونه، هوايي او هوايي مدافع وسلې او وسائل ور نه کړل. بلکه ددې نظام د بقا لپاره يې هېڅ مالي تضمين ته هم زړه ښه نه کړ. دا چې نور امريکا خپلو اقتصادي اهدافو ته د اوس لپاره د جگړې له لارې نه رسيږي ځکه خو نور په افغانستان کې نه پوځي او نه هم ملکي ادارې تقويه کوي.

۳- د امريکا دواړو گوندونو جمهوريت پلویو (دېوش ډلې) او ديمو کراتانو (د اوباما ډلې) دواړو په افغانستان کې دامريکا جگړه روانه وساتله، او دامريکايي ولس له مالياتو څخه يې ښه ډير ډالر پدې جگړه ولگول، خو اوس دغه دواړه گوندونه له دې جگړې څخه داسې څه په لاس کې نه لري چې امريکايي ولس ته يې د خپلو ديارلس کلونو د جگړې او درنو مصاريفو د لاسته راوړنې په حيث وړاندې کړي.

هغه مقاصد او مبررات چې دې دواړو گوندونو ددې جگړې لپاره لرل يويي هم تر سره نه شول. د مثال په ډول:

نه په افغانستان کې غربي ډيمو کراسي حاکمه شوه.

نه په دې وطن کې يو مستحکم غرب پلوی حکومت جوړ شو.

نه د افغانستان له لارې له منځنۍ آسيا څخه دهند سمندر ته هغه د تيلو پايب لاین تير شو چې ټول غرب ور ته په بې صبرۍ انتظار باسي.

نه طالبان له منځه لاړل. نه يې نظريه ختمه شوه، او نه يې پوځي او بشري ځواک کمزوری شو.

القاعده هم ختمه نه شوه، بلکه در هېر له شهادت وروسته يې دنړۍ په نورو سيمو لکه عراق، يمن، مصر، تونس، ليبيا، الجزائر،

صومال، مالي، سوريه، پاکستان او نورو هيوادونو کې نوره هم زور وره شوه، او دمجاهدينو شمير يې له سلگونو څخه سلگونو زرو ته ورسيد، پراخې سيمې او ښه ډير پوځي وسائل او مادي امکانيات په لاس ورغلل.

همدارنگه د چين، روسيې او ايران د مهارولو ارمان يې هم تر سره نشو، نو ځکه خو اوس امريکايي رهبران خپل ولس ته د دې جگړې د دوادم لپاره هېڅ دليل نه لري.

۴- امريکا که په تيرې پيړۍ کې پر خپلو او دخپلو ملگرو پر جگړو مصارف کول نو په هغه وخت کې يې يو ستر هدف درلود او هغه د شوروي اتحاد د پراختيا غوښتنې مخنيوی وو چې بايد په هر قيمت تر سره شوی وای. خو نن امريکا د داسې چا په مقابل کې پر جگړه درانه مصارف کوي چې اصلاً نه د پراختيا غوښتنې اجندا لري، او نه هم د دې کار لپاره د شوروي اتحاد په څير پوځي او مالي توانايي. نو ځکه خو امريکا نور نه غواړي خپل پوځ او ولس د داسې چا په خلاف په اوږدې جگړې کې مصرف وساتي چې داروپا او امريکا لپاره کوم خطر نشي پېښولی.

۵- د افغانستان هغه اداره چې امريکا ورباندې مصرف کوي په فساد کې دومره غرقه ده چې په هېڅ صورت نشي کولی د اوږدې مودې لپاره خپله بقا تضمين کړي. هغه حکومت چې هر ورځ د ويجاړيدلو او داخلي اختلافاتو پر لور روان وي او خپل ځان نشي ساتلی نو امريکا ته به څه اقتصادي، سياسي او پوځي خدمت تر سره کړي؟

دهمدغو او نورو عواملو له امله امريکا غواړي خپل پوځونه له افغانستان څخه وباسي، او نور پر يوې لاحاصله او بايللې جگړې دخپل هغه ولس مال ونه لگوي چې لاله وړاندې له اقتصادي رکود او مالي بحران سره مخ دی. د دې جگړې دوام به امريکا د شوروي اتحاد له سرنوشت سره مخ کړي.

امريکا نور ددې جگړې اقتصادي توان نه لري، که طالبان جگړه وکړي او که يې ونه کړي امريکا به خپل پوځونه لدې خاورې وباسي.

خو د يوې لنډې مودې لپاره بنيادي امريکا د کابل د ادارې پر اردو يو څه نور مصرف هم وکړي، خو دا چې امريکايان دې نتيجه رسيږي چې دغه اردو يوه بيسواده، بې تخصصه، بې انگيزې او تر ډيره حده پر

قومي گرايشاتو ولاړه اردو ده. او دمليار دونو ډالرو په مصرف هم دمسلكي توب پر لاره روانه نشوه. نو ځكه خو هغوئ اوس پر دې اردو ډېرو مصاريفو كول دخپل مال ضائع كيدل بولي. او هڅه كوي داردو په نسبت هغو مليشو او اربكيو ته خپل پام ورواړوي چې په آني ډول د دوى دمقاصدو د تحقق لپاره دهر ډول جناياتو ترسره كولو ته زړه ښه كوي. دغه مليشې نه باسواده كولو ته ضرورت لري. نه ټكنالوژي كاروي. نه د پوځي دسپلين په مراعات كولو مكلف دي. او نه هم د اردو په خيږ درنو مصاريفو او پوځي تسهيلاتو ته ضرورت لري.

له بل لوري همدغه اربكيان په بيلابيلو ځايونو كې د سياسي، تنظيمي او قومي جهتونو له لوري د امريكايانو په اختيار كې وركول كيږي چې هم ورباندې سمدستي د امريكايانو توجه ځانته راواړوي، او هم به له دغو مليشو څخه دسباور ځې لپاره دخپل محلي مسلح ځواك په حيث استفاده وكړي. او خپل مصالح به ورباندې حمايه كړي.

امريكايان ښايې د كابل په اداره كې دمطرحو جهتونو په ملاتړ داربكيو پر وژنه په راتلونكي كې نور هم ديوې مودې لپاره په تيزي وغځوي، ترڅو دهغوئ د وحشيانه فعاليتونو او له هغوئ څخه دمقابل لوري دانتقام اخيستونكو دعكس العملونو له لارې جنگ په افغاني ټولنه كې ښه خپور كړي، او پدې ډول له خپلو وتلو وروسته افغاني ټولنه له استقرار څخه نوره هم محرومه او په داخلي جگړو كې ښكيل كړي.

امريكا ولې په افغانستان كې په محلي ډول جگړه دوامداره ساتي؟
امريكا دلاندې دلائلو له مخې په افغانستان كې دطالبانو په مقابل كې دافغانانو په لاس جگړه دوامداره ساتل غواړي:

۱- ددې لپاره چې په افغانستان كې بيا يو اسلامي حكومت جوړ او شريعت تطبيق شي.

داسلامي امارت په وخت كې افغانستان دزمكې پرمخ يوازينى دولت وو چې شريعت ور كې تطبيق شوى وو او په سياسي او تقنيني لحاظ دغرب پر معيارونو روان نه وو.

همدا اوس هم په ټوله دنيا كې يو دولت او نظام داسې نشته چې په سياسي، نظامي، اقتصادي او تقنيني لحاظ دې دغرب پرمعيارونو نه چليږي.

طالبان چې خپل سياست، نظام، اقتصاد، قوانين او دټولنې دتنظيمولو لپاره هر څه داسلام مطابق غواړي، او پدې لاره كې له چا سره جوړجاړى نه كوي، نو طبيعي ده چې غرب به يې په خلاف جگړه روانه ساتي، ترڅو ونه كولى شي استقرار پيدا كړي. او داسې يو نظام جوړ كړي چې دنړيوالو پركفري معيارونو نه بلكه داسلام پرمعيارونو ولاړ وي.

كه چيري دغه ډول يو نظام رامنځته كيږي نو هغه به په اسلامي نړۍ كې دنورو مسلمانانو لپاره چې همدا اوس هم له خپلو سيكولرو حكومتونو په تنگ دي ديوې نموني او ماډل حيثيت ولري. او دا به هم خلكو ته ورتلقين كړي چې دريښتني بدلون يوازينى لار رښتيا هم يوازې جهاد دى. غرب په هيڅ ډول نه پريريږي چې دغه ډول يو مثال او ماډل دې په نړۍ كې قائم شي.

۲- ددې لپاره چې دامريكا لخوا رامنځته شوى وضعيت او دهغې لاسته راوړنې دلته دوام وكړي.

امريكا په تير و درېو لسيزيو كې او په خاص ډول دافغانستان تر اشغالولو وروسته پر افغانانو ډير مصاريف كړي چې په نتيجه كې اوسنى سياسي، نظامي او فكري وضعيت رامنځته شوى دى. امريكا او ملگرو يې دلته په لسگونو سياسي احزاب جوړ كړي. داسي يو اساسي قانون يې جوړ كړى چې دغرب لپاره تر هر څه مهم دى. او دهر ډول مذاكراتو لپاره دهغه منل او په هغه كې تغيير نه راوستل اساسي شرط گڼي. ځكه چې په هغه كې دغرب ټولې غوښتنې او ارامونه نغښتل شوي دي.

امريكا دلته سياسي او پوځي جوړښتونه جوړ كړي دي او په زرگونو خپل پلويان يې په هغو كې ځاى پر ځاى دي. همدارنگه يې په سلگونو سياسي او مدني ټولنې، مؤسسې او تشكيلات رامنځته كړي دي. په لسگونو راډيويي او تلويزوني سټيشنونه يې جوړ كړي. او په سلگونو چاپي مطبوعات يې رامنځته كړي دي چې دغرب

او دهغه دملگرو په ګټه دخلکو ذهن سازی او دغرب دلدنمهالو او اوږدمهالو پلانو دتطبیق لپاره زمینه سازی کوي.

همدارنگه امریکا دلته داسې تعلیمي نصاب او نظام جوړ کړی چې راتلونکی نسل په هغه ډول تربیه کړي چې غرب یې غواړي.

امریکا او نورو غربي هیوادونو دلته دپوځي، مسلکي او عمومي زده کړو لپاره په لسگونو ډلو و زده کړو مکاتب، پوهنتونونه، اکاډمۍ او نورې ادارې جوړې کړې دي چې دوی یې فارغان په افغانستان کې خپل ملګري ګڼي.

امریکا په تیرو دیارلسو کلونو کې دزرگونو مؤسسو له لارې هڅه وکړه دافغانې ټولنې دیني، فکري، اخلاقي او اجتماعي جوړښتونه تبدیل کړي، او افغانې ټولنه دغربي اجتماعي او اخلاقي معیارونو مطابق تنظیم کړي.

امریکا دافغانستان داقتصادي چارو یوه زیاته برخه دخصوصي سکتور په نامه داسې اشخاصو او کمپنیو ته ور سپارلې چې هغوی دغرب خپل خلک دي او غواړي چې افغانستان په داسې یو اقتصادي حالت کې وساتي چې په هرڅه کې غرب ته محتاج او دهغه په بانکي او تجارتي لومو کې راګیر وي.

۳- ددې لپاره چې افغانستان له غرب سره په امنیتي، استراتیژیکو، سیاسي، تعلیمي او فرهنګي تړونونو پورې تړلی وي، او په راتلونکي کې یې له هر چا سره هر ډول تعامل ددوی تر کنټرول لاندې پاتې شي.

۴- ددې لپاره چې طالبان له نامنظمو چریګي مجاهدینو څخه په یو منظم ایډیالوژیک عسکري ځواک بدل شي چې بیا به دغرب مصالحو ته په سیمه کې لوی تهدید وي.

امریکا په افغانستان کې دخپلې جګړې شکل ته تغیر ورکوي که له یوې امریکایان په خپله له افغانستانه وځي او جګړه افغاني کوي نو له بلې خوا افغانستان څخه ددوی د پوځونو وتل قطعاً پدې معنی ندي چې امریکا به دافغانانو او مجاهدینو په خلاف خپله جګړه دروي. بلکه امریکا په افغانستان کې دخپلې عسکري جګړې د ناموثريت له امله له هغې تیریري او دافغانستان او افغانانو

د تسخیرولو لپاره له سیاسي، استخباراتي، اقتصادي فکري، فرهنګي او تعلیمي وسائو څخه دکار په اخیستلو بلې اوږدمهالې جګړې ته دوام ورکوي، ترڅو خپل پوځي شکست له ناپوځي لارو جبره کړي، او خپلو هغو اهدافو ته په لږو مصارفو ورسیري چې په پوځي جګړه کې د سلګونو ملیاردو ډالرو په مصرف ور ونه شول رسیدلي.

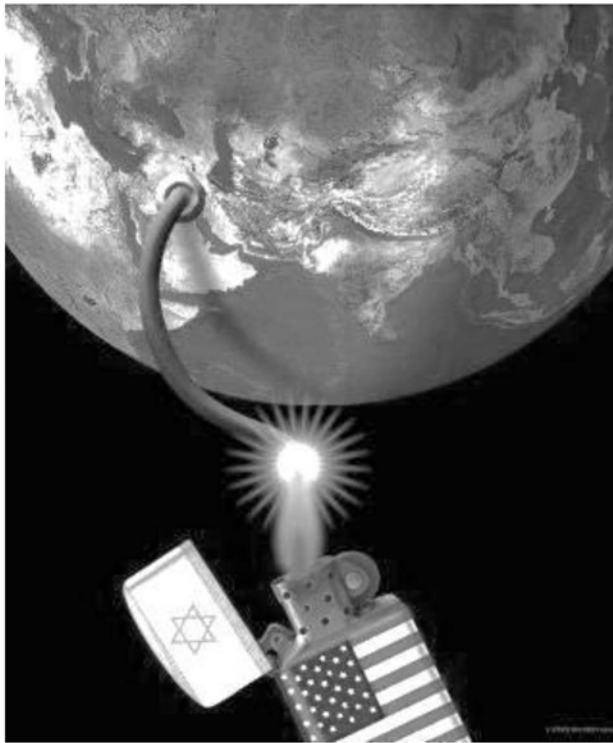
ددې لپاره چې امریکا په راتلونکي کې افغانستان هم دنورو اسلامي هیوادو په څیر په ځان پسې روان کړي، او پدې سیمه کې خپلو سیاسي، عسکري او اقتصادي اهدافو ته دې مقاومت ته رسیدلو لپاره زمینه سازي وکړي امریکا دپوځي جنګ پر ځای سیاسي فکري، رواني او اقتصادي جنګ ته دوام ورکوي، چې پدې لاره له لاندې وسائو او اسالیبو کار اخلي:

دناپوځي جګړې شکل او وسائل

۱- دغرب ملګري په واک کې ساتل:

امریکا داسې خلک، سیاسي جهتونه، احزاب، او ټولنې واک ته رسوي چې امریکا ته به دحاکم وضعیت دنه بدلولو ضمانت ورکوي، سیکولرزم به د فکر او تصور (عقیدې) او ډیموکراسي به دنظام په حیث مني، او واک ته درسیدلویوازینی، لار به انتخابات او سیاسي جوړجاړي ګڼي.

د(ډیموکرات اسلام) یا(امریکایي اسلام) پلویان دي، دجهاد، ولاء او براء، او دامت دعلمي وحدت پر مفاهیمو او نظریاتو باور نه لري، په سیاسي پلورالیزم، وطنیت او دډنړۍ له کفارو سره دیومشترک نړیوال نظام په چوکاټ کې ګوزاره کوي، داسلام د اقتصادي نظام پر ځای دکاپیټالیزم پر اقتصادي نظام چلیبري، او دګلوبالایزیشن په نامه دامریکا دنړیوالې برلاسیۍ په مقابل کې د اسلام په فکر او عقیده ولاړ موقف نه لري. دغه خلک به غرب ته بدا ضمانت ورکوي چې اسلامي شریعت به نه تطبیقوي، بلکه یوازې په یوڅو ظاهري شکلیاتو به دخلکو دتیر ایستلو هڅې کوي. له امریکا، ملګرو ملتو، ناټو، نړیوال بانک او په مجموع کې ددوی په اصطلاح له نړیوالې ټولنې سره به خپلو التزاماتو ته وفادار وي، ترڅو یې هغوي په رسمیت وپېژني او ملاتړ او مرسته یې وکړي.



امريکا به هڅه وکړې دغو خلکو ته د چارو واگي ددې لپاره ورو سپاري چې دلته د امريکا د خوښې مطابق حکمرانې وکړي. له امريکا سره امنيتي تړون امضاء کړي، دمجاهدينو په خلاف جگړې ته ژمن پاتې شي، د امريکا د اشغال د تير وديار لسو کلونو سياسي او فکري لاسته راوړنې لکه ډيموکراسي، سيکولريزم، د ښځو لپاره غربي ډوله آزادي، غربي بشري حقوق، د شريعت پر ځای د وضعي قوانينو تنفيذ او د غرب لپاره د افغانستان تابعيت وساتي.

دغه خلک بايد د پته هم ذهني او عملي تياري ولري چې که د افغانستان غرب، جنوب، او شرق په اوله مرحله کې د طالبانو په لاس سقوط وکړي نو دوی بايد د افغانستان په شمال کې د غرب تر حمايې لاندې بله داسې يوه اداره جوړه کړي چې تر ډيره حده د نیشنلزم او سيکولريزم پر بنسټ ولاړه وي، او په منځنۍ اسيا کې به حکومتونه پدې وپېروي چې که د دوی حمايت ونه کړي نو د افغانستان لخوا به هغوی ته د اسلامي فعاليت دور غځېدلو خطر ورپېښ شي.

۲- له ناپوځي لارو د طالبانو د کمزوري کولو هڅې:

امريکا له سياسي او استخباراتي لارو نوره هم هڅه کوي چې هغه خلک او کړۍ، د منځلارو طالبانو په حيث رامنځته کړي چې يو وخت يې دخپلو شخصي او يا تنظيمي مصالحو د خوندي کولو لپاره د طالبانو په تحريک کې ځان ځای کړی وو، خو وروسته چې د طالبانو قيادت په ټينگه جهاد او د اسلامي شريعت پر سر له چا سره د نه جوړ جاري لاره ونيوه نو دغو په طالبانو کې ور ننوتلو سياسي لوبغاړو خپلې لارې بيلې کړې او په يوه او بل نامه يې ډير غلگرو تر وړو لاندې ځانته ځالي جوړې کړې، او يوه په بل پسې يې له پرديو گريوانو سر و نه راووتل.

امريکا متحدین يې، د سيمې هيوادونه او گاونډيان هيڅکله نه غواړي چې په افغانستان کې يو واقعي اسلامي حکومت قائم او په رښتني معنی شريعت ور کې ږلي شي، ځکه چې د اېه بيا د سيمې دنورو مسلمانانو لپاره چې د غربي ډوله فاسدو سيکولر و نظامونو له فساد او استبداد څخه کې ډلي دي يو ماډل جوړ شي چې هغوی به يې هم په خپلو هيوادونو کې ډلي کولو مطالبې او هڅې شروع کړي. نو دوی ټول به هڅي کوي چې يا رېښتني طالبان د اسلامي حکومت او د شريعت

د نافذولو له دعوی څخه تير او په داسې يوه نظام يې قانع کړي چې يوازې نوم يې اسلامي وي او نور هر څه ور کې د غرب په خوښه تر سره کيږي. او که رېښتني طالبان په خپلې تگلاره او (جهادي حل) ټينگار کوي نو په مقابل کې به يې له ښويدلو او خرڅو شويو اشخاصو دمعتدلو طالبانو په نامه بله سياسي جبهه تشکيلوي چې پخواني (جهادي) او نني (ډيموکرات) تنظيمونه، درو حانيت درواغجن مدعيان، يو څه معتدل سيکولران او دنړۍ او سيمې استخباراتي کړۍ به يې تر څنگ دريږي، او د اوږدې مودې لپاره به هڅه کوي چې رېښتني طالبان او د (جهادي حل) پلويان کمزوري، بدنامه او د جهادي مقاومت په افاديت باندې شکمن کړي، تر څو لدې لارې په افغانستان کې د غرب پالنې، سيکولريزم او نيمه مسلماني په مقابل کې مقاوم ځواک (رېښتني طالبان) کمزوري او له غرب سره جوړ جاري ته اړ کړي.

۳- د جهادي فکر او عقيدې په خلاف منفي تبليغات:

امريکا او ملگرو يې په افغانستان کې خپلو پلويانو ته د وظيفه ور کړې چې د جهاد او مقاوم فکر په خلاف دومره ډيري ليکنې او تبليغات وکړي چې د اسلام ستره فريضة (جهاد) خلکو ته د وحشت،

جنايت، وړاني، اقتصادي بير ته پاتې والي، او د تمدن د نه خپلولو په معنی وړ معرفي کړي. د همدې مقصد د حاصلولو لپاره امريکا او ملگري يې په افغانستان کې هغه فکري او فرهنگي اشخاص او جهتونه تمويلوي او وسائل په لاس ورکوي چې په فکري او عملي لحاظ د فساد دمخنيوي په منظور د مسلح جهاد مخالفت کوي.

امريکا له دغو خلکو سره پراخ مالي او تخنيکي ملاتړ کوي، هغوی ته مطبوعاتې ادارې، مؤسسات، پوهنتونونه او نورې تعليمي ادارې جوړوي ترڅو په پراخه پيمانه په ټولنه کې دغربي افکارو او مفاهيمو د خپرولو لپاره کار وکړي.

۴- په افغانانو کې د مقاومت روحیه له منځه وړل:

امريکا او محلي ملگري يې هڅه کوي په افغانانو کې د مقاومت روحیه له منځه يوسي. ځکه چې ترڅو د مقاومت روحیه په افغانانو کې موجوده وي نو د پړديو په مقابل کې به مقاومت هم موجود وي. د مقاومت دروحي دله منځه وړل لپاره امريکايان اروپايان او دهغوی محلي ملگري له هرې لارې کوښښ کوي چې ځوان نسل په لوبو، فيشن، موسيقي، اخلاقي فساد او دغربي افکارو په خپلولو مصروف کړي، همدا اوس يې لوبو ته دومره زور ورکړی چې د (کرکت) او (فوټبال) د مسابقو په ورځو کې يې تقريباً ټول افغانستان د ميډيا له لارې دهغو په کتلو مشغول کړی وي. او که په کومه لوبه کې يو څو بيسواده لنډغر، له زده کړو تېستيتدي کوه ډبي چې دوې ور ته دملي اتلان نوم ورکړی له کومې بلې ډلې لوبه وگتي نو په هغه ورځ يې بيانيم افغانستان په گډاوو، ډول اوسورنيو، بې بندوباريو او مسرفانه لمانځنو مصروف کړی وي. او ولس ته داسې روحیه ورکوي لکه چې افغانانو کومه له دين او وطن څخه د دفاع ستره معرکه گټلې وي.

دا هر څه ددې لپاره کيږي چې ځوانان او نوی نسل له تعليم، جهاد، کار او د اولوياتو له پيژندلو او مراعاتولو څخه په داسې څه مصروف وساتي چې گټه يې يوازې د ښمن ته رسيږي.

دلوبو، موسيقي او د ځوانانو او پيغلو ترمنځ د فساد دخپرولو تر څنگ امريکايان او په افغانستان کې دهغوی ملگرو مليونونو ځوانانو ته په مخدراتو (شرابو، چرسو، پوډرو) داخه کيدلو زمينه

هم برابره کړې ده، او دا هر څه داسې په سيستماتيک ډول تر سره کيږي چې په نتيجه کې يې په مليونونو ځوانان د کار او جهاد لپاره د فکري استعداد تر څنگ بدني توانايي هم له لاسه ورکوي. د افغانانو د تاريخ په هيڅ دور کې دومره ځوانان او نجونې په مخدراتو او له اخلاقي فساد او فحشاوو څخه په راپيدا شويو، جسمي او رواني مړضونو نه و اخته شوي لکه څومره چې دامريکايانو د اشغال په تيرو ديارلسو کلونو کې اخته شول.

د کابل ښار په خپل ټول تاريخ کې دومره پوډريان نه وو ليدلي لکه اوس چې يوازې د کابل د سيند پر غاړو هر چيري پراته وي.

د غرب پلوې ميډيا له لارې دموډ او فيشن خپلولو ته دخلکو او نوي نسل تشويقول د جهاد او مقاومت دروحي دله منځه وړل بله وسيله ده چې درواني لالهاندی، تر څنگ يې افغاني ټولنې ته خورا دروند اقتصادي تاوان هم ورارولی دی، او په لکونو خلک يې پدې کار کې يو له بل سره په سيالۍ اچولي دي.

دموډ او فيشن دغه مصرف که په تعليم او د تخنيک په زده کړه کيدای نو اوس به نوي نسل ډير څه زده کړي وای.

۵- د تعليم نظام او نصاب د ټولنې دغربي کولو لپاره دوسيلې په طور استعمالول:

دهغو نابوځي وسائلو له جملې څخه چې امريکايې د جگړې په راتلونکي مرحلې لپاره کاروي يوه هم تعليم ده. امريکا د افغانانو او افغانستان د تسخير لپاره په لاندې شکلونو کې له تعليم څخه کار اخلي:

(الف) امريکا په تيرو ديارلسو کلونو کې درې ځلې د افغانستان په تعليمي نصاب کې بدلون راووست، له نصاب څخه يې د جهاد، دفاع، شهادت، غيرت، ازادۍ، اسلامي نظام، له کفارو څخه د کرکې، د اسلامي امت د يووالي او د ديني تعليماتو او ساينسي اکتشافاتو ترمنځ دار تباط مفاهيم حذف کړل، او پر ځای يې د سولې، ديموکراسۍ، دغربيانو له نظره د بشرد حقوقو، دښځو د آزادۍ، دښځو او نارينه وو ترمنځ اختلاط، موسيقي، گډا، د زړو افغاني خرافاتي انگيرونو او رواجونو درازووندي کولو، دغربي ډوله مدني ټولنو د معرفي کولو او رائجولو، ټولو انسانانو ته په يوه سترگه د کتلو، له

کفارو سره دیو ډول سیاسي، فرهنگي، اخلاقي او ټولنیزو ارزښتونو دخپلولو او دغربي او یا غرب پلویو شخصیتونو دمعرفي کولو مفاهیم او مضامین ورځای کړل. اود تاسف ځای دادی چې دا هرڅه یې دداسې خلکو په لاس وکړل چې ځانونه یې داسلامي فکر مدافعین بلل. او دجهاد او هجرت په محیط کې یې دمهاجرینو او مجاهدینو په خیراتي پیسو ماسټرۍ او دکتور اوې واخیستې خو په آخر کې له خپل ټول علم او تجربې سره داشغال دحکومت په ادارو کې دیرغلگرو تر څنګ ودرېدل.

امریکایانو د خپلې خوښې مفاهیم اکثره په ادبي، اجتماعي، تاریخي، او فرهنگيواو دمذني زده کړو په مضامینو کې ځای پر ځای کړي دي ترڅو په پراخه پیمانه دنوي نسل په ذهن کې ځای ونیسي.

(ب) دامریکایانو له راتللو سره دافغانستان د تعلیمي حیرم دروازه دهر چا پر مخ خلاصه شوه، او هر چا دلته دخپلې خوښې تعلیمي ادارې، شخصي مکتبونه، پوهنتونونه، لنډمهالي او اوږدمهالي کورسونه جوړ کړل. او په هغه کې یې خپل خپل نصابونه عملي کړل. غربي هیوادونو او مؤسساتو چې ددغو تعلیمي ادارو تر شا ولاړ ول له یوې خوا د افغانستان تعلیمي نصاب له اسلامي ارزښتونو محروم کړ، او لکه چې داشغال د ادارې د پوهنې وزیر (فاروق وردګ) وایي په نصاب کې یې دشاملو دیني کتابونو دچاپ لپاره پیسې هم ورنه کړې، ترڅو نوی نسل دمکتب په نصاب د دیني کتابونو له شتون څخه محروم شي. او له بلې خوا یې د ټولنې دسټمنې طبقې اولادونه دخپلو افغاني ملگرو په توسط په شخصي تعلیمي ادارو کې احتوا کړل. او هلته یې په وار دوشو پر دیو نصابونو روزي. دغه په پر دیو نصابونو روزل شوی نسل به هماغه ډول افغانستان هم په راتلونکي کې افغانستان هم دپر دیو پر لار روانوي لکه څنګه یې چې داسلامي نړۍ نور هېوادونه روان کړي دي.

(ج) امریکایانو دیوې سنجول شوې توطیې په ترڅ کې د افغانستان په خلکو داسې یو تعلیمي نصاب ور تحمیل کړ چې داسلوب، تعلیمي میتود او د معلوماتو دسویې په لحاظ دافغانستان د اوسني جنگ ځپلي معارف دمعلیمینو او متعلیمینو له سويې او وضعیت سره مطابقت نه لري. ددې کار نتیجه داشوه چې نه موجوده معلمین دغه د پر یو له لوري فرمایشي نصاب په سم ډول تدریسولی شي، او نه

هم زده کوونکي له هغه څخه سمه استفاده کولی شي. چې پدې ډول یې معارف، معلم، شاګرد، اودهغوی د امور اولیاء ټول له یوه ذهني اضطراب سره مخ کړل. او ددې پر ځای چې معارف ترقي وکړي ټول دتنزل په لوري روان دي. لدې ټولو سره چې د معارف اولوړو زده کړو په وزار تونو او نظام کې اداري او اخلاقي فساد هم ورسره ملګري شي نو نتیجه یې د (تعلیم) پر ځای (تجهیل) راوځي، چې همدغه دغرب اوږدمهاله هدف هم دی. ځکه چې غرب او داسلام نور دښمنان نه غواړي چې افغانان دې پر مختګ وکړي، بلکه هڅه کوي چې دتل لپاره افغانان ځانته محتاج اولاس لاندي وساتي.

۶- دمعتدل اسلام او منحرف روحانیت له پیرواڼو کار اخیستل:

معتدل اسلام او غرب پلوي روحانیت دوه نورې هغه خطرناکې وسیلې دي چې امریکا او دهغې متحدین یې په افغانستان کې د رښتینو مسلمانانو او دغرب په خلاف دجنګیدونکو مجاهدینو په خلاف په سیستماتیک ډول په لاندي شکلونو کاروي:

(الف) غرب دخپلو تحقیقاتي مراکز دخپړنو او دخپلې زورورې میدیالو لارې هڅه کوي مسلمانان هغه اسلام ته ور بولي چې غریبانو په خپله ډیزاین کړی او (معتدل اسلام) یې بولي.

غرب دخپل معتدل اسلام لپاره دځیني سیکولرو هیوادونو لکه (ترکیې)، (اردن)، (مصر)، (تونس) او ځینې نورو غرب پلوه او له حقیقي اسلام څخه د پر دیو شو هیوادونو او تعلیمي مراکزو مثالونه وړاندې کوي چې د(الزهر) پوهنتون یې په سر کې دی.

امریکا همدا اوس په افغانستان کې دبیلابیلو سیاسي او دیني مؤسسو له لارې دیوه (بې جهاده) (بې وسلې) (بې ځانګړي هویته) او (بې شریعته) اسلام دخپرولو لپاره کار کوي. او د همدې مقصد لپاره یې پدې وروستیو کې د اوقافو دوزارت د ۲۰۰۰ ملایانو روزنه او په کابل کې د(اعتدال) په نامه د دیني مرکز افتتاح تر سره کړل. امریکا ددغه ډول لنډمهالو او اوږدمهالو پروژو له لارې غواړي په افغانستان کې داسلام هغه فهم له منځه یوسي چې دهغه پر اساس افغانان په افغانستان کې داسلامي نظام قائلول او دغرب په خلاف مقاومت کول غواړي.

او دهغوئ شتمنۍ يې د نذرونو، شکرانو او قلنگونو په نامه ور څخه تر وړلي دي، او خپله يې ورباندې مست شاهانه ژوند تير کړی دی.

دا چې دغه ډول خلکو د خوندونو ژوند تير کړی نو د خوندونو د نور تداوم لپاره يې له مشهورو جهتونو، گمراه حکومتونو، غربي استعمار گرو او په اسلامي هيوادونو کې له سيکولرو احزابو سره هم روابط او ايتلافونه جوړ کړي دي، او استعماري قوتونو هم د بيلابيلو سياسي او مالي هدايو او رشوتونو په ور کولو د دوی خدمات حاصل کړي او د دوی له نفوذ څخه يې د مسلمانانو په تسخيرولو او له جهاده منصرف کولو کې کار اخيستی چې مثالونه يې په عربي هيوادونو، شمالي افريقا، سوډان، د هند نيمني وچې او افغانستان کې ډير ډير وليدل شول.

همدا اوس چې امريکا د اسلام او مسلمانانو په خلاف يوه لويه جگړه روانه کړې ده او د مسلمانو هيوادونو رښتيني روحانيين، مجاهدين، علماء، طالبان او با احساسه مسلمان ځوانان د غربي يرغلگرو په خلاف په ټوله اسلامي نړۍ کې په جهاد بوخت دي، په همدغه ډول حالت کې دغه د(کمر شل روحانيت) مدعيان او (سيکولر ډوله پيران) د غرب له صليبي ايتلاف سره ملگري دي او د غربي لښکرو د صليبي جگړې په تبليغاتي او معنوي ډگر کې د مجاهدينو په خلاف د ديني مليشو په رول کې لوبيري.

امريکا په تيرو ډير شو کلونو کې ډير دغه ډول درواغجن او سيکولر روحانيين په افغانستان او سيمه کې د خپلو توپو د عملي کولو لپاره و کارول، او لا نور يې هم درښتينيو علماء، طالبانو او مسلحو مجاهدينو په خلاف کاروي.

په راتلونکي کې د طالبانو تحريک او د دوی جهادي فکر ته رښتيني خطر هم د همدغو دوه مخو خلکو له لوري متوجه دی، همدوی به خلک د طالب پر جهادي مصداقيت شکمن کوي، همدوی به امريکا او غرب ته د طالب د نرمولو او سولې ته د آماده کولو تمې ور کوي، همدوی به د نوي نسل ځوانان د جهاد او جدت له افکارو او ژوند څخه خرافاتي عقائدو او له غرب سره پيوند اخيستلو ته

(ب) امريکا او نور غربي هيوادونه او مشهور اشخاص په افغانستان کې له هغو تنظيمونو، ديني مراکزو، اصلاحي ټولنو، اسلامي ډوله راډيوگانو او ملايانو سره مرستې کوي چې د جهادي فکر مخالف دي، د(ولاء او براء) پر عقیده باور نه لري، او په افغاني ټولنه کې د(ارجائي فکر) دخپرو لولو لپاره کار کوي، غرب دغه جهتنه ديتنه هڅوي چې د غرب په خلاف جنگيدونکو مجاهدينو ته (خوارج) او (تکفيريان) ووايي، او په ډول ډول نورو هغو نومونو يې ياد



کړي چې د افغاني ټولنې خلک ور څخه کرکه کوي.

همدغه خلک چې مجاهدينو ته (تکفيريان) او (خوارج) وايي د دوی بيا له غرب څخه د راور دو شويو فکري فتنو لکه ديموکراسۍ، سيکولريزم، لبراليزم، هيومنيزم، نسلزم، وضعي قوانينو او فکري ارتداد په هکله نه څه ليکي او نه يې وايي، او دا ځکه چې د دوی په بيلابيلو مجالاتو کې له غرب سره فکري او عملي مشترکات او متبادل مصالح لري، امريکا غواړي د همدوی په واسطه د افغانانو له زړونو او ذهنونو د(جهاد) او (ولاء او براء) د عقيدې مفاهيم وباسي، او کرار کرار يې د سياسي پلوراليزم تر څنگ د ديني پلوراليزم په لار هم روان کړي.

روحانيت، معنويت ته توجه، زهد، حسن خلق او ديني ارشاد ټول په اسلام کې مطلوب او مرغوب کارونه دي چې د اسلام علماء او مصلحينو تل تر سره کړي دي او بايد تر سره يې کړي، خويو څه خلکو بيا دغه صفات او حيثيتونه د اسلامي تاريخ په اوږدو کې په دروغو او په ټولنه کې د وجاهت د ترلاسه کولو پخاطر کارولي دي، او پدې ډول يې پر (بې علمه) او (ساده لوحه) سپين زړو خلکو خپل تسلط ساتلی

تشويقي، او همدوئ به د جهاد نظريه تحريفي او ځوانان به د جهاد له جبهاتو او د علم له مدارو سره خپلو خرافاتي مراکزو ته وربولي.

که دغربي تحقيقاتي مراکزو لکه د (رنډ کارپوريشن) او نور توصيو ته چې امريکا او غرب يې کړي وکتل شي نو به ليدل شي چې غربي يرغلگر دغو خلکو ته د خپلو دوستانو او ستراتيژيکو ملگرو په حيث گوري، او کوښښ کوي ددوئ په وسيله دريښتيني روحانيت او جهاد د لارې لارويان له خپلې برخې لارې منصرف او منحرف کړي.

دغه خلک په هيڅ وخت کې د طالبانو د تحريک ريښتيني ملگري او خير خواهان ندي. ددوئ پرون هم د خوندونو او منصوبو پخاطر له طالبانو سره ولاړول، خو کله چې خوندونه او منصوبونه له لاسه ووتل نو سمدستي يې په بيلابيلو نومونو او حيثيتونو د دښمن صف ته ورپوپ کړل. امريکا غواړي يو ځل بيا له همدغې دورازې د طالب په جهادي صف کې رځه وکړي، او له خپلې تگلارې يې واړوي.

۷- د ميډيا له لارې د فکرونو تسخيرول:

امريکا پدې پوهيږي چې د خپلو پوځي وسائو او جنګي لښکرو له لارې د هر افغان کور ته نشي ورسيدلی چې هلته د هغوئ په فکرونو، عقائدو او د ژوند په بڼه کې تبديلي راولي، او هغه فطري کرکه او کينه يې له زړونو وباسي چې د غرب په خلاف يې لري. خو دغه کار بيا په ډيرې اسانۍ د ميډيا له لارې کولی شي، ځکه چې تقريباً ټول خلک راډيو او ري، تلويزونونه، گوري، د موبایل ټلفونونه او واسطه فلمونه او نور تصويري معلومات ويني، او يوه زياته برخه خلک کمپيوټر او انټرنېټ هم استعمالوي، او په راتلونکي کې به د دغو وسائو استعمال نور هم ډير شي.

همدې اهميت ته په پام سره امريکا او ټول غرب کوښښ کوي چې خپل افکار او نظريات افغانانو ته د برقي وسائو له لارې ورسوي. که د (نوري فاير) پروژه رښتيا هم په ټول افغانستان کې تطبيق شي نو امريکا به له يوې خوا ټول افغانستان په ډيرې اسانۍ تر خپل فکري او فرهنگي تهاجم لاندې ونيسي، او نوی نسل به له ديني ارزښتونو څخه پردي کړي، او له بلې خوا به د ټول افغانستان معلومات د همدې نوري فاير (کيبل) له لارې د دوئ لاس ته ورلويزي چې دا بيا د لوی خطر

خبره ده، ځکه چې افغانستان دا ظرفيت او ټکنالوژي نه لري چې خپله سايبير سيکورټي (انټرنېټي امنيت) تامين کړي.

امريکا همدا اوس د ۸۱ تلويزوني او ۱۷۰ راډيويي سټيشنونو په ذريعه د افغاني ټولنې په اجتماعي او اخلاقي ژوند کې دومره منفي بدلون راوستلی چې په تيره يوه پيړۍ کې يې ساری نه ليدل کيږي.

۸- د اقليتونو پال او نښلستې افکار تقويه کول:

امريکا دخپل ديارلس کلن اشغال په دور کې په افغانستان کې اقليتونو ته ډيره توجه وکړه، هغوئ يې منظم کړل، مؤسسات او دښه ژوند وسائ يې ورته مهيا کړل، د افغانستان په اقتصادي او دولتي ادارو يې مسلط کړل، په سياست کې يې دهغوئ تر اصلي حجم زياته برخه او ځای ورته ورکړ، او په فکري لحاظ يې د سيکورليزم او غربيالني پر فکر او په لوړو تحصيلاتو وروزل، او امريکا دا هر څه ددې په بدل کې ورته وکړل چې هغوئ په مطلق ډول ډير غلگرو تر څنګ ودریدل او په قطعي ډول يې داشغالگرو په خلاف مقاومت ونه کړ.

همدارنگه امريکايانو په افغاني ټولنه کې نښلستې افکارو ته وده ورکړه، او په تيوريک لحاظ يې د افغانستان د بيلابيلو قومونو باسواده ځوانان او د فکر او قلم خاوندان پدې مصروف کړل چې تر هر څه زيات بايد نښلزم ته ارزښت ورکړي که څه هم چې د اسلامي عقيدې او احکامو سره په تصادم کې هم واقع شي.

دا چې نښلزم يوه غربي مفکوره او نښلستان په شعوري ډول غرب پلوي خلک دي نو امريکا همدوئ دمجاهدينو په خلاف استعمالوي او د همدوئ په توسط د اسلامي نظام د قايميدلو مخنيوی کوي، او همدا اوس هم ټول نښلستان چې هر قوم پورې اړه لري ډير غلگرو په صنف کې ولاړ دي.

۹- حکومتی نقش ناکو متي مؤسساتو ته سپارل:

د امريکا او غرب حکومتونه د افغانستان په اشغالولو کې دمستقيمې ښکيلتيا له امله دمجاهدينو لپاره مشروع اهداف گرځيدلي دي. دهغوئ پوځيان، جاسوسان، دهغوئ محلي ملگري، دهغوئ دفاتر او هر ډول پرسونل يې په افغانستان کې په خلاص مټ فعاليت نشي کولی، ځينې هيوادونو يې خپل پوځيان وېستلي خو نا پوځي سياسي، استخباراتي، روزنيز او د فکرونو د بدلولو ادارې يې لا

پر هغه ځای ته ورمنتقل کیدلو تر جیح ور کړه، ځکه چې هلته یې بیا پټ رازونه او پټ یاران اوملگري رسوا کیدل.

په افغاني ټولنه کې دغربي نادولتي مؤسساتو دخطرناک تاثیر تر ټولو لویه نمونه همدا د اوسني نظام منځته راتلل دي، ځکه چې داوسني حکومت ډیرې وزیرانو، رئیسانو، سفیرانو، لوړپوړو چارواکو، والیانو، ویاندانو، دمطوعاتو او میدیا چلوونکو، دسنا او ولسي جرگې استازو، د تعلیمي ادارو مشرانو او د سیاسي احزابو رهبران او مشهورو څیرو دغرب په پرونیو نادولتي مؤسساتو کې کارونه کول، او همدغو غربي نادولتي مؤسساتو په تیرو څلورو لسیزو کې په افغاني ټولنه کې دومره کار او تاثیر کډاري کړې وه چې کله امریکا پر افغانستان ډیرغل اړده وکړه نو په سلگونه زره افغانانو ورته په یوه او بل شکل دراتلولاره هواره کړه، چاورته د پلي عسکرو ووظیفه اجره کړه، چاورته جاسوسي وکړه، چاورته د میدیالو لارې دهغوئ په گټه ذهن سازي وکړه، چاورته دولتي او نادولتي ادارې وچلولې، او چا ورته دهغوئ لپاره جنگیدونکي پوځ، پولیس، استخبارات، ملیشې او اربکیان جوړ کړل او ښه په خوند یې دغربي یرغلگرو خدمت وکړ.

غربي نادولتي مؤسساتو د کمونستانو اوروسانو په خلاف د افغانانو له جهاد سره هم یوه خطرناکه لوبه وکړه، او هغه لوبه دا وه چې غربي مؤسساتو په ډیر مهارت دمجاهدینو او مهاجرین له منځه یوه، باتجربه، ډلوړو تحصیلاتو لرونکي، دقومونو مخور او بانفوذ خلک، مشهور قومندانان، لیکوالان، فرهنگي او تاثیر گذاره خلک، اود پوهنتونونو استادان او نور هغه با استعداد خلک چې باید د جهاد صف ورباندې قوي شی وای یو یو ټول کړل او په خپلو ادارو کې یې په کار وگومارل. دې کار د جهاد او هجرت صف ته دوه ستر نه جیره کیدونکي زیانونه ورواړول، او هغه دا چې یو خويي جهاد صفوف او مهاجرین د کار اوسر پرستی له خلکو محروم کړل چې ددوی ځای بیا په جهاتو کې نا اهلو خلکو، چرسیانو، لچکانو، بې هدفه او خر ځیدونکو جنگیالیو او پاتکیانو ونيو چې هم یې جهاد بدنام کړ او هم یې ولس وکړاوه، او بل زیان یې دا وو چې د کار خلک موڅه په آگاهانه او څه هم په نا آگاهانه ډول دغرب په خدمت کې واقع شول.

امریکا اوس بیا غواړي خپل نا تکمیل شوی پوځي اشغال دهمدغو نادولتي مؤسساتو په لاس تکمل کړي، که څه هم چې دا کار

تر اوسه پټ او ښکاره فعالیت کوي چې هره ورځ یې د تاثیر او فعالیت ساحه نوره هم تنگیږي، په ولسوالیو، ولایاتو او لویو ښارونو کې دمجاهدینو پراخ اومؤثر حضور د غربي او غرب پلویو ادارو لاسونه ورتړلي او کار کوونکي یې دسر دساتلو په هڅه کې دي. دې وضعیت غرب دیته اړکړی چې دافغانستان دلاندې کولو او دلته دخپل د تاثیر دساتلو لپاره دښکاره حضور خپله استراتیژي د پټ او بالواسطه حضور په استراتیژۍ بدله کړي.

امریکا اوملگرو یې په تیرو دیارلسو کلونو کې په افغانستان کې تر ۴۰۰۰ زیاتي نادولتي مؤسسې ایجاد کړې وې. دغه مؤسسې دومره ډیرې او خپلسرې وې چې دکرزي دپخوانۍ کابینې د پلان وزیر رمضان بشر دوست ورڅخه تقریباً دوه زره مؤسسې په یوه ورځ لغوه کړې، خو دا چې افغانستان دغرب لخوا اشغال شوی او دغرب لخوا افغانستان ته تخصیص شوې ۸۰٪ فیصده پیسې دهمدې مؤسساتو له لارې دهغو اهدافو دحصولو لپاره مصر فیدلې چې غرب یې غواړي، نو ځکه خو ددې پر ځای چې دوزیر په امر مؤسسې له فعالیتته منع شي، بالعکس وزیر دمؤسساتو په امر له وزارت بهر طرف کړای شو.

غربي نادولتي مؤسسې په حقیقت کې دغرب هغه لښکر دی چې پرته له جگړې دغرب لپاره د اسلامي نړۍ حکومتونه او ولسونه تسخیروي، او په سره سینه او دوامدار فعالیت ټول هغه مقاصد حاصلوي چې پوځونه یې له حاصلولو عاجز پاتې کیږي. او دا ځکه چې پوځي فعالیت او اشغال خاوره نیسي خو دمؤسساتو فعالیت ولسونه، عقلمونه، فکرونه او اقتصادونه اشغالوي. نوځکه خو همدغه اهمیت ته په پام سره غرب په افغانستان کې دخپل پوځي عقب نشینۍ تشه په نادولتي مؤسساتو ډکول غواړي.

دمؤسساتو د پټ او خطرناک رول دوضاحت لپاره یوازې د امثال هم کافي دی چې کله طالبانو دخپل حکومت په وخت کې په کابل کې له میشتو مؤسساتو وغوښتل چې دښار له گټې گوښې او دخلکو له منځه دې دکابل دښار په غرب کې دقرغي پر سرک ښکلې سیاحتي او د تازه هوا لرونکې ساحې ته دې ټول په یو ځای کې راجمع شي اوددې کار هدف دا وو چې له یوې خوا ښار ددوی له فشار څخه خلاص شي او له بل لوري یې طالبانو ته نظارت آسانه شي، خو مؤسساتو دخپلو دفاترو بندولو ته

آسانه د افغانستان په يو مخيز ډول پريښودلو ته زړه نه ښه کوي، او له افغانستانه د قواوو ويستل يې په پوځي جگړه کې د شکست حقيقت ته د تسليميدلو او دخپل جگړه خپلي اقتصاد له رگونو د نورې وينې د درولو د عملي هڅې په معنی دي. پدې کار سره امريکا يوازې د جگړې له له اور او ستوماني ځان هوسا کوي، خو له افغانانو څخه دخپلې ماتې د انتقام داخيستلو لپاره به خپلې ناپوځي جگړې او په افغانستان کې د اسلامي نظام د مخنيوي هڅو ته نور هم زور ورکوي.



غرب د اسلامي هيوادونو د نيولو او د مسلمانانو د تسخيرولو اوږده تجربه لري چې له صليبي جگړو شروع شوې او داندلس د سقوط، استعماري جگړو، استشرافي څپو، پر اسلامي نړۍ د سيکولر او مستبدو نظامونو د تحميل، نوي نړيوال نظام د تسليط او دنړۍ نيونې په مقصد د گلوبلايزشن د نظريې د جبري تنفيذ په څير مراحل يې طې کړي دي، او لا نور هم د غرب فکري او څيرنيز مراکز د مسلمانانو د تسخيرولو په مقصد د پلانونو او دسيسو په جوړولو شپه او ورځ کار کوي.

د غرب په اړه زموږ درک ډير ساده دی. موږ، مقابله او بری يوازې د جگړې په ډگر کې گڼو، او لدې ناخبره يو چې غرب څنگه په خپل سياسي او اسخباراتي استعداد او مهارت زموږ د پخواني جهاد تنظيمونه، په لکونو مسلح مقاومت کوونکي، جهادي رهبران او د تير جهاد قهرمانان په خپل صف کې ودرول، خپل ټوپک يې دهغوئ پر اوږه کښيښود او د غرب په خلاف جنگيدونکي ريښتيني مجاهدين يې هدف وگرځول؟

داوسني روان جهاد رهبرانو ته په کار ده چې دغربي يرغلگرو او دهغوئ د پاليسيو په اړه کافي مطالعه ولري او ټولې هغه لارې وپيژني چې دښمن له هغو څخه راداخليري. ترڅو داسې نشي چې دښمن د دروازې له لارې ووځي خو دکر کې له لارې بيرته راننوي.

به لس پنځه لس کار نور هم واخلې، او په همدې مقصد خو امريکا د ۲۰۱۵م کال لپاره په افغانستان کې دجنگ بوديجه يوازې ۷۹ ميلیونه ډالره ټاکلې، خو د ناپوځي فعاليتو د جاري ساتلو لپاره يې دوه مليارده او شپږ سوه ميلیونه ډالره تخصيص کړې او کانکرس ته يې د منظورولو په مقصد ورليږلي ده.

په افغانستان کې دغربي نادولتي مؤسساتو په اړه به دا يو ډېر ساده تصور وي چې يوازې هغه مؤسسې دي تر څارنې لاندې ونيول شي (نصرانيت، يهوديت او نورو باطلو نظريو ته خلک وربولي)، او داځکه چې غرب اوس دينونو ته پر دعوت تر کيز نه کوي، نصرانيت هغوی اوس په خپله عملاً پرې ايښی دی، يهوديت يوازې د يهودانو دين دی او هغوی نه غواړي چې بل څوک دې ورکې داخل شي، او نورو باطلو عقائدو ته

غريبان په ښکاره مسلمانان نه دعوت کوي. نن د غرب لپاره تر ټولو هغه مقدس دين او ارزښتونه چې تر نصرانيتها هم ورته ډېر ارزښتمن دي هغه (ډيموکراسي، د بشر حقوق، د ښځو آزادي، د دوسي قوانينو حاکميت، سيکولريزم، ليبرل تعليم او د کاپيټالزم اقتصادي نظام) دي، او په اسلامي نړۍ کې يې خپل ټول مؤسسات او دمدني ټولنو منظومه د همدغو اهدافو د تحقق لپاره په کار اچولي دي، او داځکه چې هغوی د همدغو ارزښتونو له لارې پر اسلامي نړۍ خپل تسلط ټينگ کړی دی. نو هر هغه مؤسسه چې په هر پټ او ښکاره ډول ددغو اهدافو لپاره کار او فعاليت کوي هغه خطرناکې مؤسسې دي چې مسلمانان بايد د دښمن په سترگه ورت وگوري او پداسې ډول استفاده ورڅخه وکړي لکه له اور څخه يې چې کوي.

امريکا له تيرو دوو کلونو دداسې پلانونو پر جوړولو کار کوي چې څنگه خپلې پروژې او پروگرامونه دمحلې قرار داديانو، ملکانو، روحاني ډوله مشرانو او د خصوصي تعليمي ادارو د چلوونکو له لارې عملي کړي.

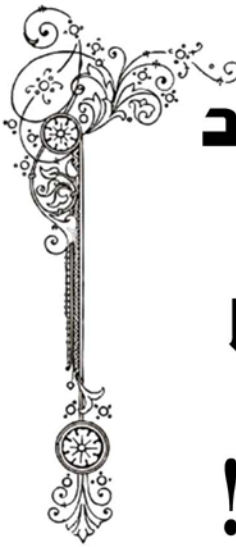
دغربي هيوادونو او امريکا پټو او ښکاره توپيو او د اسلامي نړۍ د هيوادونو د مابعد الاستقلال پيچلي او په غرب پورې تړلي وضعیت ته په کتلو او په افغانستان او سيمه کې د امريکا اقتصادي او استراتيژيکو اهدافو ته په سره په زغرده داويلی شو چې امريکا په

په روان جهاد

کچ دترنم

درنه ونډه !

خبراحمد م



برېښه او حیواني تهذيب څخه داسې غچ او انتقام واخيست او توبه گاريې وگرځاوه، چې دامريکا د لوی شیطاني لوډ سپيکر (ازادی راډیو) دیو تحقیقاتي راپور په مټ چې د عامو افغانانو له څرگندونو یې برابر کړی دی حقیقت ته غاړه کینښوده چې د طالبانو فرهنګي هڅې له مقابل لوري څخه څو چنده وسیعې، چټکې او ولس ته محبوبې دي.

نوموړې راډیو کټ مټ دا خبره کړې چې که څه هم د طالبانو رژیم د سقوط څخه له یوې لسیزې زیات کلونه کیږي، خو د ترانو او نظمونو مینه وال یې نه دا چې په لیري پرتو سیمو کې شتون لري، بلکې ان په پلازمینه کابل کې هم د دوي د ترانو انگازې اوریدل کیږي.

راپور زیاتوي، دا ترانې د کومې راډیو او یا کومې بلې خاصې رسنې له خوا نه خپریږي، خو ځوانان او عام خلک یې له ځانو سره په څرگنده تیلیفونونو او موټرونو کې اوري او له دې لارې یې نورو مینه والو ته لیرېدوي!

که دیرغلګرو د فرهنګي هجوم په مقابل کې دمجاهدو قلموالو، ادیبانو او ترانه ویونکو شمیره امکانات او وسایل و سنجول شي مقایسه یې هیڅکله هم نشي کیدلای، ځکه دیرغلګر هره ورځ په میلیونو ډالر په زرګونو رسنیو خاص ددې لپاره لګوي چې د طالبانو غږ او میړانه څوک وانه وري او له جهادي تکتیکونو څخه یې څوک خبر ونه کړي.

خو الله تعالی د نوموړي ټولې په قلمونو، استعدادونو، ذهنونو، حنجره او هنرونو کې دومره اغیز او قوت ولور او ه چې غلیم یې حیران دریان کړ چې طالبان اخیر کومه تکنالوژي او حکمت کاروي چې دیوې جهادي ترانې او نظم په اوریدلو سره په پرګنو کې دومره اثر غورځوي چې ځوان، بوډا، ښځه او ماشوم

امریکا او دیرغل متحدين یې په افغانستان کې تنهاد دې لپاره نه ووراغلي چې هغه افغانان به ختموي او یا به یې مهاروي چې د غیرت او میرانې علمبرداران دي او په رګونو کې یې د اسلام او جهاد توده وینه چلیږي، بلکې دهغه ویارمن اصیل افغاني فرهنګ د بیخکنۍ لپاره یې هم سترې حربې او پلانونه له ځان سره راوړي و، له کومه چې په نوموړي فرهنګ کې د افغانانو دیني او ملي اقدار سل په سله نغبتی او سره روح او جسد دي.

خو الله تعالی کارونو او لورینو ته ګوره، لکه څنګه چې امریکا، ناټو او نور کفري شیطانان یې په پوځي میدان کې د بې وسو، بې پیسو او بې وسلو مجاهدینو د مخلصانه قربانیو او فداکاریو په نتیجه کې ګونډه مال و ګرځیدل او کواکاري یې ټولې نړۍ ته ورسیدي، دغه ډول متعال رب جل جلاله، دمجاهدینو د فرهنګي ډګر د ګوته په شمیر و قلموالو، مجاهدو شاعرانو او د حماسو د خوږ الحانه بلبلانو د غږ او حنجرې په توره هم د غرب، امریکا او هندوستان له

ټول يادسرقرباني ته تياريري، يادمال اويادمجاهدپه حق کې الله ته سرستوري اودهغودکاميابی لپاره بهتريني دعاگاني غواړي.

مونږ وليدل چې امريکاوشيطاني باندي، زرگونه چاپي او برښنايي رسنۍ، چې په هغو کې ورځپاڼي، اونيزي، تلويزونه، راډيوگاني اوبې شميره ټولنې اوبښتونه راځي تاسيس کړل او دفن او قلم لرونکي يې ټول پکې راغونډ او مصروف وگرځول، ترخو هيجاته دافرصت او مجال په لاس ورنشي چې دامريکايي يرغل اوناوولو موخو په باب يې خوله پرانيزي اودافغان مظلوم ولس مظلوميتونه اوکړاوونه ښکاره او برالا کړي.

داسې هم پېښ شوي چې کوم ليکوال اوشاعرديته نډې اماده شوی خو په امريکايي فرهنگي ادارې کې عملا کاروکړي، نودهغه کس لپاره يې دپريمانه داروپه مقابل کې شيطاني پروژې او پلان کورته ورليږلي، خوذهن او قلم يې په هغه مصروفه شي اوپه همدې وسيله خپل ضمير او احساس ته قلف واچوي.

همدا ډول داستعمارلښکرو دخپل ناولي اومبتدل فرهنگ دخپرولو لپاره په ليري پرتوسيمو کې له ټانگونو څخه په ميلونو شمسي راډيوگاني په وړيا ډول خلکو ته وويشلي، ترخو هغوی شپه او ورځ صرف اسلام دښمنه تبليغاتو اوبې بندوباره موسيقي ته غوږ کيږدي اودجهاد او خپلواکۍ جذبه يې خدای مکره خاموشه وگرځي.

ولې په مقابل کې الله تعالی دمجاهدينوپه تبليغاتي وسايلو او په خاص ډول دجهادي صحنو او حماسي ترانو او نظمونوپه نشر اوتبليغ کې دومره برکات اوتاثيرات واچول چې دښمن دزرگونو رسنيو او منحرفو نشراتو ټول خپاره شوي زهر او افواها ته يې گام په گام شنډ، اوبې تاثيره وگرځول.

دجهادي ترنم اتلانو، دخپلواکو حنجروپه قوت داويار اوافتخارو گاته چې دافغانانو لويه برخه دکفرله ابتذال اودلغري موسيقي له اوريدو او ليدلو څخه وژغوري، داسلام پتنگانو خپل مجاهد ولس ته زرگونه دلشيني او پرکيفه تراني اوموزون شعرونه دترنم په لحن او ژبه والی کړي، دجهاد سپيڅلي پيغام يې ورته ورساوه، ديرغلگرو دپتواو ښکاره حربو څخه يې خبرکړل اودخپل مظلوم ولس دقربانيو اواتلوليو له عبرت ډک داستانونه او حکايتونه يې ورته په خوږه ژبه وړاندې کړل.

زمونږ ددغو جهادي بلبلا نو، ځانگړتيا دده چې کوم شهرت الله تعالی ورکړی اودافغان ولس په زړونو کې يې محبوبيت غزونې کړي، علت يې داندې چې خلکو دهغوی خيري دتلويزونو اواشتهارې پوسترونوپه پردو کتلي، بلکې دادوی له ايماني اهنک نه ډکي حنجرې او ملکوتي غږونه وو چې دولس زړونه يې ځانته ماييل او خپل وگرځول.

همدغه ديني مينه اومحبت دی چې دترنم درويشانو اوبې رياغزيانو دمحدودو وسايلو او سرچينوپه مټ دومره لوی رسالت اداکړ، چې که نن ورځ دهر مومن افغان کمپيوټر او موبايل سپړي وويني نو دجهاد دغو علمبردارانو به پکې په سوونه خواږه اوازونه اوله اسلامي سوزه ډکې تراني پرته اوموجودې وي.

ماخوداهم اوريدلي چې دکفارو او يرغلگرو په مقابل کې چې څومره فدايانو خپلې قيمتي ککري نذارانه کړي اويابې کوي، دزياترو په يادښتونو کې يې دا خبره راغلي چې ترټولو پرمخې پرې حماسي ترانواغيز کړي، بيا يې ديني مطالعه کړي او ورسته دالله په لار کې دسرسربازی ته اماده شوي.

مسند امام احمد جلد ۳ (صفحه ۴۲۰) زمادي په هغه ذات سوگندوي چې دمحمد (ص) ځان او نفس دهغه په اختيار کې دی چې دکفارو په مقابل کې ستاسې شعرونه داسې لگيږي او اثر لري لکه دغيصي دگوزار په خیر) اويالکه چې نبی اکرم صلی الله عليه وسلم خپل صحابي حضرت حسان رض ته وايي ، " اهجهم وروح القدس معک " په خپل کلام او شعر کې دکفارو بدي بيانوه ، ځکه حضرت جبرائيل له تاسره په دغه کار کې يوځای اوملگري دی

کعب بن مالک چې جليل القدر صحابي او شاعرو حضرت رسول اکرم صلی الله عليه وسلم دهغه ديوي پوښتنې په ځواب کې داسې وايي «ان المؤمن يجاهد بسيفه ولسانه ، والذي نفسي بيده لکانما ترمونهم) رواه أحمد والطبراني : په تحقيق سره چې مومن به ياجهاد کوي په توره اويابه ژبي سره اوزمادي سوگندوي په هغه ذات چې زمانفس دهغه په اختيار کې دی چې ستاسې جهاد په ژبې او شعر سره په کفارو داسې موثر اوزيان اړونکی پريوزي لکه دغيسی وار (علمای کرام وايي چې لام په لکانما کې دقسم دتاکيد لپاره راوړل شوی.

په پای کې دالله تعالی دربار ته لاس اوچتوم چې زمونږ دجهادي فرهنگي سنگرد خدمت گارانو ، مخلصينو او په خاص ډول هغومپړنيو ته چې خپل لحن او غږ يې داسلام دفاع ته توره اوسپر گرځولی ، دجهاد زمزمي اوانگازي خپروي ، دشهيدانو کارنامي اواتلولی بيانوي ، دشهيدانو کورنيو ته دتسليت پيغام رسوي اوددوی ددغه ستر رسالت په مقابل پرته له الله نه له بل هيچا مکافات اوانعامات هم نه غواړي ، نوهاغه ذات دې ددوی ټولو حافظ ، ناصر اودټولو حوايجو اوديني ارزوگانو مددگار اوپالونکی وگرځي اومزيد خلوص دې پرې ولوروي ، امين

ديوه مجاهد ورور حکايت دی چې يوفدايي اتل يې له قربانی ورسته په داسې حالت کې په خوب کې وکوت چې دجنت په بهرنيو ماڼيو اومقاماتو کې گرځيده ، خو په دواړو لاسونو کې يې دوه شيان پورته نيولی وو اوماته يې راښوول چې زه ورته څيرشوم په يوه لاس کې يې فدايي واسکت و او په بل لاس کې يې دجهادي فلمونو اوترانو يوهاره ډيسک نيولی و.

دنوموړي خوب په باب زماخپل تعبير داوه چې فدايي خوالله تعالی دخپل جهادي عزم اوواسکت په زريعه دجنت لوړو ماڼيو اودرجوته ورساوه ، خو دجهادي صحنو اوترانوهاره ډيسک (پرزه) مونږ ته دا پيغام راکوي چې ددغو نازولو دقربانيو اوسربښندو نشر او اشاعت په دې نيت چې اسلامي امت پرې خبر شي او هغو ته دغيرت او شجاعت پيغام ورسپري اود کفارو زړونه پرې وچووي ، له شک پرته چې لوی اومقبول جهادی .

زه دفرهنگي مورچل غازيانو او په خاص ډول دترنم دېن بلبلانوته که هغه مشران دي که کشران ، مشهور دي ، که غير مشهور دازيری ورکوم چې ستاسي دغه جهاد دکفر مور وريوره کړي ، دشيطان ټول مزامير اولهولعب مودرې وړي کړي اود ۱۴۹ اسلام دنېمنه هيوادونو غيري مستقيم فرهنگي يرغل ته مو په محدودو امکاناتو تل پاتي ماتي ورکړي ؛نوډاډه اوسی که دالله تعالی مرسته اوفضل درسه وپه اخرت کې به مودرجي سختي لوري اوله فدايانو څخه هيڅکله کمي نه وي.

دليل دادی چې دالله نازولی استاخي حضرت رسول اکرم صلی الله عليه وسلم په خپل مبارک ارشاد کې دخپل دور فرهنگي اتلانو اومجاهدو شاعرانوته داسې مبارک ارشاد کړی : چې دکفارو هجوي اوقبايح بيانوي («والذي نفس محمد بيده فکانها تنهضونهم بالنبل»)

مطبوعاتي جنگ جا گهلي ؟

قاري حبيب

بايللو کي ترٽولو اساسي عامل د جنگيدونکي کس روحيه او مورال دی ، هغه مورال چې يوازې د تبليغاتو په توسط لورپري او نرپري ، د فرانسوي امپراطور ناپليون د سترو فتحو راز دا بلل کيږي چې نوموړي هم په خپل صف او هم د دښمن په جبهه کې د تبليغاتو پياوړې دستگاه درلوده ، چې په توسط يې دخپلو کسانو مورال لوړ ساته او د دښمن مورال يې له گډوډۍ سره مخامخ کاوو .

د طالبانو بريالي تبليغاتي ماشين

دا امريکا په ضد د دوولس کلن جهاد په اوږدو کې که څه هم د دښمن تبليغاتي ماشين خورا پراخ او هراړخيز او مجاهدين په تبليغاتي يا رسانه يي برخه کې له ډيرو مشکلاتو او خنډونو سره مخامخ وو ، مگر بيا هم الله الحمد د موثريت له اړخه د مجاهدينو مطبوعاتي مبارزه د دښمن په نسبت بريالۍ او اغيزمنه بلل شوې ده .

دا زموږ برداشت نه دی ، بلکې خپله دښمن او بې طرفه تحليلگران په دې باور دي ، چې مجاهدين په خپلو محدودو تبليغاتي وسايلو توانيدلي چې له دښمن څخه د پوځي ميدان غوندې د ساړه جنگ ميدان هم وگټي .

ښايي په دې خو به ټول متيقن يا ستو چې د نظامي جنگ په ميدان کې د اسلامي امارت مجاهدينو امريکا او متحدينو ته يې کلک شکست ورکړی او تينبتي ته يې مجبور کړي دي ، امريکا چې په خپله اعتراف لري چې شاوخوا له ۸۰۰ پوځي اډو څخه تښتيدلي او طالبانو ته يې پرې ايښي معنی يې داده چې شکست يې خوړلی دی .

مگر دا يوازې پوځي ميدان نه دی چې امريکا په کې د سختې رسوايۍ او شکست خوند ځکلی د جگړې په بل اړخ (تبليغاتي / رواني جنگ) کې هم مجاهدين د الله تعالی د نصرت په برکت په دښمن برلاسي شوي او له دښمن څخه يې لوری ورک کړی دی .

رواني جنگ د جگړې يو مهم محاذ بلل کيږي ، ډير ځله د جگړې گټل او بايلل له همدې ځايه پيلیږي ، په جگړه کې وسلې په انساني اعضاوو چليږي ، اعضاء د زړه او دماغ تابع دي ، کله چې د دښمن په زړه گوزار وشي ، حوصله يې ووژل شي ، د بريا فکريې له منځه يووړل شي ، اعصاب يې گډوډ او وځپل شي ، نو بيا لاسونه شل او وسله يې سره او سپنه گرځي .

د دوهم نړيوال جنگ وتلی قومندان فيلډ مارشال مانت گمري په دې نظر وو چې د جگړې په گټلو او

د طالبانو تبلیغاتي وړاندې والی ډیر په ښکاره تړي جوتیږي

د فارین پالیسي له اعتراف وروسته هغه مهال دامریکا د بهرنیو اړیکو مرکز (Council on Foreign Relations) هم په خپله یو پلټنه کې په همدې حقیقت اعتراف وکړ او په یوه راپور کې یې ولیکل: طالبان ځکه په خپله تبلیغاتي فعالیتونو کې مخکې دي چې هغوی هیڅکله هم دیوې پېښې د سپیناوي لپاره ۱۷ ورځې وخت انتظار نه کوي؛ بلکې د هرې حادثې له پېښیدو وروسته سمدستي دهغې دخپراوي په هکله اقدام کوي.

د مجاهدینو د تبلیغاتي برتری په اړه د دښمن د اعتراف یو بل ښه مثال دامریکا د دفاع د پخواني مرستیال وزیر میچل دوران Michel Duran څرگندونې دي چې په دې اړه یې فارین پالیسي ته ویلي: هغوی (طالبان) دخپلو فعالیتونو دښه توجیه کولو او پړوخت خبرولو کې ډیر چټک دي، هغوی چې کله هم زمونږ د ځواکونو خلاف کوم پوځي برید ترسره کړي نو ۲۲ دقیقې وروسته سمدستي بیا دهغه خبر دنړیوالو ټلوویزوني چینلونو له خوا نشر او د بي بي سي په شمول د ټولو ټلوویزوني شبکو په لاندنۍ سره پټه کې په مکرره توګه ګرځي راګرځي

هغه وایي: طالبان نه یواځې دا چې دخبر په رسولو او نشرولو کې چټک دي بلکې دهغه ترڅنګ په خپلو فرهنگي فعالیتونو کې هم ډیر منظم دي؛ مثلاً هغوی دخپلو ټولو پوځي فعالیتونو خبرونه په هماغه شېبه کې له پښتو او فارسي څخه عربي انګلیسي او اردو ژبو ته ژباړي او بیا یې دخپلو نشراتي وساتلو ویب پاڼو، اخبارونو او شریعت غږ راډیو له لارې خپروي.

عرب وایي (والحق ماشهدت به الاعداء) حق هغه دی چې حتی دښمن ورباندې اعتراف وکړي، نو دا چې

دامریکا یوې وتلې رسنۍ فارین پالیسي د ۲۰۰۹ م کال په جون میاشت کې په لومړي ځل دیوه تحقیقاتي سروې په ترڅ کې وموندل چې دکرزي د حکومت او امریکایي تبلیغاتي ماشین په نسبت د طالبانو مطبوعاتې جنګ خورا منظم، مؤثر او بریالی دی.

دغه مقاله چې وتلې امریکایي لیکوال رابرت هادیګ Robert Hadik لیکلې وه په یوه برخه کې یې راغلي وو:

امریکایانو ته په کاردی چې له طالبانو سره د تبلیغاتي او نشراتي جګړې په ډګر کې نور مؤثر او اغیزمن تکتیکونه وکاروي ځکه په دغو موجوده تکتیکونو کې طالبان په بشپړه توګه په امریکایانو غښتلي دي.

د هارډیک په باور طالبان خپل خبرونه او خپل ټول پوځي فعالیتونه په ډیرې چټکتیا سره تر نړیوالو خبري رسنیو پورې رسوي او خبري رسنې هم د پېښو په اړه دهغوی نوي او تازه خبرونه په ډیرې لږ وختیا سره اخلي. د مثال په توګه دروان کال د مې میاشت کې چې کله دامریکایي پوځیانو لخوا د فراه ولایت د بالابوک په ولسوالۍ کې له سلونو زیات ملکي وګړي ووژل شول طالبانو سمدستي په امریکایي بمباري کې د ملکي وګړو د وژل کیدو او د پېښې ټول جریان ښه په تفصیل سره خپور کړ.

خو بالمقابل امریکایي چارواکو د نوموړې پېښې او په هغه کې د وژل شویو وګړو د شمیر په اړه ۱۷ ورځې وروسته یعنیدمي په شلمه نیټه یونیمګري رپوټ خپور کړ.

Robert Hadik لیکي: ښایي دامریکایي تحقیقاتي مقاماتو لپاره د جګړې په ډګر کې دیوې پېښې او دهغې د نتایجو ترمنځ دغه ۱۷ ورځنۍ موده کم وخت وبلل شي خو په تبلیغاتي او نشراتي ډګر کې بیا دامریکایانو لپاره دا یو داسې ځنډنی حرکت دی چې په دې ډګر کې

له وقوع وروسته سمدستي خپل نظر څرگندوي او خپل دريځ ته په پام سره يې په خپله گټه تعبيروي.

د کندهار دتبليغاتي مرکز غونډې امريکايانو او ملگرو يې په پلازمينه کابل او نورو ولاياتو کې هم گڼ شمير معلوماتي / تبليغاتي مراکز رامنځته کړل ، چې له دې جملې د ارگ دمطبوعاتو مرکز ، دملې امنيت ترسرپرستۍ لاندې درواني جنگ رياست او دمختلفو اداراتو دعامه اړيکو مراکز دپادولو وړ دي.

څرنگه چې دمجاهدينو زياتره بيانات او اخبار د انټرنيت له لارې نشريدل امريکايانو په انټرنيتي نړۍ کې له مجاهدينو سره ددمقابلې لپاره دامريکايي پوځ دمركزي قومندانۍ (سينټکام) په تشکيلاتو کې دانلاين خبرو اترو ترعنوان لاندې گڼ شمير افغان اجير ليکوالان او مبلغين وگومارل ترڅو په دې برخه کې دمجاهدينو دفعاليت ځواب ووايي.

خو لله الحمد مجاهدينو په خپل پايدار مقاومت سره د سينټکام دتبليغاتي اجيرانو له مخونو نقابونه لوڅ کړل او په ټولنيزو شبکو کې يې ددوی فعاليت عامو افغانانو ته رسوا کړ ، تردې چې په دوی عامه باور له منځه لاړ او دغه هڅې يې ناکامې شوې.

په ټوله کې چې امريکايانو دمجاهدينو په خلاف دتبليغاتي جنگ کوم مراکز پرانيستلي دي ، تراوسه يې دفعاليت کوم مؤثر څرک نه ښکاري ، چې په دې خبره خپله دښمن هم اعتراف لري.

د مطبوعاتو مقابلې پر تليز جاج

ما چې همدا مقاله ليکله ، په ايميل يوه ملگري يو مطلب راوليږه ، چې له همدې بحث سره يې عجيب تړاو درلود ، مطلب دخپرانې په نامه ديوې نوې پښتو انټرنيتي صفحې لخوا خپور شوی ، خبرپاڼه ويب پاڼې

دمجاهدينو په مطبوعاتو برتری دښمنان له خپل ټول کبر او غرور سره اعتراف کوي معنی يې دا ده چې دا يو داسې ځلند حقيقت دی چې دښمن نور نشي کولای تر تبليغاتي غبار لاندې يې پټ کړي نوځکه ورباندې مجبورا اقرار کوي او مني يې.

د امريکا او مزدور رژيم ناکامې هڅې

په ۲۰۰۹م کال کې چې په افغانستان کې دامريکا په خلاف جهاد دپراختيا وروستي حده ورسيد ورسره دمجاهدينو مطبوعاتو هلې ځلې هم پراخې شوې ، د مجاهدينو دتبليغاتي فعاليت په وړاندې دمقابلې لپاره امريکايانو په کندهار کې د کيمک په نامه يوه مجهز مطبوعاتو مرکز جوړ کړ ، ترڅو دمجاهدينو په وړاندې دتبليغاتي جنگ موازنه برابره وساتي ، خو د ۲۰۱۳م کال د مارچ په مياشت کې دامريکا غږ اشنا راډيو ددې مرکز په اړه په يوه راپور کې وويل ، چې دې مرکز د ډيرو پيسو له مصرف سره سره کومه څرگنده لاسته راوړنه نه ده درلودلې ، راپور ديبيلگې په توگه وليکل : څه موده وړاندې چې په کندهار کې دناتوهليکوفتر راوغورځيدله کيمک مرکز هڅه وکړه ، خلکو ته وښيي ، چې چورلکه دهوا دخرابۍ له امله رانسکوره شوې ، خو طالبان ارام نه وو ناست ، بلکې هغوی ددې پيښې له وقوع څو شيبې وروسته په خپل انټرنيت پاڼه ليکلي وو ، چې په کندهار کې يې دناتو يوه څرخکه د توغندي په گوزار راغورځولې ده.

د کندهار دوالي وياند جاويد فيصل او امريکايي مشاور ريچارډ مک نيتن چې ددې مرکز په رغولو کې يې اساسي ونډه درلوده ، داشناراديو خبريال ته يې ويلي ، چې دوی کيمک مرکز ددې لپاره جوړ کړی وو چې دطالبانو سره په مطبوعاتو جگړه کې ترې استفاده وکړي ، خو دطالبانو دپيغام خپرولو تگلارې ډيرې ساده ، سريعې او مؤثرې دي ، چې دهرې پيښې په اړه

په وخت خپل ځان او خبر ورسوي، او په دې توگه خپل ځان ثابت کړي او د افغانانو په اذهانو کې خپل وجود ثابت کړي، هغوی ښه پوهیږي، چې یوه رسنۍ هم ددوی خبرپاڼې او خبرونه هغه ډول نه نشروي لکه څرنگه چې یې دوی غواړي خو بیا هم نه ستړي کیږي، نه مایوسه کیږي، او نه پر شا کیږي، بیا بیا خبرپاڼې، خبرونه او خپل اړوند رسنیز مطالب او ویدیوگانې تر رسنیو پر وخت رسوي، او د هغوی څخه د نشر هیله کوي.

خو بل اړخ ته په ډېر افسوس سره باید ووايو چې د افغانستان هر وزارت ځانته فرهنګي څانګه، ویاند او اداره لري، خو په دغو ادارو کې کارکونکي که څه هم لوی لوی معاشونه اخلي، دفترونه لري، کورونه لري، او موټري يې په خدمت کې دي، کمپیوټر، د انټرنیټ اسانتیاوي او نور زیات اسایشونو څخه برخمن دي، خو ددې ټولو سره سره دوی د طالبانو په پرتله څوک چې نه په هیواد کې دننه ځای لري، او نه هیواد څخه بهر یې ژوند په ارامه دی، ډېر کم کار کوي. بلکې ډېر وخت چې ددغو کسانو اړوند مسائلو کې د ژورنالستانو په کار شي او اړیکه نیولو هڅه ورسره وکړي، د کار په وخت یې موبایل بند وي، یا ورته ویل کیږي چې صاحب په میتینګ کې دی، یا د وزیر صاحب سره چیرته په سفر تللی، او یا نور څه، خو ویاند صاحب او نور فرهنګي ملګري به یې په فیس بوک کې خپل د اولادونو، خپل د مرفه موټرونو، خپل د کوچونو څخه د ډک مجلسونو او الماریو عکسونه شپږ کوي، او د افغانانو په کړېدلي حالت به نور هم مالګه دوږوي (

لوړې خبرې د افغانستان د یوې بې طرفه خبري ادارې قضاوت دی چې به واضحه توګه دمجاهدینو او دښمن دمطبوعاتې فعالیت په اړه نتیجه ترې اخیستلای شو.

خو ورځې وړاندې په فعالیت پیل وکړ چې غواړي د افغانستان پیښو ته خبري پوښښ ورکړي، خبرپاڼې ویب پاڼې هڅه کړي له ټولو خواوو سره په تماس کې شي، ترڅو ورسره خبري معلومات شریک کړي، خو په څو ورځو کې ورته څرګنده شوې چې څوک په خبري برخه کې فعال او څوک غیرفعال دي، راځی دلته د خبرپاڼې سایټ لخوا د لیکل شوې تبصرې ځینې برخې ولولو چې همدا پرتلنه ښه راته واضحه کړي.

د خبرپاڼې چلوونکي لیکي (د خبرپاڼې وېبپاڼې ایله یوه اونۍ کیږي چې په کار یې پیل کړی، خو له کومي ورځې څخه چې یې په کار پیل کړی، د هغې ورځې څخه یې چې څومره ایمیلونه او د ویب پاڼو ادرسونه پیدا کولای شواي، هغومره یې پیدا کړل او دغو ټولو ته یې خپل د پرائیستې خبرتیا ولېږله، چې ځینو وېبپاڼو لکه دعوت میدیا او نن ټکی آسیا په خپلو درنو وېبپاڼو کې نشر هم کړل.

ددې خبرتیا د نشر سره سم ځینو پښتو فرهنګي ملګرو د خبرپاڼې سره اړیکه ونيوله، او ځینو په فیس بوک کې پیغامونه راته پرېښودل، خو خبرپاڼه لکه څرنگه چې د نامه څخه ښکاري توقع درلودله، چې هغه دولتي ارګانونه، وزارتونه او نور تنظیمونه او د افغانستان په قضیه کې دخپل اړخونه به خپلې خبرپاڼې او خبرونه ورته لیږي، خو له ډېره بده مرغه دا یو هم نه وشول، یوازې طالبان دي چې دلومړۍ ورځې څخه یې خبرپاڼې ته په مسلسل توګه خپل خبرپاڼې او خبرونه په مکرره توګه رالېږلي، چې ځیني یې د خبرپاڼې له لوري نشر ته سپارل شوي هم دي.

ددې څخه دا راته جوتیږي چې دولت او د هغوی وسلوال مخالفین طالبان میدیا ته څومره اهمیت ورکوي، او څرنگه هڅه کوي چې د هیواد تر ټولو رسنیو

د کرزي د رژیم د کرنې وزارت ویاند په همدې موضوع یو مطلب لیکلی چې عنوان یې دی (کمزوري ارتباطات ، بېر نظام او تروخت تېر پروتوکولونه)



دا مطلب چې د ماسهدت به الاعداء ښه مثال ورته ویلی شو په یوه برخه کې یې دوه طرفه تبلیغاتي پرتلې ته داسې اشاره کوي (د نظام د ارتباطاتو د ستراتیژۍ د کمزورتیا یوه عمده ښه د مخالفینو د ناوړه کارونه تبلیغېدل دي. په دې برخه کې مخالفین د دولت په پرتله څو چنده زیات غښتلي دي. مخالفینو د شمال د جنسي تېریو پېښې یوه یوه په تبلیغاتي ویډیوگانو کې کارولي، خو نظام د مخالفینو له جنایتونو څخه لږه تبلیغاتي ګټه هم نه ده اخیستې. د هغوی هر نظامي ګروپ پر عصري ویډیويي او تصویري کامرو سمبال دی، او په دې نظام کې لاشته داسې وزارتونه چې تر اوسه د عکاسۍ عصري کامرې نه لري لڼده دا چې د تبلیغاتو په برخه کې نظام تتر، او مخالفین د بلبلاو غوندې په سلو ژبو ګویان دي)

له لوړو حقائقو او ددښمن له اعترافو په څرګنده معلومېږي، چې د مجاهدینو مطبوعاتې فعالیتونه ددښمن په نسبت بریالي، اغیزمن او منسجم دي، چې دښمن یې تر اوسه دمقابلې مخ نه دی موندلی.

د مجاهدینو میډیا که څه هم بشري ځواک یې کم، امکانات یې محدود، کاري چاپیریال یې ستونزمن او له یو عالم ستونزو سره لاس او ګریوان دي، مګر بیا هم د اعلامي مجاهدینو داخلاص، قربانۍ او نه ستړي کیدونکو هلو ځلو له امله توانیدلي چې د پوځي جنگ غوندې په دې برخه کې هم دښمن ته شکست ورکړي.

د ۲۰۱۳ میلادي کال دمی په ۲۳ نیټه په کابل کې د (هماهنگي سخنگویان ارشد دولتي) تر عنوان لاندې د مهمو وزارتونو دویندویانو لخوا یو کانفرانس جوړ شو، چې د دفاع، داخله وزارت، ملي امنیت او نورو اداراتو ویاندویانو په کې ګډون درلود په دې مراسمو کې د دفاع وزارت ویاند ظاهر عظیمي په خپله اعتراف وکړ چې د طالبانو ویاندویان تردوی ډیر خپلې وظیفې ته ژمن او په کار کې موفق دي.

په دې غونډه کې دافغانستان دازادو رسنیو د بنسټ مشر صدیق الله توحیدي هم وویل چې دطالبانو ویاندویان همیشہ له خبریالانو سره د معلوماتو په شریکولو کې همکار پاته شوي، له هرې پېښې وروسته په ډیر سرعت له رسنیو سره خپل دریځ او معلومات شریکوي، خو دولتي ویاندویان په خپل کار کې همیشہ ټنبل ثابت شوي دي.

دا یوازې خبرې برخه نه ده چې مجاهدین په کې ددښمن په پرتله په برلاس دریځ کې دي، بلکې په نورو تبلیغاتي او نشراتي برخو کې هم مجاهدین له دښمن څخه مخکې دي، مجاهدینو د صوتي، تصویري او چاپي رسنیو له لارې همیشہ خپل پیغامونه، بریاوې، دشمن تلفات، مظالم او رسواۍ په ډیر مهارت او رابښکونکي کیفیت سره تر افغانانو رسولې دي، هغه څه چې دښمن ددا ډول هراړخیز فعالیت لپاره تر اوسه کوم چوکاټ نه دی جوړ کړی.

د سورجنگ گرم ډگر او د مسلمانانو نه دوخت غوښتنه

شهید زوی

ترې نه وای اخستل شوی نو انساني ټولنه به په اخلاقي او معنوي لحاظ دومره تنزل نه وای کړی څومره يې چې وکړ؛ جنګونه او بدماني به نه وای، بد اخلاقي به نه خپریدای؛ د مذاهبو او ملتونو ترمنځ به منافرت نه وای؛ د زېرمو د غصب او د خاورو د اشغال په موخه به په کمزورو ولسونو جنګونه نه مسلط کېدای؛ په یو جنګ کې به په ملیونونو کمزوري بې گناه انسانان نه وژل کېدای؛ او نه به هم په جنګونو يانې د انسانانو په وژلو او د ابادو کورونو او ښارو په وړاندو په ملیاردونو ډالر مصرفېدای، د هر چا مال ځان او عزت به په امن کې وای، انساني اخلاق او کردار به ژوندي وای، بشریت ته به د قدر او احترام په نظر کتل کېدای، انساني همدردي به عامه وای، د ابادو کلو او ښارونو په وړاندو او د انسانانو په وژلو چې کومي پیسې لګېږي د ابه د نړۍ په ابادولو، د علم په خپرولو، د وږو انسانانو په مړولو، د علمی او تحقیقاتی او صحی مرکزونو په جوړولو، د بې وزلو مریضانو په درملنې، د یتیمانو او غریبو کوچنیانو په پالنې او د انسانانو ترمنځ د مینې محرومو ولسونو په علمي روزنې او د انسانانو ترمنځ د مینې او محبت خپرولو په لار کې لګېدای.

خو متاسفانه! دغه وسیله چې انساني ټولنې ته د ډېر لوی خیر د رسولو کار ترې اخستل کېدای شو اوس ترې په نړیواله سطحه ډېر لوی شر خپرېږي او د چاچې پرې قبضه ده

مطبوعاتو یا رسنیو ته ځکه د دولت څلورمه ستنیا رکن وايي چې دا د دولت ۳ گونو نورو قوو يانې قضائيه قوې مقننه قوې او اجرائيه قوې ترمنځ ربط ساتي؛ ولس ددې ادارو د فعالیت نه خبروي او د ولس ستونزې او مشکلات د دولت تر غوږو رسوي.

دا چې رسنۍ د دولت څلورم رکن دی هیڅوک ترې انکار نه کوي بلکې د اهر هر څوک منی چې دې جملې اوس نړیوال حیثیت غوره کړیدی خو دا چې دې دور ته د رسنیو یا میډیا دور ویل کېږي او همدې رسنیو نړۍ ته د یو کلي حیثیت وربښلی دی او نړۍ په هر ګود کې چې کومه پېښه رامنځته کېږي په بل ګود کې ترې نه یواځې دا چې هر څوک خبرېږي بلکې د انټرنیټ او تلویزیونونو په پردو يې څو دقیقې پس په خپلو سترګو ویني هم، او دا چې د همدې رسنیو له لارې د نړۍ د هر قنچ وکنار د حالاتو نه په ډېرې اسانۍ هر څوک ځان خبرولای شي نو اوس خبره د دولتونو د څلورم رکن نه وړاندې نړیوالتوب ته تللی ده؛ اهمیت يې نړیوال دی او اغېزې يې هم نړیوالی دی نو ځکه رسنۍ نن د اهدافو او مقاصدو د ترلاسه کولو لپاره تر ټولو ستره، مهمه او کامیابه وسیله ګڼل کېږي.

نو یقیني خبره ده چې که چېرې د نړۍ خلکو په اتفاق د انساني اقدارو د احیاء او بقا او د ټولو انسانانو ترمنځ د مشترکو، غوره او مثبتو اهدافو د ترلاسه کولو لپاره رسنۍ په کار اچولې وای او د شومو اهدافو د حصول کار

سپين بازاران وي او دا مظلوم ، مقهور او مجبوره وکړي
ظالمان جابران او ترورستان کښلی شي .

دېر مخ تللو او عصري ټيکنالوژۍ پر مټ سيمې او
هېوادونه قبضه کولی شي خود رسنيو د تبليغاتو له لارې د
خلکو د زړونو ، تمدن ، تهذيب ، قومي اقدارو او کلتور د
مسخ کولو هڅې کېږي ، او د همدې رسنيو د زهرجنو
تبليغاتو له لارې د ولسونو د نوو نسلونو د ذهنونو او د دماغو
د مفلوج کولو او په فکري لحاظ يې د غلام جوړولو
کوششونه کېږي ، ځکه چې رسنۍ د مافۍ الضمير
اظهارنه بلکې د رسنيو د مافۍ الضمير سره د خلکو د
ذهنونو او فکرونو د برابرولو يواځنۍ کاميابه او مؤثره
وسيله ده .

همدا ميديا يا تبليغاتي وسيله ده چې کوم شخص ،
اداره ، گوند بلکې د يو هېواد پوره ولس د قبوليت معراج
ته رسوي او د مقبولو اشخاصو ، ادارو کوندونو او ولسونو
څېرې نړۍ ته منفورې وړاندې کوي ؛ په شپو شپو کې د
کيدرانو نه اتلان او د اتلانو نه کيدران جوړول د ميديا د
پټو سترگو کار دي .

ټولنې رسنيو د خپل داسې اثرلاندې راوستې دي چې په
نا شعوري ډول خلکو خپل ذهنونه د رسنيو تابع گرځولي
دي ، په بل عبارت خلک د رسنيو له فکر نه فکر کول ، له
سترگو نه يې ليدل او د رسنيو په ترازو تلل پيل کړيدي
چې دا ډېر د فکر وړ خبره ده .

د ۱۱ ستمبر نه پس لويديځ د رسنيو مؤثر کولو او
تقويه کولو ته ډېره زياته توجه کړيده او پدې لار کې
زيت زيات مصارف کوي ؛ د وسله وال جنک تر څنګ
تبليغاتي جنک هم مستقله بڼه غوره کړيده او دا يقيني
خبره ده چې اوس په مقابلې کې د وسله وال جنک بريا
ليتوب او شکست د همدې مطبوعاتو جنک د برياليتوب او
شکست سره تړلی شويدي ، ځکه چې جنګونه په زياتو

يواځې د همغږۍ د شومو اهدافو د لاسته راوړلو لپاره په ډېر
ناوړه ډول کارول کېږي .

غم ټول له دې ځای نه جوړ دی چې لويديځ چې په سر
کې يې امريکا ده پر ټولې نړۍ خپله باداري ؛ د ټولې نړۍ
په وساييلو خپله قبضه ؛ او د نورې ټولې نړۍ خلک خپل ذهني
غلامان کول غواړي چې بدبختانه دې ټولو هيلو ته د
رسېدو يواځينۍ لار دوی پر نړۍ د خپل غربي کلتور مسلط
کول گڼي او د دې لارې يواځنۍ خنډ حقيقي اسلام ؛
ريښتوني مسلمانان ؛ په نړۍ کې د اسلام سريع اشاعت
؛ د اسلامي فکروده ؛ اسلامي تهذيب و تمدن ؛ اسلامي
ټولنيز نظام او اسلامي حاکميت بولي نو ځکه يې چې د
دې ټولو پر ضد پراخه عسکري جنګ پيل کړی نو تر څنګ
يې د رسنيو په وساطت ډېر وسيع او خطرناک تبليغاتي جنګ
هم روان ساتلی دی .

د اسلام او مسلمانانو پر ضد دا اعلان شوی جنګ په لړ
کې چې امريکا او متحدین يې په هر اسلامي هېواد يرغل
کوي لومړی يې پر ضد دومره منفي تبليغات وکړي چې
کله پرې فوځي يرغل کېږي نو دا يرغل هر څوک پر ځای
عمل بولي او په بهر نړۍ کې يو هېواد يا ولس دا ناروا مسلط
شوی جنګ نه گڼي .

د مسلمانانو پر ضد پدې روان جنګ کې د رسنيو ونډه
ډېره بنسټيزه ده ؛ موږ وينو چې د اسلامي هېوادونو د
اشغالولو او خپلو شومو اهدافو ته د رسېدو لپاره امريکا او
نور لويديځ د کمزورو او مظلومو انسانانو پر ضد ډېر بې
دريغه طاقت کاروي ؛ د خطرناکو وسلو پر مټ عامه وژنې
کوي ؛ عام المنفعه تاسيسات له منځه وړي ؛ اباد کوږونه
په کنډوالو بدلوي ؛ گڼ شمېر بې گناه انسانان د
زندانونو د تورو تمبو شاته غورځوي خو د نړيوالو رسنيو
کمال دی چې سره د دې ستر ظلم او وحشت دا ظالمان

کامیابه وسیله رسنئ دی البته رسنئ به د همدې عالي اهدافو او مقاصدو لپاره کارول کېږي چې اسلامي اصول، مبدي او اخلاق به پکې هيڅکله له پامه نه غورځول کېږي.

په رسنيو د اسلام او مسلمانانو د بشمنانو او د هغوی د فکري غلامانو له لورې په اوسنۍ قبضې باندې يواځې غم او افسوس ښکاره کول او ډگر اغيارو ته پرېښودل د مسئلې حل ندی بلکې پدې حساس وخت کې ددې خبرې ډېره زياته اړتيا ليدل کېږي چې دى استعداد ټول مسلمانان درد او قبول خود ساخته معيارونو ته شا کړي؛ مادي گټې، عزت او شهرت له نظرونو وغورځوي او ((قطره قطره بهم شود دريا)) په اصولو د عمل له لارې ښه په اخلاص د مقابلې ډگر ته راوړي او ژر د لويديځ ددې سيلاب مخه ونيسي.

نن پر نړيوالو رسنيو د يهودو او مسيحيانو قبضه ده، دوى چې کله هم د اسلامي نړۍ پر کومې برخې يرغل کول غواړي د رسنيو پر مټ د يرغل نه دمخه د يرغل لپاره پوره زمينه سازي کوي چې پکې تقريبا کاميابېږي هم، دا چې بيا د مسلمانو شازلمو په مقابل کې په ډگر کې نشي ټينگېداى او د شرمونکې ماتې سره مخامخ کېږي هغه بيله خبره ده خو رسنئ چې د کوم هدف دلاسته راوړلو لپاره کار وي نو پکې بريالي دي.

دا هم بايد ومانو چې د اسلام او مسلمانانو پرضد يې چې کوم زهرجن تبليغات پيل کړيدي له امله يې د اسلام او مسلمانانو د لوړو اخلاقو، مثبت سياست، ټولنيزو مثبتو انقلابي بدلونونو، بشري همدرديو، تهذيب، ثقافت، تمدن او صالحه افکارونه نه يواځې دا چې نړۍ بې خبره او محرومه پاتې ده بلکې د نړيوالو افکار د اسلام او مسلمانانو په اړه بيخي د حقيقت معکوس گرځېدلي دي نو ځکه د مسلمانانو د خپلو رسنيو سره دا هيلې تړل کېداى شي چې د

پيسو، ډېرو وسلو او وسايلو نه گټل کېږي بلکه جنگونه د ولسونو او جنگياليو په لور مورال، نه سترې کېدونکې حوصلې او ديني احساس گټل کېږي، او گټل يې هغه مهال لا پسې يقينې کېږي کله چې مقابل لورې مورال وبايلي.

ځکه خو په غربي رسنيو کې شپه او ورځ ددې لپاره تبليغات روان دي چې د مسلمانانو حوصلې ماتې شي، مورال يې وغورځېږي په هر ډگر کې ماتې ومني او بر عکس غربي ولسونه او جنگيالي مورال ونه بايلي، حوصلې يې ماتې نه شي او ژرماتې خورلو ته تيار نه شي؛ دا بيا بيله خبره ده چې پدې هڅو کې دوى ته هغه برياليتوب نه وړپه برخه کېږي دکوم چې تمه کوي او سره ددې زهر جنو تبليغاتو، د کاميابۍ د سترو دعو او مسلمانانو ته د ماتې ورکولو د لويولاپو هم د مسلمانو شازلمو مورال د هندوکش له غره نه لوړ او د غرب د ولسونو او جنگياليو مورال د ټيټوالي په هغه حدودو کې دى چې شايد لاندې به ترې بله مرتبه نه وي.

دا سمه ده چې اسلام د داسې فاحش، زهرجن، باطل پرست او ظالم پرست، نفرت خپرونکې او اشخاصو، ډلو، او گوندونو ته سپکاوى کونکي مطبوعات رد وي او هيڅکله خپلو متبعينو ته دا اجازه نه ورکوي چې د دروغجنو او زهرجنو تبليغاتو له لارې خپلو اهدافو ته د رسېدلو هڅې وکړي.

خو داهم يو حقيقت دى چې پدې دين کې د ابلاغ ډېر لوى ارزښت دى، اسلام د حق او صداقت خپراوى او د باطل مخنيوي او خلك ورنه خبرول د هر مسلمان مسئوليت گڼي. دا له هېچا هم پټه نده چې د اسلام بنسټيز هدف د کلمه الله اعلاء ده چې دا دوه جزونه لري يو احقاق حق او بل ابطال باطل؛ اسلام پدې دواړو ډگرونو کې د مؤثرو او کاميابو وسايلو د کارولو حکم کوي چې طبعاً مؤثره او

کړي. څه پدې پوهېږم چې اوس مسلمانان پدې ډگر کې ډېر وروسته پاتې دي؛ لايې ډېر اوږد سفر پر مخ دی او ډېر زيات کوښښونه ورپه غاړه دي خو پدې هم پوهېږم چې هوښيارو، دردمنو او زيرکو مسلمانانو د مطبوعاتو د اهميت په درک کولو اوس دې ډگر ته رادانگلي دي چې دا ډېر لوی غنيمت دی؛ ډېره گټه يې کړيده چې دښمن يې هم ورخطا کړيدي، او د امريکا په نوم هغه ستر فرعون چې دنړۍ په ټولو رسنيو يې قبضه ده د اسلامي امارت د محدودو خود حق او صداقت د علمبردارو رسنيو په مقابل کې د خپل شکست اعتراف کولو ته اړ شوی.

د مسلمانانو خپل دا اخبارونه، دينی رسالې، جرائد، مجلې او ويب پاڼې ماته د باران هغه رومي قطره ښکاري چې له ځان سره يې د رحمت داوږد باران زېږي راوړي وي، د رحمت دا باران به بيا الله د دښمن لپاره په داسې زحمت بدل کړي چې ټولې هيلې او شوم پلانونه به يې د خاورو سره خاورې کړي.

هو! موږ چې د وروستي حق اسمانی دين پيروان يو او ددې دين لارښوونو ته پوره ژمنتيا د ټولو برياليتوبونو سرچينه گڼو نو قدم په قدم په ټولو چارو کې دروا وناړو تر منځ تمیز ډېر ضروري گڼو او خپلو اهدافو ته د رسېدلو لپاره د ټولو هغو وسايلو په کار اچول روانه گڼو کوم چې زموږ پر ضد دښمن په کار اچوی خو پدې پوهېږو چې د دښمن پر ضد د دښمن خپله وسله کارول ستر کمال دی؛ اميد دی چې مسلمانان به د مقابلې پدې ډگر کې دا حقيقت له پامه نه غورځوي.

اسلامي عالي اخلاقو، سياسي، تهذيبي او ثقافتي اقدارو او خوبيا نو سم اشاعت او نگراني به وکړي او د اسلام پر ضد د تبليغاتو غاښ ماتونکي جواب به ورکړي.

داهم بايد له ياده ونه باسو چې زموږ د اسلامي نړۍ په ټولنيز ژوند اوس د مطبوعاتو اغېزې ډېرې جوړې دي، د فحاشۍ په خپرولو او د اسلام د عملی، فکري، تهذيبي او لوړ اخلاقي تشخص نه د مسلمانو ځوانانو د لری کولو لپاره غريبې ميديا شپه او ورځ پر ځان يوه کړيده؛ چې ددې د جالي پروگرامونو مخه هم يواځې د مسلمانانو خپلی رسنی نیولی شي.

دا خبره هم ډېره د توجو وړ ده چې په اسلامي نړۍ کې تش په نامه گڼ داسې پوهان شته چې د مادياتوپه بدل کې داغيارو د لاس آله گرځيدلي دي او د خپلو ليکنو، مرکو او د رسنيو د نورو پروگرامونو له لارې د اسلام د اصل روح د مسخ کولو او د عامو ساده مسلمانانو د بې لاري کولو کوششونه کوي چې د دوی مقابله يواځې د شريعت د اصل روح او مزاج نه خبر هغه زيرک ديني عالمان کولی شي چې د دښمن شومو پلانونو ته متوجې وي او په رسنيو کې په ځای پيدا کولو او مقام جوړولو توانيدلي وي.

د نړۍ په مختلفو برخو کې د کفارو ياد هغوئ د لاسپوڅود يک تاورانو له لورې پر مسلمانانو ډېر ستر ظلمونه او وحشتونه روان دي خو نړيوالې رسنۍ ددې مظلومو مسلمانانو په حالت سترگې پټوي او د ظلم او وحشت کوم خبر او حالت چې نشي پټېدای هغه د يو عام خبر په صورت کې وړاندې او پر حقيقي صورت يې پردې را اچوي نو په داسې حالت کې د مسلمانانو په لاس کې د خپلو داسې رسنيو اړتيا ده چې لږ تر لږه ددې مظلومو مسلمانانو د مظلوميت غږ پورته؛ د اصل حالت نه يې نړۍ خبره او د ظالمانو حقيقي وحشي څېره نړۍ ته ښکاره

د تعلیم او تربیې د کمیسیون هڅې او بریاوې

حريم باندې په تيري کولو سره د طالبانو او عالمانو د پاکو وینو په برکت جوړ اسلامي امارت نه واک غصب کړ، نو د افغانانو تر څنګ د ټولې سیمې په مسلمانانو کې د مقدس جهاد پاڅون تر څنګ د علم او تعلیم لور پاملرنه نوره هم ډېره شوه. د مدرسو جوړولو رځان زیات شو هم په مدرسو کې د طالبانو د داخلي د فیصدي گراف په دومره لوړه شو چې وړاندې یې ساری نه لاره.

د افغانستان اسلامي امارت چې لور ته دیر غلګرو صلیبیانو او ددوی د اجیرانو په وړاندې په مسلح جهاد کې مصروف و، ورسره د علم د اهمیت ته په پام او د هیواد خلکو لپاره د سوچه تعلیمي ماحول برابرو او د نوي نسل د سالمې تربیې په غرض یې د تعلیم او تربیې په اړه ځانګړی کمیسیون جوړ کړ.

د تعلیم او تربیې کمیسیون ته د کار د پیل وروسته د پام وړ بریاوې او لاسته راوړنې په برخه شوې. کومې چې د کمیسیون خپرونو څانګه په لنډ ډول داسې وړاندې کوي.

خو د صلیبیانو د ا مطبوعاتي درواغ جواب شي چې وايي: طالبان د تعلیم مخه نیسي او د مکتبو مخالف دي او د بلې خوا ټولو هیوادوالو ته د تسلی او ډاډ پیغام شي.

حامداً ومصلياً: څرنگه چې د افغانستان اسلامي امارت بنسټ د مدرسو د طالبانو لخوا ایښودل شوی، او همدا امارت وه چې د ظهور په واکمنو کې د طالبانو د اسلامي تحریک په نوم یادیده، د طالب دلفظ څخه د علم او پوهې رڼا څرګندېږي، دا حقیقت هر چاته معلوم دی چې د دغه سپیڅلي انقلابي پاڅون مرکزي جوړښت د پیل تر اوسه پورې علم او پوهې ته له منسوبو اشخاصو طالب، ملا او عالم نه جوړ شوی دی او طبعي ده چې د حق ددې قافلې ټول لاروي او شریک وال به علم او پوهې ته زیات مخلص او وفادار وي او د تعلیم د ترقۍ او ودې په کوشش کې به وي.

په همدې اساس د طالبانو اسلامي تحریک د خپل ظهور په لومړیو بیا اسلامي امارت د خپلې واکمنۍ پر مهال علم او تعلیم ته زاته وده ورکړه. د (الناس علی دین ملوکهم) په مصداق هیواد کې د علم د زده کړې لور ته د هېوادوالو میلان په زیاتیدو د ځوان نسل له منځه لوی شمیر د علم لارې لارویان شول.

د مدرسو او دارالحفاظونو یو بل وروسته جوړولو او لوی شمیر ښوونځیو د تاسیس بهیر داسې تعبیر ولی شو چې د اسلامي امارت د علم پالونکي پالیسي په نتیجه کې په سیمه کې د علم او تعلیم په بڼه کې انقلاب راغی، کله چې صلیبي داره مارانو د افغانستان په پاک

(۱) د اسلامي امارت د تعلیم او تربیې د کمیسیون د اړونده چارو د بنه تنظیم او په اصولي توګه د اجراء اتود تر سره کولو لپاره په (۱۰۱) یو مسل یو مادو کې لاندې جوړه شوې ده چې د اسلامي امارت د مقام د منظورۍ څخه پس د هیواد ټولو ولایاتو او ولسوالیو ته رسول شوې ده. د تعلیم او تربیې اړونده چارې د کمیسیون د موظفینو او کارمندانو لخوا ددې لاندې په رڼا کې پر مخ بیول کېږي، او دلاندې تطبیق ته جدي توجه کېږي او د عملي کولو څارنه یې د کمیسیون د ریاست د مقام او مسؤلینو لخوا وخت په وخت تر سره کېږي.

(۲) د کمیسیون د لاندې د دوهم فصل د (۲۱) مادې په اساس د تعلیم او تربیې کمیسیون د ټول هیواد په کچه پراخ اداري تشکیل لري په دغه تشکیل کې د مرکزي عالي کمیسیون رئیس او څو تنه اعضاء او د هر ولایت لپاره یو د تعلیم او تربیې رئیس او د ولایتي رئیس لپاره یو معاون که په کوم ولایت کې د کار حجم زیات وي بیا د ولایتي رئیس لپاره دوه معاونین او د ټولو ولایاتو د هرې ولسوالۍ لپاره یو، یو مدیریت منظور شوی دی. د اداري تشکیل په دغه بستونو کې د اوس لپاره د کمیسیون د رئیس او مرکزي اعضاءو څخه علاوه د ولایاتو د رئیسانو او معاونینو شمیر ۶۶) تنه دی او په ولسوالیو کې (۳۰۸) مدیران تعین شوي دي. ددې تر څنګ د کمیسیون په چوکاټ کې د مدارسو د نصاب د ترتیب او د نظر ثاني کولو او داسې نورو اړونده تدریسي چارو د تر سره کولو او انسجام لپاره د هیواد د جیدو او مشهورو علماء کرامو او مشائخو عظامو څخه (۱۶) کسيزه علمي بورډ ((شوری)) هم جوړه ده، او دغه راز د کمیسیون اړونده د عالي تحصیلاتو په برخه کې څو تنه موظفین کار کوي چې ددې ټولو سره د کمیسیون اړوند مقرر شوو موظفینو تعداد (۴۳۱) تنوته رسېږي.

(۳) د کمیسیون د عملي بورډ لخوا د مسلکي ماهرانو په مشوره وړو کلي والو مدرسو لپاره درې کلن تعلیمي نصاب او لویو دیني مدرسو لپاره بنه مضبوط او جامع واحد تعلیمي نصاب جوړ شوی.

چې دغه نصاب د کمیسیون لخوا د اسلامي امارت د مقام څخه د منظوری اخستلو وروسته د هیواد په دننه کې د ولایاتو د تعلیم او تربیې د اړونده ریاستونو په توسط او همداراز د هیواد څخه بهر د هجرت په دیار کې افغاني دیني مدرسو ته ور رسول شو.

چې الله الحمد دغه نصاب د الله تعالیٰ په توفیق او د مدرسو د مهمتینو او مسؤلینو او استادانو د همکارۍ او موافقې په اساس تر ډیره حده عملي شوی دی، او د مزید او مکمل عملي کولو لپاره یې د کمیسیون لخوا په دوام داره توګه هلې ځلې روانې دي، او هم یې د کمیسیون لخوا د څارنې د موظف هیئت په توسط وخت په وخت مراقبت کېږي.

(۴) د دیني مدرسو د اداري او تدریسي چارو د اصلاح او بنه تنظیم په منظور د کمیسیون لخوا د دیني مدرسو د مسؤلینو او استادانو د مشورو په پام کې نیولو سره په (۲۰) مادو کې هدایات، اصول او ضوابط جوړ او ترتیب شول.

په دغو هدایاتو کې د طالبانو د تعلیمي سويې او علمي کیفیت لوړوالی، ددوی د استعدادونو د بحال کولو، ددوی د اخلاقي اقدارو د ساتنې، او ددوی په روزانه اسباقو او په امتحاناتو کې د حاضرۍ د پابندۍ، کولو په شمول نور ضروري او مفید هدایات ورته په ګوته شوي دي چې دغه (۲۰) مادې د عملي بورډ لخوا تایید او تصویب کولو پس د عملي کولو لپاره د متحد المال مکتوب په ذریعه په هیواد کې دننه او د هیواد څخه بهر د هجرت په دیار کې ټولو افغاني دیني مدرسو ته رسول شوې چې د تطبیق څارنه یې د اړونده موظفینو لخوا وخت په وخت تر سره کېږي.

(۵) د دیني مدرسو لپاره د منظور شوو هدایاتو او ضوابطو په اساس او د تعلیمي نصاب په رڼا کې د تعلیم او تربیې کمیسیون د نظارت دلاندې په ټولو دیني مدرسو کې په هر تعلیمي کال کې درې امتحانونه اخستل کېږي ((درې میاشتني، شپږ میاشتني، کلني)) چې د وړې او لوی دورې کلني امتحان په مشترک ډول اخستل کېږي او د دغه کلني امتحان لپاره مشترکې پارچې هم د کمیسیون د عملي شوری (بورډ) لخوا جوړېږي.

تیر تعلیمي کال د ټولو دیني مدرسو څخه درې واړه امتحانونه د کمیسیون د موظف هیئت د نظارت لاندې واخستل شول.

د وړې او لوی دورو د طالبانو څخه کلني امتحان په یو مهال په مخصوص امتحان هالونو کې پخپله د کمیسیون لخوا واخستل شوه، چې د بلوچستان اړوند مدرسو څخه پکې (۴۲۳) تنو طالبانو او خیبر پختونخوا کې اړوند مدرسو څخه پکې (۱۳۲) تنو طالبانو شرکت وکړ.

په دغه امتحان کې د بلوچستان مربوط (۴۵۸) تنه طالبان او د خیبر پختونخوا مربوط (۱۲۰) تنه طالبان کامیاب شول چې دغو دغه ټولو (۴۷۸) تنو کامیابو طالبانو ته د کمیسیون لخوا ښه معیاري او معتبر سندونه ((شهادتنامې)) ورکړل شول.

د تیر کال په شان روان تعلیمي کال درې میاشتني امتحان په ټولو مدرسو کې په تحریري ډول د محرم الحرام په (۲۶) شروع او په شپږ ورځو کې پای ته ورسید او شپږ میاشتني امتحان درېیم الثاني په (۶) او (۷) دوه ورځو کې په تحریري ډول واخستل شو چې ددې دواړو امتحانونو د بهیر څارنه د تعلیم او تربیې د موظف کمیسیون لخوا په دوام داره توګه ترسره کېده او ټاکل شوې ده چې کلنی امتحان به ان شاء الله تعالیٰ درجې المرحب په (۱۸) شروع او په شپږ ورځو کې به مکمل واخیستل شي.

د تیر کال په شان به سړ کال هم د وږي او لوې دورو د کلني امتحان سوالونو د مشترکو پرچو په شکل جوړې کړي شي او دغه امتحان به هم مستقیماً د کمیسیون لخوا په مخصوصو امتحان هالونو کې واخستل شي.

ددغه کلني امتحان د انعقاد او تاریخ په هکله د کمیسیون لخوا ټولو اړونده مدرسو ته درېیم الاول په (۱۹) د متحد المال مکتوب په ذریعې خبر ورکول شوی دی او د مکتوب سره ضمیمه په امتحان کې د ګډون کونکو طالبانو لپاره مخصوصې فورمې هم دغو ټولو مدرسو ته ور رسول شوې دي. او دغو مدرسو ته په تاکید سره لیکل شوي دي چې د خپلو هغو طالبانو چې په کلني امتحان کې ګډون کولو اهلیت ولري مکمل کوائف ددې فورمو په ډکولو سره د کمیسیون مرکز ته د جمادی الثاني تر (۱۵) پورې راولېږي ترڅو دهمغه تعداد سره سم کمیسیون د امتحان هالونو او په امتحان کې د کیناستلو ((رقم الجلوس)) انتظام او اهتمام وکړي او بیرته یې مدرسو ته پخپل وخت ورولېږي.

(۶) د دیني مدرسو او طالبانو لپاره په (۲۰) مادو کې د تیار کړل شوو هدیاتو په رڼا کې دا دوه کاله (یعنې تیر تعلیمي کال او روان تعلیمي کال) د دیني مدرسو د طالبانو تر مینځ تقریري مقابلي د کمیسیون لخوا ترتیب او په بریالیتوب سره ترسره

شوې، چې تیر کال تقریري مقابله د سیره النبی ((صلی الله علیه وسلم)) په موضوع باندې د شپږمې درجې د طالبانو ترمنځ وشوه دغه مقابله د بلوچستان اړوند دیني مدرسو د طالبانو ترمنځ د کوټي په ښار کې ترسره او پکې د (مدرسو)

(تنو طالبانو برخه اخستې وه او د خیبر پښتونخوا اړوند مدرسو د طالبانو ترمنځ د مردان په ښار کې ترسره شوه چې د (۵۸) مدرسو پکې (۵۸) تنو طالبانو برخه واخسته د تیر کال مقابلي په مدرسو او طالبانو کې ډیرې ښې پایلې ولرلې او طالبانو پکې په ډیر شوق او پوره تیاري کولو سره شرکت وکړ.

د تعلیم او تربیې کمیسیون د تیر کال پشان سړ کال بیا د تقریري مقابلي اهتمام وکړ دا ځل دغه تقریري مقابله د موقوف علیه درجې د طالبانو ترمنځ په ((په شریعت کې د فقهي اهمیت او ضرورت)) په موضوع د بلوچستان او خیبر پښتونخوا اړوند مدرسو د طالبانو تر مینځ هم مهال ترسره شوه چې د خیبر پښتونخوا اړوند (۲۸) مدرسو څخه پکې (۲۸) تنو طالبانو ګډون وکړ او د بلوچستان اړوند (۴۳) مدرسو څخه پکې (۴۳) تنو طالبانو شرکت وکړ په دغه مقابله کې شریکو ټولو طالبانو ښه په زړه پورې تقاریر وکړل په عربي، پښتو او فارسي ژبو کې چې په دې اساس ټول ګډون کونکي پکې کامیاب وشمېرل شول.

البته د اول څخه تر لسم نمبر پورې د ښو نمبرو واخیستونکي طالبان د انعاماتو مستحق وبلل شول چې د کمیسیون لخوا ورته په انعاماتو کې د کتابونو او نقدي مکافاتو تر څنګ د تحسین نامو تقدیر لیکونه هم ورکړل شول.

څرنګه چې د مدرسو دمسئولينو، استاذانو او طالبانو لخوا د دغو مقابلو ښه استقبال وشو او ښې پایلې یې ولرلې نو په دې اساس د تعلیم او تربیې کمیسیون هوډ لري چې دغه قسم مقابلي په نیزدې راتلونکي کې د دار الحافظونو د طالبانو تر مینځ په حفظ او حسن قرائت کې او هم د مکتبونو د شاګردانو تر مینځ په مناسبو موضوعاتو او اړوند مضامینو کې ترتیب او ترسره کړي او دغه لړۍ د هیواد په داخل کې ټولو تعلیمي ادارو ته هم وغزول شي.

او په دې هکله د ولاياتو د تعليم او تربیې ریاستونو ته هدايات ور کړل شوې دي چې ددغه مقابلو انتظام او اهتمام د داخل په مدرسو، دار الحفاظو او مکتبونو کې هم وکړي.

(۷) د تعليم او تربیې کمیسیون د لائحې د (۹۳) مادې په اساس د دار الحفاظونو د انسجام په غرض د تعليم او تربیې د کمیسیون لخوا دار الحفاظونو د مدیرانو او د حفظ او تجوید په برخه کې د تجربه لرونکو مشهور استادانو یو ورځیني سیمینار جوړ او ترسره شو، ترڅو ددوی د تجربو، رایو او مشورو په رڼا کې د دار الحفاظونو د ښه منظم کولو په منظور یو طرز العمل او یو لړ اصول او ضوابط وضع کړل شي چې دهغو په رڼا کې دار الحفاظونو کې زده کونکو طالبانو ته د حفظ او تجوید د پختګ سره سره د دیني ضروري فقهې او عقیدوي مسائلو، خط کتابت او حساب د ورښودلو اهتمام هم وشي، چې په دې برخه کې هم تر ډیره حده کار شوی دی.

په نزدې راتلونکې کې به ان شاء الله تعالی دغه طرز العمل او مقررات جوړ او د ډیصلاح مقاماتو څخه د منظوري نه پس به د تطبیق او عملي کولو لپاره ټولو دار الحفاظونو ته ور رسول شي.

او په همدې اساس د تعليم او تربیې کمیسیون په نظر کې لري چې ان شاء الله تعالی د روان تعلیمي کال په پای کې د (۱۱) رجب المرجب څخه شروع دیوې هفتې په جریان کې د ټولو دار الحفاظونو د کامل الحفظ فارغانو څخه مشترک امتحان واخلي او بیا په دغه امتحان کې کامیابو فارغانو ته د حفظ ښه معیاري او معتبر سندونه ((شهادت نامې)) هم ورکړل شي دهمدې مطلب په هکله په (۲۰) د ربیع الثاني ټولو اړوند دار الحفاظونه ته د متحد المال مکتوب په ذریعه خبر ورکړل شوی دی او د مکتوب سره ضمیمه په دې امتحان کې د طالبانو د داخلي مخصوصې فورمې هم ور استول شوې دي چې دار الحفاظونو به یې د خپلو فارغو طالبانو د کوائفو سره سم ډک کړي او دنورو اجراءاتو لپاره به یې د کمیسیون مرکز ته راولېږي.

(۸) د تعليم او تربیې کمیسیون د لائحې د (۸۲ - ۸۳) مادو په اساس په مکتبونو کې د مروجہ تعلیمي نصاب د اصلاح په منظور

د کمیسیون لخوا د دغه نصاب د ټولو صنفونو د ټولو مضامینو کره کتنه ترسره شوې ده اصلاحات پکې راوستل شوې دي د کتابونو کوم مضامین او مباحث او چې د شریعت مطهره د اساساتو یا افغاني دود او دستور سره متصادم ول هغه د یو مرتب جدول په شکل کې مشخص کړل شوي او شاګردانو ته یې لوستل منع کړل شوي.

او د داسې قسم مضامینو پر ځای نور داسې ضروري او مفید مضامین متعین او ورته په گوته کړل شوې دي چې پرې د مکتب د شاګردانو علمي سوبې او مسلکي معیارونه او چټکي او ددوی په ضروري مضامینو کې مهارتونه غښتلي کېږي.

چې دغه اصلاحات او ورسره اړوند جدولونه په (۱۳) ورځو کې ترتیب او تیار کړل شوي او دهیواد او دهیواد څخه بهر د هجرت په دیار کې مکاتبو ته د تعليم او تربیې د کمیسیون د مؤظف هیئت لخوا ور رسول شوې او د تطبیق او عملي کېدلو چارې یې تر جدي څارنې لاندې دي.

(۹) د تعليم او تربیې کمیسیون د لائحې د (۸۷) مادې په اساس د مکتبونو د ښه منظم کولو او داستاذانو او شاګردانو د اصلاح او رهنمائی په منظور د کمیسیون لخوا په (۱۹) مادو کې اصلاحي هدايات او ضوابط مرتب شوي چې په دغو اصلاحاتو کې د مکتبونو د شاګردانو په مسلکي مضامینو کې د مهارت سره سره ددوی په دیني او اسلامي روحیه تربیت او د دیني مضامینو د ضروري مضامینو په حیث د رائج کولو او په دغه تعلیمي ادارو کې د صالحو مسلکي ماہرو استادانو د مقرر کولو په شمول د شاګردانو دیو نیفارم او لباس په اسلامي بڼه او افغاني دود او دستور برابر ساتل او د اوسني حالاتو سره مطابق داسې نور ضروري او اهم هدايات شامل دي. چې دغه هدايات په داخل د هیواد کې او دهیواد څخه بهر په دیار د هجرت کې موجودو مکتبونو ته د کمیسیون د اړوند مؤظفینو لخوا ور رسول شوې دي. د تطبیق او عملي کولو جدي څارنه یې د اړونده مدیرانو، مسئولینو او د کمیسیون د مؤظف هیئت لخوا وخت په وخت ترسره کېږي.

(۱۰) د تعليم او تربیې کمیسیون د لائحې د (۹۶) مادې په اساس د کمیسیون لخوا د عصري علومو ابتدائي او ثانوي مکاتبو او

کېږي. او په دغو دارالایتمانو کې د استوګنو یتیمانو د اعاشې او هم اباتې په شمول ټول ضروریات حل شوې دي او ورته د هر موسم مطابق مناسب اسباب، وسائل او امکانات برابر کړي شوي دي چې په دواړو دارالایتمو کې دا وخت د سلګونو یتیمانو تعلیم، تربیت او کفالت کېږي. په دې وروستیو کې د کویټې دارالایتم لپاره څه د پاسه (۱۴) جریبه ځمکه هم اخستل شوې ده چې ان شاء الله تعالی په نږدې راتلونکي کې به په دغه ځمکه په اساسي ډول ښه مجهز او په اوسني عصري وسائلو سمبال دارالایتم کړل شي.

د تعلیم او تربیې کمیسیون په نظر کې لري چې په دا ډول ځمکه او تعمیر د پېښور دارالایتم لپاره هم برابر کړي. په دواړو دارالایتمونو کې د موجودو یتیمانو سره وخت په وخت د کورونو لپاره یوه اندازه مالي کومک هم کېږي.

قدرمنو!

داوه د اسلامي امارت د تعلیم او تربیې کمیسیون د فعالیتونو څو نمونې چې ستاسو محترم حضور ته به اجمالي توګه وړاندې کړي شوې په پای کې: د تعلیم او تربیې کمیسیون دا واضحه کوي چې دیوې خوا د تعلیم او تربیې اړونده چارې ډیره لویه او پراخه ساحه لري، او ډیر کار کول غواړي او د بلې خوا په پوره اندازه د کار لپاره مناسب او ضروري وسائل او هم میسر ندي.

نو لکه څنګه چې خو د کمیسیون مسئولین او موظفین په فعلي شرائطو کې د خپلو امکاناتو مطابق د کار کولو کوشش کوي او په دې هڅه کې دي چې د تعلیم او تربیې چارې تر ډیره حده ښې، منظمې او په صحیح توګه ترسره شي.

که چا سره هم د تعلیمي چارو په هکله کومه صائبه رایه، صحیح مشوره او سالم تنقید وي د تعلیم او تربیې کمیسیون سره دې شریک کړي کمیسیون یې هر کلی کوي.

ومن الله التوفيق

د افغانستان اسلامي امارت د تعلیم او تربیې کمیسیون

عالي تحصیلاتو اړوند تعلیمي ادارو او پوهنتونو کې د کار کولو لپاره د مسلکي کدرونو په شمول اشخاص موظف کړل شوي دي چې دغه اشخاصو دخپل مسئولیت له مخې د کار په ساحه کې یو لړ پروګرامونه ترتیب او جاري کړي دي.

په همدې سلسله کې دهیواد په داخل او دهیواد څخه بهر اکثر پوهنتونو کې د محصلینو حلقي او ټولنې جوړې کړې شوې دي. چې پکې اسلامي امارت سره مخلص او وفادار محصلین تنظیم شوي دي. چې همدغه محصلین پخپلو ساحو کې د اسلامي امارت د سپیڅلو دیني اهدافو لپاره کار کوي، او د کمیسیون لخوا د موظف هیئت په توسط د عالي کمیسیون سره هر وخت په تماس او رابطه کې وي چې د کمیسیون لخوا رهبري کېږي او ورته لازم او مناسب هدايات ورکول کېږي.

دغه موظف هیئت د پوهنتونو تر څنګ دهجرت په دیار کې په لویو ښارونو او مهاجر کیمپونو کې موجود افغاني مکاتبو سره هم په دوام داره توګه په تماس کې وي، رابطې ورسره لري هلته ورځي، د نږدې څخه ورسره مجالس او لیدنې ترسره کوي هغوی ادارو پشنهادات اخلي او مشورې ورسره شریکوي په ستونزو یې ځان خبروي، او د اسلامي امارت لخوا چې ددوی سره په کومو برخو کې همکاري ممکن وي کومک ورسره کوي.

د ټولو مکاتبو د اداري مسئولینو، استاذانو او شاګردانو لخوا د کمیسیون ددې پلاوي هر کلی او استقبال کېږي او په ورتلويې ډیر د خوشحالي اظهار کوي او هیئت ته دخپلې خوا څخه د لوانځو او مقرراتو په تطبیق کې رضامندي ښکاره کوي او په دې برخه کې دپوره همکاري او اطاعت ډاډ ورکوي.

(۱۱) د تعلیم او تربیې د کمیسیون لخوا د روان مقدس جهاد د پاکو شهیدانو د یتیمانو لپاره دوه دارالایتمونه جوړ کړل شوي دي دي چې یو یې په کوټه او بل په پېښور کې موقعیت لري.

په دغه دارالایتمونو کې یتیمانو ته د یو اساسي او منظم تعلیمي پروګرام مطابق د ماهر و استاذانو لخوا سبقونه ویل کېږي چې ورسره یې د سالمې روزنې لپاره هم پوره او خصوصي توجه هم

لاسونه

مولوي عبدالاحد حماد

گنهم راتاو مې تردعاء دي د امين لاسونه
چې راچاپير دي تر غاړه مرمري لاسونه

پرېږدئ دا خانگه ، دا گلدان او دا ماليار يې پرېږدئ
هسې نه غوڅ کړئ ترې ناپامه گلورين لاسونه

شهيد شفقہ انتقام دې بېگيا ستورو واخيست
خوني ماښام اوس ښکلوي دلمرزوين لاسونه

شايد سپرلی وي د غزا آسونه وششنيږل
چې شازلمي وهي په برېتو يا په زين لاسونه

دجال به بيرته بيا شړي له سره وښلوي
په آريانا کې ترې غوڅ شوي دي لعين لاسونه

زيری ، بلبله ! مسته زرکه ! بغدادي کوتري !
د پامير خټو ته غځېږي دنسرين لاسونه

رنگين گلاب ، زخمي غاټول او بې پروا سنځلې
شهيد گودرنه بيا راتاو کړو غنبرين لاسونه

خدای خودې راو له طالبه ياره سترې مه شې
کابل ويلو را کره ښکل دي کړمه سپين لاسونه

عشق ترخويي کړوي لادې ارمان ونه خوت
په حماد شنه شولو دغم او دناورين لاسونه

گلوت ښه پالنه



نسیم ته !

ملا اسد الله حنيفي

ته چې څې دسباداده دښرب لورته په تلکې
څوسلگې درسره ملي کړه، څوډاډونه درسره کړه
څومره ښه يې، څومره ښه يې چې روان يې مښي ته
دمضموم له کور کمول نه سلا مونه درسره کړه
دمهجور زړه يې له تله څو زير وي درسره يو سه
دهجرت له کاشاني نه څوډاډونه درسره کړه
په زارو درته زاري کړم ته چې څې دسب ب ده
دمجنون له بيه بانه څو سو، لونه درسره کړه
څومره بخت در کړی رب دي چې يثرب ته روانېږي
دپرېسو له کوڅې نه څو ډاډونه در سره کړه
دغه بخت دې بختورشه دغه بخت دې مبارک شه
چې ورځې ديار حرم ته ده، وږونه درسره کړه
داسيد دغرو له څوکو رو، ښې چې حجاز ته
داد اوښکو قافلي اوکارو، لونه درسره کړه
ته چې څې دسب باده درديار دپيغمبو ته
داغزان له وړانه کورده بوغمونه درسره کړه
ورشه عرض وکړه حبيب ته دپېوزله دپيغمانو
نتواني ورته يوسه پيغامونه در سره کړه
ده دالې ده حنيفي ده دجانان لورته يې ښېږي
له سرو وينوڅخه ډک ډک ده، جامونه در سره کړه

د انقلاب ملگري

محمد الياس "فاتح"

راته يادېږي هم په وينه هم په خواب ملگري
خدای زده چې چېرته رانه ورک شوي جناب ملگري
د خپل وطن له غېږې وشکول ډېر زرمجوري
پردي وطن کې تېروي شپې دشباب ملگري
دنگې ځوانې يې د جنګونو بلا وځوړلې
شول دېمونوپه انگار کباب کباب ملگري
هسې خوتول جهان په رنگه رنگ ملگروډک دی
خوژنده باداوژنده باد د انقلاب ملگري
چېرته چې څېره مدرسه اوڅر جومات وگورم
دسترگوډنډ کې مې غوپه شي د کتاب ملگري
د زړه له تله چې د مېنې زندگي تېروي
هابه د ژوند په امتحان کې وي کامياب ملگري
د انقلاب خزانه! دومره زياتی ولې کوي
چې رانه وړې بڼاسته بڼاسته گلاب گلاب ملگري
په وطن ننگ دی بياورځي فاتح د جنګ ډگر ته
تیاروي مستوزلمو کې انتخاب ملگري



غشي او ليندۍ

سمیع الله تړون

دمجاهد اشنا چی غشی له ليندۍ ووځي
هغه شيبه د يو ظالم له ککړۍ ووځي

چی د جهاد جذبه په کوم اولس کی نه وي پاتی
هغه اولس له ژوندانه او نيکمرغۍ ووزي

د شهيد خورې ستا په وير کې دومره زور پروت دی
لکه دخولې نه چې تپه دملا لۍ ووځي

چې په کابل، برما، بغداد او کشمير نه شو خپه
نو فلسطين به خامخاله ازادی ووځي

چې د وطن د ناوې شال څوک په پرديو پلوري
هغه سرونه له شملو او له بگړۍ ووزي

موږ دې نړۍ کې يوه بله شان نړۍ جوړوو
اعلان به وکړو دا نړۍ دې له نړۍ ووزي

په زنگونو کې دهغه چا پښې غوڅوو
د چا پښې چې له څادر او له شړۍ ووزي

د جبر غشي دي زما مخې ته مه راوله
په خدای قسم دی که تړون له شاعرۍ ووزي

د امریکا، نانو او کابل رژیم پښې ولړزولې...

د ختلو سره یوځای د ډارن دښمن په عسکرو، د ولایت مقام په ودانۍ او د قصر په ماڼۍ دخپلو وسلو خولې ورتاو کړې او په لږ وخت کې یې گڼ شمېر پولیسو او دلا سپوڅي دولت مامورینو ته درنه مرگ ژوبله واړوله، کله چې د غلام رژیم کومکي ځواکونو غوښتل چې د برید ځای ته ولاړ شي، په خاصه توگه واکمنش په نوم قطعې، د برید ځای ته درسیدو سره سم په هغوئ د ځانگړې پوځي تاکتیک نه په کار اخیستو، چې په اړه یې آماده گڼې له وړاندې نیول شوي وه د جلال آباد ښار والۍ ته څېرمه پښتونستان واټ کې او د قصر د ماڼۍ په مخکې په درنو چا وډنو سره لویه مرگ ژوبله ورپېښه شوه، په دې سره ټول کومکي عسکر په شاه و تنبیتدل، تر پنځه ساعته کامیاب مقاومت وروسته جنگ د درې واړو فدایانو په شهادت پای ته ورسید، دمجاهد په وینا: د لومړي لاس معلومات دادي: چې د لومړي امنیتي حوزې د آمر، دواکنش قطعې معاون په گډون ۲۹ پولیس مړه او ۴۳ ټپیان، هم داراز گڼو دولتي ودانیو ته زیان واوښت.

جلال آباد کې دیاد برید لوڅرې ختې، په ورته ډول پلازمینه (کابل) کې ماسخو تن ۹ بجې په سرینا هوټل څو زرو روغایانو په بریالي برید کې کڼ بهرنيان او کورني غلامان مړه او ټپیان کړل

د معمول خلاف لا تراوسه دهېواد غرونه په سپینو واړو پوښلي اوساړه ژمي خپله کمبل نده ټوله کړي، د هېواد په لږ اوبر کې دگرمو عملیاتو غږونه پورته شول

د مارچ په ۲۰مه دختیځ د لوی ښار (جلال آباد) په زړه کې دننه د ولایت په مقام، د قصر په ماڼۍ او په لومړي امنیتي حوزه څلور وفدایي قهرمانانو په حیراوونکي دقیق او کامیاب برید د کفر پال او صلیب پال ائتلاف د گوداگيانو سینو کې زړونه وچول.

برېښې چې ددغه هدفمن برید اهداف په پوره پوځي مهارت او دقت ټاکل شوي وو، دخبرې سرچینو په وینا: دغه برید سهار پنځه بجې شاوخوا پیل او تر پنځه ساعته کامیاب مقاومت وروسته د فدایانو په شهادت پای ته ورسید.

دمحترم زبیح الله مجاهد له لوري سنیو ته په استول شوې خبر پاڼه کې ددغه برید په اړه راغلي: د برید پیل کې فدایي مجاهد (عبدالله کندهاري) له چاویدونکو توکیو نه ډک مازداموټر د لومړي امنیتي حوزې له ودانۍ سره وجنگاوه، ورپسې جوخت په سپکو اودرنو وسلو مجهز او سمبال درې تنه مجاهدین (دنگرهار عبدالرحمان، د کابل محمد ایوب او د لوگر رحیم الله) دودانۍ درې یم پورته

پیل کړ چې له امله یې لوی شمیر خارجیان مړه او ټپیان شول، د اشان د نهمې حوزې اړوند په پکیتا کوټ سیمه کې دروانو تحمیلی ټولټاکنو د کمیسیون په عمومي دفتر په یوه هدفمن برید کې درې تنو زړورو مجاهدينو (د زابل ملا محمد قاسم، حافظ قدرت الله او محمد اقبال) لخوا په برید کې د دغه کمیسیون ټول اسناد، ډیپوگان او هلته ولاړ نقلیه وسایط داوړ په لمبو کې وسول، هم په لوی شمېر د کمیسیون مامورینو ته مرگ ژوبه واوښته.

دا یواځې د خو په شمار بریدونو سرسري یادونه او یادښت دی چې ترې دا نتیجه اخیستل اسان دي چې دامریکا اوناټو یرغل په بشپړ ډول ناکام شوی دی، هغوئ چې د کومو بدو عزایمو په موخه راغلي هغه یې تر لاسه نکړل، اوس دادی د تیر دولس کلن جهاد او مقاومت په برکت دهېواد د ازادی سپین سباون په راختو دی، غلیم دخپل ټول سازو سامان او د بدبې سره افغانان د ځان غلامان نکړای شول، د پوځي کارپوهانو په وینا: که راتلونکي دوې کې هم مجاهدينو دخپلو تعرضي بریدونو لړۍ هم داسي روانه وساتله څنگه چې په دې لنډه موده کې ولیدل شول نو حتمي او یقیني ښکاري چې بهرنيان به خامخا وتلو ته او دکابل رژیم د سقوط ته اړ کېږي لیکن دابه راتلونکی وښيي چې مجاهدين څومره کولی خپل بریدونه داسي روان او جارې وساتي، په دې اړه سرله اوس نه څه ویل گران دي، باید مجاهدين د ټټه ښه ځیر اووسي چې راتلونکی بری تر دقیقو او هدفمنو عملیاتو پورې تړلی دی که دوی هم داسي په دښمن د ژوند کړۍ تنگه وساتله نو د اهیله مندې ډېره لرلۍ شو چې خدای (ﷻ) کول افغانستان به له دې غلامانه حالت نه نجات ومومي.

دیادونې وړ ده چې سرینا هوټل دارگ تر زني لاندې پروت دی او پکې دخارجي ځواکونو لوړ رتبه او ټیټ رتبه عسکر په عیاشیو، مستیو او بد اخلاقو او ساعت تیريو بوخت وي په دې وجه چې ارگ ته لنډ واقع دی، د امنیتي پلوه دنورو هوټلونو په نسبت د بهر نیانو د تفریح لپاره یوڅه خوندي ځای گڼل کیده او تر ډېره بهرنيان په امنیت یې ډاډمن وو، خو مجاهدينو په برید کولو وښوده چې د خار جیانو او دهغوئ د غلامانو لپاره هېڅ ځای خوندي او ډاډمن نه دی او د مجاهدينو د پولادي عزم په وړاندې ټول امنیتي تدابیر، پلانونه او کمربندونه مات او بیکاره دي دخبري راپورونو له مخې: د سرینا په برید کې په لوی شمیر بهر نیانو او کورنیو اجیرانو ته مرگ ژوبه رسیدلې، هم داراز جوته شوه چې دکابل رژیم ټوله مشنرې له کاره لوېدلې، دا توان نه لري چې د مجاهدينو تندریزو بریدونو تاب راوړي او بهرنيان هم ښکاري چې د پښو ټینګولو په ځای زیات پام د پښو ویستلو ته لري.

په ورته توگه دکاپیسه په تگاب کې د دښمن په لوی کتاریوې درنې چاودنې دخوست ولایت په علیشیرو کې په کمپاین برید، دکونړ په مرکز اسعدآباد کې د دښمن په معاش اخیستونکو پولیسو برید دسر درانه زیانونه اړولي، بیا دهېواد په پلازمینه (کابل) دشپږمې حوزې اړوند کار ته سه کې دمنسوخ عیسوي دین په یوه کلیسا برید هم دښمن ته درانه زیانونه واړول، کوم چې دامریکا سفارت له لورې منسوخ عیسوي دین ته دافغانانو د دعوتولو چارې د مختلفو نومونو او پلمو پرمخ بیول، دکلیسه له ودانۍ سره د فدايې مجاهد(محمد زمان (پکتیا) د چاودیدونکو توکیو د ډک موټر د جنګولو وروسته درې فدايې مجاهدينو (دمیدان وردگ زبیح الله، دلوگر محمد اسماعیل او دکنډز عبید الله) چې په سپکو اودرنو وسلو سمبال وو ودانۍ ته ننوتل او هلته په راټول شویو بهر نیانو یې دالله اکبر په ملکوتي ناره برید

دمعجزانه بهار پيروزينې او لورينې...

نن سبا دمصطفی کمال دلارې نه هم ډېره خطر لرونکې لار غوره شوې. هغه دا چې کتابتونونه به پخپل حالت خوندي پاته وي، لیکدود به هم هغه وي، لیکن دخلکو لپاره به په خپله ژبه لیک لوست او خبرې اجنبي وي، دخپلې ژبې دعلمي او ادبي الفاظو په لیکلو او لوستلو کې به یو مخ کمزورې حسوي، له خپلو علمي او ادبي سرچینو نه به ګټه نشي پورته کولی، څنګه چې نن په زیاترو اسلامي هېوادو کې مسلمانانو دخپلو مورنیو او سیمیزو ژبو په ځای دانګریزي لیک لوست نه په مخه کولو. په عامو خبرواترو کې انګریزي کلمې بیدریغه کاروي او پرې ویاړې هم.

ښکاره ده چې هر کله یو ولس له خپل تاریخ او ماضي نه جلا شوی، هغه دخپلو تاریخي او کلتوري میراثونو نه محروم شوی، له خپل ملي هویت او قدرونه یې لاسونه وینځلي او عملاً د پردې هویت قالب ته په لوېدو د مرګ تر کومي لار دی او دملي ژوند نبضونه یې د تل لپاره درېدلي. دترک مصطفی کمال مثال وړاندې تیر شو، هغه ددې لپاره چې له ځانه لوېدیځوال خوشاله کړي، دترک قام ددین اوملي اقدارو سره د مخه ښي کولو پخاطر دترکې ژبې لیکدود تغیر کړ، دتعجب وړ دا چې هغه دا ګام دترکانو دملي هویت خوندي ساتلو په پلمه پورته کړ، حقیقت کې هغه دترک ولس په ملي هویت اودیني ارزښتونو خاورې ا مبارکې، چې له امله یې ترننه دترکانو په ټنډو دخواری اوردسوايې داغ پاته دی دهغه دغلامانه کردار دا حشر شو چې ترکانو لوېدیځ ته دسوال ځولې غوړولي اوترې دناټو په سازمان کې غړیتوب غواړي، په متنونو اوزاریو یې لوېدیځوالو ځانونه ګاڼه کړي کله یې په یوه او کله په بله پلمه تیرباسي، عظیم الشان قرآن خومره رښتیا ويلي:

پوهان وايي: ژبه مقصود او هدف نده، بلکې دپوهاوي او ابلاغ دپاره وسپله ده، چې دظاهري او معنوي دواړو له پلوه لوی اهمیت لري، نړۍ کې خپلواک اوازاد ولسونه اوقومونه چې دکومو ځانګړتیاوو اوصفاتو په لرلو له نورو جلا پېژندل شوي، په هغو کې یوه ژبه هم ده، دژبې په واسطه انسان خپل "مافی الضمیر" څرګندوي اوله دې لارې خپلو سوچونو اوفکرونو ته دلفظونو قالب وراغوندي.

نن سبا دژبو اهمیت نور هم زیات شوی، په دې چې دتاریخ او ماضي نه دیوه ولس دپریکون اوقطع کولو لپاره ترټولو لنډه او اسانه لار دټاکل شوې چې له هغه نه خپله ژبه هېر کړای شي اوپه ځای یې پردې ژبه ورباندې تحمیل کړای شي، مشهور مؤرخ "ټاین بی" پخپل کتاب (مطالعه تهذیب) کې لیکلي: پخواڅو پاچایانو دمخالفو هېوادو اشغالولو وروسته دهغوی کتابتونونه و سپړل مثلاً: اندلس کې عیسایانو دمسلمانانو سترو کتابتونو اوعلمي خزانو ته اور واچاوه، ددې نه به دهغوی موخه دخپلې ماضي اوتاریخ نه دولسونو پریکون اوبېلتون وو، خو ترکيه کې مصطفی کمال (اتاترک) ددې هدف ته درسیدو لپاره ښه آسانه لار غوره کړه، دکتابتونو سپړلو دتور اخیستو په ځای هغه دترکې ژبې لیکدود (رسم الخط) بدل کړ، که څه هم کتابتونونه یې خوندي پریښودل، خو راتلونکي کې له هغو دڅو سپین ږیرو پرته بل چا ګټه نشوای پورته کولی.

ها اَنتم هؤلاء تحبونهم ولا يحبونكم

هغوئ هغه خلک دي چې تاسي دوی غواړئ لیکن هغوئ تاسي نه غواړي.

له پورته تمهید وروسته رابه شو دپته چې د ژبو ساتنه داسلامي شریعت د احکاموپه رڼا کې څه ډول ارزښت لري؟ او اسلام د ادب دودې او ترقۍ لپاره څه کړي؟

په ټوله کې علوم دوه ډوله دي. ۱- دیني ۲- مادي.

ددیني علومو غرض او غایت د مادي علومو د غرض او غایت نه جلا دی.

ددیني علومو غرض د الله (ﷻ) درضا حاصلولو سربیره د بشريت سمه رهنمائي او ورته سهې لار ښودل دي، هر چې مادي علوم دي! دهغو غرض د واضع او جوړونکي د ذهن زیربنه دی. که دهغه ذهن سالم وي، علم هم سالم زیربې او که ذهن یې خراب وي علم هم خراب زیربې، په بله ژبه: د بشر له ذهن تر اشلي علوم د غرض او غایت له پلوه یاد دین سره متصادم وي او یا موافق، که متصادم وو، د حکم له پلوه پکې اشتغال ناروادی، لکه موسیقي چې نن سبا یې د هنریت په نوم د جلا فن بڼه موندلې، پکې اشتغال داسلامي شریعت لارښوونو له مخي ناروادی، که موافق وو لکه: ریاضي، منطق، فلسفه، ادب، شعرو شاعرې، نثر لیکل اوداسي نور... یادول او پکې اشتغال روادی، تر دې که یو تن پورته یاد علوم د دین تقویه کولو په نیت حاصلوي، غوره (مستحسن) عمل دی.

بل نن سبازياته اړینه ده چې مسلمانان د دیني علومو تر څنگ د مادي او دنیاوي علومو وسله هم پخپل لاس کې ولري، څنگه چې اسهغلام نړیوال دین دی، دنړۍ په هر قوم او هرې ژبه غږیدونکو له منځه لوی شمیر خلک مسلمانان دي، په خاصه توگه هغه ژبې چې ټول ویوونکي یې مسلمانان دي، دهغو ساتنه، پالنه او پکې داسلامي علومو خدمت شرعي مسولیت او وجیبه ده. باید مسلمانان دهغو په ساتنه کې داستطاعت تر حده ونډه واخلي، داسلامي نړۍ ثقه عالم مولانا اشرف علي تښانوي (رحمته الله علیه) ته په هندوستان کې دار دو ژبې کانفرانس جوړونکو په کانفرانس کې دگډون بلنه ورکړه، نوموړي هغوئ ته پخپل یولیک کې ولیکل:

ستاسي لیک په لوستو مې زړه کې خوځښت راغی، چې در سره دې خدمت کې برخه واخلم، لیکن د عملي خدمتونو صلاحیت او قوت په

ځان کې نه وینم، غالباً یو خاص خدمت چې هغه ته چا پام ندی اړولی، دادی چې: ددې تحریک شرعي درجه څه ده؟ ددې ضرورت له مخې چې دې مسلې د تمدن او قومیت په ځای ډېره د مذهب بڼه موندلې، فکر مې وکړ، چې په لنډو ډول څه ولیکم او تاسو ته یې درواستوم:

په لیک کې دخوایاتونو، حدیث اوقهې روایتونو راورو وروسته یې د شرعي حیثیت په اړه نتایج اخذ کړي، د تمهید او سربیزې وروسته حضرت ﷺ لیکي: معلومه شوه چې دار دو حفاظت (دار دو ژبو لپاره) د دین حفاظت دی، په دې وجه دغه حفاظت داستطاعت تربرید طاعت او واجب دی، د قدرت باوجود په اړه یې غفلت او سستی معصیت او په آخرت کې د مواخذې موجب گرځي (امداد الفتاوی ۴۷۰ ک مخ)

معلومه شوه چې د مسلمانانو د ژبو ساتنه ددې لپاره چې پکې د دین حفاظت اوساتنه هدف وي، په لیک لوست او ترقۍ کې یې ونډه دوس تر حده شرعي وجیبه او مسولیت دی.

روښانه ده چې د اسلام وړاندې عربانو خپل اولادونه له ښارو بیرون کلیوالو سیمو ته ددې لپاره استول، څو هغوئ د کلیوال چاپیریالنه په گټه سوچه عربي یاده کړي، د ښارونو په نسبت د کلیوالو سیمو ژبه د نورو ژبو سره له خلط ملط نه پاکه وې، د عرب کوچنیان چې کله په خبر وراتلل شاوخوا چاپیریال به ورته خالص عربي او دنورو ژبو له اغیز صاف وو، دې لږ کې رسول الله (ﷺ) هم د حضرت حلیمه (رضی الله عنہا) سره له مکي نه لیږل شوی و. څو هلته په خالص عربي چاپیریال کې عربي ژبه یاده کړه.

کله چې رسول الله (ﷺ) بعثت وشو، په عربو کې یواځې هغه سړی ممتاز او محترم وو، چې هغه به په ادب کې تر نورو پیاوړه و، په ټولنه او خلکو کې یې درناوی زیات و، کوم سړی به چې له ادبې پوهې نه محروم او بې برخې و، هغه ته یې په سپک نظر سره کتل، په ټولنه او خلکو کې چندان حیثیت یې نه لاره اگر که نور به هوښیار، عقلمند، زیرک او له ډول ډول صلاحیتونو نه برخمن وه، دعزت منصبونه یواځې هغه چا لپاره وو چې هغه په ادب کې نومیالی او وتلی وه. څنگه چې ددې لاندې کیسې معلومیږي:

د رسول الله (ﷺ) نیکه عبد المطلب اویو بل رئیس ترمنځ په مشرتابه سیالي وه، هغه بل تن ویل زه له تاهل یم، دواړو ترمنځ

په مقابله کې دکلام راوړل خولري خبره دشعر ويلويې توبه وويسته او پاته خلوښت کلونه يې په اسلام تير کړل په دغه موده کې يې يواځې يو شعر وليکه هغه دادی:

ماعتب الحر الکريم کنفسه

والمرء يصلحه الجليس الصالح

او داغاني په روايت:

الحمد لله اذ لم يأتني اجلى

حتى لبست من الاسلام سربالا

ددېنه علاوه داسلام راوړو وروسته په ټول ژوند کې شعر ندی ویلی هر کله به چې ترې دشعر ويلو غوښتنه وشوه د عظيم الشان قرآن ثلاث به يې شروع کاوه او فرمايل به يې... ابد لنی الله خير آمنه.

دوينا سمندر:

د عظيم الشان قرآن دمعجزانه صنعت اعجاز نه علاوه پخپله رسول الله (ﷺ) دطبعي فصاحت روان سمندر وه په هر خبره او جمله يې دفصاحت او بلاغت نوی، نوی باب ليکه او فرمايل يې: اوتيت جوامع الکلم... زه له جامعو کلمو او جملونه برخمن گرځول شوی يم. اود عربي مشهورې مقولې (كيفما كان الكبير صار صغير على اثره...) ته په پام: درسول الله (ﷺ) ملگري (صحابه هم د ادبي محفلونو نوميالي وو. دعربو شاعرانه سياليو او دعکاظ بازار ادبي بهير په وجه دهغوئ دننه د ادب ذوق راټو کيدل طبعي وو، رسول الله (ﷺ) دهغوئ ددې ذوق هڅونه او قدرونه کوله لکه يوه ورځ يوه صحابي "کعب بن زهير" (رضي الله عنه) درسول الله (ﷺ) په ستاينه کې قصيده ويله کله چې هغه دا بيت ووايه:

ان الرسول لسيف يستضاء به

مهند من سيوف الله مسلول

بيشکه رسول الله (ﷺ) يوه داسې توره ده، چې ورنه رڼا اخستل کېږي او دکفارو لپاره له تيکي وتلې.

رسول الله (ﷺ) هغه ته په انعام کې خپل خادر ورکړ، کوم چې بياله هغه نه حضرت معاويه (رضي الله عنه) په شل زره درهمه واخيست (مسند حاکم) نو په دې ډول به رسول الله (ﷺ) دهغو صحابه وو هڅونه کوله چې دشعر له ويلو او ادب سره دهغوئ مينه وه. البته رسول الله (ﷺ) به هغوئ تر غيښل چې بامعنی اشعار ووايي، دهغو شعرونو له ويلو ډډه وکړي چې تش مقفه او مسجع الفاظ وي خو بې معنی! په دې اړه د حديثو په

دمنظري اوبحث ورځ تعين شوه او پرېکړه وشوه که هر يوه خپل سيال ته په خبرو او ادب کې ماته ورکړه هغه به دقوم سردار اومشروي، دمنظري اوبحث وروسته، درېمگري عبدالمطلب دمنظري وړونکی اعلان کړ اومقابل تن ته يې وويل:

ايا ته دداسي شخص سره دسيالي کوي، چې د ادب روان سمندر او عربي ژبه يې دکاله وينزه ده؟

ادب سره عربو دزياتي مينې په وجه دومره ترقي ورکړې، چې په هر قبيله، هر کلي، هره ټپه او هره سيمه کې ادبي بنډارونه جوړول، دشاعرانو ترمنځ سيالي، اومقابلې کېدې، مقابلو کې بری موندونکي شاعران دبنارونو مقابلو ته بيول کېدل، د"عکاظ" مشهور بازار دهمدې شعري او ادبي مقابلو لړۍ وه، ددیني مدرسو په درس نظامي کې مروج کتاب "سبعة معلقة" (اووه قصيدې) ترننه دهمدې ادبي بازار (سوق عکاظ) محصول اوپادگار دی.

کله چې رسول الله (ﷺ) دالله (ﷻ) داستازي په حيث هغوی خپلې اتباع ته وبلل، دود سره سم هغوی دمعجزانه ادب غوښتنه وکړه، الله (ﷻ) درسول الله (ﷺ) په ژبه داسي کلام نازل کړ، چې دادبي شان يې په وړاندې عرب عاجز شول، دډېرو په زړونو کې دمقابلې فکرونه گرځيدل، خوله وس يې پوره نه وه، تردې چې عظيم الشان قرآن ټول انسانان اوپيريان چيلنج کړل:

قل لئن اجتمعت الانس والجن على ان يأتوا بمثل هذا القرآن لا يأتون بمثله ولو كان بعضهم لبعض ظهيراً...

که انسانان او پيريان جمع شي په دې چې د (قرآن) مثل راوړي، هيڅکله به يې رانه وړای شي اگر که له يوبل ملاتړي وي (بنی اسرائيل ۱۸۸ ايت)

هم داراز دهود سوره ۱۳ ايت، اودبقرة سوره ۲۴، ۲۳ ايتونو کې دعربو ټول اديبان او شاعران ننگول شوي، که دوی ته شک وي، په هغه کلام کې چې مونږ پخپل بنده نازل کړی دی نويو سورت دي دهغه پشان راوړئ، خو د عظيم الشان قرآن دمعجزانه اثر په وړاندې دعربو ټول شاعران او اديبان مخ په سجده شول، تردې چې په ډېرو دومره زيات اثر وشو، چې دشعر ويلو نه يې توبه وويسته، لکه نوميالي عرب شاعر "وليد بن ربيعة" چې دخپلي معرکه الارامعلي په وجه په ټولو عربو کې شهرت لاره، کله چې قرآن پاک هغه واريده، دومره متاثر شو چې دقرآن

ذخیره کې در رسول الله (ﷺ) لخوا مدحیه کلمات او الفاظ موندل کېږي، مثلاً:

(ان من الشعر لحكمة.... الحديث)

بیشکه ځینې اشعار بامعنی وي

(ان من البيان لسحرا الحديث...)

له شېبې پر ته په ځینو ویناوو کې دجادو اثر وي.

ددې نتیجه دا شوه چې د ادب په میدان کې صحابه وو بامعنی اشعار وبل. په دې سره یې د جاهلیت دورې ډېر لوی نومیالي شاعران او خطیبان هم له ځان وروسته پرېښودل، په دې لړ کې د صحابه وو هغه مناظرې، قلمي معر کې، اوادبې بحثونه که راټول شي باور دی چې کاغذ به ختم او قلم به سترې بشپړ به نشي. د نهج البلاغه مصنف د حضرت علي (ﷺ) دویناوو ټولگه لیکل پیلکړه ترې پنځه ضخیم ټو کونه تیار شول.

ددې څخه خپله اندازه کېږي چې د اسلام په لومړي دور کې ادب ته څومره پاملرنه شوي، او صحابه وو دخپلو گڼو مصروفیتونو باوجود ور ته څومره وخت ور کړی وو؟ هم داراز د قلمي جهاد په میدان کې صحابه وو کومې کار نامې تر سره کړي؟ او څومره معر کې کړي؟ په دې اړه بحث اوږدول شاید دلته شونې نه وي. البته دیوې واقعې په راورو اکتفا کوو:

دهجرت په نهم کال محرم میاشت وه رسول الله (ﷺ) بشیر بن سفیان عدوی (ﷺ) دز کانونو راټولولو لپاره یوې سیمې ته واستاوه، دهغه ځای خلک ور کولو ته تیار شول خو بنو تمیم مزاحم شول هغوی وویل: په الله سوگند چې له دې ځایه به یو اوبښ هم بونه ځي، اوله تورو سره راووتل، بشیر ددې په لیدو راغی، رسول الله (ﷺ) د"عینه بن حصن فزاری" (ﷺ) په مشرۍ پنځوس کسان دسقیاء په نوم سیمې ته ولیږل چېرې چې بنو تمیم اوسیدل، داسیمه له "جحفه" نه اوولس میله په فاصله پرته وه، د شپې صحابه وو په هغوی چاپه واچوله، یوولس سړي، یویشتمیرمني اودیرش کوچنیان یې ونيول او مدینې ته یې بوتلل، بنو تمیم مجبور شول او دلس تنو وفدي یې رسول الله (ﷺ) ته واستاوه، کله چې مدینې ته ورسیدل در رسول الله (ﷺ) دحجرې له شاه نه یې غږ وکړ اې محمد (ﷺ) راووزه! مونږ سره په شعر کې مقابله وکړه زمونږ مدح زینت ده او ذم مو عیب دی. رسول الله (ﷺ) وفرمایل: داخو الله شان دی، بیا رسول الله (ﷺ) لمونځ وکړ، دلمانځه وروسته هغوی رسول الله (ﷺ) ته وویل: مونږ دمفاخرې لپاره راغلي یو ته زمونږ شاعر او خطیب ته دوینا

موقع ور کړه، رسول الله (ﷺ) وفرمایل: اجازه ده، دبنو تمیم عطار بن حاجب پور ته شو هغه فصیحه اوبلیغه ویناو کړ، بیا رسول الله (ﷺ) ثابت بن قیس انصاري (ﷺ) ته وویل پور ته شه دوی ته ځواب ووايه، سملاسي ثابت (ﷺ) ودرید فی البديهه یې اوږده ویناو کړه او دبنو تمیم دخطیب په ټولو دعويې مدلل نقد وکړ.

بیا "زبرقان بن بدر" یوه قصیده کې خپل مناقب او ویاړونه بیان کړل. رسول الله (ﷺ) حضرت حسان (ﷺ) ته وفرمایل: ته دوی ته ځواب ووايه! حضرت حسان (ﷺ) هم فی البديهه قصیده وویل، په دې سره په هغوی دمسلمانانو رعب پریوت او "اقرع بن حابس" پور ته شو هغه وویل: سوگند په الله! ستاسو خطیب زمونږ له خطیب اوستاسي شاعر زمونږ دشاعر نه لوی شاعر دی بیا ټولو اسلام قبول کړ، رسول الله (ﷺ) ټولو ته ډالۍ ور کړي اوهم یې دهغوی ټول قیدیان ازاد کړل (زرقاني ٣ ټوک ۴۵، ۴۴ مخ)

در رسول الله (ﷺ) ددې لورینوپه نتیجه کې داسلامي خلافت په ټولو دورو کې دادیبانو قدرونه کیده تردې چې دبنو امیه وو دربار ته دنورو نومیالیو ادیبانو دتلوراتلو سربیره مشهور نصراني ادیب او شاعر "اخطل" هم راته او په هر کلي بدرگه کېده او دهغه مهال په مقربو درباریانو کې شمار وه، دعبد الملک بن مروان په څېر پاچا ته "اخطل" داډن غوښتو پرته ننوت، هم داشان "فرزدق" او "جریر" ددغه پیر د ادب ځلاند ستوري وو، داسلامي نړۍ ترهر کونج او برخې دهغوی دشهرت هنگامه خوره وه، هغوی ته د ادبې استفادې لپاره دلرې لرې سیمو نه دشعر او ادب مینوال راتلل، په حکومتي تشکیلاتو کې "دیوان الانشاء والر سائل" په نوم ځانگړې اداره وه، پکې دتقابل اصولو ته پریام نومیالي او لوی ادب پوهان اوشاعران گومارلي وو، هغوی به په شعر، نثر، بلاغت، معاني، بیان او په خطاطۍ کې ځوان استعدادونه روزل، هغوی په شعر، نثر او ادب کې وخت په وخت نوښتونه راوستل، په زړه پورې اسلوبونه اوسبکونه یې په گوته کول، د ادبې اصولو اوقواعدو جوړولو لړ کې یې بېلابیل نظرونه ور کول، نومیالی قواعد پوه "عبد الحمید" هم په دې څانگه کې دنده سر ته رسوله، دامیه ووله زوال پسي دعباسیانو دوره کې د عربي ادب تر څنګ د عجمي ادب دترقی او پرمختګ هڅې هم پیل شوې اود خلافت تر څارنې لاندې د سیمیزو عجمي ژبو د ادبې ودې اوترقی لړۍ پیل شوه، په دې توگه د عربي ادب تر څنګ عجمي ادب هم دترقی پړاوونه ووهل، په خاصه توگه فارسي

ژبه او ادب خو ډېر وځلول شو، ايراني مسلمانانو دخطاطۍ فن او فارسي ادب دعروج اسمان ته ورساوه. له همدلته نه دعربي ژبې او ادب وروسته فارسي او ايراني ادب دخلافت تر بيرغ لاندې گڼو ښارونو اوسيموته تيت اوخوړ شو، هم داراز دفارسي سربيره تر كې ژبې او ادب هم دعباسيانو په دربار كې دتركانو دځواكمن نفوذ او واك په وجه دارتقاء په لوريون پيل كړ. گڼ تر كې اديبان او مفكران يې پيدا كړل.

پښتو ژبې او ادب هم املائي، انشائي او علمي پانگه داسلام او عربي ژبې موندلې، اسلامي دورې وړ ته گڼې ظاهري او معنوي ښكلوي بڼلي او ډېر څه يې له اسلامه تر لاسه او ياد كړل له دې وجې دپښتو په املاء او انشاء كې ديني او عربي رنگ جوت تر ستر گو كېږي، روحاني بزرگانو اومشاېخو په پښتو كې دخپلو اصلاحي موعظو او ارشاداتو بهير په پيلو لويومخ دپښتو ادب په ترقي كې دمخكښ قايدانه رول په تر سره كولو سره پښتو ادب ته آفاقي ژوندون وبانښه.

افسوس چې نن ورځ دهمدې ژبې په املاء انشاء اوليكولو كې ديني قشر كمزوري ليدل كېږي كومه چې ددينې علماوو او پوهانو دقلموال كړدار په بركت تر او سني ځايه رسيدلي په وړ ته توگه فارسي ژبه هم نن دديني لوري لپاره په اجنبي كيدو له پامه غورځيدلي دوخت او حالاتو غوښتنه داده چې ديني حلقات بايد دوخت او زمانې نزاكتونه درك كړي، نن ورځ ميډيا او عامه ابلاغ دخلكو، ولسونو او پرگنو په جوړولو او له ځان سره مل كولو كې اساسي رول لري، داسلام دښمنان هڅه كوي مسلمان ملتونه دميډيا ترپوښښ لاندې بې لارې كړي، ورباندې انحرافي افكار تحمیل كړي، ددې لپاره ضروري ده چې مسلمانان پخپلو ژبو كې دديني معلوماتو زياته پانگه خوندي كړي.

افسوس! يوشمير خلك ددې په ځای چې هغوی پخپلو ځانونو كې دا توامندې او حوصله پيدا كړي چې په دې توگه دمسلمانانو د ملي او شرعي وجود ساتنه وكړي، سرچې به لگياوي كوم څوك چې په دې اړه كار كوي او خپلې شپې روڼوي، پرې نيوكې كوي او كارو ته يې دعبت كار په بڼه گوري، هغه خبره رښتياده چې وايي: په افغاني ټولنه كې چې هر څومره ډېر كار كوي هومره به خلك اورقيبان درپسې ډېرې خبرې كوي او كه لږ كار كوي نو لږې او كه هيڅ هم نكوي هيڅوك به درپسې څه نه وايي، نن ورځ يوه ستونزه دا پېښ ده چې په لوی شمير ځوان ډېر ديو ژبې يادلو سره زياته علاقمندي ښيي لكه دانگريزي ژبې يادلو ته لور ته ميلان مخ په ډېر يدودي، دانگريزي ژبې اهميت پخپل ځای

سهي دي، يادول يې يومخ ناروا عمل ندي، ستم دادی چې انگریزي لوستي ښاغلي دپښتواو فارسي په ويلو اوليكولو شرم احساسوي! حال داچې دازادو ولسونو ښښه داندۀ دادغلامانه ذهنيت عكاسي ده، په نوره نړۍ كې خلك په پرديو ژبو غږېدل شرم گڼي، هم هغه لوېديځ چې داسلامي نړۍ دجذبت پالوته درېا منار ښكاري، هلته هر ولس يواځي دخپلې ژبې په ويلو وياري اوپه بله غږيدونكو نه نفرت كوي، مشهور عرب اومسلمان ليكوال او عالم علامه "شكيب ارسلان" (رحمۀ اللہ علیہ) دمسلمانانو دزوال په اسبابو او لاملونو كې ديتۀ په اشاره ليكلي:

ملحدان دپخوانيو رسمونو او عقايدو په بيخ كڼۍ او له منځه په وړلو لگيا دي، هغوی هڅه كوي چې اسلام اومسلمانانو ته له دې لارې نه زيانونه ورسوي، په وړ ته توگه متعصب او تنگ نظري خلك هم دهېڅ مصلحانه گام او خوځښت منلو ته تيار ندي، هغوی ته دهرې نوې خبرې منل موجب كفر عمل بريښي او اسلام ته يې په زيان او تاوان تعبيروي، حقيقت دادی چې دادواړه ډلې داسلام او مسلمانانو په خيبر ندي او دمسلمانانو په زوال كې دواړه مهم نقش لري، ملحدان اوماده



پرستان مسلمانان له غرب سره دومره نژدې او يوځايول غواړي، چې وروسته داتوپير او تميز گران وي چې اوس په دوی كې غربي كوم دی او مسلمان كوم؟ غربي تمدن او تهذيب كې دكيمياوي مادې پشان داسي تحليل شي، څو دغريبت پرته بل څه پاته نشي، حال داچې دفطرت قانون دادی چې هر ولس اوقوم بايد خپل ملي اقدار او عقايد په ټينگه وساتي، لاړ شي! لوېديځ كې هر ولس اوقوم په دې مصر دی چې هغه دي پخپل پخواني اصليت پاته وي، انگريزان كوېښ كوي چې انگريزان پاته وي، فرانسويان غواړي يواځي فرانسويان وي، جرمن په جرمني قناعت لري، دهر ولس كوېښ دادی چې خپل ملي خصوصيات پربنډي، ددې ذهنيت په وجه نړۍ كې ډېرو وړو، وړو قومونو هم له ډېرو لويو قومونو نه ازادې تر لاسه كړه اوپه همدې هغوی ژوندي پاته دي.

خير احمد مجاهد سره

د روانو ټولټاکنو په اړه مرکه

پوښتنه:

تاسي وگورئ امريکايان په هغې اردو هم ديوې لحظي لپاره باور نلري چې مليار دونه ډالري پرې ولگول او خاص دهمدې لپاره يې وروزله چې څنگه دامريکايي گټو او منافعو لپاره جگړه وکړي او افغانان ووژني او د جنگ لمبي بلې وساتي، خواوس امريکايان حتی دپته ندي تيار چې خپل هغه خپل فرسوده او استعمال شوي پوځي تجهيزات هم ورکړي، زما په اند امريکايان اوس صرف داربکيانو ناولي پروژه تر مخ لري چې که امريکايان ووځي نو دوی به له افغانانو سره جنگ کوي، خو هغه هم الله تعالی دافغان ولس په همت د ۲۰۱۴ کال له اختتام وړاندې رسوا او له شکست سره مخ کړل او هر ځای مجاهدين په بريالي ډول لگيادي دملت په مرسته او دمخو روپه همکاري داربکيانو جرړي له بيخه وباسي، نوزه فکر کوم چې امريکانو په دې هيواد کې بشپړ مايوسه شوي او حوصله يې بايللې ده که امريکايان وځي په افغانستان کې کومه داسې بنيادي سرمايه گزاري نه ليدل کيږي چې دوی به پرې شخوندووي او دهغو دگټو لپاره به بنسټيز رول ولوبوي، ځکه امريکايانو له خپلو هغو اجيرانو سره هم کومه وفاداري ترسره نکه چې هغوی له دين، ايمان، غيرت او د هيواد له لوړو گټو هم ورته تير شول.

ښاغلي مجاهد! له هر څه وړاندې درته هر کلي وايو، تاسو شاهد ياست چې امريکايان او نور يرغلگر ځواکونه له افغانستانه په تېښته دي، تجربې ښيي چې اشغالگر ځواکونه هميشه هڅه کوي له تېښتې وروسته هم په پرې ايښي هيواد کې خپل نفوذ په يوه شکل وساتي، دې ته به پام سره به د تېښتيدونکو اشغالګرو معامله له افغانستان سره څه او څنگه وي؟

جواب

وروره، هر څوک په دې خبره پوهيږي چې امريکايانو د تير ۱۳ کلونو په اوږدو کې هم په پوځي او هم په نورو ډګرونو کې څومره يې چې په وس پوره وه خپله زور آزمایي او وحشت وکاراوه، په زرگونو افغانان يې له تېغه تير کړل او په لکونو يې شکنجه کړل، همدارنگه دوی په دغه جگړه کې نېرېدې ۷ سوه مليارده ډالرو ولگول، دافغانستان د تجزي دسياسي يې په کاراچولې، دډالرو او نورو شيطاني امتيازاتو په بدل کې يې افغانان وهڅول چې له دين، غيرت او افغاني فرهنگ څخه مخ واړوي، خوبيا هم ناکام او شرمنده وګرځيدل، ماته خو داسې کوم فشار او جبر نه ترسترگو کيږي چې امريکايانو هغه پرې ايښي وي او يا ترې هير شوي وي، بلکې هريوې دلته تمرين کړ، ولې نتيجه يې برعکس اومنفي وه.

داستقلال او خپلواکۍ شعارونه ورکوي اودافغان ولس په حق کې دخواخوږي يوڅو توري وايي: زما په فکر دامريکا اودارگ دواکمنو دغه ټول حرکات مصنوعي بڼه لري، دافغان ولس په حق کې يې دښمني او کرکه هماغسې موجوده ده، دواړه جهتونوپه گډ تفاهم دافغان ولس په زخمونو مالگي دوړوي، دتيرو ۱۳ کلونوپه اوږدو کې چې څومره جفاوي او غدارۍ دافغانوپه حق کې ترسره شوي امريکا او گوډاگيان يې ټول سره شريک دي افغانان بايد دغو مسايلو ته سطحي ونه گوري بلکې دامريکا اودارگ داجيرانو دتيرو ۱۳ کلونو جنايتونه او جفاوي يوه يوه په ياداودهن کې ولري.

همدا اوس چې دارگ ميشتو مياشتنۍ تنخوا او جيب خرڅ دامريکا لخوا ورکول کيږي، نو څرنگه به دوی خپلواک وبلل شي، زما په فکر امريکايان غواړي د شورويانو تجربه تکرار کړي هغوی هم کله چې دتېبستي اراده وکړه نو خپل گوډاگۍ ډاکټر نجيب ته يې واک وسپاره او وروسته په داسې حال چې دهغه مرسته او ملاتړ يې کاوو، ظاهرا يې داسې بنودله چې هغه خپلواک وښيي ترڅو يې په افغانانو ومني، اوس هم امريکايانو هماغه لوبه پيل کړې مگر افغانان چې دامريکا اجيران پيژني شايد په داسې تزيرونو ونه غوليږي.

پوښتنه

ستاسوپه نظر په افغانستان کې دانتخاباتو پروسه به ترکومې کچې يوه واقعي او رښتيني پروسه وي، آيا دا انتخابات به په خپلواکه توگه ترسره شي او که به دسپيني ماڼۍ دگټو لپاره استعمال شي؟

ځواب

تاسې وگورۍ چې دغو جعلي انتخاباتو ته څه ډول څيرې غوره شوي، هغوی چاتمويل کړل اودکمپاين چلولولگښتونه څوک ورکوي اوبيا څوک دچالپاره له خپلې کانديدۍ څخه لاس په سرکيږي، بهر حال.

يوه خبره چې ډيره مهمه ده داده چې امريکايانو داسې تبليغ کړی وو چې په افغانستان کې ددوی په مقابل کې تنها په جنوب کې مقاومت روان دی، خو داسلامي امارت پراخي جهادي ستراتيژۍ دغه زهرجن تبليغات هغه وخت شنډ او بې بنياده وگرځول چې دجهاد او قربانۍ لړۍ له څو کلونوراهيسې په ټول هيواد کې که هغه جنوب دی که شمال په شدت او گډه هم اهنکي پرمخ روانه وساتل شوه، په دې معنا چې اوس تنها په هلمند، کونړ او پکتيا کې اشغالگر اوددوی په مزدورانو بريدونه نکيږي، بلکې په بدخشان، مزار، فارياب اونورو سيمو کې هم دښمن درانه زيانونه ويني اوترينه کډه په شابرېښي.

پوښتنه

دا ډيره موده په رسنيو کې دمسؤليتونو دانتقال په اړه تبليغات کيدل، دغه راز دکابل چارواکو هم له څه مودې راهيسې داسې اکتونه پيل کړي، چې غواړي ځانونه خپلواک او له سپيني ماڼۍ سره په تقابل کې وښيي، ستاسوپه باور آيا دارگ واکمن په خپلو پريکړو کې خپلواک دي؟

ځواب

امريکايان له تيرو ۲۰ کلونوراهيسې هلې ځلې پيل کړي چې په افغانستان کې په خپلو ټولنو اکاميو او فجايعو باندې پرده واچوي او ځان ولس ته په اصطلاح سپين بازارو غيرمسؤل وښيي، او ټوله پرې په خپلو اجيرانو وروغورځوي چې دادوی وو چې سم مديريت يې ونشو کړای، دافغان ولس ملاتړ يې ترلاسه نکړ اويا يې دافغانستان دبنيادي بيارغونې په برخه کې له خارجي مرستو څخه مناسبه گټه پورته نکړه، همدا ډول امريکايان په دې لټه کې دي چې دکابل دارگ واکمن له صحنې وباسي او پرځای يې نور امريکايي اجيران رامخي ته کړي اوافغانانو اونړۍ ته ديو تحول اوبدلون فکرورتبليغ کړي، خوله بل لوري بيا دارگ اوسني واکمن هم په دې خبره پوه دی چې نورې کډه په شاده اودامريکايانو په دردنه خورۍ، هغوی هم دخپلوورستيو شپو اووړڅوپه درشل کې (ستاپه خبره څه اکتونه شروع کړي)،

د ټاکنو کار کوونکو ته گواښ کړی چې تر برید لاندې به یې ونیسي ، تاسو د چارو دیوه څارونکي په حیث داسلامي امارت دغه موقف څرنگه ارزوئ؟

ځواب

مادغه اعلامیه ولوستله ، ډیر مهم اوجامع ټکي پکې موجودو ، اسلامي امارت په منطقي ډول دانتخاباتو ضررونو په گوته کړي ، انتخابات یې د کفارو یوه دسیسه بللې او دهغوی اتباع یې یو ناروا عمل بللی ددښمن دسیسواود ټاکنو غیر عملي بڼه ته یې په واضح ډول اشارې کړي ، اوامریکايي حلقې هم اعتراف کوي چې رارواني ټاکنې به له تیرو هغو زیاتې له تقلب څخه ډکې وي ، نوچې یوځل ټاکنې دغسي ناولتیاوي او کثافتونه ولري اود عدل طمع اوامید هم ترې قطع وي اوله بل لوري امریکایان گام په گام دټاکنو نگراني هم کوي اوتوب اوطیاري یې په سر گرځي ، نوپه دغسي ټاکنو کې برخه اخیستل پرته لدې چې له امریکایانو سره مستقیمه همکاري وبلل شي اویوه اسلام دښمنه پروژې ته خدمت وشي ، بل څه تعبیریدلای شي؟ اوبل مونږ الهي اوقراني امر په مخ کې لرو چې مسلمانان به کفاروته میلان نکوي ، زماپه فکر په انتخاباتو کې برخه اخیستل هم کفر ته د میلان معناور کوي اوهم له کفر سره مرسته اوتعاون اوله دې سره خامخادین ته نقصان پښیږي نوباید مخه ترې واړول شي اومخالفت یې وشي .

پوښتنه

ټاکنې داسې مهال تر سره کیږي چې په همدې مهال دهواله تودیدو سره دمجاهدینو بریدونه هم زور نیسي ، دمجاهدینو د ځمکنۍ سلطې وسعت ته په پام سره آیا دا امکان شته چې دافغانستان په ټولو برخو کې ټاکنې تر سره شي؟

ځواب :

وروره ، زه به دخپلې کلي حالت درته ووايم ، مونږ دولايت له مرکز سره په ۸ کلوميترې کې واقع يو ، اوکلی موتقريباً

مهمه خبره داده لکه څه ډول چې دافغانستان اسلامي امارت په ورستی اعلامیې کې هم ورته اشاره شوي ، چې ټاکنې وار له مخه په سپینه ماڼۍ اويادامريکادملي امنیت په ودانیو کې تر سره شوي چې دکرزي بدیل به څوک وي اوکوم نوعه کاري ټیم به ورسره کار کوي ، په افغانستان کې دغه کمپاینونه ټول نمایشي دي ، دامريکاددفاع دمخکیني وزیر (رابرت گیتس) په خپل تازه چاپ کړي کتاب کې ورته په ښکاره ډول اشاره کړي چې په ۲۰۰۹ کال کې چې کوم انتخابات تر سره شول دنړۍ په سطحه کثیف اوله دوکو ډک وو ، تردې چې سم په نیمه دریابوصندوقونه له جعلي اوتقلبي رایو ډک شوي وو ، دهغه په وینا دا کار داسې نه وچې امریکایان ورته متوجه نه وو ، بلکې دوی داهر څه لیدل اویامو ددې لپاره تحمل کړل چې هسي دانتخاباتو پروسه تریوځایه ورسیري ، اونړی ته ثابته کړو چې مونږ یو دیپلوماتیک عمل که څه هم شفاف نه وو تر سره کړ .

نوچې په ۲۰۰۹ کال ټاکنې چې په سلو کې کې اتیافیسده جعلي اوتقلبي وي اوامریکایانو دخپلو خاصو گټو لپاره تر سره اوتنایج یې ومنل ، اوس خو ۲۰۱۴ کال دی ، دکابل ادارې دفساد اودرغلی خبرو ټوله نړۍ په سراخیستي اوله بل لوري ، دمجاهدینو دقوت اندازه خو هم هر چا ته ظاهره ده چې دکابل ارگ اونورې حساسي سیمي هم ترینه خوندي ندي ، نوپوښتنه داده چې په دغسي یو حالت کې به څه ډول ټاکنې کیږي ، ساحه به یې چیرته وي ، امنیت به یې څنگه وي اودتقلب اوجعل کچه به یې ۲۰۰۹ کال په پرتله څومره اوچته وي اوبه نتیجه کې به یې څه ډول کثیفې اوحلقه بگوشي څیږي منځته راځي ، هر څوک پوهیږي چې دایوه دروغجنه او تیرایستونکي پروسه ده چې امریکایان غواړي له تیښتي وروسته داسې حکومت په واک پرېږدي چې ددوی کردار وپالي .

پوښتنه

اسلامي امارت دیوې اعلامیې په خپرولو سره له ولس څخه غوښتنه کړې ترڅو په ټاکنو کې شرکت ونه کړي دغه راز یې

ترلاسه نه کړل په دغسې جعلی پروسو به یې هیڅکله ترلاسه نه کړای شي .

په افغانستان کې اضافه بوختیا دوی ته له زیان او رسوایي پرته شاید بله نتیجه ونلري . کومې څیرې چې دلته ورباندې دوی حساب کوي او غواړي نصب یې کړي په اولس کې رېښه او ملاتړ نه لري ، نوځکه باید دپوځي اشغال دپای ته رسولو غوندې نامرئي سیاسي اشغال او بي ځایه مداخلې هم پای ته ورسوي .

افغان اولس لکه څرنگه چې په وضعیت پوه دی ، باید متوجه وي ، چې انتخابات یوه امریکایي ډرامه ده چې درښو په زور غواړي په خلکو یې ومني ، داشغال په صورت کې انتخابات هیڅ معنی نلري ، په داسې حال کې چې دکابل چارواکي له تمویلي اړخه تر امریکا پورې تړلي او حتی زیاتره یې غربي تابعیتونه لري ، څرنگه به دخپلواک حاکمیت طمعه ترې وشي .

هیوادوال باید پوه وي چې غربي اشغالگر او ملګري یی ظالمان دي چې دافغانانو حقو حقوق یې غصب کړي دي ، که چیرې څوک له دوی سره دشیطاني پروسو په تمویل کې مرسته او شرکت کوي نو بې له شکه به دهغوی په ګناهونو ور ګډیږي او په دې توګه به یې داخرت بار درنیري .

دحل یوازینی لاره داده

چې له خپل اسلامي هیواد څخه په بشپړه توګه دکفري یرغل لمنه ټوله کړو ترڅو افغانانو ته دیوه رښتیني اسلامي نظام دجوړولو زمینه برابره شي .

آزره کورونه لري ، تیرځل چې دولسمشری ټاکنې ترسره کیدلې ، دوه ورځې مخکې کمپاین چلونکو ، دکلي خلک په پټه اودډالروپه زور دولايت مرکز ته په موټرونو کې وړي وو اوپه کومي دولتي ودانۍ کې یې ترې رایې اخیستي وې چې باورو کړئ دهغوخلکو شمیر ټول څلوروسووته هم نه رسیده ، یعنې ۴زره کوره وګوره او۴سوه رایې وګوره ، په دې مانا چې نه زموږ په کلي کې چې دیوې ولسوالۍ حیثیت لري کوم صندوق چاراورل شو اونه هم دغې لویې شمیرې اود ګڼ نفوسولرونکي سیمې خلکو پکې شرکت وکړ ، نو تاسې خپله قضاوت وکړی چې په ۲۰۱۴ کال به دغه انډول څنګه وي ، ځکه مجاهدین خودالله په فضل د۲۰۰۹ کال په پر تله خوږ ابره زیات واکمن اوله ولسي محبوبیت څخه برخمن دی ، مجاهدین زیاتې برخې په ولکه کې لري دغه راز یې دحکومت تر قبضه لاندې سیمو باندې هم اغیز پروت دی .

د افغانستان
M_alayit@yahoo.com



پوښتنه

په پای کې دافغانستان دچارو دیوه تحلیلګر په حیث که دافغانستان خلکو یانړیوالو ته څه خبره لرئ هیله ده راسره شریکه یې کړئ!

جواب

نړیوال اشغالگر چې افغانستان ته راغلي او دلته غواړي دخپلو ګټو د تضمین لپاره دانتخاباتي ډرامې غوندې د جبر او تزویر پروسې عملي کړي باید په دې پوه شي ، چې د عملي اشغال په مهال او دزر ګونو قواوو په شتون کې یې چې خپل شوم اهداف

دعوت وارشاد او جلب و جذب کمپسيون چې د اسلامي امارت د تشکيلاتو يوه برخه او مهمه څانگه ده خپله مستقلة لايحه لري چې د اداري تشکيلاتو ترتيب، طرز العمل او مقاصد پکې درج دي د هېواد د ولايتونو، ولسواليو او له هېواد څخه بهر د مهاجر مېشتو کمپونو په کچه پراخ تشکيلات په کار پوه، بااحساسه او وړ شخصيتونه پکې توظيف دي، کوم کارونه چې ورته حواله دي هغه په نوموړې لايحه کې تفصيلا ذکر دي د کمسيون منسوبين مکلف دي چې خپلې ټولې چارې د ترتيب شوې لايحې له مخې په منظمه توگه پر مخ بوځي د تېرو کلونو له کاري گذارشاتو څخه دا جوتېږي چې د دعوت وارشاد منسوبينو الحمد لله خپلې ورسپارل شوې دندې په اخلاص او ښه احساس تر سره کړي چې د تېريو کال د پام وړ فعاليتونو لنډيز يې په لاندې ډول دی:

مجاهدينو او ولايتي چارواکو ته اصلاحي تربيتي پروگرامونو ترتيب.

د اوړي په مهال د دعوت وارشاد ولايتي رئيسان د باکفايته وفد په شکل کې د خپل مربوطه ولايت په تقريبا ټولو ولسواليو وگرځېدل د اسلامي امارت له نظامي او ملکي چارواکو، له باتورو مجاهدينو او اتلو طالبانو سره يې له نژدې ليدنې کتنې وکړې هغه پاني چې د اسلامي امارت د سپېڅلو مقاصدو، روښانه تگلارې او لازمه هداياتو يادونه پکې شوې وه پر هغوی وويشلې، مجاهدينو ته يې پخپل منځ کې د ايثار، ښه نظم او له ولس سره د ښه چلند سپارښتنې وکړې، د جلب و جذب اهميت، گټې، طريقې او په دې هکله يې د اړونده مسئوليتونو يادونه ورته وکړه او تسليم شويو اشخاصو سره پر شويو تعهداتو د وفا او د هغوی د سرونو او مالونو د تحفظ په هکله يې ټينگار وکړ.

د دعوت و ارشاد کمپسيون په ۲۰۱۳ ز کال کې لاسته راوړنې

د دعوت وارشاد مسئولینو د خپلې لایحې له مخې
سرب کال هم د خپلو مربوطه ولایاتو په سیمو کې تر
ممکنه بریده له خپلو هېواد والو او عامو ولسي وگړو سره
په پراخه پیمانه ناستې پاستې کړي دي د هېواد پر روانو
حالاتو یې تفصیلی خبرې اترې ورسره کړي او د خپلو
موعظو په ترڅ کې یې د جهاد د اهمیت، اړتیا او ګټو په
باب هر اړخیزه او ارزښتناکې بیانونه کړي دي د جمعې،
اختر او په نورو محافلو کې یې هېواد وال جهاد او اسلامی
امارت سره مرستې ته هڅولي دي.

د اسلامي امارت د فرامینو، لوايحو او پالیسیو څخه څارنه او خلک خبرول

د دعوت وارشاد کارکنانو هغه پانې چې د اختر په
مناسبت د عالي قدر امیر المومنین په ارزښتناکه وینا
مشتملې او د اسلامي امارت د فرهنګي کمېسیون له
لوري چاپ شوې وي او یا هم په عامو احوالو کې دعوت
وارشاد ترتیب کړې دي د خپلو مربوطه علاقه
مجاهدینو، طالبانو د مکاتبو شاگردانو علماء کرامو او
عامو خلکو ته ورسولې او ورته یې تشریح کړې او همدا
ډول یې خلکو سره د خپلو مجالسو په ترڅ کې هغوی ته
د ډاډ په لړ کې څرګنده کړې چې د امارت کارکنان په
مجموع کې د خپل مشرتابه فرامینو او ترتیب شویو
لایحو ته ژمن دي او هم یې پخپل نوبت امارتي کارکنانو
سره د لایحو د عملي کېدو اهمیت او ګټې بیان کړي دي.

له عامو خلکو څخه د جهاد او اسلامي امارت د کړنو په باب مشورې، انتقادونه او نظریات را جمع کول

د دعوت وارشاد موظفینو د مشرتابه له هداياتو
سره سم له علماوو، استادانو، قومي مشرانو، متدینو
قوماندانانو او عامو خلکو څخه د مجالسو په مهال د

همدا راز د دعوت وارشاد په بلنه او هلو ځلو د ژمي
په موسم کې د مرکزي نظامي کمیسیون او ولایاتو د
محترم والیانو په مرسته یوه ورځنۍ تربیوي او اصلاحی
سیمینارونه جوړ شول چې د هېواد د جیدو شیوڅو او
علماوو په توسط شپاړلس اړینې او ګټورې موضوع ګانې
بیان شوې ټولو مسئولینو او د سیمینار ګډونوالو ته
سپارښتنه وشوه چې زموږ ټولو رښتینۍ کامیابي د بیان
شویو خبرو له عملی کولو سره تړاو لري پخپله به هم
ورباندې عمل کوو او خپلو مربوطه ملګرو ته به هم په
دې باندې د عمل بلنه ورکوو چې په همدې منظور د
یادښت په توګه د علماء کرامو د موعظو لنډیز ورباندې
ووپېشل شو.

علماء کرام او په ځانګړي توګه نوي فارغان خپلو اساسي دندو ته متوجه کول

د دیني مدارسو د تعلیمي کال د اختتام په مهال د
دعوت وارشاد او جلب و جذب د مرکزي کمیسیون له
لوري د ټولو هغو مدارسو له پاره چې فارغان یې درلودل د
علماء کرامو وډونه ترتیب او وټاکل شول، موظفو
وډونو له فارغانو سره له نژدې لیدنه کتنه وکړه هغوی
یې په ځانګړي توګه دوو خبرو ته ځیر کړل یو دا چې د
دښمن ځینو مرموز پروګرامونو ته باید په جدي توګه
متوجه وي تر څو خدای مکره د عمل په ډګر کې پڅ او د
دښمن له لوري یې سپینه جامه داغداره نشي او بل دا چې
تر فراغت وروسته د ایمان او علمیت په مقتضا کوم
مسئولیتونه ورته راجع دي او مسلمان ملت ورڅخه د
څه طمع او امید لري.

ولسي خلکو او مسلمان ملت کې جهادي جذبه برحال ساتل

هغوی انتقادونه اوریدلي هغه انتقادونه چې پر حقیقت بنا نه وه معقول ځوابونه ویلي او د هغوی قناعت یې تر لاسه کړی او کوم اعتراضونه چې تعمیری بڼه یې درلودلې له نورو مشورو او سالمو نظریاتو سره یو ځای ځان سره نوتې کړي، او عندالموقع یې له اړونده مقاماتو سره شریک کړي دي.

د یرغلګرو له دسیسو او مکرونو څخه خلک خبرول او د مخنیوي په خاطر یې جدي اقدامات تر سره کول

کله چې یرغلګرو پخپله او یا هم د اجیر حکومت په توسط د عوامو د غولولو په خاطر کومه دسیسه په کار اچولې د دعوت وارشاد کمېسیون د هغه د شنډولو په خاطر بر وقت بیړنۍ اقدامات ترسره کړي او د اسلامي امارت د مشرتابه له هدیاتو سره سم یې د خلکو د خبرولو او د دسیسې د خنثی کولو هڅه کړې دی د بېلګې په توګه د ۲۰۱۳ کال د جدي په میاشت کې چې کله حامد کرزي اعلان وکړ چې په کابل کې به د علماوو یوه ستره غونډه جوړوي د استشهادي عملیاتو او نورو جهادي فعالیتونو د حرمت فتوا به ورڅخه اخلي نو د دعوت وارشاد کمېسیون د خپل مشرتابه له هدیاتو سره سم د هېواد له مخورو علماوو سره خبره شریکه کړه چې هېڅوک باید د هغوی په دې جرګه کې چې له جعل و تزویر څخه ډکه او تاریخي شرموونکې منفي پایلې لرونکې ګډون ونکړي نه په اګاهانه ډول او نه هم په غیر اګاهانه ډول، همدا راز یې د علماوو او مشایخو تاریخي غونډه راوبللې چې سوونو جیدو علماوو په دې هکله قطعه نامه صادر کړه د هغوی نوموړې غونډه یې تحریم اعلان کړه او د یرغلګرو او د هغوی د لاسپوڅو په خلاف یې د جهاد فتوا بیا تازه کړه.

او همدا راز له ټولو هغو غیر ملکی علماوو او مذهبي مشرانو سره ناسته او یا لا اقل تماسونه ونیول شول چې د کرزی له لوري ورته په دې غونډه کې د شرکت بلنه ورکړې وه او یا ورکول کېده هماغه وه چې د الله تعالی په فضل کرزی او ملګري یې ونه توانېدل چې په ټاکلي نېټه نوموړې غونډه جوړه کړي بلکې پخپلې دې بې وسۍ یې اعتراف هم وکړ چې دې سره د هغوی ملي او مذهبي لازياته انزوا او یتیم توب جوت شو

په کمپونو او مهاجر مېشتو سیمو کې فعالیتونه

دعوت وارشاد د مهاجرینو په کمپونو کې هم خپل نمایندګان لري د هغوی لپاره علیحده طرز العمل ترتیب شوی چې د هغې له مخې هغوی خپل فعالیتونه پرمخ بیايي: د مثال په توګه خلکو ته د اسلامي امارت اهداف بیانول د اسلامي امارت اړوند پیغامونه، اعلاميې، هدیات او د مختلفو مسائلو په اړه وضاحتونه تر عوامو رسول او د اسلامي امارت د پالیسیو په اړه د خلکو افکار تنویرول، علماء کرامو، جهادي مسلح قومندانانو او قومي مشرانو سره په جلا جلا ډول مشوره کول، او په اعتماد کې اخیستل، علماء، پخواني مسلح جهادي قومندانان او د قوم مشران د پټه متوجه کول چې د خپلو کشرانو اذهان د دین، اسلام او د هېواد د استقلال په حمایت باندې تربیه او جوړ کړي که د افغانانو کوم مشکل وي او حل یې د امارت تر توان لاندې وي د امارت مسوولینو ته یې رسول تر څو د امارت لخوا تر وسه د مهاجرو وروڼو سره همکاري وکړل سي.

علماء کرام دې ته متوجه کول چي په خپلو درسونو او خطبو کي دنورو موضوعاتو تر څنګ د اخلاقو، له علماؤ، مشرانو او ملګرو سره دښه برخورد او د

د اسلامي امارت له لوري د هېواد په سطحه د لويو سياسي، ټولنيزو او ملي مسائلو د حل په منظور د دعوت وارشاد په چوکاټ کې دار الافتاء تاسيس شوې چې په ټاکليو غړيو مشتمله ده د ملت اړينو مسائلو ته د حل لار لټوي او دمجاهدينو دمسائلو حل ته د لومړيتوب حق ورکوي .

دار الافتاء ته ټول مسائل د دعوت، ارشاد، جلب، او جذب د کميسيون د اداري شعبي لخوا سپارل کيږي، او له همدې لارې له حل کيدو وروسته بيرته تر لاسه کيږي.

دار الافتاء کونښن کوي چي په لنډه موده کې مسائل د قران مجيد، اوسنت نبوی صلی الله عليه وسلم، او حنفي فقهې په رڼا کې حل کړي، مسئله به د مفتيانو له اتفاق اوفيصلې وروسته د دارالافتاء د مشر تر کتنې وروسته مهر شوې او امضاء شده اړونده تن او يا مرجع ته سپارل کيږي .

نوموړې دار الافتاء مدلل شرعي دريځ لري په دي برخه کې تر وسه وسه دسترو علماء کرامو او افتايي مرکزو نظر متحداو حمايت حاصل کړی دی غړي يې د خپل علمي وړتيا او سپيڅلي احساس له مخې هڅه کوي ترڅو ولس اوجهادي صفوف دشکونو او شبهاتو په کندو کې ونه لويږي .

نوموړې دار الافتاء سره له دې چې جديد التاسيس دی او شرايط تر ډېره حده برابر نه دي بيا ځينې مهمې او د پام وړ فتواوې صادرې کړي دي.

اميرانو داطاعت، د قوم پرستي او ظلم مذمت هم په موثر انداز بيان کړي

د مختلفو غونډو او جلسو څخه د اسلامي امارت په نفعه استفاده کول او له دې لارې د جهاد او اسلامي نظام داعيه تبليغول او د دښمن د تبليغاتو مخه نيول

د کابل ګوډاګۍ ادارې لخوا که په کمپونو کې کوم ناوړه پلان او دسيسې په کار اچول کيږي د نماينده او د کېمپ د علماؤ او بارسوڅه مشرانو له لوري په ګډه مخه نيول او د ضرورت وخت کې د کميسون دمشر تابه څخه همکاري غوښتل او داسې نور.....

چې الحمد لله په دې موادو تر ډېره حده عمل شوی او دا طريقه بڼه د پرمختګ په حال کې دی چې موږ يې د مثبتو نتايجو شاهدان يو.

د يرغلګرو له چوپړ او دکابل له اجيرې ادارې څخه د غولېدلو هېوادوالو را جلا کول

د شمال ختيځ د زون په شلو ولاياتو کې په ۲۰۱۳ کال کې په لاندې تعداد اشخاص له ګوډاګۍ ادارې او د امريکا له چوپړ څخه را جلا شوي دي او کوم چې د خپلو اسلحو په راوړلو توانيدلي نو خپلې وسايل هم له ځان سره راوړي دي:

ټول تسليم شوي اشخاص: (۲۸۷۴)

ټوله راوړل شوي مختلف النوع وسله: (۵۲۲)

موټرسائکلان: (۷)

مخابرې: (۴)

ټانګ: (۱)

کرولاموټر: (۱)

❁ د هېواد په سطحه د لويو سياسي، اجتماعي او

ملی مسئلو په هکله مدلل او شرعي فتوا جاري کول

د کاناډايي پوځي ځواکونو په اړه

قاري حبيب

د کاناډايي پوځي ځواکونو په اړه

د روان ميلادي کال د مارچ په ۱۲ نيټه د افغانستان په پلازمینه کې کابل کې د بهرنيو یرغلګرو ځواکونو په مرکزي قرارگاه کې ستر مراسم راغونښتل شوي وو. په مراسمو کې ډير غلګرو قواوو عمومي قومندان جنرال جوزف ډنفورډ او ګڼ شمير نورو داخلي او بهرنيو لوړ پوړو چارواکو ګډون کړی وو. مراسم ددې لپاره رابلل شوي وو ترڅو په افغانستان کې د کاناډايي ځواکونو دشتون وروستی ورځ ولمانځل شي. په همدې اړوند له خبرو وروسته د پوځي سرو د په بدر ګه د کاناډايي یرغل د څو تنو پوځيانو لخوا رسماً د افغانستان له اسمان څخه راکوز کړای شو. چې په دې ډول د امريکا دنورو لنډمهالو اشريانو په څير د یرغل مهم لوبغاړي هيواد کاناډا هم رسماً په افغانستان کې خپل شکست ومانه او د تېښتې لورې يې خپل کړ.

په هغو انځورونو کې چې له همدې مراسمو څخه رسنيو خپاره کړي دي، کاناډايي پوځيان چې خپل بيرغ رابښکته کوي خورا، غمجن، ځړيدلي او پښیمانه معلومېږي، چې په افغانستان کې ددې هيواد د ۱۲ کلنې بوختيا ښه انځور ګري کوي.

کاناډا د ۲۰۱۴م کال په مارچ کې له افغانستان پښې سپکوي، مارچ هغه مياشت ده چې پوره ۱۲ کاله وړاندې يعنې په ۲۰۰۲م کال کې په همدې مياشت کې کاناډايي ځواکونو په افغانستان کې په لومړنيو جنګي عملياتو کې برخه واخيسته دا جګړه د پکتيا په غرونو کې د ښامار عمليات وو چې د امريکايي او نورو یرغلګرو تر څنګ په لومړي ځل زر ګونه کاناډايي عسکر له افغانانو سره په جګړه کې ښکېل شول.

کاناډايي پوځ په افغانستان کې

کاناډا د شمالي امريکايو پراخ هيواد دی، چې پخوا د بریتانيې مستعمره وو او اوس د برتانيې دنورو مستعمراتو غونډې دهمګټو هيوادونو غړيتوب لري، دا هيواد چې د امريکا سره ژورې

د اسلام اساسات

د اصول فقه د علم تدوين

مفتي شاهد (حقاني)

څلورمه برخه

رومي مستقل تصنيف نسبت د حنفي مذهب دوهم امام او قاضي القضاة حضرت امام ابو يوسف رح ته شوی، لکه په (التقرير والتخير لمحمد الحنبلي / ج ۱ / ص ۱۸۷) او همداسې په (تيسير التحرير لمحمد امين / ج ۱ / ص ۴۸) کې داسې ليکل شوي چې ((وَيَقَالُ اِنْ اَوَّلَ مَنْ دَوَّنَ فِي اَصُولِ الْفَقْهِ عَلَى سَبِيلِ الْاِسْتِقْلَالِ الْاِمَامُ الشَّافِعِيُّ صَنَّفَ فِيهِ كِتَابَ الرِّسَالَةِ بِالْتِمَاسِ ابْنِ الْمَهْدِيِّ)) يعني ددې حوالې لمخې ويل کيږي، چې رومي تدوين چې چاددې فن مستقلا او په خپلواکه بڼه کړی، هغه امام شافعي رح دی، چې د (كتاب الرسالة بالتماس ابن المهدی) کتاب يې پکې رومي ځل تصنيف او د تدوين چاره يې پيل شوه.

خو (ابن النديم) په (الفهرست) کې داسې ليکلي چې: وَذَهَبَ ابْنُ النَّدِيمِ فِي " الْفَهْرِسْتِ " اَنْ اَوَّلَ مَنْ اَلَّفَ فِيْهِ هُوَ اَبُو يُوْسُفَ صَاحِبُ اَبِي حَنِيفَةَ)) يعني (ابن نديم) په (الفهرست) کې داسې چې ليکلي، چې اصول فقه کې لومړنی تاليف امام ابو يوسف رح کړی، او دابه يې رومي مدون شي، خو دا چې هر څه وي وي به، دواړه اهل مذهب دي، قاضي القضاة امام ابو يوسف رح د حنفي مذهب دويم امام، د علم او فقاهايت د يوه سمندر په حيث امت کې شهرت لري، او

د علم فقه د تاريخي قدامت د پيژندلو او دخلفاء راشدينو (رضي الله عنهم) له وخته تر صغارو صحابو رضوان الله تعالى عليهم اجمعين پورې، او بيا د حجاز او عراق د فقيهي مدرسو منځته راتلل او ډول ډول اطوار يا مختلف پړاوونه يې د څه تفصيل سره په تير بحث کې وشنل شو، اوس به د علم اصول فقه د تدوين او منځته راتلو په هکله څه وضاحت وکړو!

د اصول فقه علم د کره معلوماتو له مخې په دوهمه هجري پيړۍ کې رامنځته شوی دی، خوددې څخه بايد دا ونه فهمول شي، چې گوندې د اجتهاد پر وخت مجتهدينو د اصول فقه د قواعدو التزام ندی کړی، بلکې په پوره وثوق سره ويلای شو، چې د صحابه کرامو مجتهدينو (رضي الله تعالى عنهم) څخه راواخله بيا تر وروستيو امامانو رح پورې ټولو د اجتهاد پر وخت د قواعدو التزام کاوه، خو په دومره تفاوت چې تردې وخته پورې ددې قواعدو منظم تدوين نه و شوی، چې تفصيل به يې وروسته راشي.

ددې فن د تدوين په هکله دوه خبرې مشهورې دي، چې يوه کې يې د اصول فقه دخپلواک تدوين او مستقل تصنيف نسبت حضرت امام شافعي رح ته شوی، او بله کې ددې فن د تدوين او

چې تر اوسه پټ پاته يا پټ ساتل شوي دي او په نړيوالو مطبوعاتو کې يې به اړه ډير لږ راپورونه راغلي دي .

د جگړې په ډگر کې په مظالمو سربيره د کانډايي عسکرو بل جنايت د افغان بنديانو په وړاندې ناوړه چلند وو ، د ۲۰۰۹م کال په نومبر او د ۲۰۱۰م کال په مارچ کې يو شمير کانډايي رسنيو افشاء کړه چې د کانډا استخباراتي اداره له افغان بنديانو څخه پلټنې او تحقيقات کوي چې مکرر ايې افغان بنديانو ته شکنجې ورکړي او ځورولي هم دي .

خو له دې ټولو جنګي جناياتو ، بمبارونو او وحشتونو سره سره کانډايي عسکرو د امريکايي ملګرو غوندې په دې ونه توانيدل چې په افغانستان کې خپل ماموريت د بريالۍ ترمنځه ورسوي ، د جگړو زيات د پړيسې د کانډايانو تلفات او مالي مصارف زياتول ، چې په پايله کې يې د کانډايي ولس نارضايت زياتېده ، په پای کې د کانډا ولسمشر په دې مجبور شو چې د وروستي حل په توګه د ۲۰۱۱م کال په جولای کې يې اعلان وکړ چې له دې وروسته کانډايي پوځيان په افغانستان کې خپل جنګي ماموريت پای ته رسوي او کوشن کوي چې هر څو زړ په بشپړه توګه له دې هيواده پسې سپکې کړي .

دادی دهماغه ورځې نه چې کانډايانو د جگړې له ميدانه پسې سپکې کړې نږدې درې کاله وروسته د دغه هيواد پر غلګر عسکر په بشپړه توګه له افغانستان څخه ووتل ، دوی دروان کال د مارچ په ۱۲ په کابل کې هغه بيرغ د شکست د شرم له منلو سره يوځای په خپله راکوز کړ چې ۱۲ کاله وړاندې يې د افغانستان په پاڪه خاوره پورته کړې وو ، په دې توګه کانډايي پوځ د افغان مجاهدينو په لاس شکست وخوړ او د افغانستان د وياړمن تاريخ په صفحو کې د يوې بل پر غلګر د ماتولو او د يوه بل مغرور لښکر د غفلولو وياړ هم ثبت شو .

کانډا د افغانستان په جگړه کې څه ترلاسه کړل ؟

د کانډايي عسکرو د تېښتې په ورځ د دې هيواد چارواکو وويل چې د افغانستان په څو کلنه جگړه کې يې ۱۵۸ پوځيان وژل

شوي او زر ګونه نور ټپيان دي دغه راز په دې هيواد کې د کانډا تابعيت لرونکي دوه مشاورين ، يو لوړ پوړی د ديپلومات او يوه خبريال هم وژل شويدي ، مګر بې پرې احصايي ښيي چې په افغانستان کې د کانډايانو تلفات تر دې څو برابره زيات دي .

نظامي کتونکي په دې نظر دي چې کانډايانو د څو کلنو پوځي هڅو په نتيجه کې هيڅ داسې کومه ښکاره لاسته راوړنه نه ده درلودلې چې د دې هيواد سياسيون وړ باندې حساب وکړي ، پرته له دې چې خپل مليار دونه ډالر يې بې هدفه خرچ کړي او په سلهاوو پوځيان يې له لاسه ورکړي دي .

کانډايان د افغانستان له جگړې څخه پوځيان په داسې حال کې باسي ، چې يو شمير نور کرلي جنجالونه يې لاهم تر لمن نيسي ، داسې ويل کيږي چې د کندهار په بهرنيو پوځي قرارګاوو کې مصروف ملکي کارکوونکي په تيره تر جمانان زياتره کنډايي تابعيت لري ، او کانډايانو د ډيرو امتيازاتو او بيمې په بدل کې تر کندهاره راوستي ، دغه راز د کندهار د والی تورپالې ويسا په شمول يو شمير حکومتي چارواکي هم د کنډايي اعتبار په مټ تر دې ځايه رارسيدلي وه ، اوس چې کانډايان له افغانستانه وزي ، همدا کسان هم ترې پالل غواړي ، او بايد ورسره کړې ژمنې عملي کړي .

دغه راز په افغانستان کې د کانډا د پوځ تر نيمايي زيات قريب ۴۰ زره پوځيانو دنده اجراء کړې چې د دغو جنګيدليو پوځيانو زياتره يامعيوب شوي او يا هم په ذهني ناروغيو مبتلا دي چې له دې اړخه هم کانډا نه شي کولای تر ډيرې مودې د جگړې له اغيزو ځان خلاص او خوندي کړي .

لوړو حقايقو ته په پام سره ويلی شو چې کانډايانو د افغانستان له جگړې څخه د شکست له شرم او درنو ځاني او مالي زيانونو پرته بل هيڅ هم نه دي ترلاسه کړي ، له همدې امله خو له تبتيديلو پوځيانو سره په خپل هيواد کې هم د قهر مانانو غوندې نه بلکې د شکست خوړليو په شان چلند کيږي .

امام شافعي رح هم دققا هت يوه روڼ ستوري او دشافعي فقه امام دى ، دواړه داهل سنت والجماعت پيژندل شوي امامان دي ، خودا خبره دهيرولو نه ده ، چې دعلم فقه څخه دعلم اصول فقه مستقل تدوين وروسته شوى او علم فقه پر علم اصول فقه تقدم او وړاندې والى لري ، رومبى فقه تدوين شوي او بيا علم اصول فقه تدوين شوي ده ، ځكه لومړى هغه شخص چې علم فقه يې تدوين كړه او په كتابونو او بابونو كې يې ترتيب كړه ، هغه امام الايمه حضرت امام ابو حنيفه رح و، دهمدې ځايه ده چې ، دحضرت امام صيب دفضيلت په اړه دامام شافعي رح هغه مقوله چې په (طبقات الفقهاء) كې (الفيروزآبادي الشافعي) رانقل كړي ، ډيره مشهوره ده ، چې پكې دا حضرت فرمايي : ((مَنْ أَرَادَ الْفَقْهَ فَهُوَ عِيَالٌ عَلَى أَبِي حَنِيفَةَ)) يعنې څوك چې دفقهي احكامو سره مېنه او علاقه لري ، نو په حقيقت كې دامام ابوحنيفه رح په عيال كې راځي او دابه دده دهغو او جدو جهد پورې وي .

كه هريو امام ددې علم مدون وي ، په نفس الامر كې دواړه داسلامي امت لوړې هستۍ دي او دواړه مقتديان دي ، خو هغه چې دې علم كې پرې وضاحت شوى ، هغه دادى چې دې علم اصول فقه كې داسې قواعد او ضوابط بيان شوي ، چې بايد مجتهد يې دقرآن ، سنت او قياس څخه دشرعي احكامو داستنباط پر وخت التزام و كړي او ددې ضوابطو مراعاتول پرې واجب دي ، داسې گمان هم بې ځايه دى ، چې داصول فقه له تدوين څخه مخكې گوندې اجتهاد په قواعدو مبتني او ملتزم نه و ، ځكه دصحابه كرامو رضی الله تعالى عنهم څخه راواخله ددې اصول فقه علم تر تدوين پورې ، ټولو مجتهدينو دثابتو قواعدو التزام داستنباط پر وخت كړى ، هو داخبره هم رېښتېونې ده ، چې په ځينو قواعدو كې به ديوه فقيه رايه له بل فقيه څخه خلاف وه ، خو په حقيقت كې ددوى اختلاف دامكان تر بريده په تحرى الصواب باندې بناء وه او ددې نه په غير بل څه نه و .

هوا!

دا قواعد كه څه هم ملتزم وو او داجتهاد پر وخت ترې مجتهدينو استفاده كوله ، خو لا هم تدوين شوي نه وو ، دبيلگې په

ډول په علم نحو كې چې دا علم او اصطلاحات علميه يې لا هم تدوين شوي نه وو ، خو عربانو به دفاعل درفع او دمفعول دنصب التزام له مخكې څخه كاوه ، چې وروسته يې علمي تدوين وشو ، نو ددې څخه په ډاگه شوه ، چې كه څه هم اصول فقه او علم فقه دواړه من حيث الوجود ، متعاصرين او متلازمين دي ، مگر په دومره تفاوت چې دعلم اصول فقه تدوين دعلم فقه څخه متاخر او وروسته شوى دى .

په همدې زمانه كې فقه افتراضي يا فقه تقديري هم ظهور و كړ ، او دغه دارنگ دعراق په فقهي مدرسه كې دامام ابوحنيفه رح اودده داصحابو له ظهور څخه مخكې عظمت ته رسيدلى و ، خود دوى په وخت كې پدې فن بوختيا او اشتغال كې زياتوالى راغى ، چې دعلم فقه دمسايلو دې افتراضي رنگ فقهاء دامهال په دوو ډلو ووېشل ، يوې ډلې دارنگ بد باله ، او بلې ډلې يې ددې امله تاييد و كړ ، چې په آند يې مونږ بايد دپيښې دوقوع څخه مخكې ورتنه شرعي حكم معلوم او متعين كړى وي ، چې كله پيښه وشي ، نو شرعي ځواب به يې راسره لاله مخكې موجود وي ، دادواړه رايې په خپل خپل ځاى كې وجا هت لري ، البته په دې فقهي رنگ كې داسې اسراف كول ، چې په هغو افتراضي مسايلو مصروفيت چې عاده مستحيلة الوقوع وي ، ډير اشتغال به ښايي دځينو علماوو له نظره محمود نه وي ، خو په هغو مسايلو كې مصروفيت هيڅ باك نلري ، چې ممكنه الوقوع وي ، خو لانه وي پيښ شوي ، ځكه مونږ دمتقدمينو علماوو په كتابونو كې ډير داسې مسايل وكتل ، چې هغه وخت مستحيلة الوقوع وو ، خو اوس پيښ شول ، لكه دجنس انقلاب دذكورت څخه انوثت ته ، ياله انوثت څخه ذكورت ته ، همداسې د (تلقيح صناعي) مسئلې غوندې نور داسې مسايل ، لكه ديوه مړه انسان دبدن اعضا يا غړي بل ژوندې انسان ته ور كول ، يا ديوه ژوندې انسان دبدن غړي بل ژوندې انسان ته ور كول ځكه افتراضي فقه مونږ ته پدې ډول مسايلو كې داسې ډيرې بندي دروازې خلاصې كړي او مخكينو كرامو فقهاوو رح راته مستقيمه لاره وښوده ، الله جل جلاله دې پرې رحم وكړي

اسلامي هېوادو کې

د اسلاميت او مغربيت تر منځ کشمکش

هندوستان کې د مغربيت ...

ليکوال داسلامي نړۍ مفکر عالم مولانا سيد ابوالحسن علي ندوي رح ژباړه ابو ظهير

سر سيد احمد خان او دهغه اندونه:

په ۱۲مه نيټه په کال ۱۸۷۰ز کې نوموړی د دې تهذيب د مينې جال کې په نښتو د هندوستان په مسلماننه ټولنه کې د غربي تمدن د اقدارو او اصولو پر لیکو د اصلاحاتو او تغيراتو راوستو سرگرم داعي او مبلغ شو کله چې خپل هېواد ته ستون شو، په ډېر خلوص او توده جذبه يې د غربي تهذيب د دعوت بيرغ لوړ کړ، هم يې خپل گرد صلاحيتونه دهغه پراختيا ته وقف کړل، د نظر له پلوه خالص ماده پرست او د مادي او کایناتي قوتونو پر وړاندې يې سرټيټ کړ، آن چې خپله عقیده او د قرآن مجيد ترجمه او تفسير يې هم د مادي له مخي پيل کړ، په دې کې يې دومره غلو وکړه چې د عربي ژبې د منل شويو اصولو، قواعدو، اجماع او تواتر پر خلاف يې هم له څه ويلو نه ډډه نه کوله، دهغه د غسي تفسير په ديني حلقو کې سخته غوسه وپاروله ډاکټر "محمد البهي" پخپل کتاب "الفکر الاسلامي الحديث" کې دهغه په دې رجحان نيو کې کړي، وايي:

د سيد احمد خان تحریک له طبعي علومو او دلوېديځ مادي تهذيب په عشق او مېنه جوړ دی، بلکل هغسي څنگه چې د دې زماني ځيني مفکران د ساينس او دهغه له

سر سيد احمد خان له فرانسې او انگلستانه هغه مهال لیده کاته وکړل چې دهغوئ تمدن يو ځوان او نوی تمدن وه، نوي علوم او نوي صنعتونه مخ پر عروج وو، په غربي ټولنه کې د زوال او انحطاط هغه نښې نه وې برسیره شوې، کومې چې د لومړي نړيوال جنگ وروسته د نظر څښتنانو وليدلې، غربي تمدن تر هغه زمانې د ژوند او تخليقي وړتياوو نه برخمن وه، دهغه په سينه کې د ټولې نړۍ د نيولو او دخپلواکو هېوادو او ولسونو د غلامولو ارزو په ټوپو وه

او په رانه او ځلیدونکي اړخ يې د غربي تمدن تور کرغېړن او له کمزورتياوو ډک اړخ د نړيوالو له پامه پټ کړی وه خو ډېر ژر دا خلاقو او درو حانيت نشتوالي، د هېوادونو لاندې کولو هوس، تکبر او قومي انانيت انگريران د يوه نړيوال مجرم ولس په حيث معرفي کړل پخپله هند کې چې هغوئ څنگه ظهور وکړ؟ دا هر څه د سر سيد احمد او دهغه ملگرو له سترگو پټ وو، هغه خپله له غربي تهذيب نه دومره متاثر شو چې خپل زړه، ماغزه او ټول فکري صلاحيتونه يې په هغه پورې وتړل د اکتوبر

درلودای خو داسلامي نړۍ هغه خلايې ډکه کړي وای ،
کومه چې مغربي تهذيب او دطبعي علومو ترقي له امله
په ذهنونو کې پيداوه .

لومړی : دا چې نوموړي هغه تعليمي نظام (کوم ته چې
په لوېديځ کې د وروستۍ شکل حتمي بڼه ورکړل شوي
وه) دهندوستان مسلمانې ټولنې د حالاتو او غوښتنو
پابند او تابع نکړ ، ددې لپاره يې له نوي سره د کتنې او
داسلامي بڼې ورکولو په اړتياوو غورونکې ، نه يې د
هغه نه د غربې تمدن او دهغه دمادي روح درنگ پاکولو
لورته ته توجه ورکړه ، د کوم چې هېڅ ختيځ وال هېواد ته
اړتيا نه وه ، د لوېديځ له ټولو ځانگړتياوو سره يوځای ،
دهغه ځای دروح ، مزاج او چاپيريال دودونو سره يوځای
يې هند ته راوړو هغوئ نه يواځې په غربي تعليمي نظام
اصرارونکې ، آن د غربي تمدن او روح د قبلو لو په اړه هم
په شدت مصرو ، دهغه په اصولو يې ټينگار وکړ
او پرېکړه يې وکړه چې په ليسه او پوهنتون کې به خامخا
رئس ، مدير ، پروفيسر او سربښوونکی انگريزوي او که
هرکله په عايد کې زياتوالی راغی دانگريزانو شمير به
نور هم سيواکوي .

په دې توگه د ليسې او پوهنتون په استادانو کې خامخا
خلور پنځه انگريزان وو ، هغوئ به د مختلفو څانگو
د چارو تنظيموونکو او سلاکارانو په نوم فرايض سرته
رسول ، د ليسې په نظام او د شاگردانو په اخلاقو هغوئ
ژور اغيز کاوه ، هغوئ له خپل دغه اغيز نه په کار اخيستلو
دهند په سياست کې تل لوی رول ترسره کاوه ، لکه د يوې
ليسې رئس "مسټريک" مشهور سياستوال او دهندوستان
داسلامي سياست لومړی انگريز مشروه ، دهغه دمشرتوب
سياسي پايلې بيا وروسته دمسلمانانو په حق کې له زيات
افسوس نه ډکې ثابتې شوې (د تفصيل لپاره مطالعه کړئ
د ليکوال کتاب هندوستانى مسلمان)

ايجاداتو او برياوو نه له ضرورت زيات مرعوب شوي ،
په کوم ساينس چې غربي تهذيب ولاړدى ، دطبعي علومو
يا طبيعياتو سره زيات تړون او عشق د روحاني او مثالي
اقدارو ارزښت ته زيان رسوي ، حالنکې دا هغه اقدار
دي ، چې پرې داسماني اديانو اساس ايښى دى ، د کومو
استازيتوب چې اسلام تربل هر چا زيات کړى ، دطبعي
علومو سره غير معمولي تړاو ، يو وخت انسان له هر هغه
څه نه د انکاره تربريده بوځي ، کوم چې د بشر په حس او
مشاهده کې نه راځي ، هم دا وجه ده چې سيد جمال الدين
افغاني د سرسيد احمد خان رشته او دوستي له الحاد سره
تړلې بولي ، ددې باوجود چې بيا بيا وايي : زه له اسلام
دفاع کوم ! ليکن هغه ورباندې د الحاد تور پورې کړى ، د
سرسيد دا وينا : چې دى کونښن کوى چې اوسنيو
مسلمانانو ته يوه داسي طريقه راوباسي خو په هغه
باندې په تلو سره دوى پخپل اسلام هم ولاړ پاته وي او
نوى ژوند خپل کړي ، کوم چې دطبعي علومو په
پرمختگ ترلاسه شوى دى .

دغه افراطي او مادي رجحان ، دبشر د عقل تقديس او
هغه د حدودو او عمل له اړيتاوو نه زيات پراخول ، دخداى
(ﷻ) قدرت او مشيت د فطري قوانينو او د ظاهري
اسبابو پابند گڼل ، په ډېر جسارت د قرآن تاويل او تشرېح
کول هغه څه وو چې د يوې نوې فکري گډوډۍ ، بې
لارۍ او بې باکۍ دروازه يې پرانيسته او وروستيو خلکو
ترې دومره ناوړه گټه پورته کړه چې د قرآن تفسير او
ترجمه آن د کوچنيانو لوبه شوه ..

د سرسيد داند کمزورى اړخ :

د سرسيد د تعليمي او اصلاحي پلان دوه برخې داسي وي
چې داسلامي نړۍ لپاره د داسي ايجابي او تعميري
انقلاب آنگېز بښونکې ثابتې نشوې ، چې دايمان
او محمدي نبوت له جوړې ټولنې د حالاتو سره يې سمون

غرض داچې د سرسید دعوت او دهغه تعلیمي نظریه له مغربي تهذیب سره لازم او ملزوم وه، هم دا جه وه چې دهغه په اړه دخلکو په زړونو کې مختلف شکونه او شبهات پیدا شول په دیني حلقو کې ورنه دنفرت او کرکې خپه پورته شوه او د تحریک سره یې دخلکو لخوا ترپریکون او مقاطعې پورې نوبت ورسید، چې په دی سره ورته گڼ مشکلات او خنډونه پېښ شول، دیني عالمان له پیله دانگریزې ژبې د زده کړې او گټورو علومو سره مخالف نه وو (د تفصیل لپاره د شاه عبدالعزیز دهلوي رحمته الله علیه فتوا درباب حلت تعلیم انگریزي فتاوی عزیزیه) خو د سرسید حالت په لیدلو او دهغه د تحریک د ناسم لوري په غوره کولو هغوئ اندیښمن شول ولې په لوی شمیر نور ناوړه عناصر هم پکې گډ شول، مثلاً: د مغربي تهذیب نه ښکاره مرعوبیت او په اخلاقو او عقایدو یې ناوړه اغیز او دانگریزې پروپیسانو او چارواکو لامل محدود نفوذ په وجه د مسلمانانو ذهین ځوانان چې د سرسید په لیسه کې په زده کړو بوخت ول، له انگریزې زده کړو او برتانوي سیاست نه متاثر او مسحور شول هغوئ (علماوو) په دې کار سره مخالفت ته پورته شول، بل پلو هغو اغیزو او مغربي چاپیریال چې د سرسید په لیسه کې ازادانه خوروه له امله یې داسي اسلامي نسل پیدا شو چې په نوم مسلمانان وو خو د ذهن او فکر له پلوه خالص انگریزان وو، په ژوند، تمدن کې دانگریزانو دکړو وړو ملاتړي، په عقایدو کې کمزوری او متزلزل وو. بل دکمزوری اړخ یې دا و چې دهغوئ ټول زور دانگریزي ژبې او ادب ترلاسه کولو ته ځانگړی وو، د عملي او صنعتي علومو لور (چې د ترقۍ پورې، او د مغربي ولسونو د ترقۍ او برترۍ راز پکې پټ وو دکومو انقلابي پایلې او اغېزې چې نوموړي لندن کې دخپلې استوگنې پرمهال لیدلې وې) ته سرسید احمد خان ډېره پاملرنه نه وه حالنکې دلوی پدیدې نه که دکوم څه اخیستلو

ته اړتیا وه او په هغه کې کمال موندل اړین وو، هغه عملي او صنعتي علوم او فنون وو، خو سرسید ددې سره به کلک مخالفت کاوه، نوموړی د صنعتي تحریک او پلان دومره قوي مخالف و چې دهغه په رد کې گڼ مضامین ولیکل، دې لړ کې وروستی مضمون یې هغه و چې په کال ۱۸۹۷ز د فروري میاشتې په ۱۹مه نیټه د علي گډ مهالنې کې خپور شو، چې موخه یې د مولانا "حالي" په ژبه دا وه چې: "هندوستان دموجوده حالت له مخې صنعتي علومو ته اړتیا نه لري، بلکې ترټولو مقدم او ډېره اعلی درجه اړتیا یې د دماغی تعلیمي ودې ده، کومه چې تر اوسه نده پوره (حیات جاوید دویمه برخه ۱۰۶مخ)

د صنعتي علومو د زده کړې پر ضد د سرسید دهلو ځلو او کوبښنونو یادولو په ضمن کې مولانا "حالي" لیکي:

له څو کلوراهیسي زیاتره لوړپوړي چارواکي پخپلو څرگندونو او ویناوو کې د صنعتي علومو د زده کړې اړتیا وې بیانولي، په دې به له سرسید سره اندیښنه وه، چې هسي نه د دولت اراده د ادبي او کلتوري علومو د زده کړې بهیر موقوف نکړي، له دې وجې که هرځای به یې د صنعتي علومو د اړتیا لړ کې کومه مقاله په نظر ورغله، خامخا به یې دهغې په رد کې ځواب لیکه په همدې بناء د کانفرانس (محمّد ایجو کیشنل کانفرانس) په څلورمه غونډه کې یې د ادبي او کلتوري علومو په دفاع کې یوه اوږده مقاله وړاندې کړه، چې بیا د کانفرانس په اړه ځانگړي کتاب کې هم خپره شوي. (حیات جاوید دویمه برخه ۱۰۶مخ)

ددې په نتیجه کې دغه اسلامي اداره دخالص علمي او ادبي رجحان سره یوځای وړاندې لاړه او د مغربي تمدن د تقلید کولو ذوق او په انگریزي ادبیاتو کې دکمال حاصلولو شوق په حوصله مندو او ذهینو شاگرانو کې ځای ونيو، دهغه ددې کوبښنونو په پایله کې دانگریزې

ځيني ښه ويناوال، قلموال او ادارې کارپوهان پيداشول، خورياضي، طبيعياتو، کيميا، ټيکنالوجي او صنعتي علومو ته چې اسلامي هند سخته اړيتا درلوده، پکې ممتاز شخصيتونه او استعدادونه پيدانشول په دې وجه دهغوئ دکاري مسوليتونو دايره لنډه او يواځي دولت تر عادي ماموريتونو او څانگو محدود وه.

ددې تحريک اغيز او خدمتونه:

ددې اوږده تفصيل او تنقيد باوجود د شک او شېبې پرته سرسيد احمد خان يو ځواکمن شخصيت و، تردې چې له هغه نه زيات قوي شخصيت دهغه مهال په رهبرانو کې نه سترگو کېږي، هغه په يوه ډېر لوی او پراخ محاذ دوامدار جنگ وکړ، دکوم تحريک چې هغه قيادت کاوه، هغه ته يې لويه کاميابي ورکړه، دمسلمانانو نوی نسل يې له ځانه دومرزيات متاثرکړ، چې بل هېڅ تحريک هومره ندی کړی دهندوستان په اسلامي ټولنه کې دسرسيد احمد خان دځواکمن شخصيت اثر او اغېز دايره پراخه ده، هغه په ادب، ژبه، فکري لوري، دويڼا او بيان په ټولو اساليبو ژور اغيز وارد کړ او ټول يې متاثرکړل، ديوه داسي فکري او ادبي دبستان بنسټ يې کيښود کوم چې ډېر لوی لوی شخصيتونه پيدا کړل.

ددې ستر تعليمي تحريک چې مشري يې نيمه پيری، دسرسيد احمد خان په غاړه وه، دپوهې او قابليت سربيره يې ځيني انکارنا منونکي نتايج وزېږول هغه دهندوستان په اسلامي ټولنه کې تعليمي، اقتصادي، خلا ترډېره ځايه ډکه کړه، کومه چې دانگريز واکمنۍ وروسته پيدا وه، تريو حده هغه له مسلمانانو نه ناهيلي اودکمتری احساس هم لري کړ، دهغه په اداره کې ځيني لايق، ځوانان، دقوي فکر څښتنان، ژورنالستان، قلموال، او داسي رهبران پيداشول، چې هغوئ وروسته دتحريک خلافت، اودهند دازادۍ په خوځښت کې درهبرۍ ځای

لاره، وروسته چې کله دپاکستان تحريک شروع شو، اوبيا دپاکستان اسلامي هېواد جوړشو، هغه ته دهمدې تعليمي مرکز فاضلانو له منځه گڼ شمير پوهان او دچارو منتظمين په لاس ورغلل، ليکن دمسلمانانو دنويو اوناوکو ثقافتي اوفکري غوښتنو دپوره کولو لپاره چې دهغه د ادارې کردار هغومره مثبت او موثر نه و دکوم چې تمه ترې کيده، ولې دلې دپديح دعلمي او عملي تجربو او ذخيرو نه دمسلمانانو او مسلمه امت دحالاتو او اړتياوو سره دسمې استفادې کولو مجتهدانه صلاحيتونو ته اړتيا درلوده، ديوه داسي نوې اسلامي نسل دروزلو اړتيا وه، چې هغه په اصولو او عقايدو کې سخت او په هغو ټولو رازونو او کردارونو آگاه او خبروي چې سرته رسول يې دنړيوال تهذيب دقيادت لپاره اړين وو، دهغه نسل په نظر اوفکر کې دومره وسعت ظرفيت وای، چې دغربي ثقافت او علومو مغزيې اخيستی او دهغه (غربي تهذيب) له کمزوريو او ناضوري موادو يې ډډه کړي وای، ددې کار نتايج او څيړنې پخپلو مغزو داسي بشپړې کړي وای چې داسلامي ذهانت او خپلواکۍ اصليت پکې له ورايه څرگند اوجوت وای، هم گام په گام دفکر او کردار سره "دلذت کردار او زپورتيا" انگيرنه مله وای، داهغه نسل و چې اسلامي نړۍ ورته په ډېره ورخطائی او ليوالتيا له ډېرې مودې دانتظار شيبې لنډولې او ورته سترگې په لاره وه، همدې نسل (که دالله ﷻ خوښه وای) اسلامي نړۍ دهغه حيرانيتاوو او اضطراب له گرداب بيرون کړي وه، په کوم کې چې له اوږدې مودې راهيسې ښکېل ده په دې سره به اسلامي نړۍ ته دنړيوال قيادت، اوسني تهذيب په رهبري کولو کې دمرکزي رول موقف په برخه و... نور بيا

ژوند او کارنامو ته لاسه کتنه

ترتيب او تلخيص: حکمت

په تیرو دوو لسو کلونو کې چې دافغان وطن په غرونو او هوارو کې د کفر او اسلام کومه معرکه تېره شوه ، شاید د تاریخ یوه بې جوړې حماسه وي ، دلته د قربانیو ، شهادتونو ، فداکاریو او حماسو خورا نادري بیلگې نندارې ته وړاندې شوې ، ترڅو د اسلام د تاریخ دا ویاړلې معرکه وگټل شوه ، ددې معرکې گټل کوم ساده کار نه وو ، بلکې د اسلامي امت بې شمیر غیرتي زامنو په دې معرکه کې خپل ځانونه قربان کړل او په دې توگه یې خپل مسؤلیت سرته ورساوو ددې معرکې غازیان که څه هم په پنځلسم قرن کې او سیدل خوددوی توکل ، عزم او ایماني قوت نړۍ ته د صدر اسلام حالات وریاد کړل ، راځئ دلته د همدې تاریخي معرکې دیوه وتلي او نومیالي غازی او شهید په ژوند او کارنامو سره وغږیږو ، دا غازی شهید شېخ دوست محمد دی ، نوموړی د امریکا په وړاندې د جهاد د پیل له نیتې بیا په ۲۰۱۳ م کال کې د شهادت تر نیتې پورې د نورستان ولایت عمومي

که د شوروي یرغل په وړاندې دافغانانو کفر ماتوونکی جهاد د شلمې پیړۍ انساني حماسه وبلل شوه ، نو د امریکایي طاغوت په وړاندې زموږ د مسلمان ملت جهاد چې په ډیرو کمو وسائلو خولوپه اراده پیل شو او په درنو قربانیو د فتحې ترمنزله نږدې شو په ډاډ سره یې دیو ویشتمې پیړۍ اعجوبه او حماسه بللی شو .

امریکایي یرغلگر چې د درستي کفري نړۍ جابر ځواکونه ورسره اشرباني وو په ډیر کبر او غروريي زموږ په پاکه خاوره یرغل وکړ ، زموږ مجاهد ولس ورسره په داسې حال کې مقابله شروع کړه ، چې ظاهراً یې هیڅ په واک کې نلرل او ټولو دوستانو او دښمنانو ترې مخ اړولی وو ، مگر دا چې دا ولس نیت صفا ، ایمان محکم او عزم پوخ وو له ټولو ظاهرو ناشونتیاوو سره سره و توانید چې امریکایي کفر په گوندو وکړي .

جهادي مسؤل وو او په دې جهاد پال ولايت کې يې د ټولو مجاهدينو مشري په غاړه درلوده.

شهيد شيخ دوست محمد رحمه الله

شيخ دوست محمد د حاجي سفر محمد زوی د لعل محمد لمسی په ۱۳۷۷ هـ ق کال کې د افغانستان په ختيځ کې د نورستان ولايت د کانتوا په سيمه کې دنيا ته راغی.

شيخ دوست محمد چې په يوه دينداره کورنۍ کې زيږيدلی وو د ۷ کلونو په عمر وو، چې له خپل پلار څخه يې ديني زده کړې پيل کړې څرنگه چې شهيد شيخ صاحب له کوچنيوالي ډېر ذکی او ذهين وو، پلار يې غوښتل چې په خپل زوی باندې ديني علوم ووايي، نو ځکه يې د (کانتوا) سيمې له يوه عالم مولانا اختر محمد سره پاکستان ته واستاوه، شيخ صاحب له نوموړي عالم سره کابو څلور کاله په قبائلي سيمه باجوړ کې تېر کړل، هلته يې ورڅخه د فقهي ابتدايي کتابونه او عصري علوم ولوستل، او پاتې لومړنۍ، منځنۍ، او لوړې زده کړې يې په نورو مختلفو مدرسو کې له جيدو ديني عالمانو څخه تر لاسه کړې، د احاديثو کتابونه (صاحح سته) يې د (۱۴۰۱ هجري قمري) کال کې د پاکستان د خيبر پښتونخوا ايالت په مشهوره ديني اداره (دارالعلوم نعمانيه) چارسده کې د وخت د لوی محدث مولانا (سميع الحق) رحمه الله څخه ولوستل، په نهايي ازموينه کې يې بريالی او ممتاز سند تر لاسه کړ او د فضيلت دستار يې په نوموړې مدرسه کې تر سر کړ.

څرنگه چې شهيد شيخ صاحب د نبوي احاديثو سره بې کچه مينه درلوده، نو ځکه يې د احاديثو

کتابونه يو ځل بيا په (دار القرآن) صوابي) کې د وخت له لوی عالم شيخ القرآن مولانا محمد طاهر رحمه الله او شيخ الحديث مولانا محمد يار بادشاه رحمه الله څخه ولوستل.

د احاديثو تر څنگه يې د قرآن کریم تفسير هم په صوابي سيمه کې د يادو شيخينو څخه اخذ کړ، دغه راز يې يو ځل د قرآن کریم تفسير له مولانا عبدالسلام صاحب څخه هم ولوست.

علمي مقام او تدريسي ژوند

شهيد شيخ صاحب ته الله تعالی ستر علمي شان او مقام په برخه کړی وو، چې د شاگردانو څخه پرته د هغه د سبق ملگري او د سيمې نور معاصر عالمان هم دهغوی په علمي نبوغ او تفوق باندې معترف وو.

شيخ صاحب د ټولو مروجو علومو څخه د اوو کالو په موده کې فراغت حاصل کړی وو، د فراغت په کال شيخ صاحب د عمر له لحاظه ډېر خام او کم سنه وو، چې پر مخ يې ډيره نه وه خو دښه لوړ استعداد له امله ورته د خپلو همدرو ملگرو په منځ کې د بخاري شريف د قراءت وياړ حاصل وو.

شيخ رحمه الله خورا ذکي او سريع الذهن و، کومه مسئله به يې چې يو ځل په کتاب کې مطالعه کړه، هغه به يې بيا تر کلونو کلونو د حافظې په ارشيف کې پرته وه، د شيخ صاحب مرحوم علمي قوت او متانت له دې څخه هم څرگند پري، چې هغوی په خپل اوږد تدريسي ژوند کې کله هم په درس کې پر پوښتنه نه دي غوسه شوي، او نه يې له کومې پوښتنې ځان تېراوو له هغوی نه خصوصاً د تفسير شريف په درس کې مختلفې پوښتنې کيدلې او ده ورته ځواب وايه.

العقد الفريد في اثبات الفرد الشرعي من التقليد، الدرر السنية، الترجمان لعقائد الشبان، البرهان الساطع على عدم اعتبار اختلاف المطالع، تنبيه الانام عن حقيقة الدين والاسلام، هدية الكتوري في مقدمة الترمذي، نداء البراءة والجهاد، المسدسات في مباحث الجهاد، خطبات مجاهد، نداء الفرسان لاهل البصيرة والايمان، دروس الجهاد، تحفة الاحرار

دیني دعوت او دشریعت دنفاذ لپاره هڅې

شهید شیخ دوست محمد صاحب که څه هم دافغانستان دنورستان ولایت اوسیدونکی وو، مگر د ډیورنډ پولې دواړو خواوو ته یې په خلکو خور پراخ نفوذ، اعتبار او شهرت درلود، نوموړی په باجوړ ایجنسی او شاوخوا سیمو کې دیوه پیاوړي او مخکښ دیني مشر په حیث پیژندل کیده.

جناب شیخ صاحب چې اصلي مشغولا یې دیني تدریس او امامت وو، ورسره یې همیشه د ټولنې اصلاح او شریعت دنفاذ لپاره هم هلې ځلې کولې.

نوموړي به همیشه ویل چې دمسلمانانو داوسنۍ بد وضعیت عامل په اسلامي نړۍ حاکم غیرشرعي مستبد او غرب ډول نظامونه دي، دمسلمانانو عزت او سرلوړي یوازې هغه وخت اعاده کیدلای شي چې په اسلامي هیوادونو کې اسلامي واکمني د صدر اسلام په ډول راژوندی شي، په مسلمانانو باندې باید یوازې اسلامي قانون واکمني وکړي او شریعت چې ددنوي ژوند هراړخیز او بشپړ نظام دی باید په عمل کې پیاده شي.

شیخ صاحب د کتابونو مطالعې سره یې حده شوق لاره ناشنا کتابونه به یې په بیه اخستل او مطالعه کول یې همدغه وجه وه، چې شیخ صاحب ته د کتابونو گڼ عبارتونه او مشکل (گران) لغتونه زده وو، په مطالعه کې د شیخ رحمه الله وړومبی انتخاب د احادیثو کتابونه وو او په دوهمه درجه کې ورته د (تفسیرونو) مطالعه په زړه پورې وه، په مطالعه کې به یې عجائب او غرائب هم زیات خوښېدل، اوږدې نادري کيسې به ورته یادې وې، کله به چې کومه تعجبي پېښه ولیده، نو ملگرو او شاگردانو ته به یې هغه په ډېره مینه اوروله.

له فراغت وروسته نوموړي ددیني علومو په تدریس پیل وکړ چې دقبایلي سیمې باجوړ ایجنسي په (ترخو) سیمه کې د مولانا عبدالجبار صاحب په مدرسه (تعلیم القرآن) کې یې کابو دوویش (۲۲) کاله د نبوي احادیثو او نورو دیني علومو په خدمت کې بوخت وو، دغه راز کله چې نوموړی له دې سیمې څخه دیرته لاړ او هلته دشرینگل سیمې په گوریال کلي کې دیره شوه هلته یې هم علم او مطالعه مشغولا وه.

په دې موده کې نوموړي طالبانو ته د لوی دورې تر څنګ د فنونو هر ډول واړه او لوی کتابونه هم تدریسول او په رخصتیاو کې به یې د موطأ امام مالک، موطأ امام محمد، معاني الآثار للطحاوي رحمه الله، سنن ابن ماجه، سنن نسائي او داسې نور کتابونه چې عموماً پوره نه لوستل کېږي بالاستیعاب یې تدریسول.

نوموړي یو شمیر کتابونه هم تصنیف کړي چې نومونه یې په لاندې ډول دي

کله چې امریکایي اشغالګرو په افغانستان برید وکړ او په وړاندې مسلح جهاد پیل شو ، شیخ دوست محمد صاحب یو له هغو کسانو څخه وو چې په ډیر جرأت او متانت سره یې په ژبه ، لاس او مال سره جهاد پیل کړ ، نوموړي د امریکایي یرغل په مهال په باجوړ ایجنسی او د افغانستان په نورو سرحدي سیمو کې په سلهاوو ولسي خلک جهاد ته تیار کړل ، دغه راز یې خور ازیاتې مالي مرستې هم د مجاهدینو د کومک لپاره راټولې کړې .

د امریکایي یرغل د پیل په مهال د باجوړ ، ملاکنډ او د کونړ او نورستان په ګاونډ کې له نورو سیمو څخه زرګونو ولسي مجاهدین د نفیر عام په شکل د دښمن مقابلې ته وړاندې شول او د اسلام لپاره د هره نوع قربانۍ وعده یې ورکړه ، چې ځینې یې د جهاد ډګر ته هم لاړل ، په دې تاریخي ولسي جهادي پاڅون او نفیر عام کې د شیخ دوست محمد صاحب ستر رول وو ، وروسته چې کابل د امریکایانو تر تسلط لاندې راغی ، شیخ صاحب بیا هم کرار کېنناست ، بلکې هره شیبه په جهادي هلوځلو بوخت وو .

د یرغل په ابتدايي کلونو کې شیخ صاحب همیشه په دې هڅه کې وو چې په اولس کې جهادي روحیه راژوندۍ کړي ، د همدې لپاره یې غږېږ ، تقریرونه ثبتول ، لیکلي پیغامونه او رسالې یې تیارولې او بیا به یې په اولس کې توزیع کولې ترڅو د جهاد له فرضیت څخه خلک خبر شي او د امریکایانو په خلاف قیام وکړي .

نوموړي د خپلو ملګرو یوه جهادي جبهه جوړه کړه او د نورستان په ولایت کې یې په جهادي عملیاتو پیل وکړ .

جناب شیخ صاحب له ډیر پخوا څخه د اسلامي امارت یا خلافت ارمان درلود ، کله چې په افغانستان کې د طالبانو اسلامي تحریک راپورته شو او د خلافت راښودنه په نهج برابر دیوه اسلامي نظام د جوړولو لپاره یې کار پیل کړ ، شیخ دوست محمد صاحب ورسره هر اړخیزه همکاري پیل کړه ، نوموړي له خپلو ټولو ملګرو سره د اسلامي امارت په تشکیلاتو کې داخل شول له امیر المؤمنین ملا محمد عمر مجاهد سره یې بیعت وکړ او د شهادت تر نیتې پورې په هماغه بیعت وفادار پاته شو ، کله چې د طالبانو تحریک د افغانستان ختیځ ته ورسید شهید شیخ صاحب چې دا مهال یې دیني علوم تدریسول له خپل نفوذ نه په استفاده یې خورا ستر جهادي او دعوتي خدمتونه سرته ورسول په پیل کې د کونړ او نورستان په ځینو سیمو کې د اسلامي امارت په اړه غلط تبلیغات کیدل ، او ځینو خلکو غوښتل چې د اسلامي امارت په خلاف خلک وپاروي ، مګر جناب شیخ صاحب د دې مناطقو خلکو ته د دعوت د لارې رهنمائي وکړه ، د اسلامي نظام ګټې او ضرورت یې ورته تشریح کړ ، ترڅو عام اولس په پوره اخلاص د اسلامي امارت سره ودرید ، په دې لړ کې نوموړي د کونړ او نورستان ولایت بیلابیلو سیمو ته سفرونه وکړل او ډیر مخالف مشران یې د خبرو د لارې د اسلامي امارت منلو ته تیار کړل د نورستان ولایت کامدیش ولسوالي د جناب شیخ صاحب دهڅوپه نتیجه کې د اسلامي امارت تر ولکه لاندې راغله او بشپړه اسلامي واکمني په کې ټینګه شوه .

د امریکایي یرغل او په وړاندې یې جهاد

په نامه یو لوړ پوړی امریکایي پوځي جنرال وواژه چې جسد او وسله یې هم دمجاهدینو لاس ته ورغلل.

— دوانت وایگل ولسوالي یوه تکړه جهادي مشر مولوی حضرت عمر فاروقي د ۲۰۰۷م کال د اګست په میاشت کې د نږدې ۱۵۰ تکړه ملګرو په ملتیا دارنس نومې کلي دامریکایانو په سترېز د خاردارو ټولو کمربندونو څخه په تېریدلو او بیز ته په ورننوتلو و توانید دامریکایانو او داخلي عسکرو په ضد بریالی برید وکړي ددوی جګړې ۲ ساعته دوام وکړ چې په نتیجه کې بیز د طالبانو په لاس فتح شو او دکلي دهغه کسانو په وینا چې په اردو کې یې کار کاوه په دې برید کې ۱۲ - امریکایي او ۱۴ داردو عسکرو وژل شول. مولوی فاروقي او دهغه پنځه ۵ نور ملګري په همدې جنګ کې شهیدان شول خو په پایله کې یې امریکایان له سیمې وتښتیدل.

— په ۵ رجب ۱۴۲۹ هـ ق کال دوانت وایگل ولسوالي د جمچگل په سیمه کې داشغالګرو عسکرو خورا ستر بیس چې دوی ته یې خورا ستراتیژیک اهمیت درلود دمجاهدینو د مسلسلو بریدونو له امله تخلیه کړ او ګڼ شمیر غنیمتونه دمجاهدینو لاس ته ورغلل.

— د ۲۰۰۸ م کال د جولای په ۱۳ مه نیټه مجاهدینو دوانت په مرکزي بیز خورا بریالي عملیات ترسره کړل چې ترڅ کې یې لسګونه امریکایي عسکر له منځه لاړل.

— په ۲۰۰۸ م کال دکامدیش ولسوالۍ د ګوهر دیش په ډبه بیس باندې مجاهدینو خورا بریالي عملیات ترسره کړل چې په نتیجه کې ۱۲ خارجي

نورستان ولایت چې دافغانستان په سطحه دامریکایانو په خلاف یو قوي او تاریخ ساز مورچل بلل کیږي ، د جهادي خوځښت مشري او ابتکاریې د شیخ دوست صاحب په واک کې وو ، شیخ دوست محمد صاحب چې داسلامي امارت په تشکیلاتو کې دنورستان ولایت والي یا جهادي مسؤل په حیث یې دنده ترسره کوله دنورستان د ټولو مجاهدینو د استاد او رهنما حیثیت هم درلود ، ځکه ددې ولایت تقریبا ټول جهادي سرګروپان او ډلګۍ مشران دنوموړي شاګردان پاته شوي دي ، چې جهادي یې هم دنوموړي په هدایت او ترمشرۍ لاندې پیل کړی وو نوځکه دنورستان جهادي بریاوې د شهید شیخ صاحب کارنامې بللی شو ، داچې دشیخ صاحب په ابتکار په نورستان ولایت کې داسلامي امارت مجاهدینو کوم فتوحات ترلاسه کړل دلته ورته په لنډو اشاره کوو .

د شهید شیخ صاحب دمشري په مهال په نورستان کې مهم فتوحات

— په ۲۰۰۲/۷/۲۴ م نیټه کله امریکایان نورستان ته راغلل نو دکامدیش دکوتیا دسیمې مجاهدینو په ،، مارکونده، کې په یو امریکایي مرکز حمله وروړه چې په نتیجه کې ۱۴ خارجیان ختم او ګڼ نور ټپیان شول او په پای کې له سیمې وتښتیدل.

— په ۲۰۰۴/۲/۲ م نیټه دکامدیش ولسوالۍ دکوتیا په سیمه کې مجاهدینو پردښمن بریالي عملیات ترسره کړل چې دغه جګړه په نورستان کې دمجاهدینو لومړي ترټولو مهم عملیات بلل کیږي ددې جګړې په ترڅ کې مجاهدینو دجنرال ،، براون، ،

او داخلي عسکر له منځه لاړل او په پایله کې یرغلګرو دغه بیس تخلیه کړ.

— د ۱۴۳۰ هـ ق په ذوالقعدة میاشت کې ۵۰۰ تنه مجاهدینو د کامدیش پر دریو سترو بیسونو اورمړو، کمو، او شریپت، باندې تهاجمي عملیات ترسره کړل چې په ترڅ کې ۲۷ خارجیان او ۹ تنه داخلي اجیران له منځه ولاړل او ۴۳ پولیس او اردو اسیران شول په اخر کې ولسوالي، قومانداني، مرکزي بیز او نورې ټولې دفاعي پوستې په بشپړه توګه د مجاهدینو لاس ته ورغلل، دغو بریالیو عملیاتو د افغانستان په عمومي وضعیت خورا ژور اغیز وکړ او د غربی رسنیو هغه دروغجن تبلیغات په اوبو لاهو شول کوم چې د امریکایانو د کامیابۍ او پر مختګ په اړه یې کول ان تردې چې په هغه وخت کې د امریکایانو مشر جنرال مک کرسټل وویل چې که ۴۰ زره اضافي عسکر زر ترزره افغانستان ته ونه لیږل شي زرده چې د افغانستان په نورو سیمو کې هم د نورستان تجربه تکرار شي.

— په ۲۰۰۹ / ۱۱ / ۱۳ م نیټه د برګمتال ولسوالۍ د بدین شاه په سیمه کې بهرنیو او کورنیو ځواکونو د شپې پر مهال یرغل وکړ چې دیرغل نه څه شیبې وروسته د مجاهدینو لخوا له کلک مقاومت سره مخ شول دغه مقاومت کاږ ۶ ساعته دوام وکړ چې په ترڅ کې تر ۸۰ تنو پورې خارجي او دهغوئ داخلي ګوډاګیانو ته مرګ ژوبله واوښته.

— په ۲۰۱۰ / ۵ / ۲۹ م نیټه مجاهدینو د برګمتال په ولسوالۍ بریالي عملیات ترسره کړل او په نتیجه کې یې ولسوالي فتحه کړه.

— په ۲۰۰۸ م کال د اپریل په شپږمه نیټه د دواږ ولسوالي د شوک په کلي باندې خارجیانو یرغل وکړ.

چې د سیمې مجاهدینو لخوا کلک مقاومت سره مخامخ شول په نتیجه کې د دښمن دوه څرخي الوتکې و غورځیدلې او بالاخره یرغلګر پر شاتګ مجبور شول پدغه جګړه کې د دښمن خورازیات جنګي تجهیزات د مجاهدینو لاسونو ته ورغلل.

— د ۲۰۱۱ م کال مجاهدینو ته د دواږ پر ولسوالي تهاجمي برید وکړ چې وروسته له ډیر ساعت جګړې نه یاده ولسوالي په بشپړه توګه فتحه شوه او ډېر زیات غنیمت مجاهدینو تر لاسه کړل.

— په ۲۰۱۲ / ۱۱ / ۷ م نیټه د نورګرام ولسوالي د کله ګوش په سیمه کې اشغالګرو عسکرو خپله غټه پی آر تی چې دوئ ته یې خورا ستراتیژیک اهمیت درلود د مجاهدینو د مسلسلو بریدونو له امله تخلیه کړه.

په د ۲۰۰۸ / ۷ / ۱۸ م نیټه د غازي اباد مجاهدینو د ډب بروړ په سیمه کې پر خارجي ځواکونو عملیات ترسره کړ چې په نتیجه کې له ۱۵ عدد ټانګونو څخه ۸ ټانګونه په بشپړه توګه له منځه یووړل چې پکې سپاره ټول سرتیري د اور خوراک شول، په دغه کامیاب برید کې دوه لوړ پوړي امریکایان هم تلف شول.

— په ۲۰۰۹ / ۲۱ / مئ م نیټه مجاهدینو د غازي اباد موجوده ولسوالي د نیشګام کلي سره جوړ شوي د داخلي او خارجي ځواکونو په یو مهم مرکز او یو بله د پوسته باندې تهاجمي برید وکړ او ۱۲ تنه خارجیان او ۷ داخلي دملي اردو عسکر ووژل شول او د یو ترجمان په ګډون ۱۲ تنه دملي اردو سرتیري ژوندي ونیول شول، او یاد مرکز او پوسته په کامل ډول لمنځه یووړل شول.

وړاندې راته وويل چې يو شهيد ملگری او دده شاگرد مولوي سليمان د واما د کلي او سيدونکی کوم چې د شيخ رحمه الله د شهادت څخه يو کال وړاندې شهيد شوی وو، هغه په آس باندې سپور دی او يو اس يې زما لپاره زين کړی، له ځان سره راروان کړی دی او ماته وايي چې شيخ صيب، راځه چې څو دا آس مې ستالپاره راوستلی دی، شيخ صاحب وويل، چې زه ورسره په آس باندې سپور شوم او ورسره روان شوم.

سره له دې چې شيخ صاحب په پرلپسې توگه د دښمن تر تعقيب لاندې وو، څو ځلې يې چاپې ورباندې واچولې، او د ۲۰۱۱ م کال په وروستيو کې يې دوه ځله د بې پيلوټه طيارې حملې ورباندې وکړې او څو ځله يې د نوموړي د شهادت دروغجنه ادعاء هم وکړه خو دې ټولو خطراتو نوموړی له جهادي فعاليت څخه منع نه کړ، او په پوره زړورتوب يې د پخوا غوندې په نورستان کې خپل جهادي فعاليت ژوندی ساته.

تر دې چې په ۲/۸/۱۴۳۴ هـ ق نيټه باندې د نورستان ولايت په شملي گل سيمه کې په داسې حال کې چې د يوه کور تر مخ ترخپره لاندې له خپلو ملگرو سره ناست وو او د يوې شرعي مسئلې د حل لپاره يې په خپل لپ تاپ کمپيوټر کې کتاب مطالعه کاوو د دښمن د بې پيلوټه طيارې د بريد هدف وگرځيده او د دوو تنو نورو مجاهدينو مولوي محمد طاهر او يوه بل زلمی مجاهد سره په شهادت ورسيد.

انا لله وانا اليه راجعون

دغه راز په ۲۰۱۱ م کال کې دکامدیش ولسوالي د گوهردیش د سيمې پر پنځو پوستو مجاهدينو تهاجمي بريد وکړ چې د گهيځ نه تر ۱۱ يوولس بجو پورې يې دوام درلود په نتيجه کې يې ۳۷ سرحدي عسکر ختم او يو تعداد ژوندي د مجاهدينو لاسونو ته ورغلل، همداراز پنځه واړه پوستې فتحه شوې.

په لوړو يادو شويو عملياتو کې چې دافغانستان په معاصرو جهادي عملياتو کې مهم او ټاکونکي عمليات بلل کيږي، شهيد شيخ صاحب يا په کې مستقيم شرکت درلودلی او يا هم د نوموړي په ابتکار، مشوره او قومنده ترسره شوي دي، چې دهمدې يادو شويو او گڼو نورو تاريخ سازو عملياتو په برکت په نورستان ولايت کې د يرغلگرو پوځي زور مات شو، او نورستان هغه لومړنی ولايت وو چې يرغلگرو ترې تينسته او شاتگ پيل کړ.

د شيخ دوست محمد صاحب شهادت

د شيخ دوست محمد صاحب د جهادي ژوند معمول دا وو، چې زياتره وخت به دخپل مسؤليت په ساحه کې په جهادي سيمو گرځيده، کلي په کلي او جبهه په جبهه به يې د مجاهدينو او عام اولس حال اخيست، هغوی ته يې ديني موعظې او هدايات اورول او کله ناکله خو به يې د قرانکریم ترجمه او تفسير هم ورته کاوو، دغه راز به يې دخلکو ديني پوښتنې او استفتاءوې ځوابولې.

شيخ صاحب له شهادت څخه وړاندې يو داسې خوب ليدلی وو چې نوموړي د شهادت بشارت باله، چې بالاخره همداسې وشول او نوموړی په څو ورځو کې د دښمن په بريد کې شهيد شو، د نوموړي يو ملگری وايي چې شيخ صاحب له شهادت څو ورځې

ژ: شهاب منصور

د اصول فقه او اجتهاد تاریخ

دويمه برخه: د اسلامي نړۍ د علم د وگړو مجيد احمد الله (ج)

دريمه برخه

په نوم د کتاب په بڼه چاپ شو، په هغه کتاب کې نوموړي دلر څه جدت نه کار اخيستی، هغه داسي چې د اصول فقه په اړه د پخوانو کتابونو د موادو راورلو سربيره اروپا کې په فلسفه او قانون کوم کتابونه ليکل شوي دي له هغو نه يې هم استفاده کړيده او بيا د اسلامي او اروپايي قوانينو ترمنځ يې د يوې موازنې کوښښ هم کړی دی.

له دې پلوه د عبدالرحيم صاحب کتاب د اصول فقه په موضوع يو داسي کتاب دی، چې په پخوانو کتابو کې يونوی باب زيات کړ، په هغه کې مونږ ته داسي څيزونه په نظر راځي چې په پخوانو کتابونو کې دهغو ذکر ندي شوی، د مثال په توگه: د اصول فقه په پخوانو کتابو کې لومړۍ پوښتنه دا کېږي: د قانون ماخذ څه دی؟ ځواب يې دی: "قرآن، حديث، اجماع او قياس" په هغو څلور واړو کې دا ذکر نشته چې قوانين به په کومو، کومو موضوعاتو وي؟ ځيني عبادات دي، ځيني معاملات، ځيني قوانين د تقيز راتو په اړه دي او ځيني بيا دورا ت په باره کې دي، خود دې علاوه نور هم شته، لکه نړيوال قوانين او "کانسټيټيو شنل" او داسي نور... زمونږ د فقهي پخوانو کتابو کې ددې ذکر نشته، قضاوت پوه عبدالرحيم د قوانينو په اصولو کې داهم تشرېح او څيړلي، چې واقعاً دا د نوموړي لويه علمي کار نامه ده، چې نوي او پخواني معلومات يې پخپل جامع کتاب کې يوځای راوړي.

پای کې په مختصره توگه د اجتهاد په اړه به دا عرض وکړم چې اجتهاد څه شی دی؟ ځماد تير و ويناوو څخه به هم تاسو ته جوته شوې وي چې د اجتهاد اجازه رسول الله (ﷺ) معاذ بن جبل (رضي الله عنه) ته په دې شرط کړی وه چې کوم ځای قران او حديث دواړه ساکت وي!! که په قران کې صراحت شوی و، بيا اجتهاد کول گنجائش نلري، که په قران کې سکوت و، ليکن په حديث کې صراحت و، بيا هم اجتهاد ته

ما د اصول فقه د پخوانيو څلورو کتابو يادونه وکړه، دامام ابو حنيفه (رحمته الله عليه) "کتاب الرايه" او په همدې نوم دهغه دوه شاگردانو (امام ابويوسف او امام محمد رحم) دوه کتابونه او دامام شافعي (رحمته الله عليه) "کتاب الرساله" له هغه مهال تر دې وخته شاوخوا څوارلس سوه کاله وشول چې شتون لري، مونږ ته ددې څلورو لومړنيو کتابو د شرحو پرته بل څه په لاس نه راځي، په ټوليز ډول د نورو سيمو په نسبت له دې فن سره علاقمندې په ترکستانيانو کې زياته وه، يا په بله ژبه دې فن ته ترقي ترکانو ورکړي، هغوی له شلوه زيات داسي کتابونه ليکلي چې يا هغه نکراري دي او ياد شرحو او غورچاڼ بڼه لري، مثلاً: يو ضخيم کتاب "ابو الحسين البصري" ليکلی، چې په دوه ټوکونو کې يونيم زرمخونو کې چاپ شوی، چې لوست او مطالعه يې د هر سړي دوس کار ندي، بيا دهغه (کتاب خلاصه امام بيضاوي وليکله، هغه ټول ټال په شلو مخونو کې ديونيم زرمخونو غورچاڼ کړی، بيا د "بيضاوي" په دې لنډيز او غورچاڼ د شرحو او حاشيو ليکلو يوه اوږده لړۍ غځيدلي، درساً بيضاوي لوستلی شي، خو په هغه د پوهاوي لپاره د شرحو، حاشيو او د "حاشيه الحواشي" د مطالعې ضرورت دی، په لنډو الفاظو دالری تر نن روانه ده..

په ننۍ زمانه کې که په دې موضوع يو نوی کوښښ شوی، هغه د ارواښاد جناب عبدالرحيم صاحب لخوا دی، څوک چې د هندوستان داسما بلۍ پخوانی غړی و، بيا وروسته پاکستان ته راغی، نوموړي د قانون په ډگر کې گرانقدر خدمتونه کړي، څه مهال چې په "مدراس" کې د مرافعه محکمې رئيس و، د کلکتې پوهنتون په بلنه يې پر دې موضوع (اصول فقه) يو لکچر ورکړ، کوم چې بيا د محمدن جيو سپروډن (CEMUHANADAN JURISPRUDAN)

اړ تيانسته، اجتهاد يواځې هغه وخت جايز دی چې کله دغه دواړه بنسټيز اساسات يعني په قرآن او حديث دواړو کې زموږ د پوښتنې په اړه سکوت په نظر راشي. د قانون جوړولو دې کوښښ ته زموږ فقهاوو ډېره وده ورکړه او ورته يې د لږ باريک توپير په وجه هم گڼ نومونه ټاکلي، چې يو د اجتهاد لفظ هم دی، د قياس لفظ هم دی. داستدلال لفظ هم دی او ورته د "استصلاح" لفظ هم کارول کېږي، داټول مترادف ندي، بلکې ترمنځ يې نهايتي باريک توپير موندل کېږي، په دې لږ کې زه به په خاص ډول د "استحسان لفظ يادونه وکړم، "استحسان" د حنفي مسلک خصوصيت دی او نورو ته خوښ ندي. دهغوئ ناخوښي د يوې تير وټې او ناسم فهم له امله ده، خو په هر صورت هغوئ يې نه خوښوي، تر دې چې تاسي ته دې د حيرانيت لامل نه گرځي، امام شافعي (رحمته الله) يوه رساله ليکلي دهغې (رسالې) نوم دی "الرد على الاستحسان" په هغه کې يې داستحسان په رد کې دلايل راوړي، دهغې (رسالې) له مطالعې نه موږ ته په نظر راځي چې هغه (امام شافعي) له استحسان څخه د يوه فرضي مفهوم په اخيستلو رد کړی دی، او د حنفي فقهي له مخې داستحسان مفهوم دادی که دکومې مسئلې د ظاهرې حالت په بناء څه خبره په ذهن کې گرځيده، يواځې په هغه د بيا پر ځای دښه ژور غور فکر وروسته او د حقايقو د عمق او تل په پام کې نيولو سره دې حکم وشي. په دې توگه له استحسانه په کار اخيستو حنفي ايمه يواځې ظاهرې حالت کافي نه بولي، بلکې د يوه عميق سبب معلومولو په اساس حکم ورکوي. مثلاً: زه په تاسو کې يوه ته د امانت په ډول څه وسپارم!! چې ته! د افلاني سړي ته ورکړه! تمه او توقع مي داوې چې هغه تن، څما امانت فلاني سړي ته رسوي! نن سبا د پوست بکس نظام له لارې له يوځای نه بل ځای ته پيسې ليږل عادي کار دی، چې ورته "مني اړډر" وايي، ته! پيسې د پوست بکس ادارې ته سپاري او ورته وايي چې د افلاني سړي ته ورسوئ! کومې پيسې چې تا د پوست بکس ادارې ته وسپارلې، د امانت د عامو اصولو له مخې: بايد يعينه هم هغه پيسې چې تاسپارلې هغه سړي ته ورسوي، خو داوسني پوستي نظام تعامل ته په پام: ستا پيسې به په دولتي خزانه کې جمع شي او د چا په نوم چې تا پيسې ليږلې (په مني اړډر) هغه ته ددې پيسو په بدل کې نورې پيسې ورکوي، د اصل امانت يا پيسو ليږلو ته اړ تيانسته، هم دا کار او عمل داستحسان مفهوم دی! اگر که دا طريقه د امانت قانون د لومړي يا سطحي مفهوم نه يو څه مخالفه ده، خو

په دې سره د امانت حق په ادا کولو کې اسانتيا ده خو چې د اصلي؛ او متبادلو پيسو ترمنځ د ماليت له پلوه کوم توپير نه وي.

ددې لنډې تشرېح موخه او منشاء داوه چې مسلمانانو د قانون علم دخپل اجتهادي فکر په مرسته داسي مدون کړی، چې اسلامي قانون دهغه جوړونکي (رسول الله ﷺ) د وفات وروسته او دهغه په نه موجوديت کې هم ستونزه رامنځته نشوه او نن هم اسلامي قانون د همدې اصولو په وجه پخپل حالت کې خوندي او په هر زمانه کې د عمل لپاره وړ قانون دی. يوه نکته بيانوم بيا دا ليکچر پای ته رسوم هغه دا چې دايو منل شوی اصل دی چې په هر قانون کې تغير يا پخپله قانون جوړونکی راوستی شي، ياد هغه نه هم لوړ شخصيت! له هغه نه کمتر شخص ته د قانون بدلولو اجازه نشته، که الله (ﷺ) کوم حکم کړی، نو هغه يواځې هم الله (ﷺ) بدلولی شي! هم دارنگه د نبي په حکم کې تغير يا پخپله نبي راوستلی شي، يا الله (ﷺ) او ياد الله (ﷺ) له لوري بل نوی راغلی پيغمبر، د پيغمبر نه د ټيټې مرتبې سړي يې نشي راوستلی، مثلاً: يوقفيه عالم يې نشي بدلولی، له دې پلوه د اسلام د قوانينو هغه احکام چې په قران کې دي، هېڅوک تغير ولی نشي، هو! يوقفيه عالم د بل فقيه عالم رايه ردولی شي، په ځای يې خپله رايه وړاندي کولی شي، څنگه چې ما وړاندې عرض وکړ، چې دا کار يواځې تر انفرادي قياس، رايې او استنباط پورې خاص نه بلکې د اجتماعي رايې په اړه هم پر ځای دی، لږ تر لږه په حنفي مذهب کې دا خبره منل شوي، چې نوې اجماع پخوانۍ اجماع منسوخولی شي، فرض کړئ په يوشمې اجماع شوي، موږ د اجماع منو، خو معنی دانه چې تر قيامته بل شخص يې په اړه څه ويلی نشي که يو عالم په ادب او د دلايلو په ځواک د يوې اجماع خلاف نوې رايه وړاندې کړي او بيا دهغه رايه نور فقهاء هم اومني، نو دا يوه نوې اجماع شوه، نوې اجماع پخوانۍ اجماع منسوخولی شي، دا اصول مشهور حنفي امام "ابو اليسر البزدوي" پخپل کتاب "اصول الفقه" کې بيان کړي، امام "بزدوي" د څلورمې او پنځمې پيړۍ په منځ کې نوميالی فقيه تير دی، په اسلامي قانون کې دنوموړي لوی کارنامي دي، دهغه ددې وينا په اساس موږ ويلای شو چې اجماع دستونزو سبب نه ده نور بيا

دروېنه کولو لپاره ده خو ترې وړاندې به داو کراین او کریمیا تېر سیاسي او جغرافیایي حالت لږ وغږیږو .

آیا رښتیا د اوکراین په سر د

نړیوال جنگ خطر یا تېري؟

حسن مومند

د جغرافیایي موقعیت له مخې او کراین خورا مهم هېواد دی، په شرقي اروپا کې واقع ددې ختیځ او شمال ختیځ ته روسیه پرته ده شمال لویدیځ ته یې بیلاروس دی، لویدیځ ته یې پولینډ، سلواکیا او هنګري پرته دي او لویدیځې پولې یې درومانیایا او المالدو سره لګېدلې دي، ۶ لکه ۲ زره ۶۲۸ کیلومتره مربع مساحت لري چې د همدې پراخه مساحت درلودلو له امله دا هېواد اروپا تر ټولو ستر هېواد ګڼل کېږي او که دروسی اروپائی برخې ته اعتبار ورکړو نو بیا دا د اروپا دوهم ستر هېواد دی ۴۵ میلیونه نفوس لري چې ۷۷ سلنه پکې ددې سیمې خپل وګړي دي ۱۷ سلنه یې د بیلاروس سره تړلورونکي وګړي دي اوباقی پاتې پکې د تتاري مسلمانانو په شمول نور اقلیتونه ژوند کوي؛ ددې هېواد دولتي ژبه او کراینې ده خوروسي ژبه هم پکې عامه ده.

دا چې ډېرې پراخې زراعتي ځمکې لري نو نړۍ ته دخوراکي موادو په سترو صادرونکو هېوادونو کې شمېرل کېدلو؛ په ۲۰۱۱ کال دخپرو شویو ارقامو له مخې او کراین په نړۍ کې دا جناسو دریم تر ټولو ستر صادرونکی هېواد و.

کیف او سواستوپل ددې هېواد ستر او مشهور ښارونه دي، چې دبحراسود لپاره دروسي دسمندري جازونو اډه هم په سواستوپل ښار کې ده؛ دا هېواد ۲۵ ولایتونه لري.

په دشلې پېړۍ په اوائلو کې چې او کراین دپخواني شوروي اتحاد برخه ګرځېدلې وه نو تر ۱۹۹۱ پورې یې برخه وه، خو ټاپو وزمه کریمیا یو مستقل هېواد و چې دخروشوف دواکمنۍ پر مهال روسي دا او کراین برخه ګرځولې وه.

کله چې ۲۰۱۰مې لسیزې په سر کې شوروي اتحاد ټوټې کېدلونو ۱۹۹۱ کال ددسمبر په لومړۍ نېټې په او کراین کې هم دشوروي اتحاد نه دجدا کېدلو لپاره ټولپوښتنه او دهېواد لپاره دنوي ولسمشر ټاکلو په موخه انتخابات ترسره شول چې پکې دهېواد ۲۰ سلنې وګړو وګډون وکړ دهېواد دازادۍ په حق کې دقاطع اکثریت رایو درامخې ته کېدوله امله دې هېواد ازادي واخسته اولومړۍ ولسمشر ورته وټاکل شو؛ دازادۍ

په او کراین کې دروانو حالاتو له امله چې دا هېواد اوس په نړیوالو مطبوعاتو کې دخبرونو اوبحثونو دسر موضوع ګرځېدلې ده په ښکاره یې حالات دخرابېدو پر لور روان دي اوسمدستي یې بېرته دسمېدوڅه نښې لري.

داو کراین په روانو او احتمالي راتلونکو حالاتو کې دخومخونو لیکلو اراده ځکه کړېده چې په مطبوعاتو کې مې واورېدل چې ورته ورځیاني دمارچ په ۲۰مې نېټې په بروکسل کې داروپایي اتحادي دغږ و هېوادونو دمشرانو جوړې شوې غونډې ته ددې اتحادي د پارلمان مشر مارتین شولتیس دخپلو خبرو په ترڅ کې وویل: داو کراین دستونزې پرسر په اروپا کې دجنگ درامنځته کېدلو خطر نه ردوم، ددې خبرې احتمال شته چې ددې ستونزې پرسر اروپا کې جنگ رامنځته شي.

په نړیوالو مطبوعاتو کې هم داروپایي اتحادي دپارلمان دمشر څرګندونو ته ورته خبرې په عامېدو دي او ډېر خلک همدا یوه خبره کوي چې شاید داو کراین روانه ستونزه ددریم نړیوال جنگ درامنځته کېدو سبب شي.

دلته دنړیوال جنگ یالږ ترلږه ددوه سترو قدرتونو ترمنځ دجنگ درامنځته کېدو خطر څومره دی؟ لیکنه مې دهمدې یوې خبرې

اخستلو پر مهال او کړاين دنړۍ په سطحه داتومي وسلو تر ټولو ستره دريمه څخه درلودله چې دامريکا او نور لويديځ دسخت فشار له امله او کړاين ددې وسلو زياتره برخه ضايع کړه؛ څه برخه يې په ۱۹۹۲ کې روسې ته د يو رامنځته شوي تړون په نتيجه کې انتقال شو او بيا پوراني خويي ټول د ډېر وکمو مادياتو په مقابل کې لويديځ ته ورسېدل.

او کړاين داتومي او نورو عصري وسلو نه بې برخې وځکه خو ترې روسانو ټوله کړميا ونيوله خو او کړاين پرې يوډز هم ونه شو کړای.

له ازادۍ اخستلو وروسته د شوروي اتحاد دنورو ازادو شويو هېوادونو برعکس او کړاين د ډېر زيات اقتصادي زوال ښکار شو. ۱۹۹۱ نه تر ۱۹۹۹ پورې او کړاين دخپلو ملي حاصلاتو ۶۰ سلنه له لاسه ورکړه چې له امله يې بډا مني او اداري فساد ډېر زيات او په هېواد کې په ۱۹۹۶ کې د دولت پر ضد د ولس له لوري لاريونونه پيل شول تر دې چې ولسمشر استعفا ورکړه او لويديځو چما د هېواد دوهم ولسمشر شو، چې يې نوی اساسي قانون نافذ کړ او هېواد ته يې نيم ولسمشريز نظام راوړ؛ بيا په ۲۰۰۴ کې په ترسره شويو انتخاباتو کې وکټريانو کوويچ بريالی اعلان شو خو دا چې هغه دوخت صدر اعظم هم ونو خلکو پرې په انتخاباتو کې د درغلۍ تور ولگولو ولس د انتخاباتو د نتايجو نه دانکار کونکي اپوزيسيون مشر وکټريوش چنکو په ملتيا لاريونونه پيل کړل؛ سترې محکمې انتخابات لغوه اعلان کړل، وکټريوش چنکو ولسمشر او مېرمن يوليا تيموشنکو لومړۍ وزيره شوه چې ۲۰۰۵ د دسمبر پورې په همدې منصب پاتې وه؛ په ۲۰۰۶ کې يو ځل بيا وکټريانو کوويچ لومړی وزير شو، په ۲۰۰۷ کې ناڅاپي انتخاباتو رامنځته کېدو ته لار برابره شوه چې پکې مېرمن يوليا تيموشنکو لومړۍ وزيره شوه چې ۲۰۱۰ د مارچ تر ۱۱ پورې دخپل دې منصب په ساتلو توانېدله، داقتدار نه دمخرو مالي نه پس پر هغې دواک نه دناوړه گټې اخستلو او دملي شتمنيو د لوټولو تورونه ولگېدل، په عمري حبس او ۱۸۸ ميليون ډالرو جریمې محکومه شوه.

د ۲۰۱۰ کال دفرورۍ په ۲۵ مې نېټې وکټريانو کوويچ ولسمشر شو چې د ۲۰۱۴ م کال دفرورۍ تر ۲۲ مې نېټې پورې په خپل همدې تر ټولو لوړ دولتي منصب پاتې شو. داوسني ولسي پاڅون په نتيجه کې هغه روسې ته په تېښتې بريالۍ او پر ځای د پارلمان نوی وياند اليگزانډر ټرچاينوف د هېواد عبوري ولسمشر شو.

نو که په دقت وگورو داسې ښکاري چې د ازادۍ اخستلو د اعلان نه تر ننه په تېرو کابو ۲ لسيزو کې په اوکراين کې سياسي گډوډي وه خو اوسنی سياسي بحران يې د تېرو کابو ۲ لسيزو د سياسي گډوډيو په پرتله ځکه ډېر خطرناک دی چې پکې دنړۍ دستور وځواکونو مفادات متصادم شوي او حالت دهرې نه بلې ورځې ته خرابېږي.

په کومو هېوادونو کې چې انقلابونه رامنځته کېږي نو کله نا کله پکې داسې ولسي اقدامات رامنځته شي چې ځمکنی حقايق ډېر وروسته پرېږدي؛ او کړاين کې همداسې وشول؛ هورې چې په ډېرې تېزۍ پېښې په مظاهرو او مظاهري په انقلاب بدلې شوې نړۍ يې حيرانه کړه، دا ډراماتيکې ټولې پېښې په يوې اوونۍ يانې دفرورۍ د ۱۸ مې نه تر ۲۵ مې نېټې پورې رامنځته شوې.

داوکراين په اړه دروسي او لويديځ تر منځ تېر کال دنومبر په ۲۲ مې نېټې له دې امله کشمکش پيل شو چې اروپايي اتحادې او کړاين ته د تجارتي تړون وړانديز وکړ چې تر مخه به يې اوکراين ددې اتحادي پرمخ د سوداگرۍ لپاره د کيف دروازې پرانستلې، اوکرايني ولسمشر وکټريانو کوويچ چې روسې سره يې نږدې اړيکې درلودلې داروپادا وړانديز رد کړ چې ورسره سم اپوزيسيون داروپايي اتحاد سره د تړون په حق کې پر خلکو د ازادۍ څلور لاري ته دراولتو غږ وکړ، دې ميدان ته په لوی شمېر خلک راووتل؛ لاريون دهرې نه بلې ورځې ته ستر شو خو ولسمشر يې نه يواځې دا چې څه پروا ونکړه بلکې د دسمبر په وروستيو کې يې دروسي سره ۱۵۰ ميليارد ډالرو مرستو د تر لاسه کولو تړون هم لاسليک کړ دې د مظاهرينو غصه نوره هم زياته کړه چې زياترو مبصرينو همدا دروسي مشر پوتين فتح وگڼله.

په جنورۍ کې مظاهري راکمې شوې خو په فرورۍ کې يې بيا زور واخست او په ولسمشر يانو کوويچ د لويديځ له لوري فشار هم زيات شو ځکه چې د لويديځ يقين ته پريوتې وه چې که دروسي مخه ونه نيول شي شايد بيا د سوريې جنگ ياد تازه شي؛ د مظاهرو او د فشار د زياتوالي له امله اوکرايني ولسمشر اپوزيسيون ته پدې تمه په حکومت کې د گډون دعوت ورکړ چې مظاهري به ختمې او واک به يې تر ۲۰۱۶ پورې وغځېږي خو چې گټه يې ونکړه نو اپوزيسيون ته يې اخطار ورکړ چې دولت ته دې د گواښونو لړۍ بنده کړي؛ په همدې ورځو کې داوکراين ولسمشر داوولمپيک ژمنو لوبو په لړ کې سوچي ته

او دا ټوله سیمه یې اشغال کړه نو حالت له بدو بدتر شول؛ دروسی دا اقدام داو کر این عبوري ولسمشر په خپل هېواد بهرني فوځي يرغل وگڼلو؛ فوځ ته یې د تیارسی حکم وکړ او پدې اړه یې دامریکا او برتانی نه دمرستې غوښتنه وکړه.

د مارچ په ۲ مې نېټې په برسلز کې دناټو دغړو هېوادونو د مشرانو غونډه راوبلل شوه چې پکې دروسی دا اقدام وغندل شو. دا داروپا امنیت ته خطر وبلل شو او دروسی نه وغوښتل شول چې د کریمیا نه خپل فوځونه شاته کړي خو نه یواځې دا چې دلویدیخ دا غوښتنه له پامه وغورځول شوه بلکې د کریمیا دولت له لوري په ترسره شوي ټول پوښتنې کې د کریمیا ۹۰ فیصد وگړو دروسی سره دالحاق په حق کې رایې ورکړې. دروسی د پارلمان نه دمنظورۍ نه پس ولسمشر ولادي میرپوتین په روسې کې کریمیا دشاملیدو تړون لاسلیک کړ او پدې توگه په یوې اوونۍ کې کریمیا دروسی پر خه وگرځېده.

د مارچ په ۶ مې نېټې امریکا پر روسې او کریمیا دویزې بندیز اعلان کړ همداراز په برسلز کې د ۲۸ غړو هېوادونو په بېرلۍ غونډه کې هم پر روسې د محدودو بندیزونو پرېکړه وشوه او دستونزې دسوله ایز نه حل په صورت کې پکې دلایاتوالي گواښ هم وشو؛ ددې ترڅنګ اروپائی اتحاد دروسی په ۱۲ او امریکا په ۲۰ فوځي او سیاسي مشرانو بندیزونه لگولي دي؛ همداراز امریکا او متحدینو یې په ۸ G کې دروسی رکنیت معطل کړیدی. دامریکا ولسمشر بارک اوباما ویلي: کریمیا ته دروسی د فوځونو داخلېدل داو کر این خپلواکي تر پوښتنې لاندې لاندې راوستې ده نو باید روسیه له کریمیا خپل فوځونه وباسي، خو دروسی ولسمشر پوتین وایي: د کریمیا ټول پوښتنه د جمهوري اصولو سره سمه ترسره شویده، لویدیخ باید سور جنګ ته لمن وهل پرېږدي؛ دروسی دگټو پر ضد دڅه ویلونه نوره ډډه وکړي؛ په او کر این دروسی ژبو وگړو ژوند ته خطر ونه متوجې دي چې روسیه یې دساتنې حق لري.

خو لنډه دا چې دسور جنګ دپای ته رسېدو نه پس په روميې ځل روسیه او دامریکا په مشرۍ کې لویدیخ سره د مقابلې میدان کې ښکاري؛ او کر این چې لویدیخ یې دخپلې برخې ګرځولو په تکل کې و روسې یې یوه برخه تر خپل کنترول لاندې راوسته؛ پر نور او کر این یې هم دبرید کولو امکان نه شي دیدای ځکه چې دپخواني شوروي

ولاړ چې هورې یې دخپل روسي سیال سره هم لیده وشول او چې دروسی نه راستون شو نو دازادی څلور لاري کې دراټولو شویو مظاهرينو دخپرو لوبو حکم یې صادر کړ، امنیتي ځواکونو مظاهره چیانو ته ۱۲ ساعته وخت ورکړ خو چې دمهلت په پوره کېدو مظاهره چیان پانڅېدل نو پولیسو او نورو امنیتي ځواکونو یې په زور دپاخولو کوښښ وکړ چې پرې مظاهره چیانو پترولي بمونه او تیگې وار کړې امنیتي ځواکونو په مظاهره چیانو دزې پیل کړې چې په نتیجه کې نېږدې ۱۰۰ تنانو خپل ژوند له لاسه ورکړ.

ددې پېښې درامنځته کېدو نه پس امریکا دالمان نه دستونزې دحل لپاره دمنځګړیتوب غوښتنه وکړه؛ دالمان، فرانسې او پولینډ دبانډنیو چارو وزیران دامریکا دهمدې غوښتنې نه پس کیف ته ورسېدل چې داو کر ایني ولسمشر او اپوزیسیون ترمنځ د، قومي دولت په تشکیل، دولسمشر او پارلمان ترمنځ دواک په توازن، په ۲۰۰۴ کې دجوړ شوي اساسي قانون په نفاذ، دوزل شویو تنانو دپېښې په اړه دخپرونو او ستمبر کې دانتخاباتو په کېدلو دیو تړون په رامنځته کولو بریالي شول؛ امریکا ددې تړون هر کلی وکړ او روسې یې په نفاذ کې دمرستې ژمنه وکړه خو مظاهره چیانو دا تړون رد کړ او دولسمشر داستعفا او ژر تر ژره دانتخاباتو په غوښتنه کلک پاتې شول؛ په همدې وخت کې پارلمان غونډه راوبلله چې دپارلمان ۴۸۷ غړو پکې گډون وکړ دگډونوالو په قاطع اکثریت دپارلمان نوی ویاند وټاکل شو؛ ویاند دپارلمان دغړو په اتفاق دتورچینوف په عبوري ولسمشر جوړولو، دکورنیو چارو دوزیر دبرطرفۍ، داساسي قانون دنفاذ دانتخاباتو په قوانینو کې دترمیم او دزدندان پخوانۍ ولسمشرې یولیما ټیماشکو دازادی پرېکړې یې وکړې.

دپارلمان دپرېکړو نه څو ساعته وړاندې او کر ایني ولسمشر په خپلې تلویزیوني وینا کې په کیف کې رامنځته شوي پېښې په بغاوت تعبیر کړې او زیاته یې کړه چې یواځې هماغه قانوني ولسمشر دی خو چې وضعیت یې په گټه نه و نو دهېواد ختیځې سیمې څر کیف ته په تېښتې کې ورته عافیت ښکاره شو؛ څر کیف سیمه کې دروسی ژبو اکثریت دی؛ څر کیف ته دولسمشر وکتړیانو کووېچ دتېښتې نه پس دحالاتو دمخ پرېنه کېدو تمه کېدله خو چې دوکتړیانو کووچ په غوښتنې روسې داو کر این کریمیانومې سیمې ته خپل فوځونه داخل

اتحاد غري هېوادونه بيا دروسې سره يو ځای کېدل يالېر تر لږه دروسې تر اغېزې لاندې راوستل يې د پوټين ډېره ستره هيله ده.

نو پوښتنه اوس داده چې دروسې او لويديځ گټې چې داو کر اين په ځمکه کې په ډېر سخت ټکر کې سره واقع شويدي نو لکه نړيوالې رسنۍ چې په ډېر زور شور لگيا دي رښتيا هم ددې دواړو اړخونو تر منځ د جنگ درامنځته کېدلو او بيا په دريم نړيوال جنگ د بدلېدلو ډېر ستر خطر شتون لري؟

که حالات په دقت وڅارل شي نو داسې ښکاري چې دخپل بازار گرم ساتلو لپاره هسې نړيوالو مطبوعاتو ته ستره موضوع په لاس ورغلې ده. حالات هيڅکله هغه لور ته ندي روان دکومو چې وړاندې وينې کېږي؛ داسمه ده چې د لويديځ او روسې د گټو دلته سخت ټکر راغلی دی؛ يو هم دلته دېل برلاسی نه غواړي خو داهم يو حقيقت دی چې يو هم دېل سره په جنگ کې اخته کېدل نه غواړي. داو او دوهم نړيوال جنگونو ستر تلفات او تاوانونه ددواړو مخو ته دي؛ دافغانستان جنگ ورماته کړې ملالاروسې پوره نده نيغه کړې او امريکا خو لا دخپل تاريخ په تر ټولو اوږد او تاواني جنگ کې راښکيل ده او سره د ټولو کوشښونو ترې لاهم په وتلونو نه بريالۍ شوې نوولې به دوی دواړه په مالي اوځاني لحاظ يو ستر تباه کونکي جنگ کې ځانونه اخته کوي؟

امريکا به په جنگ کې داخه کېدونه دځان ساتنې ډېر کوشښ کوي خوروسيه هم داسې نده چې گينې خامخا ځان دامريکا سره په جگړه کې ځان اخته کول غواړي؛ روسيه نه په خپل زور مغروره ده او نه رښتيا هم دومره ځواکمنه ده لکه ځنې محلي رسنۍ يې چې ډېره طاقتوره ښکاره کوي؛ دارښتياده چې روسيه د ۹۰ يمي لسيزې په پر تله ډېره ښه شويده؛ په هر لحاظ يې پر مختگ کړيدی او په نړۍ کې بيا مطرح ده خو روسيه تر هغه حده هم وړاندې نده تللې چې په يواځې ځان دلويديځ مقابلې ته راووي؛ دکريما د لاندې کولو نه پس چې امريکا او اروپا دروسې سره تجارتي اړيکې پرې کړې او د جولای مياشت کې د G8 غړو هېوادونو کېدونکي کانفرانس سره يې مقاطعه اعلان کړه نو دروسې کرنسي په نړيوال مارکيت کې د ډالر په مقابل کې دومره راپرېوتنه چې دخپل ارزښت بيا تر لاسه کولو يالېر تر لږه د نور پرېوتنه دساتنې لپاره روسيه مجبوره شوه چې مارکيت ته لس بليونو ډالر عرضه کړي.

نوبښکاري داسې چې دکريما داشغال نه پس به روسيه انتظار وباسي که لويديځ سره د اړيکو خرابېدلو او ورباندې د بنديزونو دلگېدلو له امله يې اقتصاد مخ په خرابېدو شو نو نړمي به غوره کړي او شايد چې دکريما نه يو قدم هم وړاندې لاړ نه شي او که يې اقتصاد خراب نه شو نو شايد چې داو کر اين په نور وېر خو د قبضي لپاره هم يو لړ نظامي اقدامات وکړي چې پدې سره به يې دامريکا او نور لويديځ سره روابط نور هم ترينگلي شي خو بيا به هم دامريکا او روسې تر منځ تصادم رامنځته نه شي ځکه چې او کر اين د ناټو غړيتوب نه لري چې همدابه امريکا ته دروسې مقابلې ته دنه راوتلو ښه پلمه وي؛ موږ او تاسو وليدل چې داروپايي اتحاديې پارلمان اعلان وکړ چې دروسې سره دمخامخ جگړې احتمال مخ په زياتېدو دی خو ددې په سبا دهاليند په هاگ ښار کې داتومي سر مشريزې غونډې په څنډه کې دامريکا ولسمشر بارک اوباما خبريالانو ته ښه په روښانه ټکو وويل چې امريکا به هيڅکله دروسې پر خلاف له فوځي طاقت نه کار وانخلي او دليل يې داوړاندې کړ چې گنې او کر اين د ناټو تړون غړي هېواد ندي په داسې حال کې چې امريکا يواځې له ځان او دخپلو ناټو متحدينو څخه د دفاع لپاره دفوځي ځواک کارول مکلفيت لري؛ هغه په خپل فوځي کمزورۍ د اعتراف کولو په لړ کې داهم وويل چې دا شوني نده چې روسي فوځيان په زور له کريما څخه وويستل شي

داو کر اين ځنې گاونډي هېوادونه لکه پولينډ، رومانيه سلواکيا او هنگري د ناټو غړيتوب لري نو که پدې هېوادونو کې په کوم يو روسې حمله وکړه او يا دوی کې کوم داو کر اين دمرستې په موخه دروسې مخې ته ودرېدلو نو بيا دامريکا او روسې تر منځ تصادم يقيني کېږي خو نه به روسيه پدې هېوادونو د حملې استېناه وکړي او نه به دا کمزوري هېوادونه دخپل ځان نه دخوراپدېرې ځواکمنې روسې سره دښکر اړمولو حماقت وکړي. هو! دبالواسطه تصادم خطر شتون لري؛ هغه داسې چې دروسې په مقابل کې داو کر اين دځواکمن کولو په موخه کېدای شي امريکا اود ناټو ځنې ستر غړي هېوادونه په پټه داو کر اين سره فوځي مرستې وکړي چې ورسره به روسيه هم په او کر اين کې خپل طرفداران په پټه مسلح کړي، او کر اين به دجنگ ډگر وگرځي چې دابه دروسې لپاره ښه خبر نه وي.

دگوانتپانامو

بدنام زندان اودنړيوالو چوپښا

چي په ځينو مواردو کي خويي آن دکمو نيزم اونا زيزم د بشر ضد کړنو څخه هم جايزه گټلي ده.

يو له هغو ځايونو څخه چي له تېرو دوو لسو کلو نو د بشريتول حقونه پکي په مسلسل او بشپړه توگه تر پښو لاندې کيږي په کيو با کي دگوانتپانا موبد نا م زندان دی، دغه زندان ۲۰۰۲ز، کال په جنوري کي دامريکا دوخت ظالم او غاصب واکمن ډبليو بوش له لوري پرانيستل شو او په پاکستان او افغانستان کي د القاعده او طالب په نوم نيول شوي په سلهاو و تنه پکي بنديان شول، بوش د دغه کرغيړن زندان د مظلومو اسيرانو په اړه په لومړنۍ وينا کي وويل چي: «دا د غليم جنگيالي دي د جنگي اسيرانو قوانين نشي پرې تطبيق کيدلای».

دگوانتپانامو زندان د قفسو نو، قبرونو، کوټه قلفيو، تړلو، تلاشيو، برېښلو، تحقيق، سپيو دارلو، بې خبره کولو، شکنجه کولو، رواني ځورونو او... د وحشتونو او ظلمونو داسـتانونو په نړيواله کچه شهرت موندلی، د دغه زندان څخه خوشي شوو ځينو کسانو خپل خاطرات، پرې تېر شوي حالات او دنوموړي زندان عمومي وضعيت دلويو او

په يو يشتمه پيړۍ کي هم چي زياتره روڼ اندي بې د تېرو کړنو نو څخه په هره او کاملاً معنی متفاوته گڼي هماغه د زور بالا زور پاليسي حاکمه او په درز پکي روانه ده، په معاصره نړۍ کي هم په اصطلاح دا ختناق او استبداد د وختونو غوندي د زور ورهري بڼې او بدې ته چکچکي کيږي، وحشت او بربريت ته يې خواخوږي ويل کيږي، ډله ييزي وژني يې بشردوستي گڼل کيږي، پر ازادو او مظلومو ولسونو تاړاکونه يې ازادۍ بڅښونکي خوځښتونه بلل کيږي، د پورته ذکر شوو خبرو تر ټولو جوت او روڼ مثال په نننۍ نړۍ کي امريکا اود هغې د جبر او ظلم روانه پاليسي ده.

د تېرو دوو لسو کلو نورا هيسي دامريکې جنگي جنايات او د بشري حقونو د نړيوالو ميثاقونو او کنوانسينونو څخه ښکاره سرغړوني دوه مړه ډيري دي چي رايو ځای کول يې د يوې مقالې تر توان وتلې دي، دوی يوازي په تېره لسيزه کي په امريکا، اروپا، افريقا، منځني ختيځ، جنوبي اسيا او افغانستان کي د تروريزم سره د مقابلې په نوم داسي مظالم تر سره کړي

وړو کتابونو په بڼه لیکلی، د ملا عبدالسلام ضعیف د گوانتانا موانځور، د عبدالرحیم مسلم دوست او بدر زمان بدر د گوانتانا موماتي زولنې او د مولوي عبدالنصیر منصور له حجرې تر پنجرې هغه کتابونه دي چې د گوانتانا موزندان تفصیلي وضعیت پکې تشریح شوی دی.

د گوانتانا مو اسیران له پیله تر اوسه په کوم رسمي تور نه دي تورن شوي، ځکه امریکا تر اوسه پوري د گوانتانا موزندانانو په اړه داسې شواهد او لاسوندونه نه دي ترگو تو کړي، چې وښيي همدا کسان رشتیا هم په کوم جرم کې لاس لري او یادنړۍ امنیت ته خطر پېښوي !!

په وروستیو کلونو کې دنړیوالو فشارونو له امله امریکادې ته تیاره شوه چې د گوانتانا مو محبوسینو ته څه ناڅه ابتدایې انساني حقونه ورکړي، امریکایانو بشري حقونو ته په درناوي !! په گوانتانا مو کې د محاکمو په نوم څه شعبي پرانیستلې، داسې محکمې چې قاضي به پوځي، مدعي پوځي، وکیل پوځي، څارنوال پوځي او... هرڅه به د پوځیانو له لوري په پوځي اډه کې په پوځي روحیه تر سره کیدل، همدې محکمو په غیر رسمي توګه زندانیانو پوري ډول ډول توروونه وتړل، بندیان به سهار د یو ډول توروونو سره مخ شول، ماښام به بیا له بل ډول سره.

ددغه زندان څخه لیدنه اوله بندیانو سره خواخوږي او یا حتی په مرګ وژوند یې خبریدل دسره صلیب دنړیوالې ادارې او نورو لویو ښوونو د بشري حقونو معتبرو سازمانونو له وسه بهر وه، ډیر وخت وروسته بیا دسره صلیب په ګډون

ځینو سازمانونو ته یوازې دومره اجازه ورکړه شوه چې د اسیرانو پر ابتدایې صحي او غذايي رژیم د امریکایي چارواکو سره وپریځي او د بندیانو د مرګ وژوند احوال دهغوی تر کورنیو او د کورونو معلومات یې تر دوی پوري ورسوي.

د زندانیانو او کورنیو تر منځ همدا ډول اړیکې هم خورا ستونزمن وو، ځکه بندیانو نشوای کولای چې زړه یې غوښتي وای هماغه مهال یې کورته لیک لیرلی وای او بله دا چې کورنۍ ته لیک استولو هم یوه اوږده سترې کونکې پروسه په مخ کې درلوده، د زندانیانو لیکونه امریکایي چارواکو د ژباړن په مرسته لوستل، په کومه کرښه چې به ترجمې پوه نشو، پر هماغه ځای به یې د خطري خبرو په پلمه سپین قلم کښاوه، همدالیک چې به د بندی کورنۍ ته ورسید د خوښۍ او خواشینی په دوه لاري کې به هک حیران شول، خوشحال به په دې وو چې دورک او بندی اشنا احوال یې ورته ورسیدل، د خوشحالی سره به یې هله بیا فریښاني هم مله شوه چې د لیک په پرېنگو شوو کرښو به یې سترګې ولګیدې او بیا به یې نوخپله او د دوستانو ډول ډول مایوسونکي تبصرې ورباندې کولې چې ایا به په دې پنگو شوو کرښو کې به یې داعدام، عمري قید او... څه په اړه راته لیکلې وي چې د زندان چارواکو قلم پرې کش کړی دی له همدې امله ډیری زندانیانو لیک لیرلو ته زړه نه ښه کاوه. امریکایانو په همدې ډول د بندیانو سره بیرته دهغوی کورنیو ته هم رواني ځور ورکاوه.

څرګنده ده چې همدې زندانیانو داسې څه نه دي کړي چې په ګناه یې بندیان شي نو په ۲۰۰۶ز، کال کې یې دخوشي کیدولې په داسې ډول پیل شوه، چې په

کال کي به دوه يادري ځله دگوتوپه شمار اسيران ځني ازاديدل چي تراوسه همدالري. دځنډ او خنډ سره مله په يواوبل ډول ادامه لري.

په ۲۰۰۹ز، کال کي دامريکا دولسمشري په انتخاباتي منډو تړو کي د ډيموکراټيکو نندونو مانډبارک اوباما مهم شعار دگوانتانا موزندان تړل و، خواوباما دواکمني په تېره اوروانه دوره کي لا تراوسه نه دی توانيدلی اويایې زړه نه دی ښه کړی چي همدا محبس و تړي. دگوانتانا موزندان سره ډيري امريکايان هم مخالف دي، ددوی دمخالفت گراف تردې اندازې لوړدی چي څو ځله يې په مهمو وختونو او ځايونو کي ددغه بدنام زندان دبنديدو غوښتنه کړې، خو چارواکو تردې دمه لا دځلگو پرياده شوې غوښتنه غوړونه کانه اچولي دي.

دگوانتانا موبنديانو په دغه زندان کي دامريکايې عسکرو له خواد اسلامي شعايرو او بالخصوص دقران عظيم الشان دسپکاوي پر ضد دغه خوړلوداسي اوږده اوږده اعتصابونه کړي چي يوشمېر خويې له امله دکوما ترحالته رسيدلي، همداراز بنديانوپه دغه تور زندان کي دخپل مجهول برخليک په اړه هم په يواوبل ډول اعتصابونه جاري ساتلي، دتېر (۲۰۱۳ز) کال اعتصابونه خورا بوږنو کي وو، پرله پسې او اوږدو اعتصابونو بنديان ډير کمزوري کړي وو تردې حده پوري چي ځينو بنديانود ولاړيدو او گرځيدو ځواک بايلود، خود ډير تاسف ځای دادی چي دگوانتانا موزندانيانو پر ذکر شوي مظلوميت نه دکوم هيواد لوړ پوړي چارواکي خوابده کړه اونه هم بشري ټولنو او فعالانو کوم پام وړ غبرگون پرې وښود.

دگوانتانا موزندان دوولس کاله پوره شول خو لاهم هماغه دو حشت بر يوکی. پکي چليږي، اسيران په جسماني توگه پکي شکنجه کيږي او په پرله پسې ډول له نفسياتي ځور سره مخ کيږي. په دغه زندان کي اوس ۱۵۰ تنه بنديان پاته دي اود يونام معلوم برخليک سره مخ دي، ځيني بنديان ددغه محبس دجوړيدو سره سم هلته وړل شوي، چي دادی دوولس کاله وروسته هم د شيطانانو په جزيره کي دتورو تموشاته پراته دي.

ټول بشريت بايد دخپل انساني مکلفيت او وجداني مسوليت په اساس دگوانتانا مود کرغېړن زندان په اړه اوږده چوپتيا ماته کړي اوددغه محبس دژر تر ژره تړلو او ازپورته کړي، عام خلک بايد ددې وحشي زندان په اړه احتجاجي لاريونونه وکړي، سياستوالو، ليکوالو او ژورناليستانوته بويه چي په رسنيو کي دگوانتانا مود وحشي زندان اود مظلوم زندانيانو په اړه ځانگړې ليکني او تبصري وړاندي کړي، دبشري حقونو ټولنو او فعالانوته خوبيخي مناسبه نه ده چي پرارامه کښېني ځکه ددوی کار او شعار همدادی چي انساني حقونه خوندي کړي، نودوی بايد نور شپه او ورځ پر ځان يوه کړي اوددغو بېچاره زندانيانو غم وخوري چي تريوې لسيزې ډيروخت کيږي دکورنۍ غړودوی نه دي ليدلي اودوی دخپلو بچيانو او قريبانو له ليدلو محروم دي.

په همدې هيله چي ټول دگوانتانا موزندان دتړلو په موخه لاس پکار شي

دیگران را تحمل کنند و بالاخره به پیروزی برسند. به طور نمونه شما می‌توانید زنده‌گی «گاندی» رهبر فقید هند و یا سرگذشت «فیدل کاسترو» رهبر کوبا را مورد مطالعہ قرار دهید و ببینید که آنان در راه آزادی مردم خود چه فداکاری‌ها که از خود بروز نداده‌اند.

خداوند متعال در مورد انصار مدینه و فداکاری که در مقابل مهاجران مکه داشتند می‌فرماید: وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِّمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ... الحشر: ۹ (و هر چند در خودشان احتیاجی [مبرم] باشد آنها را بر

ایشار و فداکاری در اسلام

رسول معظم اسلام که به حیث آخرین پیام‌آور الهی آمد تا انسان را از اسارت انسان و بندهای مختلف توهّمات و خیال‌پردازی‌ها نجات دهد، پیروان خود را به گونه‌ی تربیت می‌کرد که همه‌ی صفات خوب انسانی در وجودشان عمق می‌یافت، به نحوی که نه نیروهای خارجی توان بیرون کشیدن آن را از وجودشان داشت و نه وسوسه‌های درونی و داخلی.

در فرهنگ دینی ما ایشار مفهوم می‌ویژه و منحصر به فرد خود را دارد؛ خود‌گذری که اسلام از آن سخن می‌گوید و محمد صلی الله علیه و سلم یاران خود را بر اساس آنتربیت می‌نمود از حیث درونمایه با از خود‌گذری گاندی و کاسترو فرق اساسی داشت؛ انگیزه‌ی فداکاری کاسترو و گاندی هر چه بوده باشد محدود و متعلق به دنیا است؛ اما فداکاری و ایشاری که خدا آن را می‌ستاید و جزیی از برنامه‌ی تربیتی پیامبر صلی الله علیه و سلم می‌شود انگیزه‌ی اخروی دارد و شخص مسلمان به این باور می‌رسد که ثمره‌ی ایشارگری و فداکاری خود را در جهان دیگر و به گونه‌ی غیر محدود از الله متعال می‌گیرد.

ایشار به این معنا جزیی از پیام اسلام می‌شود؛ به عبارت دیگر فداکاری و از خود‌گذری صفت همیشگی انسان مسلمان می‌گردد؛ یعنی اگر انسان مسلمان جرأت از

خودشان مقدم می‌دارند و هر کس از خست‌نفس خود مصون ماند ایشانند که رستگارانند) رسول الله صلی الله علیه و سلم مردمی را تربیت کرد که در وقت گرفتارنمائی‌ها مادی سعی می‌کردند برادران خود را جلو اندازند و لی در هنگام بروز مشکلات و خطرات هر یک سعی می‌کرد خود را برای برادرش سپر قرار دهد. چنان‌چه پیامبر صلی الله علیه و سلم در شأن انصار فرمودند:

إِنكُمْ لَتَقْلُونَ عِنْدَ الطَّمَعِ وَتَكْثُرُونَ عِنْدَ الْفَزَعِ « شما کسانی هستید که در وقت امتیاز گرفتن اندک و در هنگام سختی‌ها و مصیبت‌ها زیاد می‌شوید)

اگر ما با دیدی عمیق تاریخ ملل گذشته و جریان‌های معاصر را نگاه کنیم و اُفت و خیزهای هریک را مورد بررسی قرار دهیم بدون شک ردّ پای اوج و تعالی هر جریان را در ایشار و از خود‌گذری محدود کسانی می‌یابیم که به خاطر دست‌یافتن به اهداف خود از همه چیز حتا هستی خود گذشتند. ما در پشت هر جریان موفق دنیا به شخصیت‌های برمی‌خوریم که در راه رسیدن به اهداف ترسیم شده‌ی خود حاضر بودند وقت، مال و جان خود و فرزندان خود را در طبق اخلاص بگذارند و در جریان کار و تلاش زندان، شکنجه، تبعید، سرزنش، تحقیر و توهین

خود گذشته گیرا نداشت و در موارد ضروری نمی توانست خود و منافع شخصی خود را فدا بدهد، آسایش و آرامش دیگران کند، باید عقیده‌ی خود را مورد تفحص قرار دهد و به یقین بداند که در اسلام او نقضی موجود است.

اگر مسلمان بخواهد که مزد هر عمل او نقد و در همین دنیا و توسط انسان‌ها برایش داده شود، آنگاه ایمان به آخرت که همان باور به پاداش عمل در جهان بعدی است مفهوم خود را از دست می‌دهد. از این جا است که به علت تأکید زیاد قرآن روی مسایل عقیده‌تی به خصوص ایمان به (الله و روز آخرت) پی می‌بریم، چون تا زمانی که عقیده به یگانه‌گی الله صلی الله علیه و سلم و روز قیامت قوی نباشد، پایبندی به اعمال و اخلاق اسلامی دشوار و در مواردی ناممکن است.

یکی از رویدادهای مشهور در هجرت پیامبر صلی الله علیه و سلم ایجاد پیمان اخوتی است که آن حضرت میان مهاجران مکه و انصار مدینه منعقد نموده بودند. و قتی رسول الله صلی الله علیه و سلم برای انصار اهمیت ایشار و جایگاه آن را در اسلام بیان می‌کند و آنان را به ایشار در مقابل مهاجران دعوت می‌نماید، انسان نمونه‌های شگفت‌انگیزی از فداکاری را می‌بینید؛ امام بخاری نقل کرده است که: «پیامبر صلی الله علیه و سلم میان عبد الرحمن بن عوف و سعد بن ربیع پیوند اخوت برقرار نمود، سعد به عبد الرحمن می‌گوید من ثروتمندترین فرد انصارم و می‌خواهم سرمایه‌ام را نیمانیم با تو قسمت کنم. من دو همسر دارم ببین هر کدام را دوست داشتی برایم بگو تا او را طلاق دهم وقتی عده اش تمام شد آن را به نکاح خود در آور. سعد گفت خداوند در مال و همسرانت برکت اندازد بازار را برایم نشان دهید [تا از طریق کار و بار زنده‌گی‌ام را سرو ساماندهم]...»

داستان سعد و ربیع اولین و آخرین نمونه از ایشارگری صحابه رضی الله عنهم نبود؛ فداکاری و ایشارگری جزئی از اخلاق آنان شده بود؛ در آنوقت هر که

مؤمن بود ایشارگر هم بود؛ در جمع یاران پیامبر صلی الله علیه و سلم فقط اهل نفاق فداکار نبودند چون عقیده به خدا و آخرت نداشتند و فکر می‌کردند که از دست دادن چیزی در این دنیا مساوی است با محروم شدن از آن برای همیشه؛ اما مسلمانی که رضای خدا و کامیابی آخرت، یگانه هدف او شده بوده ساده‌گی می‌توانست از همه چیز خود دست بردارد، حتا اصحاب رضی الله عنهم وقتی فرصتی برای ایشارگری میسر می‌شد آن را به عنوان چانسی می‌دانستند که از طرف الله متعال برای شان مرحمت شده است.

در زمان رسول اکرم صلی الله علیه و سلم ما به سه نوع از مردم بر می‌خوریم، مسلمانان مخلص، منافقانی که به ظاهر کلمه می‌گفتند اما قلباً باور به خدا و روز آخرت نداشتند و کافرانی که در ظاهر و باطن با پیامبر صلی الله علیه و سلم و برنامه‌ی او دشمنی می‌کردند، مسلمانان دارای ویژه‌گی‌های بودند که می‌توان گفت ایشار و از خود گذری یکی از برجسته‌ترین آنها بود؛ منافقان نیز صفاتی داشتند که احیاناً قرآن به برخی از آنها اشاراتی دارد از جمله:

إِنَّا لَمُتَّافِقِينَ يَخَادِعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كَسَالَى يُرَآءُونَ النَّاسَ وَلَئِذْ كَرُّوا إِلَى اللَّهِ قَلِيلًا (النساء: ۱۴۲) منافقان با خدا نیرنگ می‌کنند و حال آن که او با آنان نیرنگ خواهد کرد و چون به نماز ایستند با کسالت برخیزند با مردم ریا می‌کنند و خدا را جز اندکی یاد نمی‌کنند (و در جای دیگر از قرآن می‌خوانیم: لَيَعْلَمَنَّ الَّذِينَ يُتَّافِقُوا وَقِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا قَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأَدْفَعُوا قَالُوا لَوْ نَعْلَمُ لَاتَّبَعْنَاكَ اللَّهُمَّا لَكُفْرًا يَوْمَئِذٍ أَقْرَبُ مِنْهُمْ لِلْإِيمَانِ يَقُولُونَ نَبَأُوهُمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ (آل عمران: ۱۲۷))

(همچنین کسانی را که دو رویی نمودند [نیز] معلوم بدارد و به ایشان گفته شد بیایید در راه خدا بجنگید یا دفاع کنید گفتند اگر جنگیدن می‌دانستیم مسلماً از شما پیروی می‌کردیم آن روز آنان به کفر نزدیک‌تر بودند تا به

ایمان به زبان خویش چیزی می گفتند که در دل هایشان نبود و خدا به آن چه می نهفتند داناتر است)

بلی منافقان نه می توانستند در اعمال عبادی مانند نماز پایبندی نشان دهند و نه قادر بودند به خاطر دفاع از مقدسات دینی و رساندن پیام الله جل جلاله به دیگران - و در واقع به خاطر راهیابی دیگران - زنده گی خود را به مخاطره اندازند؛ جهاد چیزی جز ایثار نیست، مجاهد سلاح خود را بر می دارد، به صحنه ی جنگ می رود و می میرد تا مسلمانان آسوده زنده گی کنند و کافرانی که به خاطر نرسیدن پیام دین در لبه ی پرتگاه دوزخ قرار دارند هدایت یابند و مستحق رفتن به جنت شوند؛ یا به تعبیری مسلمان مخلص مانند شمع ذوب می شود و هستی خود را از دست می دهد تا دیگران در روشنی آن پیش پای خود را ببینند.

مسلمان واقعی معتقد است که اگر کشته شود چیزی را که از دست داده در مقابل آن چه به دست می آورد به مثابه ی قطره یی در مقابل دریا هم به حساب نمی آید؛ او یقین دارد که با این کار خود اولاً خالق و مالک خود را خوشنود کرده و ثانیاً زنده گی ابدی خود را اعمار نموده است. اما منافق چه فکر می کند؟ او می داند که از رفتن به میدان جنگ زنده گی این جهانی او به مخاطره می افتد و در عوض آن هیچ چیزی به دست نمی آورد، چون به آخرت ایمان ندارد؛ به همین خاطر است که منافقان در جنگی که احتمال زنده ماندن و به دست آوردن غنیمت زیاد بود با پیامبر صلی الله علیه و سلم شرکت می کردند؛ ولی در نبردی که احتمال کشته شدن بود خود را به عقب می کشیدند، چنان چه وقتی از رفتن به غزو ی تبوک که نبردی خطرناک بود امتناع ورزیدند و پیامبر صلی الله علیه و سلم را با مسلمانان مخلص تنها گذاشتند، پیامبر صلی الله علیه و سلم در وقته گشت از تبوک این آیه ی مبارکه را دریافت نمودند:

فَإِنْ رَجَعَكُمُ اللَّهُ إِلَى طَائِفَةٍ مِنْهُمْ فَاسْتَأْذِنُوا لَلْخُرُوجِ فَعُلُوا

تَخْرُجُوا مَعِيَ أَبَدًا وَلَنْ تُقَاتِلُوا مَعِيَ عَدُوًّا إِنَّكُمْ رَضِيتُمْ بِالْقُعُودِ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَاقْعُدُوا مَعَ الْخَالِفِينَ (التوبة: ۸۳)
(و اگر خدا تو را به سوی طایفه یی از آنان بازگردانید و آنان برای بیرون آمدن [به جنگ دیگری] از تو اجازه خواستند بگو شما هرگز با من خارج نخواهید شد و هرگز همراه من با هیچ دشمنی نبرد نخواهید کرد زیرا شما نخستین بار به نشستن تن در دادید پس [اکنون هم] با خانه نشینان بنشینید)

ما می توانیم شواهد زیادی از این قبیل را در میادین مختلف دینداری ببینیم، ما کسانی را در میان مسلمانان - حتا آنانی که هم از دینداری می زنند - می یابیم که در وقت سربالاکردن امتیازات و جای گها احتمال رسیدن به مال و مقام و شهرت قوی باشد سرا سیمه قدم پیش می گذارند؛ اما وقتی احتمال خطر در کاری زیاد باشد قدم های شان سست و متزلزل می گردد.

وقتیما از کافران زمان پیامبر صلی الله علیه و سلم بگذریم، فقط با دو نوع انسان روبه رو می شویم: مؤمنان مخلصی که ویژه گی های شان در ادبیات دینی ما مشخص است و منافقانی که به برخی از خصوصیات شان در فوق اشاره گردید. اکنون در چنین وضعیت خطیری ما باید اندکی به خود رجوع کنیم و ببینیم که آیا صفاتی که ما داریم با صفات یاران مخلص پیامبر صلی الله علیه و سلم بیشتر شباهت دارد یا نه؟ ما به یاد داریم که با صفات منافقانی که همیشه بزرگترین مایه ی درد سر برای پیامبر صلی الله علیه و سلم و مؤمنان مخلص بودند و رسول الله صلی الله علیه و سلم بیشترین رنج و زحمت را از ناحیه ی آنان می دید؟ و ما هم اگر در ناحیه یی از زنده گی مان از صفات پیروان راستین پیامبر صلی الله علیه و سلم برخوردار نباشیم به یقین بدانیم که در همان قسمت زنده گی ما صفاتی از صفات منافقان باقی مانده است و در هر گوشه ی دنیا که زنده گی کنیم مایه ی رنج و زحمت برای مؤمنان مخلص و پیروان واقعی رسول الله صلی الله علیه و سلم خواهیم بود.

د ډاکټر ډاکر نایک په اړه ،

د اسلامي نړۍ د ستر علمي مرکز د ارا العلوم

د سجاد ژباړه

وروستۍ برخه

دیوبند فتوا



دوستان چې د علم او

کتاب سره مېنه لري ، په علم او قلم مين دي خو ټيندک ونه خوري ، دلته د محترم ډاکټر ډاکر نایک صاحب له تیروتنو ډنړۍ مسلمانانو اگاه کولو په نیت د اسلامي نړۍ د سترې جامعې (دار لعلوم دیوبند) د لخوا دور کړلي فتوا د متن ژباړه نشر ته سپارو!

یادونه : لومړی او دویمه برخه وړاندې په شهامت کې نشر شوي ، دې گڼه کې وروستۍ برخه خپرو :

له هنده په وروستیو کلونو کې د بریښنا یې او چاپی میډیاله لارې نړۍ ته یو سړي ځان د اسلامي عالم په توگه را ښکاره کړ . په ډېر لږ وخت کې هغه له ختیځ تر لویدیځ وپیژندل شو ، ډنړۍ په خو ژبو یې کتابونه اولیکې وژباړل شوې ، ډنړۍ په گڼو هېوادو کې په لوی شمیر خلک یې مینوال شول ، زمونږ هېواد ته د پیکه دیمکراسۍ راتلو سره یوځای ځینی عامو لیکوالو پښتو او فارسي ته له یو درجن زیات کتابونه یې وژباړل شول ، حال دا چې د دغه ښاغلي ډېرې څرگندونې د شریعت د حکمونو سره مخامخ ټکر او تضاد لري هم دا وجه ده چې د اسلامي نړۍ ثقہ علماء او علمي مراجع یې په معلوماتو او ویناوو کلکې نیو کې کوي .

ښکاره تجربو ښودلې چې هېڅ سړی یو ځای د مطالعې پر مټ اسلامي عالم او محقق نشي کیدای ، له دې وجې تنها په ذهانت یو سړي ته د اسلامي عالم او محقق نسبت د تأمل وړ دی ، خو چې یو تن دوخت له جیدو علماوو او استادانونه دیني دده کړې نه وي بشپړې کړي ، هغه د اسلامي علومو شرایط او اصول کماحقه نشي درک کولی ، دغه نوی راڅرگند شوی محقق ښاغلی ډاکټر ډاکر نایک دی ، د نوموړي زیاتره عقاید او معلومات د جمهور علماوو د مسلک او عقایدو سره تضاد او ټکر لري ، ددې لپاره زمونږ هغه

دمجتهدينو ائمه وو له اتباع تيسته او په فقهي مسايلو کې دسواد اعظم د لاري نه انحراف:

خلک پو شي (در رسول الله ﷺ) په زمانه کې هم و، ولې در رسول الله ﷺ خطبې اوريدو ته له عربو پرته عجم به هم ناست وو، خو رسول الله ﷺ تل په عربي ژبه خطبه ورکوله، په نورو ژبو نه، نه بيا وروسته در رسول الله ﷺ دخطبې ترجمه کيده، هم داسي دصحابه وو، تابعينو، تبع تابعينو په دورو کې، بيا دهغوئ متبعين له عربو نه وونل عجمو ته لاړل، په مشرق او مغرب کې اسلام خپور شو، ليکن هر ځای خطبه په عربي ژبه ورکول کيده، حال دا چې هغوئ دنن په پر تله تبليغ ته زيات اړ وو او سره ددي چې ځينې صحابه او تابعين دعجميانو په لهجه هم ښه پوهيدل بيا يې هم خطبه په عربي ورکوله.

حاصل دکلام دادی چې راشدينو خلفاوو، صحابه کرامو او دتابعينو تعامل او مواظبت او دټول امت توارث ددې خبر گند دليل دی، چې دجمعي خطبه په عربي ژبه ورکول ضروري ده اگر که ټوله مجمع هم د عجمو وي او هيڅوک په عربي نه پوهيږي، که په عربي دخطبې ورکولو لپاره هېڅ تن موجود نه وي، بيا په هغو خلکو دماسپښين لمانځه اداء لازم ده او جمعه ترې ساقط ده.

ولو كان الجماعة عجماء لا يعرفون العربية، فلو كان ليس فيهم من يحسن الاتيان بالخطبة عربية لم يلزمهم جمعة
(حاشيه الدسوقي على شرح الكبير: ۱- ۲۷۸ نقلًا عن المقاتل الفقيهية)

هم داشان حضرت شاه ولي الله محدث دهلوي رحمه الله فرمايي:

خطبه يواځې په عربي ژبه ضروري ده، ولې په مشرق او مغرب دواړو کې مسلمانانو هميش په دې باندي عمل کړی دی (مصنفی شرح موطا: ۱۵۲ مخ چاپ مطبع فاروق دهلې)

ج- درې طلاق يو شمارل ...:

ډاکټر صاحب وايي:

ددري طلاقو لپاره دومره شرايط دي چې دهغو پوره کول ناشونی دي، دسعودي درې سوه فتواگانې شته، په دي وجه طلاق

ډاکټر صاحب دخپلو ليکنو او ويناوو په رڼا کې دهېڅ امام متبع نه بريښي، بلکې داباحيت جدت خوښې هم داراز دغير مقلدیت ښکار دی، يواځې دانه چې ډاکټر صاحب دهېڅ متعين امام تقليد نه کوي، بلکې مخلصو خلکو ته هم له کوم متعين امام نه تقليد روش دنه خپلولو درس ورکوي څومره مسایل نوموړي بيان کړي په ټولو کې ايمه وو کوم اقوال استنباط کړي، هغه ځان ته منسوبوي څو خپل ځان مجتهد وښيي، حال دا چې پکار خو داده چې دهر امام دقول په نقلولو کې د هغه امام نوم يادولی، څو اوريدونکي د مغالطې ښکار نه کيدای، چې له قران او حديث نه صرف هم دا ثابته ده! او ددې نه علاوه چې په کومو نورو روايتونو خلک عمل لري هغه ټول ناسم دي! اگر که هغه دقران او حديث نه ثابت او دمجتهدينو ائمه وو اقوال وي! لکه دلاندې مثالونه ښکاره کېږي:

الف- بې اودسه قرآن مسه کول روا دي:

ډاکټر صاحب وايي: بې اودسه قرآن پاک مسه کولو ته جواز ورکول پکار دي الخ

حالنکې دډاکټر صاحب داويل دعظيم الشان قرآن د آيت (لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ) او هم له ټولو ايمه مجتهدينو سرغړونه ده.

ب- دجمعي خطبه د عربي په ځای په سيميزو ژبو پکار ده:

دجمعي خطبې ورکولو په اړه ډاکټر صاحب وايي:

زما په نظر زموږ هېواد کې دجمعي خطبه د عربي په ځای په سيميزو او مورنيو ژبو ورکول غوره دي څو.... الخ

حال دا چې در رسول الله ﷺ له زمانې نيولي تر نن په عربي ژبه دخطبې ويلو توارث راغلی، نن ډاکټر صاحب دابلنه ورکوي چې خطبه د عربي په ځای په سيميزو ژبو ويل غوره دي، څو خلک پوی شي، سره ددي چې دامصلحت (چې په عربي نه پوهيدونکي

یو دی، دنن سبا حالاتو له مخې هم باید یو طلاق وي. (خطبات ذا کر نایک بحواله حقیقت ذا کر نایک ۲۳۱ مخ)

حال داچې صحابه کرام (رضی الله عنہم) تابعین، خلو رایمه او جمهور امت هم داراز دسعودي عربستان د اوسنیو ټولو معتبر وعلماوو په اند: په یو مجلس کې ددرې طلاقو په ور کولو درې طلاق واقع کېږي، نه یو: په ټول تاریخ کې په دې مسئله هېڅ یو معتبر عالم اختلاف ندی کړی، سیوا د علامه ابن تیمه (رحمته الله علیه) او دهغه د شاگرد حافظ ابن قیم رح نه: د ټول امت (چې پکې لوی تابعین، خلو رایمه امام ابو حنیفه، امام شافعي، امام مالک او امام احمد بن حنبل رحمۃ الله علیهم راځي) په مقابل کې دهغوئ دواړو رایه هېڅکله د اتباع وړ نه ده: ډاکټر صاحب دداسي اجماعي حکم په خلاف مسئله بیانولو سره امت بې لارې کوي، دا حکم یعنې ددرې طلاقو واقع کیدل دقرآن پاک له گڼو ایتونو او دې شمیره احادیثو او دصحابه وور (رضی الله عنہم) د تعامل نه ښکاره ثابت دي دلته لاندې په اړه یې دا څو احادیث ولولئ:

۱- وقال الليث عن نافع كان ابن عمر اذا سئل عن من طلق ثلاثا قال لو طلقت مرة او مرتين (لکان لک الرجعة) فان النبی (ﷺ) امرنی بهذا (ای بالمرجعة) فان طلقها ثلاثا حرمت حتی تنکح زوجا غیره (بخاری شریف ۲ ټوک ۷۹۲ مخ، هم ۸۰۳ مخ)

حضرت نافع (رضی الله عنہ) وایي: له عبد الله بن عمر (رضی الله عنہ) نه به کله دهغه شخص په باب فتوا وغوښتل شوه، چې درې طلاق یې ور کړي وو، فرمایل به یې: که تايو یا دوه طلاقه ور کړي وای نو رجوع دي کولی شوه، ولې چې رسول الله (ﷺ) ماته ددي یعنې درجعت حکم کړی و او ددرې طلاقو په ور کړه ښځه حرامه گرځي، تر دې چې هغه دبل سړي سره نکاح وکړي.

۲- عن مجاهد قال كنت عند ابن عباس فجاءه رجل فقال: انه طلق امراته ثلاثا، قال: فسكت حتى ظننت انه رادها اليه، ثم قال، ينطق احدكم فيركب الحموة ثم يقول يا ابن عباس يا ابن عباس فان الله عز وجل قال ومن يتق الله يجعل له مخرجا عصيت ربك وبانت منك امراتك (ابوداود ۱ ټوک ۲۹۹ مخ رقم الحديث ۱۸۷۸)

حضرت مجاهد وایي: زه دابن عباس (رضی الله عنہ) سره وم یو تن راغی هغه وویل: خپلې میرمنې ته مي درې طلاق ور کړي، وایي: ابن عباس (رضی الله عنہ) چوپ وه، ماداسي وفهموله چې هغه ته خپله میرمن بیر ته گرځوي (یعنې درجعت حکم ور کوي) خو وې فرمایل: له تاسو نه هر سړی دا حماقت وکړي (یعنې درې طلاق ور کړي) بیا راشي نارې کړي ای ابن عباس! ابن عباس! غورځئ! الله (ﷻ) ارشاددی کوم څوک چې دالله (ﷻ) څخه ډایري، الله (ﷻ) دهغه لپاره لار را باسي، تا دخپل رب نافرمانې کړي (درې طلاق دې ور کړي) په دې سره ستا میرمن له تا جلا شوې ده.

۳- وعن مالك بلغه: ان رجلا قال لعبد الله بن عباس: انی طلقت امراتی مائة تطليقة، فماذا تری علی؟ فقال ابن عباس: طلقت منك بثلاث، وسبع وتسعون اتخذت بها آیات الله هزوا (آخره للامام مالک ۱۹۹ مخ)

حضرت امامالک (رحمته الله علیه) ته دا روایت رسیدلی: یو سړي له عبد الله بن عباس (رضی الله عنہ) نه وپوښتل: ما خپلې میرمنې ته سل طلاقه ور کړل، ته څما دي عمل په اړه څه وایي؟ ابن عباس (رضی الله عنہ) ځواب ور کړ: درې طلاق ستا په میرمن پرېوتل او په اووه نوي طلاقو تا دالله (ﷻ) دایاتونو پورې ملنډې وهلې.

۴- عن مالك بلغه: ان رجلا جاء الى عبد الله بن مسعود فقال: انی طلقت امراتی ثمانی تطليقات، قال ابن مسعود فماذا قيل لک؟ قال قيل لی: انها قد بانت منی، فقال ابن مسعود صدقوا! الموطا للامالک ۱۹۹ مخ)

حضرت امامالک (رحمته الله علیه) ته دا روایت رسیدلی: یو سړي عبد الله بن مسعود (رضی الله عنہ) ته راغی هغه ته یې وویل: ما خپلې میرمنې ته اته طلاق ور کړل، حضرت ابن مسعود (رضی الله عنہ) له هغه وپوښتل: تاته خلکو څه وویل، هغه ځواب ور کړ: خلکو وویل: میرمن دې په تاباينه شوې، ابن مسعود (رضی الله عنہ) وویل: هغوئ رښتیا ویلي (یعنې درې طلاق پرېوتې)

۵- حدثنا علی بن محمد بن عیید الحافظ نا محمد بن شاذان الجوهري نا معلى بن منصور نا شعيب بن رزيق ان عطاء الخراساني

حدثهم عن الحسن قال نا عبد الله بن عمر انه طلق امراته تطليقة وهى حائض ثم اراد ان يتبعها بتطليقتين اخريين عند القرائين فبلغ ذلك رسول الله ﷺ فقال يا ابن عمر ما هكذا امرك الله انك قد اخطأت السنة، والسنة ان تستقبل الطهر فيطلق لكل قرء قال فامرني رسول الله ﷺ فرجعته ثم قال اذا هي طهرت فطلق عند ذلك او امسك، فقلت يا رسول الله ﷺ ارايت لو اني طلقته ثلاثا اكان لي يحل لي ان اراجعها قال لا، كانت تبين منك وتكون معصية.

حضرت حسن وايي: مونږ ته ابن عمر ويلي: هغه دحيض حالت کې خپلې ميرمنې ته يو طلاق وركړ، بيا مې اراده وه په دوه طهرينو کې پاته دوه هم وركړم، رسول الله ﷺ خبر شو، ماته يې وفرمايل: ابن عمره! تاته خو الله ﷻ داسي حكم ندى كړى، تا له سنت طريقي نه سر غړونه كړي (يعنې دحيض په حالت كې دې طلاق وركړې) سنت طريقه داده چې دطهر حالت ته انتظار وباسه او په هر طهر كې يو، يو طلاق وركړه، ددې وروسته ماته رسول الله ﷺ (در جوع حكم و كړ، ما رجوع وكړه، بيا يې وفرمايل: چې كله پاكه شوه، ته اختيار لري طلاق وركوي او كه نه، حضرت ابن عمر (رضي الله عنه) وايي: بيا ما له رسول الله ﷺ (وپوښتل: يا رسول الله! كه ما درې طلاق وركړې واى ايا بيا به هم راته رجوع جايز وه؟ رسول الله ﷺ) وفرمايل: په دې صورت كې ميرمن له تانه جلا كيدو او ستا دافعل (يعنې يوځاى درې طلاق وركول) گناه وه.

تاسو ته له پورته احاديثو نه معلومه شوه چې ددرې طلاقو وركول، ددرې طلاقو حكم لري، ددې څخه علاوه نور هم گڼ روايتونه صراحتاً په دې دلالت كوي چې ددرې طلاقو په وركولو درې طلاق واقع كېږي.

يادونه: ډاكټر صاحب پخپله وينا كې دسعودي عربستان ددرې سوه علماوو دفتواه گانو حواله وركړي، بيا يې خپله رايه وړاندې كړي، خو دا يې نه دي ويلي چې هغه علماء څوك دي؟ سره ددې چې سعودي عربستان ټولو لويو مفتيانو ددرې طلاقو په اړه ددرې طلاقو دوقوع فتوا وركړي. دلته دهغوئ لاندې پريكړه ليك مطالعه كړئ:

بعد الاطلاع على البحث المقدم من الامانة العامة لهيئة كبار العلماء والمعد من قبل لجنة الدائمة للبحوث والافتاء فى موضوع الطلاق الثلاث بلفظ وبعد دراسة المسألة وتداول الراى واستعراضا لاقوال التى قيلت فيها ومناقشة ما على كل قول من ايراد توصل المجلس باكثرية الى اختيار القول بوقوع الطلاق بلفظ واحد ثلاثا.... الخ

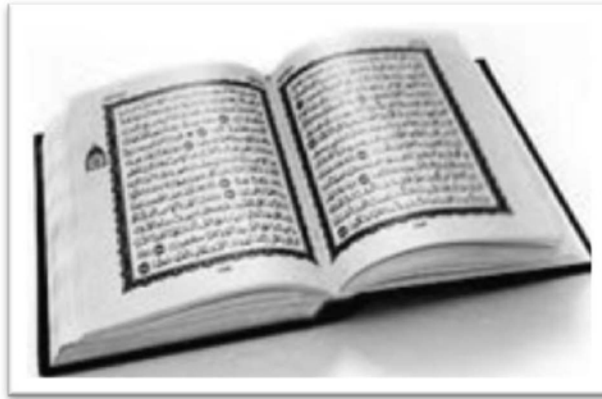
(مجلة البحوث الاسلامية المجلد الاول العدد الثالث سنة ١٣٩٧)

د — په ټوله نړۍ كې داختر يوه ورځ....

ډاكټر صاحب په يو تقرير كې وويل: اومشوره يې وركړه چې: مسلمانانو ته پكار دي بايد هغوئ په ټوله نړۍ كې په يوه ورځ اختر ولمانځي.

دډاكټر صاحب دارايه در رسول الله ﷺ (ددې مبارک ارشاد: "صُومُوا لِرُؤْيَا وَافْطَرُوا لِرُؤْيَا" يعنې دمياشتې په ليدو روژه نيسئ او دمياشتې په ليدو اختر كوئ! خلاف ده اوهم په دې سربيره له سليم عقل نه هم خلاف ده، ولې ديو اختر مسئله په اصل كې له دې څخه پيدا كېږي چې اختر ديوې دوديزې عنعنې او ملي جشن بڼه ولري، ليكن دانهايټې غلط فكر دى، ځكه زمونږ اخرونه، روژه او محرم هېڅ كوم دوديز او عنعنوي رسم ندى، بلكې ټول عبادات دي، هم داراز وختونه په هر هېواد اوسيمه كې دهم هغه هېواد اوسيمې دافق په اعتبار مختلف راتلل لازم دي، مونږ په هندوستان كې چې په كوم وخت دمازيگر لمونځ كوودغه مهال واشنگټن كې سهار كېږي، په كوم وخت چې مونږ په هندوستان كې دماسيپينين لمونځ كوو، دغه وخت لندن كې دماينام لمونځ شوى وي، هم داراز داسي كېږي چې په يوه هېواد كې دجمعې ورځ وي په بل كې پنجشنبه وي او په درې يم كې دخالي ورځ شروع وي، په دې حالاتو كې په يوه ورځ په ټوله نړۍ كې په يوه ورځ اختر څنگه كيدای شي؟

غرض داچې ددې تنقيدونو په په رڼا کې معلومه شوه چې



ډاکټر ډاکر نايک په ډېرو زياتو مسايلو کې د اهل سنت والجماعت له عقايدو نه مخالف دی، د قرآن وحدیث په تشریح کې د عربي لغت او سلفو نه منقولو تفسيرونو ته له پاملرنې پرته په خام عقل تفسير کې معنوي تحريف کوي، هم داراز ډاکټر صاحب

د شرعي علومو او د شريعت له مقاصدونه د ناخبرۍ سربيره د هېڅ امام تقليد نه کوي، بلکې سرچپه په مجتهدينو ايمه وو تنقيدونه کوي، له دې وجې د نوموړي خبرې هېڅکله د باور وړ ندي، دهغه دويناوو اوريدل او پروگر مونه ليدل او پرته له تحقيق په خبرو يې عمل سخت مضر دی.

داچې واقعاً تحقيق د هر چا دوس کار ندی، له دې وجې عامو مسلمانانو ته دهغه له پروگر مونه لري اوسيدل ضروري دي، په همدې توگه هر مومن ته بايد تل په ياد وي چې د دين معامله يوه حساسه معامله ده او انسان چې ديني خبرې اوري، ور باندې عمل به کوي، دا يو اخي ددې لپاره چې په آخرت کې نجات ومومي، خو په دې لړ کې يواځې د تحقيق او بر جسته ځوابونو او حوالو تر تاثير لاندې نه دې راتلل او د تحقيق پر ته په هېڅ خبره عمل ندی پکار، بلکې انسان لپاره ضروري ده چې دهغه چا خبرې ته غوږ شي، چې دهغه (وينا کونکي) د ديني علومو د زده کړې په اړه ډاډ ولري؟ چې هغه له کومو استادانو نه علم حاصل کړی؟ په کوم ماحول کې يې روزنه شوي، دهغه ناسته ولاړه، لباس، هيئت او نور د علماوو او صالحانو سره سمون لري؟ هم داراز دا معلومول چې دهغه په اړه د باور او اعتماد وړ ديني علماء او مشايخ څه رايه لري؟ بل ديتته هم پام ضروري دی چې له هغه نه کوم ډول خلک متاثر شوي او په هغوئ کې څومره خلک د ديني شعور خستنان دي او څومره د ديني خدمتونو سره تړلي خلک دي؟ که هغه ته ځيني

د باور وړ خلک قرب او نژديوالی ولري له هغوئ نه معلومول پکار دي، چې هغه ته په څه منلي او ور نژدي دي؟ ايا هغوئ خو د ناسم پوهاوي يا تير وتنې بنسکار ندي؟ ايا د معلوماتو د کمې ياد کوم بل مزعومه مصلحت له مخې خو هغه ته ور نژدي ندي؟

لنډه داچې ددې ټولو خبرو د تحقيق وروسته که ډاډ تر لاسه شو، بيا ديني معاملاتو په اړه دهغه تن خبرې د باور وړ دي، کنه دهغه نه په لږ ټوب کې دايمان سلامتيا ده، د مشهور تابعي محمد بن سيرين رحمته الله عليه مقوله ده:

ان هذا العلم دين فانظروا عمن تاخذو دينکم

ددین دخبرو د اوریدو او یادولو لپاره ضروري ده چې ښه غور وکړئ: چې له کوم ډول خلکو علم حاصلوئ او ترې دین یادوئ.. الله تعالی دي هر چا ته په صراط مستقیم د تللو توفیق ور کړي آمین

زين الاسلام قاسمي

ددارالعلوم ديوبند ددارالافتاء معاون

دربيع الاول ۱۴۳۲هـ ۲۰۱۱م ۲۴دفروري ۲۰۱۱م

الجواب الصحيح

حبيب الرحمن عفا الله عنه محمود حسن غفر له بلند شهري

وقار علی غفر له فخر الاسلام عفی عنه

پای

روسيه د پخواني شوروي په پله ...

اتل

زياتره وگړي يې روسي ژبې دي دخپلې برخې په توگه اعلان کړه ، د سياسي کتونکو په وينا: دروسيې لخوا ددې تازه گام پورته کولو معنی داده چې روسيه بيا هوډ لري خو ځان دنړيوال ابر قدرت په توگه امريکا او اروپا ته ښکاره کړي.

افغانستان کې دامريکا او ناټو د زوال شيبو دامريکا د ستر ځواکۍ د بده پای ته رسولې ، په نړۍ کې له دې امله لوی شمير خلک خونې څرگندوي او دادنړۍ د ثبات او امنيت لپاره غوره بدلون تعبيروي ، خو نړۍ د يوه سپر ځواک دمونځلو نه ووځي هغوئ د هېوادونو ترمنځ د ځواک توازن په دې ضروري بولي ، چې دننۍ نړۍ يوه داسې اړتيا ده ، چې څو پوره شوې نه وي ترهغې به نړۍ هم داسې نا کراره او نا امنه وي.

روسيې دواکړين له لانجې وړاندې د سوريې په شخړه کې ورته اشارې کړي وي ، په تيره هغه مهال چې کله امريکا و غوښتل په سوريه د بريد لپاره چمتوالی ونيسي او داسد رژيم سره شته کيمياوي وسلې له منځه يوسي ، امريکا ويل اسدي رژيم دخپلو مخالفينو

حيرانوونکې ده ! په هم هغه هېواد کې دامريکا او ناټو ځواک اوبه شو ، په کوم کې چې وړاندې دامريکا او اروپا قوي حريف ځواک (شوروي اتحاد) دشکست خوړلو له امله دنيستمنۍ په تېر ټوټې شو ، نن دهم هغه (شوروي) ځای ناستې (روسيه) په شل وجود لاسونه او پښې وهي چې دامريکا او ناټو زوال وروسته بيا د بخت په را بيداريدو دويم وار سپر ځواک شې او په نړۍ دخپل رعب او دېدې پخواني راج سپکه کينوي.

هو ! داوکرين لانجې په سر دروسيې او امريکا ترمنځ روان شديد مخالفت او مخاصمت همدا ذهنيته عکاسي کوي او ترې همدا نتيجه اخيستل کېږي چې روسيه د ډنگ بنگ شوروي د پل په نښو غواړي نوې تگ پيل کړي او ځان په نوې بڼه متحرک او فعاله وښيي.

دامريکا او روسيې ددې رقابت په وجه داوکرين وگړي په دوه جلا کښتيو کې جلا سپاره دي ، روسيې ژبې دروسيې کښتۍ ته ختلي او په هغه کې د ځان نجات بولي او نور دامريکا او اروپا په کښتۍ کې سپاره دي .

روسيې دامريکا او اروپا لخوا د ډېر کلک مخالفت سربيره داوکرين اړوند سيمه کريميه چې

او کرین کې د کودتا په مټ حکومت ترهگرو لاسو ته پریوتی، منتخب ولسمشر یې معزول کړی دی، له او کرین څخه د دوئ (روسیې) امنیت ته گواښونه متوجه دي له دې وجې په او کرین کې هم هغسې پوځي مداخله جواز لري څنگه چې امریکا په افغانستان، عراق او لیبیا کې وړاندې وکړه، هغه د همدې درې گونو دلایلو په ځواک کریمیا دروسیې برخه وگرځوله او پخپله وینا کې یې وویل: ددې لپاره چې د کریمیا دخلکو رایو ته احترام وشي، دوئ دهغوئ ازادې تسلیمي، یعنی د بشر حقوقو رعایتولو منطق نه په کار اخیستوي یې په کریمیا کې پوځي مداخله وکړه او هغه یې خپله برخه وگرځوله.

له تاریخي پلوه وړاندې هم کریمیا یو مهال دروسیې برخه وه، چې بیا خرو شیف داوکرین برخه وگرځوله.



رازو دیته چې دنړۍ زبرځواکان تل دنړۍ کمزوري ولسونه دخوږو او غوږو الفاظو په منطق بنکېلوي، دهغوئ په کورنیو چارو کې د مداخلې لپاره دلایل وړاندې کوي، ځان ته فرصتونه او چانسونه برابروي خو په هغوئ خپلې شومې استعمارې ارادې تحمیل او اومني، نن چې دروسیې ولسمشر د کریمیا داشغالولو لپاره کوم الفاظ کاروي هم دا الفاظ تقریبا د ولس کاله وړاندې بوش دا افغانستان د اشغال لپاره کارول.

په خپلو کې له کیمیاوي وسلو نه کار اخلي، باید ددې کار په ځواب کې ټوله نړۍ دهغه په ضد غبرگون وښيي او ورته سزا ورکړل شي، روسیې د امریکا ددې پریکړې او ارادې په ضد کرښه رانښکله چې هیڅکله ورته په سوريه برید د زغم وړ ندی، بیا سوریې د همدې روسیې په سلا پخپله دخپلو کیمیاوي وسلو د له منځه وړلو وړاندیز وکړ، چې په دې سره امریکا ته په سوريه د برید هېڅ یوه پلمه پاته نشوه، خونړیوال پوهیږي که روسیې په ښکاره د امریکا د برید سره مخالفت نه وای ښودلی، امریکا خامخا هود لاره چې د جعلی ائتلاف رامنځته کولو وروسته په سوريه هغسې برید وکړي، څنگه یې چې دا ائتلافونو جوړولو وروسته په افغانستان، عراق او لیبیا بریدونه وکړل.

روسیه کې د کریمیه د دغمو لپاره روسیې چارواکو هم دهغه منطق کارولو نه کار واخلسته، کوم چې امریکا د افغانستان، عراق او لیبیا داشغالولو لپاره کارول، امریکا تل په هر هېواد

دیرغل لپاره درې دلایل یا پلمې وړاندې کولې لومړۍ: هلته وسلوال واک ته رسیدلي دویم: هلته بشري حقوق نه رعایت کېږي درېیم: د دوئ ملې امنیت ته له هغه (هېواد) نه گواښونه کېږي. امریکا په عراق افغانستان او لیبیا باندې دیرغل لپاره دا درېواړه دلایل وړاندې کړل او س روسیې د کریمیه داشغالولو لپاره هم هغه درې دلایل وکارول:

د روسیې ولسمشر ولادي میرپوتین دنړۍ په مخکې دا منطق کینود:

فرصتونونه په گټه بیا سرپورته کړي، په خاصه توگه د اقتصادي پیاوړتیا لپاره ډېر کوښښ کوي، دروسیه بیا تاریخ او وسایلو ته پریام دا شونې ده چې روسیه بیا خپل موقف اعاده کړي خو په دومره اسانه او لنډه شونې نده، که څه هم روسیه افغانستان کې د امریکا له شکست نه په گټه به ترڅه ځایه ځان پیاوړی کړي، خو دومره ترقي چې آن امریکا په اقتصادي میدان کې هم وننگوي په نژدې راتلونکې ددې تمه نشي کیدای، په ورته توگه چین هم دخپلې ترقي سلنه دوا مدار لوړوي او کوښښ کوي چې له اقتصادي پلوه په امریکا برلاسی شي، چې دروسیه په مقایسه د چین د اقتصادي ځواک کیدو امکانات ډېر دي، دنړۍ نور پاته ولسونو ته داکشمکش له دې پلوه په زړه پورې دی چې امریکا دنړۍ دیواځینې سپر ځواک په حیث ټوله نړۍ داور په خوله کې تړلې او د امریکا دستر ځواکتوب نه نړۍ کې خلک دوه پوزو ته راغلې، باید هرو مرو امریکا له دغه ستيځ نه وغورځول شي، افغانستان کې د امریکایي شکست وروسته نړۍ کې د امریکا له زوال سره علاقمندې په زیاتدو ده په دې باب بیدارې سیوا شوې او د امریکا په وړاندې ځینې هېوادونه سرونه نیغوي، دا هم پرځای ده چې د امریکا پشان روسیه هم ډېر کرکجن او شرمنده تاریخ لري د مسلمانانو په ضد د پخواني شوروي اتحاد ظلمونه او جنایتونه دنړۍ د تاریخ په یاد کې شته لیکن ددې لپاره چې نړۍ کې د ځواک له پلوه توازن را شي، باید گڼ هېوادونه د امریکا ځواکمني چیلنج کړي، څو د امریکا فرعونیت پای ته ورسې په دې برخه کې د امریکا د ځواک ننګولو لپاره که نړۍ کې نن ورځ هر غږ پورته کېږي دویار کریډت یې افغانانو ته رسي ولې امریکا د افغانانو مټو ماته کړه نه نورو...

البته روسیه اوس هم یو ځواک ده، مخکې هم روسانو د تاریخ په ځینو دورو کې درنې جگړې گټلې د لویو ځواکمنو هېوادو سره یې جنگ جگړې راغلې، نیولین سره دروسانو جگړه او هغه ته په شکست ورکولو سره اروپا دنپولین له مونګلو ازادې ترلاسه کړه، هم داراز دنپولین نه یوه نیمه پیړۍ وروسته دهتلر لویې حملې په شا تمبول هغه څه دي چې په سبب یې هتلر مات شو، که هتلر ته روسیه شکست نه وای ورکړی شاید د دویم نړیوال جنگ نتایج بل څه وای، سیاسي څیړونکي په پوځي ډگر کې روسیه اوس هم ستر ځواک یادوي خو په اقتصادي میدان کې د اروپا او امریکا سره مقابله نشي کولی، ولې

دروسیه اقتصاد په نسبت سره امریکا او اروپا ته لس واره کمزوری دی دکوم له امله چې دشوروي اتحارنگ شو.

کله چې افغانستان کې دشوروي ځواکونه د شکست سره مخ شول گورباچوپ ولسمشر شو، له روسیه نه گڼو هېوادونو اوسیمو ازادې ترلاسه کړه دهغه نه وروسته بورس یلسن راغی هغه په شرابوروږدی و دهېواد چارو ته یې چندان پام نه وه دروسیه اوسنی ولسمشر ولادې میر پوتین دی، کله چې هغه په واک کې راغلی روسیه پرلپسې دخپل حالت رغولو کوښښ کوي او غواړي چې روسیه پخواني ځای ته ورسي.

دا سمه ده چې روسیه اوس هم دنړۍ په قوي او ځواکمنو هېوادو کې یاده ده او شونتیا هم لري چې ځان د اقتصادي لحاظه په پښو ودروي، ځکه روسیه د تیلو او سرو زرو په پیدا کوونکو هېوادو کې دنړۍ یوغني هېواد ده، هم د اروپا یې هېوادونو د گازو زیاته اتکا په روسیه ده، روسیه هڅه کوي له دې

اِصرَفنی عنه، و اقدر لیا لآخر حیث کان ثم رَضَنی به” و یسمی حاجته (روایت بخاری ۶۳۸۲/۱۱/۱۸۳)

یعنی: “خداوند! به سبب علمت از تو طلب خیر می‌کنم و بهیچ قدرتی نتوانم تو را طلب قدرت می‌کنم و از فضل عظیمت تو می‌خواهم، چو نتوانایی و من نتوانم،

و تو می‌دانی و من نمی‌دانم، و تو بسیار دانا و غیبی، خداوند! اگر رمی‌دانی که این کار... برای دین، دنیا و عاقبت کارم - یا فرمود برای حال یا آینده‌ام - خیر است آنرا برای من مقدر و آسان گردان و سپس در آن برکت بیانداز، و اگر می‌دانی که این کار... به مصلحت دین، دنیا و عاقبت کارم - یا فرمود برای حال یا آینده‌ام - نیست، آنرا از من دور کن و مرا از آن منصرف نما و خیر را هر جا که هست برایم مقدر فرما و مرا از آن خشنود نما”، سپس حاجتش را (در بین نقطه چین ذکر شده) بیان کند.

اما در مورد قبولی و نتیجه استخاره، چند حالت ممکن است برای او رخ دهد:

۱- اگر آن مسئله برایش خوب باشد، قلبش برای انجام آن منشرح می‌شود و می‌پیدا می‌کند، پس آنرا انجام می‌دهد، و این نظر جمهور اهل علم می‌باشد.

۲- اگر آن مسئله برایش بد باشد، قلبش برای انجام آن منقبض می‌شود و نفرت و یا کراهت پیدا می‌کند، پس آنرا ترک می‌کند، و این نظر جمهور اهل علم می‌باشد.

۳- بعضی از علماء نظرشان بر اینست که پس از استخاره ضروری نیست که برای انجام آن مسئله قلبش منشرح و یا منقبض شود، و فقط کارش را ادامه می‌دهد اگر برایش خیر باشد ادامه پیدا می‌کند و اگر برایش شر باشد از آن منصرف کرده خواهد شد، ولی این قول چندان قوی نیست و نظر جمهور اهل علم در مورد نتیجه استخاره که ذکر شد قویتر و راجحتر می‌باشد.

استخاره یعنی طلب خیر کردن، و هر کس قصد انجام کار مهمی نمود، مستحب است در مورد آن از خداوند متعال طلب خیر (استخاره) کند، و همانطور که مگویند: “ما خاب من استخار و ما ندیم من استشار”، یعنی: “کسی که استخاره می‌کند زیان نمی‌بیند و کسی که مشورت می‌کند پشیمان نمی‌شود”.

و در چگونگی و فضلاء استخاره در حدیث صحیح از جابر ابن عبد الله روایت شده است که گفت: “پیامبر صلی الله علیه و سلم استخاره در تمام کارها را مانند سوره یا زقرآن بهما یاد می‌داد و می‌فرمود:

استخاره چیست و چگونه صورت می‌گیرد؟

“هرگاه کسی از شما خواست کار مهمی را انجام دهد دو رکعت نماز غیر فرض بخواند؛ سپس بگوید: (اللهم انی استخیرک بعلمک و استقدرک بقدرتک، و اسألك من فضلک العظیم. فانک تقدر و لا اقدر، و تعلم و لا اعلم و انت علام الغیوب، اللهم ان کنت تعلم ان هذا الامر خیر لی فی دینی و معاشی و عاقبة امری - او قال فی عاجل امری و آجله - فاقدره لی و یسره لی ثمارک لی فیه، و ان کنت تعلم ان هذا الامر شر لی فی دینی و معاشی و عاقبة امری - او قال: فی عاجل امری و آجله - فاصرفه عنی و

۱۴- از شروط قبولی استخاره‌ها این نیست که حتماً باید خوابی در مورد انجام و یا ترک مسئله‌ای را ببیند، ولی احتمال دارد که کسی خوابی نیز پس از استخاره ببیند که تعبیرش بیانگر انجام و یا ترک آن مسئله باشد، ولی تعبیر آن خواب را باید از معبرین خواب‌رسید تا مفهوم آنرا برایش بازگو کنند.

۱۵- اگر حالت انقباض و یا انبساط قلب برایش رخ ندهد، استخاره را تکرار میکند، ولی حد اکثر سه بار استخاره‌ها انجام دهد، زیرا بیشتر از آن حالت و سواس به او رخ می‌دهد، و این سه بار تکرار کردن در حدیث پیامبر صلی الله علیه و سلم وارد نشده است ولی عبد الله بن زبیر رضی الله عنه آنرا انجام داده است، ولی بهر حال سعی کند استخاره‌ها در اوقات استجابت دعا انجام دهد مثلاً سحرگاه، ما بین اذان و اقامه در مسجد و غیره، زیرا استخاره نوعی دعا می‌باشد و در این اوقات دعا بیشتر اجابت می‌شوند.

۱۶- اگر باز هم برایش انجام و یا ترک آن مسئله اثری در قلبش ندید، پس آن کار را ترک میکند و یا انجام می‌دهد و اگر برایش خیر باشد کار برایش آسانتر می‌شود و ادامه پیدا می‌کند، و اگر خیر نباشد با موانعی روبرو می‌شود و از آن منصرف کرده می‌شود، ولی بهتر است که مسئله‌اش را با اهل علم و حکمت و دلسوز مشورت کند تا او را بهتر راهنمایی کنند، زیرا همانطور که می‌گویند: “ما خاب من استخار و ماند من استشار”، یعنی: “کسی که استخاره می‌کند زیان نمی‌بیند و کسی که مشورت می‌کند پشیمان نمی‌شود”.

توضیح:

براین نتیجه استخاره خواب ضرور نیست، امام نووی رحمه الله می‌گوید: “بعد از استخاره باید بدانچه کهد لشیر آنقرار می‌گیرد عمل کند، نهید آنچه قبلایه



ش از استخاره مورد نظر و آرزویش بوده و لذا دلش بر آن قرار می‌گیرد.
استخاره کنند ه اصولاً اختیار خود را به خداوند و امی گذار
د و اختیار خویش را رها
می‌سازد تا خداوند او را به راهی که هدایت نماید و الانمی تواند
در طلب خیر از خدا و تبری از علم و قدرت خویش و
نسبت دادن آن به خداوند، صادق و راستین باشد. اگر
راست
می‌گوید، بعد از استخاره و انیست به تلاشو کوشش و انتخا
ب خویش متکی باشد.
(بلکه خواه است خود را بد آنچه که خداوند دل او را، برایش
منشراح می‌سازد موکول نماید). -
و دلش بهر جهت متمایل شد، بدان عمل کند و بر خداوند
متوکل باشد. ” (فقه السنه سید سابق)

آمریکا

نماد استبداد و زورگویی!!!

محمد صهیب حقانی هراتی

بازک اوپاما، همواره یک رویکرد و یکسیاست ظالمانه و متکبرانانه را تعقیب نموده است؛ گرچه در نوع حکومت داری (بوش و اوپاما) گفتارها و کردارها متنوع شدند؛ ولیکن در اصل، اهداف هر دو دولت آمریکا، بر مبنای استبداد، خود خواهی، خودبینی، زورگویی و کوبیدن بر طبل فرسوده جنگ استوار بوده و هیچ یک از این دو دولت بر اصول تعریف شده در کتابنامه (نمادین) قانون سازمان ملل عمل ننمودند؛ و ایندوگانگی بین گفتار و کردار و تناقض فاحش میان حرف و عمل دولتمردان آمریکایی در جنگ طولانی مدت عراق و افغانستان به خوبی مشخص گردید؛ و این باور را در اذهان عمومی بشدت تقویت بخشید که دولتمردان آمریکایی جز خود، دیگران را بشر نمی دانند و تمام حق و حقوق انسانیت را در انحصار خویش گرفته و دیگر ملت های جهان را اجیر و عمیل خود فرض کرده و هیچ حق و حرمتی به احدی جز مردم کشورشان قایل نیستند و جنگ افغانستان مخصوصا، بهترین نمایشگر ایننگاه تبعیض آمیز دولت مردان آمریکایی شد؛ در جنگ افغانستان بود که جهانفهمید آمریکا جز توسل به زور، دیگر هیچ زبانی نمی شناسد؛ در جنگ افغانستان بود که جهان به حقیقت عناد و حقد کفر و کافرین علیه اسلام و مسلمین پی برد؛ در جنگ افغانستان بود که دنیا به این حقیقت تلخ رسید که برای آمریکایی ها (جز مردم آمریکا دیگر مردم جهان هیچ ارزشی ندارند و آمریکا بخاطر سلامت جان مردم خود، با انواع و اقسام

در تجاوز آمریکا به خاور میانه و مخصوصا اشغال کشورهای افغانستان و عراق در مدت ده سال اخیر؛ چهره روشن تری از سیاستمداران طاغوتی و مستکبر آمریکابرای مردم جهان به نمایش رفت؛ بالاخره داستان سراسر غم و اندوه تجاوز آمریکا به کشورهای مسلمان عراق و افغانستان، چهره نقاب زده و عوام فریبدو لتمدان آن کشور را فاش ساخت که در پشت تبلیغات (بظاهر) جذاب و فریبنده؛ چه انسان های قسی القلب، جنایتکار، مستبد، وحشی صفت، خون خوار، درنده خوی و روباه مکارانه ی حضور دارند و چگونه علیه بشریت مظلوم و انسانهای بی گناه،

مرتکب هر قسم جرم و جنایت و حشتناک می شوند و در هر کجای دنیا که بخواهند وارد عملیات جنون آمیز شده و بخاطر صیانت از ساختمان های لوکس و آسمان خراش، امنیت، رفاه و زندگی مردم خود، خانه های گلی و بسیار معمولی مسلمانان ستمدیده را هدف بمباردها ن های شدید هوایی خویش قرار میدهند و پیش چشم سازمان نام نهاد دیده بان حقوق بشر، اطفال، زنان و بیگناهان بی شماری را به توده ی از خاک و خاکستر تبدیل می سازند و (آمریکا) بنابر زوری که دارد؛ قلدر مآبانه رفتار می کند و به هیچ نهاد یا سازمانی همجوابگو نیست!

از زمان اشغال خاک افغانستان (در سال ۲۰۰۱م) توسط قوت های بیگانه - به رهبری ایالات متحده آمریکا - دولت آن کشور چه در زمان حکومت جورج دبلیو بوش، و چه در زمان

حال که در افغانستان ظاهراً کرسی دم از آمریکا شناسی می زند و علیه او موضع گرفته است؛ دیگر و طنفروشان آمریکایی دوست، از فردای بدون آمریکای خود سخت هراسان گردیده و مدام مثال شیطان خناس در ذهن مردم رجز خوانی کرده و افکار عامه را پریشان ساخته و در میان جامعه از طریق شبکه ها و کانال های مختلف آیه یاس و نومیدی می خوانند؛ و فراموش نموده اند که آمریکا در طول این دوازده سال حتی، گاهی به خیر و فلاح ملت افغان کاری نکرده بلکه هرچیکرده برای هموار ساختن راهای استعمارگرانه و سلطه جویانه خویش نموده است؛ و اینک اما، آنهایی که آمریکا دیده اند و با سیاست های شیطانی آن کشور آشنا هستند از آمریکا متنفر گشته و راه گریز جستجو می کنند؛ و آنها که تاهنوز خواب سلطنت و پادشاهی را در زیر سایه آمریکا تصور می کنند؛ شیفته خوشخدمتی به آمریکائیان شده اند... ولی نمی دانند که جنگ افغانستان این قسمتاز چهره مر موز و پُر رمز و راز آمریکایی ها را نیز برای مردم فهیم و ملتغیور افغان، فاش ساخته است. در هر صورت، الله جل جلاله به فضل و مرحمت خود در حق ملت سلحشور افغان لطف نمود و عنقریب است که آمریکا (این نماد غرور و تکبر) و بزرگترین دشمن و تهدید اسلام و بشریت را، توسط فرزند ناغیور و دلاور دل افغانستان، بر زمین ذلت بخواباند و با قهرمانی ها و حماسه آفرینی ها فرزندان شجاعت و رشادت (دولت آمریکا را) با چنان شکست هایی مواجه کند که هیچ قدرتی در جهان نظیرش را در تاریخ ندیده باشد و هر قدرتی در آینده، از ذلت و شکست آن، درس عبرت بگیرد... ان شاء الله!

به امید عزّت اسلام و ذلت کفر!

فجیع و استفاده از ابزار غیر مجاز قتاله، به سراغ گرفتن جان بسیاری از انسانهای مظلوم میرود؛ در جنگ افغانستان بود که دانسته شد دولت های بسیاری بخاطر پابوسی و چابلوسی آمریکائیان بر سر منافع و اشباع غرایز زورگویانه آنها، از خیر و منافع کشورها و مردم خویش گذشته و جان عساکر خود را بخاطر مصئونیت بیشتر جان عساکر آمریکایی فداء می کنند؛ در جنگ افغانستان بود که معلوم شد تنها قدرتی که به شکل اساسی و بنیادی با جهان اسلام و مسلمین مشکل دارد آمریکا است؛ در جنگ افغانستان بود که جنگ اسلام و صلیب



مطرح شد؛ در جنگ افغانستان بود که وحشی صفتی های آمریکائیان برای جهان و جهانیان آشکار گردید؛ در جنگ افغانستان بود که مردان راستین، حقگو، و طندوست، غیور و فداکار، از مردنهای دروغگو، حق کش، و طنفروش، بی ناموس و اجیر جدا شد و صف پاکان از ناپاکان مشخص گردید؛ و خلاصه اینکه در جنگ افغانستان بود که برای مردم جهان روشن گردید که آمریکا نماد چیست؟ آری! دنیا دانست که آمریکا نماد باطل، استبداد، ظلم، و وحشی گری، طغیان و فساد است؛ دنیا دانست که هر وزانه چه تعداد انسان های مظلوم و بی گناه (اعم از اطفال و زنان) بر اثر ظلم بی امان آمریکایی های خون آشام در کُنج کُنج دنیا بطور عمدی بدون محکمات قانونی و اثبات جرم، به چو خه های دار آویخته شده و با حمله های طیاره های بی پیلوت، محکوم به مرگ و خانه خرابی می شوند؛ دنیا دانست که آمریکا جز به منافع خویش به منفعت هیچ کس دیگری نمی اندیشد و حتی در بسیاری موارد شرکای بین المللی خود را نادیده گرفته و قربانی اهداف خویش می سازد و به هیچ قانون و تعهدی جز آنچه خود برای خود تراشیده و ساخته، پایبند نیست!!!

دمجاهد آذان

استاد فضل ولي "ناگار"

لاندې مې له وړانگو چې افق ستاد اسمان کړ لو
شور مې د ژوند گډپه ولولو د مسلمان کړ لو
اور مې د پاڅون بل هره خواپه یواځان کړ لو
وینو کې مې ستوري ښکاري، ټیټ مې کهکشان کړ لو
ودې پېژندم که نه؟ د بدر دعوو داریمه
زه د خپل تاریخ انقلابي غونډې تکراریمه

لیکې د ماضي مې کړلې تاندې د غورځنگ په مخ
تور لاشه چې سور و خوږ، د سپینې تورې شرنگ په مخ
خلی مې جهاد د لویې لارې که د جنگ په مخ
نور به هر پاڅون لري، زما د وینې رنگ په مخ
زور سره زما دنړۍ هر مظلوم فریاد اخلي
درس د آزادۍ د تکبیر و نولله هېواد اخلي

زه به بخارا کې د امام مزار مورچل نیسم
شمع به کړم وینې، د ((شامل)) د کاله غل نیسم
ټولنه ایشیا په یوه چغه د اور بل نیسم
لوړ ورته پامیر، ښکته د تور و د ښتو تل نیسم
زه به خپلې وینې د ((شامل)) په پرگنو شیندم
زه به یې د عرب وروړ ((غنوشي)) په زولنو شیندم

موږه یې په سره اور خپلې سرې وینې شیندلې دي
دا غرونه په یونو موږه خو واره وینځلي دي
روغ ترې نه دي تللي چې په بد نیت څوک راغلي دي
هرایوب، ملاله، تاریخ څومره نازولي دي
دې کابل ناهید - ناهید، خرڅي کې سیداکبر شته دی
نه دي لاویده، نارې د الله اکبر شته دی.....

د "ناگار شاعري" له کتاب نه.

Shahamat

